

Ρ. ΝΤΟΚΙΝΣ:
«Η ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ
ΑΥΤΑΠΑΤΗ»

ΔΑΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 27° ♦ ΜΑΡΤΙΟΣ 2008 ♦ ΑΡ. 311

Κωδ.
ΕΛ.ΤΑ.:
3187
€6

ΣΥΓΧΩΡΟΥΝ... **ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ** ΤΟ ΦΑΓΟΠΟΤΙ 5.600.000 € ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΚΗΣ ΑΥΛΗΣ

«Εὐνοϊκὴ ἀντιμετώπιση»
ἀπὸ τό... εὐσεβὲς ΥΠ.ΕΞ.!

ISSN 1105-9486

9 771105 948009

**Η ΝΕΑ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΙ ΤΑ ΣΗΜΕΡΙΝΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

Ίδρυτής - ιδιοκτήτης,
εκδότης - διευθυντής
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ

Κυδαθηναίων 29, Πλάκα,
105 58 Αθήνα.
Τηλέφωνα: 2103223957,
2103314986, 2109841655
Τηλομοιότυπος: 2103314997

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:
<http://www.davlos.gr>
Ήλεκτρονική αλληλογραφία:
davlos@davlos.gr

Τα Γραφεία του «Δ» λειτουργούν
πρωινές ώρες 9:30-14:30
καθημερινά (καί Σάββατο).

Διευθυντής Συντάξεως
ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΑΖΑΡΗΣ
Τεχνική Έπιμέλεια
ΝΑΣΟΣ ΧΑΤΖΗΑΡΓΥΡΗΣ
Γλωσσική Έπιμέλεια
ΑΡΤΕΜΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

- Τιμή αντιτύπου: € 6.
 - 12μηνη συνδρομή: € 53.
 - Όργανισμών κ.λπ.: € 80.
 - Φοιτητών: € 43.
 - Έξωτερικού: € 80.
 - Η συνδρομή καταβάλλεται
κατά την έγγραφη.
 - Η συνδρομή ανανεώνεται αυτόματως
μετά τη λήξη του 12μήνου.
- Διακοπή της συνδρομής γίνεται μόνον
κατόπιν τηλεφωνήματος
του ενδιαφερομένου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ.

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.
Για εξοικονόμηση χώρου το Περιοδικό
διατηρεί το δικαίωμα σύμπτυξης ή δημοσί-
ευσης σε συνέχειες των προσφερομένων
συνεργασιών.

- Παραγγελίες μέσω Διαδικτύου
Βιβλίων, τόμων, παλαιών τευχών «Δ»
και έγγραφες συνδρομητών:
στην ιστοσελίδα μας www.davlos.gr
- Επίσης έγγραφες συνδρομητών με
ένα απλό τηλεφώνημα στα
τηλέφωνα του «Δ».

Απαγορεύεται η εν όλω ή εν μέρει
ανάδημοσίευση ή αναμετάδοση καθ'
οιονδήποτε τρόπον δημοσιευμάτων
του «Δαυλού» χωρίς τη γραπτή άδεια
του εκδότη.

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό Πρωτοποριακής Έρευνας
Έτος 27°, Μάρτιος 2008, Άριθ. 311

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Το παλιό «Ανατολικό Ζήτημα»
και τα σημερινά δεινά στην Ελλάδα 21838

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

«Εκκλησία»: Η περιπέτεια μιās λέξης 21842

ΕΡΕΥΝΕΣ

Η άκουστική των αρχαίων θεάτρων
έναρμονίζεται με την Έλληνική Γλώσσα 21847

Η άθεϊα, ή δίκη και ή καύση
του φιλοσόφου Τζ. Μπρούνο 21858

Το προσωπικό «πρόβλημα» 21881

Κοινά στοιχεία Πολιτισμού
Έλλάδας-Κίνας 21886

Η εξέλιξη των όντων
«Έργο» του Φυσικού Νόμου 21889

Δέν υπάρχει «δημιουργός» του Σύμπαντος 21903

Στρατός: Η έκφυλιστική ιστορική
πορεία ενός κορυφαίου λειτουργήματος 21911

1821: Οί άθρησκοί έλευθερωτές 21920

Άπό την «Τορά» στο Όλοκαύτωμα 21924

Η Κοσμολογία της Π.Δ. 21929

Η «δολοφονία» του «θανάτου» 21936

ΓΕΝΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΠΤΑ 21855

Η δέθεν Δημοκρατία 21873

«Ο Χριστιανισμός παρακαμάει,
όταν οί άνθρωποι βελτιώνωνται» 21897

Έξω ό πάπας από τό Πανεπιστήμιο της Ρώμης 21897

ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ 21901

Τό βιβλίό του Ντωκίνς «Η περί θεού αὐταπάτη» 21903

«Zeitgeist» 21937

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ 21937

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Τό «χαριτόβρυτον» πτώμα 21854

Η Χριστοδουλική αύλή «έφαγε»
από τό ΥΠ.ΕΣ. άτιμωρητί 5.600.000 € 21865

Ό Σεραφεϊμ μαχαιρώθηκε,
ό Κύριλλος έδάρη άπανθρώπως 21875

Ένας σκηνοθέτης έπισημαίνει
μία νέα πολιτιστική τάση 21888

Ό Μ. Άλέξανδρος δέν γονάτισε στόν Άρχιραββίνο 21925

Οί Σπαρτιάτες... άπόγονοι του Άβραάμ! 21933

Ό «Δ» έχει την εύθύνη των κειμένων πού δημοσιεύει στίς
σελίδες του. Για τίς δραστηριότητες, δημοσιεύσεις, διατυ-
πώσεις θέσεων κ.λπ. έκτός «Δαυλού», από πρόσωπα πού
γράφουν ή έγραψαν στο Περιοδικό, ό «Δ» δέν εύθύνεται.

ΤΟ ΠΑΛΙΟ «ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ» ΚΑΙ ΤΑ ΣΗΜΕΡΙΝΑ ΔΕΙΝΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ί συμβαίνει στην Ελλάδα σήμερα;

Από τότε που εξελίχθηκε ή Ρωσσία ως ένιαία και ισχυρή πολιτική οντότητα, πριν από 500 χρόνια περίπου, μια γεωπολιτική διεκυστίνδα άρχισε νά παίζεται στην «καθ' ήμās Άνατολή», δηλαδή στόν γεωγραφικό χώρο Βαλκανική-Μικρά Άσία, άνεξάρτητα πρὸς τήν έκάστοτε κρατική σύνθεσή της. Είτε ύπήρχε ή Όθωμανική Αύτοκρατορία είτε τὰ κράτη που προέκυψαν από τή διάλυσή της (Τουρκία, Ελλάδα, Βουλγαρία, Ρουμανία, πρώην Γιουγκοσλαβία, Άλβανία), ή Ρωσσία προσπαθοῦσε νά φέρη κάτω από τήν έπιρροή της τήν περιοχή αυτή, ένῳ ή Δύση (Εύρωπαϊκές Δυνάμεις και μετά τόν Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και οί Η.Π.Α.) προσπαθοῦσε νά τήν κρατήση για λογαριασμό της. Άπειρα πολιτικά και στρατιωτικά γεγονότα έχουν άπορρεύσει από τή διαμάχη αυτή (Ρωσοτουρκικοί Πόλεμοι -όσο χρονικό διάστημα οί Όθωμανοί ήταν ισχυροί- και στη συνέχεια Σερβική και Έλληνική Έπανάσταση ως άρχή της διάλυσης της Όθωμανικής Αύτοκρατορίας -όταν ή Ύψηλή Πύλη είχε παρακμάσει και δέν ήταν ικανή νά συγκρατήση τούς Ρώσσους- Βαλκανικοί Πόλεμοι, δημιουργία βαλκανικών κρατών και πολλά άλλα). Έδῳ, στην Ελλάδα, όλα τὰ ιστορικά γεγονότα τήν πρὸ και κατά τὸ 1821 έποχή μέχρι τόν Α', τόν Β' Παγκόσμιο αλλά και τόν Έμφύλιο Πόλεμο αποτελοῦν καθαρά άπλῳς ιστορικά «συμπτώματα» της βαθύτερης αίτίας που τὰ παράγει, δηλαδή της διεκυστίνδας που προαναφέραμε, όπως και ή συγκρότηση της Γιουγκοσλαβίας ως υπερχράτους στο τέλος του Α' Παγκόσμιου Πολέμου τὸ 1918.

Παρατηροῦμε, ὅτι:

α Τὸ «Άνατολικὸ Ζήτημα», ὅπως ὠνομάσθηκε τὸ διαχρονικό αυτό ιστορικό φαινόμενο, «φουντώνει» στὶς έποχές που ή Ρωσσία ισχυροποιείται, π.χ. μετά τή νίκη της ἐπὶ του Ναπολέοντος τὸ 1812, ὁπότε άκολούθησε ή Σερβική και ή Έλληνική Έπανάσταση, ή μετά τήν νίκη της στόν Β' Π.Π. ἐπὶ του Χίτλερ, ὁπότε έγινε ὁ Έμφύλιος στην Ελλάδα κ.ο.κ.

β Η Ρωσσία πάντοτε χάνει τὸ παιχνίδι και ποτὲ δέν κατορθώνει νά κερδίση από τούς Δυτικούς σταθερή έπιρροή στην περιοχή ἐκτός από μικρά χρονικά διαλείμματα.

Θεωρῶ πολὺ σημαντικό νά παρατηρήσουμε ἐδῳ, ὅτι, ὅταν μετά τήν δεκα-

ετία τοῦ 1980, μὲ τὴν πτώση καὶ τὸν ἀκρωτηριασμὸ τῆς ΕΣΣΔ, ἡ Μόσχα περιέπεσε σχεδὸν σὲ κατάσταση πλήρους πολιτικῆς ἀδυναμίας, συνέβη ἡ περιοχὴ Βαλκανικὴ - Μ. Ἀσία νὰ γίνῃ μῆλο τῆς ἔριδος μεταξὺ Εὐρώπης καὶ ΗΠΑ. Ἀποτέλεσμα τῆς πρόσκαιρης αὐτῆς ἀλλαγῆς ἰσορροπιῶν ἦταν ἡ διάλυση καὶ ἡ «μοιρασιά» τῆς Γιουγκοσλαβίας ἐρήμην τῆς Μόσχας σὲ ζῶνες ἐπιρροῆς τῶν Βρυξελλῶν καὶ τῆς Οὐάσιγκτον καὶ ἡ ἐκκρεμὴς ὑπόθεση τῆς ἔνταξης τῆς Τουρκίας καὶ κάποιων βαλκανικῶν κρατῶν στὴν Ε.Ε., στὴν ὁποία ὑπόθεση τὸ παιχνίδι ἄλλοτε «ξεσταίνεται» κι ἄλλοτε «παγώνει».

* * *

ἡμερα δὲν συμβαίνει τίποτε διαφορετικὸ ἀπὸ αὐτὰ ποὺ συνέβησαν στὰ προηγούμενα 500 χρόνια. Ἡ Ρωσσία τοῦ Πούτιν ἔχει πάλι ἰσχυροποιηθῇ καὶ προσπαθεῖ μὲ κύριους μοχλοὺς τῆς τὴν Σερβία (Ζήτημα Κοσσόβου) καὶ τὴν σημερινὴ ἑλληνικὴ κυβέρνηση, τὶς δύο «ὁμόδοξές» τῆς χώρες, ὅπως καὶ πρὶν ἀποκαλοῦνταν, νὰ «βάλῃ χέρι», ὅπως ἀκριβῶς ἔκανε ὅποτε ἦταν ἰσχυρὴ. Ἡ Ἀθήνα «τσίμπησε» κατὰ τὸ κοινολεκτούμενο (ἄγωγὸς Μπουργκάς-Ἀλεξανδρούπολης, ἄγορὰ 450 ρωσικῶν ἀρμάτων καὶ πολλὰ ἄλλα λιγώτερο ἢ καθόλου γνωστά) καὶ ἔδειξε ὅτι πέφτει στὴ σφαῖρα ἐπιρροῆς τῆς Μόσχας. Ἡ ἐπιθετικότητά αὐτῆς τῆς Ρωσσίας ὠδήγησε καὶ πάλι στὴ «συμμαχία» ΗΠΑ - Ε.Ε. γιὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετώπιση τῆς νέας «καθόδου» τῆς Μόσχας στὴν Βαλκανικὴ. Τὰ «περίεργα» συμβαίνουντα σήμερα στὴ χώρα μας ἀποτελοῦν ἀποκλειστικῶς συνέπειες ἢ «συμπτώματα» τοῦ «τσιμπήματος» αὐτοῦ. Δὲν θὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ αὐτὰ τὰ «συμπτώματα», διότι μπορεῖτε καθημερινὰ νὰ τὰ δῆτε στὶς ἐφημερίδες καὶ τοὺς τηλεοπτικοὺς σταθμούς.

* * *

ὁ μεγάλο ἐρώτημα εἶναι: Γιατί «τσίμπησε» ἡ Ἑλλάδα, ὅστερα ἀπὸ τόση ἱστορικὴ πείρα ποὺ ἔχει ἀποκτήσει, καθὼς ἦταν πάντοτε στὸ «κέντρο» τοῦ Ἀνατολικοῦ Ζητήματος; Ἡ ἀπάντησή εἶναι μία: Δὲν μποροῦσε νὰ κάνῃ ἄλλιῶς. Καὶ δὲν ἐννοοῦμε ἐδῶ, ὅτι σύρθηκε ἀπὸ κάποια διεθνῇ ἢ σκοτεινὴ δύναμη, ποὺ λόγῳ τῆς ἰσχύος τῆς τὴν ἀνάγκασε νὰ πάρῃ τὸν «Δρόμο τῆς Μόσχας». Αὐτὸ πρέ-

πει νὰ τὸ ἀποκλείσουμε ὡς παντελῶς ἀδύνατο γιὰ ἓναν πολὺ ἀπλὸ λόγο: Ἡ «δύναμη» αὐτοῦ τοῦ εἶδους, ὅποια κι ἂν εἶναι, δὲν εἶναι σίγουρα ἡ Μόσχα! Ὁ Ἐπίκτητος λέει: «ἰδιώτου ἴδιον τοῖς ἄλλοις ἀποδιδόναι τὰ ἑαυτοῦ δεινά» (εἶναι γνῶρισμα τοῦ βλάκα νὰ φορτώνῃ τὰ παθήματά του στοὺς ἄλλους). Τὰ παθήματά μας λοιπὸν πρέπει νὰ τὰ φορτώσουμε σ' ἐμᾶς τοὺς ἴδιους, καὶ τότε ἴσως μᾶς γίνουν μαθήματα.

* * *

ποὺ χρόνια παρατηροῦμε, χωρὶς ποτὲ νὰ ἀσχολούμεθα μὲ τὸν κομματισμό, ὅτι ἡ Ἑλλάδα ἔχει καταντήσῃ ὡς χώρα ἡ τελευταία θεοκρατία στὴν Εὐρώπῃ. Δὲν ὑπάρχει τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ», ποὺ νὰ μὴν προσκομίσῃ ἀποδείξεις, ποὺ ἐπαληθεύουν τὴν κατάστασιν αὐτή. Ἡ θεοκρατία (πιδ συγκεκριμένα ἡ «Ὁρθοδοξοκρατία») εἶναι γενική. Ἀπὸ τὴν Ἄκρα Ἀριστερὰ μέχρι τὴν Ἄκρα Δεξιὰ δὲν ὑπῆρξε ποτὲ καὶ δὲν ὑπάρχει οὔτε σήμερα ἓνας ἔστω β' κατηγορίας «παράγων» τῆς Πολιτικῆς, τῆς Διανόησης, τῆς Δικαιοσύνης, τῆς Διοίκησης, τῆς Παιδείας, τῆς Δημοσιογραφίας κ.λπ., ποὺ νὰ καταγγείλῃ τὴ μεσαιωνικὴ αὐτὴ κατάστασιν. Κι ἂν κάποιος πῇ ἢ πράξῃ κάτι, ποὺ νὰ τὴν ἀμφισβητῇ, ἢ Ρωμοσύνη θὰ τὸν ἀπομονώσῃ καὶ θὰ τὸν ἐξαφανίσῃ πολιτικά. (Θυμηθῆτε, τί ἔπαθε ὁ κ. Γ. Τζανετάκος, ὅταν κατέβηκε στὶς ἐκλογὰς γιὰ τὴν ὑπερνομαρχία Ἀττικῆς- εἶχε διαπράξῃ τὸ ἔγκλημα νὰ πῇ τὸ ἐπώνυμο τοῦ Χριστόδουλου: «Παρασκευαΐδης» (!)- καὶ ἡ κ. Μαριέττα Γιαννάκου -δὲν εἶχε δεχθῇ νὰ πολτοποιήσῃ τὸ σχολικὸ βιβλίον, ποὺ ἀνέφερε, ὅτι δὲν ὑπῆρξαν «κρυφὸ σχολειό» καὶ «λάβαρα» τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ. Ἡ σημερινὴ ἡγεσία τῆς Ρωμοσύνης υἱοθετεῖ ὡς πολιτικὴ τῆς ταυτότητα... τὰ (φαρισαϊκά) χριστιανικὰ συνθήματα τῆς «ταπεινότητος» καὶ τῆς «σεμνότητος» (!) μὲ τὸν πρωθυπουργὸ νὰ χαρίζῃ «φυλαχτά» (!) στὸν θεοκράτη ταγὸς τῆς, καὶ τοὺς λοιποὺς ἀρχηγοὺς ν' ἀνάβουν κεριὰ καὶ καντήλια μὲ τὴν πρώτη εὐκαιρία, ἔχοντας καταντήσῃ πολιτικοὶ ὄμηροι τῆς Ὁρθοδοξίας, πού, ἂν τολμήσουν νὰ ἀδιαφορήσουν γιὰ τὴν ἱερὴ εὐλογία ἢ ἔστω γιὰ τὴν ἱερὴ ἀνοχή, εἶναι καταδικασμένοι στὸν πολιτικὸ ἐκμηδενισμό.

Αὐτὸ ἐννοοῦμε, ὅταν λέμε, μὲ τὴν βοήθεια τῆς ἱστορικῆς προοπτικῆς τῶν τελευταίων 500 χρόνων, ὅτι ἡ σημερινὴ Ρωμοσύνη δὲν μποροῦσε νὰ πράξῃ ἄλλιῶς ἀπὸ τὸ νὰ μπῇ στὸ «Δρόμον τῆς ὁμόδοξης Ρωσσίας». Δυστυχῶς ἡ σκοτεινὴ δύναμις βρίσκεται μέσα στὰ κρανία μας, αὐτὴ μᾶς ἄγει καὶ μᾶς φέρει, αὐτὸς ὁ βυζαντινισμός, ποὺ εἶχε γίνῃ θρησκευτικὰ ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ (κάτω ἀπὸ ἓναν κοινὸ πατριάρχη) μὲ τὸ «ὁμόδοξον ξανθὸν γένος τοῦ Βορρᾶ» καὶ στὴν

Τουρκοκρατία προσδοκούσε, «πότε θάρθῃ ὁ Μόσκοβος νὰ κάνῃ τὸ σεφέρι». «Σεφέρια» ἔκανε πολλὰ ὁ ὁμόδοξος Μόσκοβος, ἀλλὰ πάντοτε αὐτὰ ὠδηγοῦσαν ἀπλῶς στὴν σφαγὴ τῶν ὁμοδόξων Ρωμιῶν ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

* * *

Τί θὰ συμβῇ στὴν Ἑλλάδα αὖριο; Τὸ Χθὲς χαράζει τὸ Σήμερα καὶ μαζὶ τὸ Χθὲς μὲ τὸ Σήμερα χαράζουν τὸ Αὔριο.

Υ.Γ. 1: Στις 17 Ἰανουαρίου πῆγε στὴ Σόφια ὁ πρόεδρος τῆς Ρωσσίας κ. Βλαντιμίρ Πούτιν, ὅπου μαζὶ μὲ τὸν πρωθυπουργὸ τῆς Βουλγαρίας κ. Σεργκέι Στανίσεφ υπέγραψαν τὴν τελικὴ Συμφωνία γιὰ τὸν πετρελαιαγωγὸ Μπουργκάς-Ἀλεξανδρούπολης. Ὁ κ. Καραμανλῆς, ὁ ὁποῖος εἶχε συμμετάσχει αὐτοπροσώπως σ' ὅλες τὶς προηγούμενες προκαταρκτικὲς συναντήσεις τῶν τριῶν ἡγετῶν γιὰ τὴν προετοιμασίαν τῆς Συμφωνίας, αὐτὴ τὴν φορὰ ἀπουσίασε... «προκλητικά» ἀποστελλοντας στὴ Σόφια ἀντ' αὐτοῦ κάποιον ὑπουργό του. Ἵσως νὰ ἐπιδιώκῃ μὲ τὴν ἀπουσία του αὐτὴ νὰ φανῇ, ὅτι ἔστω ἀργὰ ἀντελήφθῃ ὅτι εἶχε «παίξει μὲ τὴν φωτιά» κατὰ τὸ κοινῶς λεγόμενο καὶ ὅτι τώρα θέλει νὰ «δηλώσῃ ἀρμοδιῶς» ὅτι ἔχει πιά «συνετισθῇ» καὶ «σωφρονισθῇ» καὶ ὅτι θέλει νὰ ἐπιστρέψῃ ὡς ἄσωτος υἱὸς στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ἀδυσώπητης Δύσης. Ἵσως ἡ ἀπουσία αὐτὴ νὰ ἀποτελῇ καὶ ἓνα ἔμμεσο μήνυμα τῆς Δύσης πρὸς τὸν κ. Πούτιν, ὅτι καὶ ὁ ἀντίστροφος «Δρόμος τῆς Μόσχας πρὸς τὰ Βαλκάνια» δὲν θὰ εἶναι ἀνθόσπαρτος. Ἵσως...

Υ.Γ. 2: Στις 16 Ἰανουαρίου, σχεδὸν ταυτόχρονα μὲ τὴ «μὴ μετάβαση» τοῦ κ. Καραμανλῆ στὴ Σόφια, ἀνακοινώθηκε «ἀρμοδιῶς», ὅτι ἡ ὑπόθεση τῶν τηλεφωνικῶν ὑποκλοπῶν εἰς βάρος τοῦ πρωθυπουργοῦ, ὑπουργῶν, στρατηγῶν κ.ἄ. ἀξιωματῶν (γιὰ τὶς ὁποῖες τρεῖς ὑπουργοί, οἱ κ.κ. Ρουσόπουλος, Βουλγαράκης καὶ Παπαληγούρας, σὲ μιὰ θεατρικὴ παρουσίαση στὰ Μ.Μ.Ε. εἶχαν «φωτογραφίσει» ὡς ἔνοχη τὴν ἀμερικανικὴ πρεσβεΐα καὶ τὴ Σί-Ἄι-Ἐι) τίθεται ἀπὸ τὴ Δικαιοσύνη ὀριστικὰ στὸ ἀρχεῖο. Ὁ πρωθυπουργὸς πρὶν ἀπὸ ἓνα χρόνον δήλωνε κατηγορηματικά, ὅτι οἱ ἐνεχόμενοι σὶς ὑποκλοπές, ὅποιοι κι ἂν εἶναι, θὰ διωχθοῦν καὶ θὰ τιμωρηθοῦν παραδειγματικά.

Υ.Γ. 3: Στὸ παιχνίδι ἐπιρροῆς στὴν «καθ' ἡμᾶς Ἀνατολή» καὶ τῆς ἀναχαίτισης τῆς πορείας τοῦ κ. Πούτιν πρὸς τὴ Μεσόγειο μπῆκε ταυτόχρονα μὲ τοὺς Ἀμερικανοὺς καὶ ἡ Γερμανία, «φρεσκάροντας» σήμερα τὸ σκάνδαλο Ζήμενς (ὑστερα ἀπὸ δύο ἐτῶν «παροπλισμό» του στὰ συρτάρια τῆς εἰσαγγελίας τοῦ Μονάχου) καὶ ἐπιστρατεύοντας ὡς «συμμάχους» ἀμερικανικὲς ἐταιρεῖες καὶ δικηγόρους τῆς Ν. Ὑόρκης. Οἱ ἐνεχόμενοι στὸ σκάνδαλο ὑπέρμαχοι τοῦ «Δρόμου τῆς Μόσχας» προειδοποιήθηκαν νὰ συνετισθοῦν καὶ φαίνεται, ὅτι, συνηγοροῦντων καὶ τῶν συνενόχων τους τῆς Ἀντιπολίτευσης,... σωφρονίσθηκαν ἅπαντες.

Δ.Ι.Α.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Τρία χρόνια κλειστό τὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Πειραιῶς

Κύριε διευθυντά,
Τέλος τοῦ 2004 ἔτυχε νὰ θέλω νὰ τὸ ἐπισκεφθῶ. Ἀναφέρομαι στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Πειραιῶς. Τηλεφώνησα, νὰ μάθω τὸ ὥράριο, καὶ μοῦ εἶπαν, ὅτι ἐντὸς τῶν ἡμερῶν (ἐκείνων) θὰ ἔκλεινε γιὰ ἓνα ἑξάμηνο, ἐπειδὴ ἐπρόκειτο νὰ γίνη ἐγκατάσταση κλιματισμοῦ. Ἦταν Νοέμβριος τοῦ 2004, λίγους μῆνες μετὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς τῆς πόλης τῶν Ἀθηνῶν. Ἐξι μῆνες ἀργότερα τηλεφώνησα πάλι, γιὰ νὰ μάθω ἂν τὸ Μουσεῖο ἦταν ἐπισκέψιμο. Ἐλαβα τὴν ἀπάντησι, ὅτι θὰ καθυστεροῦσε μερικοὺς μῆνες ἀκόμα. Ξαναπῆρα τηλεφῶνο μετὰ ἀπὸ ἓνα εὐλογο διάστημα· μοῦ ἀπάντησαν αὐτὴν τὴν φορὰ ὅτι θὰ διαμόρφωναν τὸν περιβάλλοντα χώρο, καὶ ὅτι σύντομα θὰ ἀνοίγε γιὰ τὸ κοινό.

Τὸ θέμα αὐτὸ τὸ παρακολουθῶ μέχρι σήμερα, παίρνοντας κατὰ διαστήματα τηλεφῶνο, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ἀκούσω, ἔστω καὶ μὲ τὴν καθυστέρησι, τὸ αὐτονόητο, δηλαδὴ ὅτι τὸ Μουσεῖο ξαναλειτουργεῖ. Τώρα πιά μοῦ ἀπαντοῦν, ὅτι δὲν ξέρουν, πότε θὰ ἀνοίξῃ. Δὲν ἀναφέρουν καὶ, ὅτι ὑπάρχουν ἐργασίες ποὺ ἐκκρεμοῦν. Τὴν τελευταία φορὰ ποὺ ἐπεκοινώνησα μὲ τὸν κύριο ποὺ σηκώνει τὸ τηλέφωνο (δηλαδὴ αὐτὸν τὸν μῆνα), δὲν ἤξερε τί νὰ μοῦ πῇ. Ἦταν εὐγενέστατος, καθόλου «δημοσιοὑπαλληλικός», καὶ διέκρινε στὰ λόγια του κάποια δόση μεγαγχολικοῦ χιοῦμορ.

Ἄκουσα ἀπὸ ἄλλη πηγὴ, ὅτι τὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Πειραιῶς θέλουν νὰ τὸ κλείσουν. Ἴσως νὰ ἀναμένουν κάποιο λογικό, κατ' αὐτοῦς, διάστημα, γιὰ νὰ «διαπιστώ-

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»: Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΜΙΑ ΛΕΞΗΣ

λέξεις, ἐκ τοῦ ρήματος **ἐκ-καλῶ** (ἢ ἐκ-κλητός) ὡς πρώτη λεκτικὴ ιδέα-ἐπωνυμία, ἐκφράζουσα τὸ θεμέλιον τῆς Δημοκρατίας κατὰ τὴν προχριστιανικὴ ἀρχαιότητα, ἐσημαιοῦσε τὴν κατὰ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα συνέλευσιν-συνάθροισιν πολιτῶν, ἀποσκοποῦσαν εἰς συναπόφασιν ἀσκήσεως τῶν καθηκόντων των καὶ διεκδικήσεως τῶν δικαιωμάτων των ἀπὸ τὴν Πόλιν. Ἦταν ἡ λεγομένη Ἐκκλησία τοῦ Δήμου.

Ὡς θρησκευτικὴ ἔννοια ὁ ὅρος καθιερώθη τὸ πρῶτον ἀπὸ τοὺς «ἑβδομήκοντα» κατὰ τὴν μετάφρασιν ἐκ τῆς Ἑβραϊκῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἐν συνεχείᾳ δέ, σφετερισθεῖς καὶ ιδιοποιηθεῖς ὑπὸ τῶν διαφόρων χριστιανικῶν δογματῶν, δηλοῖ τὸ σύνολον τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων, εἴτε τὸ σύνολο τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ ἴδιον χριστιανικὸν δόγμα (ὀρθόδοξοι, καθολικοὶ κ.λπ.), ὑπὸ δὲ στενωτέρᾳ ἔννοιαν τὸ σύνολον τῶν χριστιανῶν, τῶν τελούντων ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν (Ἐκκλησία Ἑλλάδος, Κύπρου κ.ο.κ.)

Ἀπὸ τὴν στιγμὴ τῆς ιδιοποιήσεώς του ἀπὸ τὴν θρησκεία ἀπαιτοῦσε «ἱερούς» κανόνας πρὸς ἐπικράτησιν (θρησκευτικοποιήσις) ὅπως: «θεῖκους νόμους», μὴ ἀμφισβητήσιμους «ἀληθείας», ἀπουσία ἐλέγχου καὶ ἀποδείξεως («**πίστευε καὶ μὴ ἐρευνᾷς**»), ἱερὸν «ἀλάθητον» κ.τ.δ. Μεγιστοποιήσιν τῶν ἀνωτέρω ἀποτελεῖ ὁ φόβος τοῦ θανάτου (θρησκευτικὸς τρόμος), συνιστώντος τὸ μεταφυσικὸν τοῦ ἀλλοτριωθέντος ὑπὸ τῆς θρησκείας ἔρισμα φυσικοῦ «κοινοῦ συμφέροντος τῆς Πόλεως», ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Ἀριστοτέλης.

σουν, ὅτι, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐπισκεπτικὸ ἐνδιαφέρον (πόσοι ἀλήθεια ξέρουν ὅτι εἶναι κλειστὸ περισσότερο ἀπὸ τρεῖς χρόνια;), θὰ μπορούσαν μὲ τὸ πρόσχημα οἰκονομικῶν δυσχερειῶν νὰ τὸ καταργήσουν.

Αὐτὰ συμβαίνουν στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μου-

σεῖο τοῦ πρώτου λιμανιοῦ τῆς χώρας.

Μὲ ἐκτίμηση
Ἀθηνᾶ Ἀναστασιάδη
Καλλιθέα, Ἀθήνα

Χιλιάδες στρέμματα τοῦ Δημοσίου δωρεὰν στὸ Ἅγιο Ὅρος

Κύριε Λάμπρου,

Στὴν τοπικὴ ἐφημερίδα τῆς Καλλικράτειας (Ν. Χαλκιδικῆς) τὸν Ἰούλιο 2007 τυχαίως διάβασα ἕνα ἄρθρο διαμαρτυρίας γιὰ τὴν μεταγραφὴ μὲ κυβερνητικὸ διάταγμα τῶν 10.000 στρεμμάτων γῆς τοῦ Δημοσίου στὴν περιοχὴ τῆς Οὐρανούπολης, στὴν Ἱερὰ Μονὴ Βατοπεδίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Αὐτὴ ἡ μεταγραφὴ γίνεται σ' ἕναν καιρὸ, ποὺ ἔχουν ξεσηκωθῇ οἱ κάτοικοι τῆς Κοινότητος Συκιᾶς καὶ διαμαρτύρονται γιὰ τὴν διεκδίκηση ἀπὸ μία ἄλλη μονή, τὴν Μονὴ Κουτλουμουσίου, τῶν 4.000 στρεμμάτων γῆς, ποὺ ἀνήκουν στὴν κοινότητα.

Ἀναρωτιέμαι καὶ ἐγὼ μὲ τὴν σειρὰ μου: Τί τὰ θέλει ἡ ἱερὰ μονὴ τὰ 10.000 στρέμματα γῆς; Θὰ τὰ καλλιεργήσῃ, θὰ τ' ἀξιοποιήσῃ ἢ

θὰ τὰ πωλήσῃ; Τόσα πολλὰ ἔξοδα ἔχουν οἱ ἡγούμενοι καὶ καλόγεροι αὐτῶν τῶν μονῶν; Ξέρουν, ὅτι, γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἕνας ἀπλὸς ἐργαζόμενος ἕνα στρέμμα γῆς νὰ κτίσῃ ἕνα σπιτάκι, πρέπει νὰ δουλέψῃ ὅλη του τὴν ζωὴ; Καὶ οἱ ἀπορίες μου εἶναι ἀτελείωτες: Τί εἶναι τὸ Ἅγιο Ὅρος καὶ τί συμφέροντα ἐξυπηρετεῖ; Ἐὰν δὲν ὑπῆρχε τὸ Ἅγιο Ὅρος, ὁ ἐλληνικὸς λαὸς θὰ ἦταν σὲ χειρότερη πνευματικὴ καὶ ὕλική κατάσταση; Ἀπάντηση βέβαια δὲν θὰ πάρω, ὅσο τὸ θεοκρατικὸ κράτος τῆς Ρωμοσύνης θὰ ἀνεβάξῃ καὶ θὰ κατεβάξῃ κυβερνήσεις μὲ τὴν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Θεοῦ.

Μὲ ἐκτίμηση
Ἐλευθέριος Βασιλείου
Μάντσεστερ, Ν.Η. U.S.A.

Ἀπὸ θρησκευτικῆς ἀπόψεως ὁ ὁρος ἐρμηνεύεται σήμερον κατ' ἐξοχὴν ὡς ὁ «χῶρος» εἰς τὸν ὁποῖον προσέρχονται οἱ πιστοί, διὰ νὰ προσευχηθοῦν, εἴτε νὰ ἐπιτελέσουν τὰ «μυστήρια» γάμου, βαπτίσεως κ.λπ. Οὕτω ὁ ὁρος ἐκκλησία σήμερον ἔχει καταστῇ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μονοσήμαντος, τοῦλάχιστον ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας τῶν θρησκευομένων (πηγαίνω στὴν ἐκκλησία νὰ νυμφευθῶ, πηγαίνω νὰ βαπτίσω τὸ παιδί μου στὴν ἐκκλησία τοῦ ἁγίου τάδε κ.ο.κ.).

Μιὰ ἐκ τῶν σημαντικωτέρων ἐπιδιώξεων τῆς «Ἐκκλησίας», ἡ ὁποία συμβάλλει εἰς τὴν θεολαγνίαν τοῦ ἥδη προδιατεθειμένου φοβικῶς ἐκκλησιάσματος, πρὸς πλεόν εὐπεπτον ἀποδοχὴν τῶν κηρυσσομένων «λόγων τοῦ θεοῦ», ἀποτελεῖ ἡ δημιουργία καταλλήλου ὑποβλητικότητος εἰς τὸν χῶρον, ἐκφραζομένη ὡς «κατάνυξις», ἡ ὁποία ἐπιτυγχάνεται διὰ χαρακτηριστικῶς μακροσύρτων ψαλμῶν, οἱ ὁποῖοι καταθλίβουν τὸ ἄτομον καὶ τὸ καθιστοῦν δεκτικὸν εἰς τὰ θεϊκὰ κελεύσματα. Παρόμοια ἐπίδρασις ἐνασκεῖται ἐπὶ τοῦ «ἐκκλησιάσματος» καὶ ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν «ἱερῶν» εἰκόνας μὲ ζωγραφισμένα βλοσυρὰ ἢ/καὶ κατηφῆ τὰ πρόσωπα τῶν -ὑποτιθεμένων- ἁγίων, καταλλήλως φωτοσκιαζομένων καὶ ἐπ-ενδεδυμένων μὲ πολυτελεῖ ἄμφια καὶ ποικίλματα ἐξ ἀργύρου, χρυσοῦ καὶ πολυτίμων λίθων -ἄψευδων μαρτυριῶν καταθέσεως θρησκευτολαγνίας, ἀλλὰ καὶ ὑποκριτικῆς θεοσεβείας- κυρίως δὲ θεοφοβίας - τοῦ πιστοῦ, προσβλέποντος εἰς τὴν εὐνοϊκὴν τελικὴν κρίσιν του ἀπὸ τὸ ὑπέρτατον Ὄν.

Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὑπ' αὐτῆς ἐπαγγελλλόμενα ἡ «Ἐκκλησία» ἀποτελεῖ πνευματικὸν διαφθορεῖον, ὅπου εἴτε διαστρέφονται συνειδήσεις καὶ καλλιεργεῖται ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς εἴτε -προκειμένου ἰδίᾳ περὶ τῶν τρυφερῶν ἡλικιῶν- κατευθύνεται

Ἀφθονία ἱερῶν ὁστῶν στὸ Βέλο Κορινθίας

Κύριε διευθυντά,

Πρὶν ἀπὸ δύο χρόνια ὁ δήμαρχος Ἁγ. Μαρίνας ἔφερε σὲ εἰδικὴ μεσαιωνικὴ γιορτὴ τὰ ὁστὰ τῆς ἁγίας Μαρίας ἀπὸ τὴν Ἰταλία. Τὰ μετέφερε ἐδῶ ἀπεσταλμένος τοῦ πάπα ὡς δῶρο στὴν μητρόπολη Βέλου. Ὁ πάπας προφανῶς θέλει νὰ ἀναστήσῃ πάλι τὸ περίφημο λειψανειμῶριο μεσαιωνικῶν προκατόχων του. Πρὶν ἀπὸ 15 ἡμέρες, πάλι στὴν δευτέρῃ ἐνο-

ρία, στὴν ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου ἔγινε καὶ ἐκεῖ τελετὴ μὲ τὰ δῆθεν ὁστὰ τοῦ ἐπώνυμου «ἀγίου».

Τώρα, γιατί προτιμοῦν τὰ ὁστὰ διάφορων «ἀγίων» εἰδικὰ στὸ δῆμο Βέλου, αὐτὸ εἶναι ἀκατανόητο.

Μὲ ἐκτίμησιν
Ἀντ. Καλογέρου
Βέλο-Κορινθίας

Ἡ ἐλεύθερη εἵσοδος στοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώρους

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Εὐρισκόμενος στὴν Ἀθήνα μὲ φίλο μου ἀπὸ τὸ Μεξικό, ἐπισκέφτηκα ἀρχαιολογικοὺς χώρους. Ξεκινώντας ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη, καθὼς ἐτοιμαζόμουν νὰ πληρώσω τὸ ὄχι καὶ τόσο φτηνὸ εἰσιτήριο τῶν 12 εὐρώ, μοῦ εἶπαν, ὅτι τὴν ἐπομένη (Κυριακὴ) ἡ εἵσοδος θὰ ἦταν ἐλεύθερη γιὰ τὸ κοινό. Τοὺς εὐχαρίστησα καὶ μαζί μὲ τὴν παρτέα μου συνεχίσαμε τὴν βόλτα μας πρὸς τὸ θέατρο τοῦ Διονύσου. Κι ἐκεῖ πούθενά δὲν ἀναγραφόταν, ὅτι ἡ εἵσοδος τὴς Κυριακῆς εἶναι ἐλεύθερη γιὰ τὸ κοινὸ (σὰς στέλνω φωτογραφία). Στὸ ναὸ

τοῦ Ὀλυμπίου Διός, στὴν εἵσοδο, ἡ κυρία τὴν στιγμὴν ἐκεῖνὴ καλλωπιζόταν καὶ ὠμιλοῦσε στὸ τηλέφωνο. Διέκοψε καὶ μᾶς πρότεινε νὰ προχωρήσουμε πρὸς τὸ κάτω, ὅπου καὶ τὸ ταμεῖο. Καὶ ἐκεῖ καμμία ἀναγραφή περὶ ἐλευθερίας εἵσοδος τὴς Κυριακῆς.

Ὁ κύριος, ὁ ὁποῖος ἦταν μᾶλλον ἐλεγκτὴς τῶν εἰσιτηρίων, μοῦ εἶπε, ὅτι τὸ λένε προφορικὰ, ἐνῶ τὴν ἴδια στιγμὴν ἡ κυρία, ποὺ εἶχα μιλήσει πρὶν, μὲ φωνὴν ἐξαγριωμένη μοῦ εἶπε, ὅτι ἔτσι κάνουν, καὶ βγαίνοντας ἀπὸ τὸ κιόσκι μοῦ φώναξε μὲ δυνατὴ φωνή, «μᾶς ἀπειλεῖτε, κύριε;». Ἐγὼ πάντα χαμηλόφωνα τῆς

τὸ πνεῦμα πρὸς δημιουργίαν μελλοντικῶν θρησκευτικῶν γενιτσάρων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ θρησκευτικοποιηθεὶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐνήλικος «μεταφέρει» τὴν θρησκευτικὴν του ἐμπειρίαν εἰς τὴν καθ' ἡμέραν δραστηριότητά του (Ἐπιστήμη, Τέχνη, Πολιτικὴ) μὲ ἀποτέλεσμα τὴν συρρίκνωση καὶ ὀπισθοδρόμησιν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς χώρας του.

Τὸ γεγονός τῆς μὴ συνειδητοποιήσεως τοῦ καταστροφικοῦ ρόλου, τὸν ὁποῖον διαδραματίζει ἡ ἐξουσία τῆς «Ἐκκλησίας» ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου, ἔχει τὴν ἀρχὴν του εἰς τὴν ἐν γένει ἀπαιδευσίαν τῆς μάζης, μὲ τὴν τάσιν αὐτῆς πρὸς μυστικισμόν. Ἡ μᾶζα ἄλλωστε εἶναι εὐεπίφορος πρὸς διαβουκόλησιν. Ἡ «Ἐκκλησία» ἐπιζητεῖ νοῦν εὐκαμπτον καὶ δεκτικὸν εἰς τὰ κελεύσματά της. Ἡ ρῆσις «**μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι**» ἐκεῖ ἀποσκοπεῖ. Ἡ Γνώσις ἀποτελεῖ θανάσιμον ἐχθρὸν τοῦ θρησκευτικοῦ δόγματος. Οὕτω καθίσταται εὐκολωτέρα ἡ ἐπικράτησις τοῦ θυμαίου ἔναντι τῆς νοήσεως καὶ ἡ ἀβασάνιστος ἀποδοχὴ τοῦ πιστοῦ εἰς τὴν ὑπὸ τῆς «Ἐκκλησίας» κηρυσσόμενην θρησκευτικὴν φενάκην, μὲ κύριον δέλεαρ -καὶ γέρας- τὸν πολυπόθητον Παράδεισον.

Τί δέον γενέσθαι διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ ἀτόμου -ἢ ἔστω τὴν ἀπομείωσιν- ἐκ τῶν ὀλεθρίων ἐπιδράσεων τῆς «Ἐκκλησίας»; Κατ' ἀρχὴν ὁ ἄνθρωπος δεῖται ἀλλαγῆς νοοτροπίας καὶ συνειδητοποιήσεως ὅτι ἀποτελεῖ αὐταρκες καὶ αὐτεξούσιον ὄν. Οὕτω θὰ ἀντιληφθῇ, ὅτι ἡ ἔννοια «θεός» ὑπῆρξε δημιούργημα του -καὶ ὄχι τὸ ἀντίθετο. Ἡ ἐκ τοῦ μηδενὸς πλάσις του καὶ ἡ διὰ τῆς «δόμησεως» τοῦ κρῖνου γέννησίς του συνιστοῦν παραμύθια τῆς Χαλμιάς. Ἐπίσης ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ἀποστη ἀπὸ τὴν τεχνηέντως -καὶ ὑποῦλως- «ἐμφυτευθεῖσα» εἰς αὐτὸν «φιλοσοφία» τοῦ Ἐπέκεινα. Ἡ Ἐπιστήμη ἔχει ►

λέγω, ὅτι δὲν χρειάζεται νὰ φωνάζῃ, μόνο μιὰ ἐρώτηση ἔκανα. Τότε ἀκριβῶς ὁ προαναφερθείς κύριος λέει μεγαλοφώνως πρὸς τὴν κυρία, γιὰ νὰ ἀκούσω ἐγώ, τὰ ἑξῆς: «Πὲς στὸν κύριο, ὅτι θὰ τὸ γράψουμε, ὅταν θέλουμε

καὶ ἐφ' ὅσον θέλουμε».

Τί κρῖμα σὲ ἔναν χωρὸ τόσο ἱερὸ τόσο ἱερόσυλοι.

Σᾶς χαιρετῶ
Γεώργιος Κοκονᾶς

Αγάλμα Ἀσκληπιοῦ. Πιθανή ἡ προέλευσή του ἀπὸ τὴ Σύμη. Συγκολλήθηκε ἀπὸ πολλὰ θραύσματα, ἀνίστα διαβρωμένα. Μετάπλαση σημαντικοῦ αἰγυπιακοῦ τύπου τοῦ 4ου αἰ. π.Χ. που ἀποδίδεται στὸν Σκόπα ἢ τὸν Βρύαξι.
Πρῶτο μισό τοῦ 2ου αἰ. π.Χ.

«Πολλὰ θραυσμένα, ἄνισα διαβρωμένα»!

Κύριε διευθυντά,

Στὸ ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Ρόδου «ἀνακαλύφθηκε» νέου τύπου διάβρωση. Συγκεκριμένα στὸ πρόσωπο τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἀσκληπιοῦ μποροῦμε νὰ δοῦμε, ὅπως μᾶς ἐνημερώνει καὶ ἡ σχετικὴ πινακίδα, αὐτὴν τὴν σπάνια μορφή «διάβρωσης». Καὶ ἐγὼ ὁ ἀφελὴς πρὸς στιγμὴν σκέφτηκα,

ὅτι κόψανε μὲ ἐργαλεῖο τὸ πρόσωπο τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀπὸ κακία. Ἄν εἶναι δυνατόν!

Μὲ τιμὴ
Σταῦρος Ἀργυριάδης

Σωρὸς ἀπὸ μερικὲς πέτρες

Κύριε διευθυντά,

Συνέβη στὴν πόλιν τῆς Λάρισας πρὶν μερικὲς ἡμέρες. Σὲ διεθνή ἄσκηση τοῦ Ἑλληνικοῦ

Στρατοῦ, στὴν ὁποία συμμετεῖχαν καὶ ἀξιωματικοὶ ἀπὸ ἄλλες χώρες, ἔλαβε χώρα ταξίδι ἀναψυχῆς στὰ Μετέωρα. Ἡ ξεναγός, ἀφοῦ

καθορίσει σαφῶς τὸ τυχαῖον τῆς ἐπιλογῆς ἐνδὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεως. Κατὰ συνέπειαν ἀπὸ τὸ «πουθενά» ἐρχόμεθα καὶ εἰς τὸ «πουθενά» καταλήγομεν. Ἡ μετὰ θάνατον παῦσις τῶν λειτουργιῶν τοῦ σώματος, ἐνθ' ἡ ψυχὴ ἐκφεύγουσα διατηρεῖται αἰωνίως, ἀποτελοῦν δολία παρερμηνείας πλατωνικῶν κειμένων.

Συνεπῶς ἡ ἀκαμπτὸς ἐμμονὴ εἰς τὴν ἐργώδη προσπάθεια διαφωτισμοῦ τῆς κοινῆς γνώμης ἀποτελεῖ τὴν λυδίαν λίθον, ἐπὶ τῆς ὁποίας δέον νὰ οἰκοδομηθῇ ἡ ἐλευθέρᾳ σκέψις τῆς θρησκολήπτου μάξης. Εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτὴν ἔχει ἀπὸ 25ετίας ἀποδουθῇ τὸ περιοδικὸν «Δαυλός» μὲ ἀποτελεσματὸ νὰ ὑπάρχουν ἤδη εὐάριθμα μέν, ἀλλ' ἐμφανῆ σημεῖα πνευματικῆς ἀφυνπνίσεως.

Ἡ ἀνωτέρω θέσις ἀποτελεῖ τὴν «ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ» προϋπόθεσιν διὰ τὴν μετάβασιν εἰς τὸ ἐπόμενο βῆμα ἀπεμπλοκῆς ἐκ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ (θρησκευτικοῦ) πνευματικοῦ ἀκρωτηριασμοῦ: τὸν χωρισμὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ Κράτος. Τοῦτο, διότι ἡ «Ἐκκλησία» χρησιμοποιοῖ τὴν ἐπουράνια, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐγκόσμια ἐξουσία της, διὰ νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τῆς ἀφελοῦς ἀγέλης τῶν πιστῶν της. Ἡ διεργασία (process) αὐτὴ ἀσκεῖται κατὰ τρόπον ἐκβιαστικόν, τόσον ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνου μάξης ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς ἐκάστοτε κοσμικῆς ἐξουσίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας συνεχῶς ἐπισεῖει τὴν δαμόκλειον σπάθην τοῦ ἀρνητικοῦ πρὸς αὐτὴν ἐπηρεασμοῦ τῆς κοινῆς γνώμης, δημιουργημένων, οὕτως εἰπεῖν, συγκοινωνούντων δοχεῶν μεταξὺ τοῦ πολιτικοῦ καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ καταστημένου.

Δέον νὰ τονισθῇ, ὅτι ὁ διαχωρισμὸς Κράτους-Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ δυσχερέστατον ἐγγεῖρημα, καὶ τοῦτο διότι, ὡς προαναφέρθη, ὁ τρόμος τοῦ θρησκευτικοῦ ἐπέκεινα

ἐκθείασε τὸ φυσικὸ κάλλος τῆς περιοχῆς, συνέχισε λέγοντας, ὅτι τὰ Μετέωρα εἶναι ὁ πρῶτος σὲ σπουδαιότητα ἀρχαιολογικὸς καὶ τουριστικὸς προορισμὸς ὃχι μόνον στὴν Θεσσαλία ἀλλὰ καὶ σὲ ὁλόκληρη τὴν Ἑλλάδα. Ἔκανε μάλιστα καὶ τὴν σύγκριση μὲ τὸν Ἰερὸ Βράχο τῆς Ἀκροπόλεως, τὸν ὁποῖο χαρρακτῆρισε «σωρὸ ἀπὸ μερικὲς πέτρες», σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν μοναστικὴ κοινότητα, τὴν ὁποία χαρρακτῆρισε ὡς ζωντανή.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ εἶναι πραγματικὰ λυπηρὸ εἶναι, πὼς μόνον ἓνας ἀπὸ τοὺς συμμετέχοντες ἀξιωματικοὺς διαφώνησε ἔντονα μὲ τὴν

ξεναγὸ κι ἐξέφρασε τὴν δυσαρέσκεία του, κάνοντας λόγο γιὰ τὰ δεινὰ, ποὺ ἐπιβλήθηκαν ἀπὸ τὴν αὐτοαποκαλούμενη «θρησκεία τῆς ἀγάπης».

Καὶ βεβαίως, κύριε διευθυντά, δὲν χρειάζεται νὰ σᾶς πῶ, πὼς πῆγε «σύννεφο» τὸ χειροφίλημα στοὺς ἡγούμενους καὶ οἱ μετάνοιες στὰ κουφάρια καὶ στὰ κρανία, ποὺ ἐξετίθεντο πρὸς λαϊκὸ προσκύνημα.

Μετὰ τιμῆς
Ι.Δ.
Στρατιωτικὸς

Οἱ σημερινοὶ Ἀρχίλοχοι καὶ Ζωῖλοι

Βρέθηκα μέσα σὲ μιὰ ἀνεμοζάλη γιὰ ἓνα καὶ πλέον δῖμνηνο στὴν Ἀθήνα τοῦ 2007· εἶχα γιὰ σωσίβιο δανεισμένα τεύχη τοῦ «Δαυλοῦ». Τὰ εἶχα στὸ προσκέφαλό μου σὰν τὸν Ἀλέξανδρο, ποὺ εἶχε τὴν Ἰλιάδα, καὶ ἔτσι ἐμψυχώθηκα, ἐγὼ ὁ τρίτης γενιᾶς ἀπόδημος. Γι' αὐτοὺς ποὺ πολεμοῦν, μάχονται τὸν «Δαυλό», θὰ τοὺς πῶ: «Θὰ ὑπάρξουν οἱ Ἀρχίλοχοι καὶ οἱ Ζωῖλοι, γιὰ ἐκεῖ ποὺ σὲ ἀνέβασε, στὸ βᾶθρο, ἐκεῖ ψηλά, τῆς δοῦς ἡ ἄξια· δὲν πέφτεις». «Καὶ ἂν δὲν ἦσουν ἄξιος, δὲν θὰ

σὲ πολεμοῦσαν.»

Τὸ πρῶτο τὸ δανείστηκα ἀπὸ τὸν «Βασιλιᾶ τοῦ δεκαπεντασύλλαβου» τοῦ Κωστή Παλαμά («Δειλοὶ καὶ Σκληροὶ Στίχοι», ἔκδοση τοῦ 1933). Τὸ ἄλλο ἀπὸ τὸν δρ Mohamed Ahmed, ὑπουργὸ Ὑγείας (1958) τοῦ Σουδάν.

Γιὰ τὴ σύνταξη καὶ συνεργάτες,
μὲ ἐκτίμηση ἓνα μικρὸ λουλούδι
Παναγιώτης Κανέλλος
Μιντλέσεξ, Ἀγγλία

ἐμφυτεύεται εἰς τὸ ἀνθρώπινο DNA ἀπὸ τῶν τρυφερῶν ἡλικιῶν οὕτως, ὥστε οἱ σύγχρονοι ἐνήλικες νὰ ἔχουν συνδέσει τὰ θρησκευτικὰ πιστεύω τους μὲ τὸν ἐπικρατοῦντα πολιτισμὸ τῆς χώρας των.

Ἐναργὲς παράδειγμα στερεῶς συνεκτικότητος μεταξὺ Κράτους καὶ «Εκκλησίας» ἀποτελεῖ ἡ προσπάθεια τῆς μαρξιστικῆς ιδεολογίας νὰ ἐξαλείψῃ –ἢ τουλάχιστον νὰ μειώσῃ τὴν ἐμφυτον θρησκευτικὴν τάσιν τῶν πολιτῶν εἰς τὴν πρώην Σοβιετικὴν Ἑνωσιν, ὁ δὲ Λένιν τὴν ἀνθεκτικότητα πρὸς μεταλλαγὴν καὶ τὸ ἀκαταδάμαστον τοῦ θρησκευτικοῦ ληθάργου ἐχαρρακτῆρισε –καὶ ὀρθῶς– ὡς «ὄπιον τοῦ λαοῦ». Μὲ τὴν κατάρρευση τοῦ κομμουνισμοῦ ἡ θρησκευτικὰ νάρκη ἐπανῆλθε δριμυτέρα καὶ κυριαρχοῦσα εἰς τὴν σημερινὴ Ρωσσία (ὄρα καὶ τὴν ἀγαστὴν σύμπτυοιαν τοῦ πρώην πράκτορος τῆς KGB προέδρου Πούτιν μετὰ τῆς ὀρθοδόξου ἐξουσίας τῆς χώρας του).

Ἀποτελεῖ εὐτύχημα τοῦλάχιστον παρ' ἡμῖν τὸ γεγονὸς τῆς προοδευτικῶς αὐξανομένης ἀπουσίας τῶν νέων ἀπὸ τὴν «Εκκλησία». Κατὰ συνέπεια τὸ βάρος εἰς τὴν προσπάθεια διαφωτισμοῦ τῆς κοινῆς γνώμης θὰ πρέπει νὰ κατευθύνεται πρὸς τὴν ὁμάδα κυρίως τῶν νέων ἡλικιῶν, νὰ ἔχῃ δὲ ὡς προμετωπίδα τὴν ἐρμηνείαν καὶ συνειδητοποίησιν τοῦ ὅρου «ἐλληνικότης» καὶ διὰ ποῖον λόγον αὕτη ὑποχρεοῦται νὰ ἀντιπαλαίῃ συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν μεσαιωνικὸν σκοταδισμόν τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατ' ἐπέκτασιν τῆς θρησκείας.

Ἐρρωσο
Νικόλαος Ντούλας
Ἐπικ. Καθηγητῆς Παν/μιου Ἀθηνῶν

ΑΡΧΑΙΑ ΘΕΑΤΡΑ:

Ἡ ἀκουστική τους ἐναρμονίζεται μόνο μὲ τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα

Μετὰ ἀπὸ τόσα χρόνια κυκλοφορίας τοῦ «Δαυλοῦ» οἱ ἀναγνώστες του εἶναι πλέον σὲ θέση νὰ ἀντιλαμβάνωνται τὶς μεθοδεύσεις τῶν ἐξουσιαστῶν, πῶς νὰ δημιουργήσουν τὶς προϋποθέσεις ἐκεῖνες, ποὺ θὰ ἐπιτρέψουν νὰ γίνη πράξις ἢ παγκοσμιο-ποίηση. Καὶ οἱ προϋποθέσεις αὐτὲς δὲν εἶναι τίποτε περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀλλοίωση (μὲ ἀπώτερο σκοπὸ τὴν ἐξαφάνιση) τῶν ἰδιαίτερων χαρακτηριστικῶν τοῦ κάθε λαοῦ μὲ παράλληλη ἀμβλυνση τῆς γνώσεως περὶ τὴν Ἱστορία του. Τὴν χρονιὰ ποὺ διανύομε τὰ βιώσαμε αὐτὰ καὶ ἐξακολουθοῦμε νὰ τὰ βιώνωμε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη χρονιά, στὸ ζενὶθ θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε, ἀφοῦ τὸ 2007 θὰ μείνῃ στὴν μνήμη μας ὡς ἡ χρονιὰ τῶν μεγαλυτέρων καταστροφῶν ἀπὸ τὶς πυρκαϊὲς ἀφ' ἑνὸς καὶ ὡς ἡ χρονιὰ τοῦ σκανδάλου τοῦ σχολικοῦ βιβλίου τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας ἀφ' ἑτέρου. Ὡστόσο τὸ καλοκαίρι τοῦ 2007 οἱ θιασῶτες τῆς παγκοσμιοποίησης ἔκαναν καὶ ἄλλα σταθερὰ βήματα, αὐτὴν τὴν φορὰ πρὸς τὴν ἀλλοίωση τῆς πολιτιστικῆς μας κληρονομιάς, τὰ ὁποῖα, ὅπως ἦταν φυσικὸ, μπροστὰ στὴν πύρινη λαίλαπα ἐπέρασαν ἀπαράτηρητα.

Ἀνάμεσα στὶς διαφημιστικὲς ρεκλάμες τοῦ Φεστιβάλ Ἐπιδαύρου δύο ἦσαν ἐκεῖνες, πρὸς τὶς ὁποῖες θὰ πρέπει νὰ στρέψωμε τὴν προσοχή μας:

Α «Ἀνδρομάχη» τοῦ Ρακίνα καὶ

Β «Εὐτυχισμένες μέρες» τοῦ Σάμιουελ Μπέκετ.

Γιὰ μὲν τὴν πρώτη παράσταση θὰ περιορισθῶ νὰ ἀναφέρω, ὅτι, ἂν καὶ ὁ θίασος ἦταν βεβαίως ἑλληνικὸς, ὁ συγγραφέας τοῦ ἔργου μόνο Ἕλληνας δὲν εἶναι. Καὶ ὅμως τὸ ἔργο ἀνέβηκε στὸ Ἀρχαῖο Θέατρο τῆς Ἐπιδαύρου καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ θὰ ἐκπροσωπήσῃ τὴν χώρα μας κατὰ τὴν Πολιτιστικὴ Ἐνότητα στοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες τοῦ Πεκίνου.

Πρὸς ἀποφυγὴν ἠθελημένων ἢ μὴ παρεξηγήσεων διευκρινίζομε, ὅτι κανένας ἀπὸ τοὺς συνεργάτες τοῦ περιοδικοῦ, ὅπως ἄλλωστε καὶ κανένας λογικὸς ἄνθρωπος, καὶ δὴ καλλιτέχνης, δὲν εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὸ διεθνὲς ρεπερτόριο. Πόσω δὲ μᾶλλον, ὅταν βασίζεται σὲ ἑλληνικὰ πρότυπα. Ἄλλωστε καὶ ἐγὼ προσωπικὰ δὲν θὰ διστάσω νὰ ἀναφέρω, ὅτι οἱ παραστάσεις ξένων θεατρικῶν ἔργων, σὶς ὁποῖες ἔχω συμμετάσχει ὡς ἡθοποιός, εἶναι ἴσως πολὺ περισσότερες ἀπὸ ἐκεῖνες τῶν ἐλ-

ληνικῶν ἔργων, καὶ μάλιστα μοῦ ἔχουν χαρίσει ἀνεκτίμητες θεατρικὲς ἐμπειρίες. Συνεπῶς σὲ καμμία περίπτωση τὰ γραφόμενά μου δὲν ἐκφράζουν ἀντίθεση πρὸς τὸ ξένο ρεπερτόριο.

Ἐκπροσώπηση στὸ Πεκίνο μέ... Ρακίνα!

μὴς τὸ ξένο ρεπερτόριο δὲν ἔχει καμμία ἀπολύτως σχέση μετὰ τὰ ἀρχαῖα θέατρα – μνημεῖα, ἔστω καὶ ἂν ἡ θεματολογία τοὺς προσεγγίξῃ ἢ μιμηταὶ τοὺς τραγικοὺς μας. Πολὺν δὲ περισσότερο ἢ ὅποια προσέγγιση πρὸς τὸ διεθνὲς ρεπερτόριο σὲ καμμία περίπτωση δὲν σημαίνει, ὅτι ἡ χώρα μας (ἢ κάθε χώρα) μπορεῖ νὰ ἐκπροσωπηθῇ στὴν κορυφαία διεθνῆ ἐκδήλωση, τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες, μὲ ἔργο οἰουδήποτε ξένου συγγραφέως. Πόσω δὲ μᾶλλον ἡ δική μας χώρα, ἡ ὁποία (ὅσο καὶ ἂν δὲν ἀρέσῃ σὲ κάποιους) ἐκτὸς ἀπὸ κοιτίδα τοῦ Πολιτισμοῦ εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ ὁποία ἐγέννησε τὸ Θέατρο. Εἶναι σαφές, ὅτι πρόκειται γιὰ κινήσεις τάχα τυχαῖες καὶ ἀθῶες, ποὺ σκοπὸ ἔχουν νὰ κατευθύνουν τὶς συνειδήσεις πρὸς τὴν ἀλλοίωση τῆς ἰδιαιτερότητος τῆς χώρας.

Ἡ δευτέρη παράσταση, στὴν ὁποία ἀναφερθήκαμε, οἱ «Εὐτυχησμένες Μέρεις» τοῦ Σάμιουελ Μπέκετ, ἀντικατοπτρίζει τὶς προθέσεις τῶν ἐξουσιαστῶν εὐκρινέστερα.

Ἡ πνευματική-

πολιτιστική

διολίσθηση

ξεκινᾷ ἀπὸ πολὺ

παλαιότερα, ἀπὸ

τὴν δεκαετία ἀκόμη

τοῦ '80.

Ἡ ἐπὶ τοῦ θέματος διαφημιστικὴ ἀφίσσα στοὺς χώρους τοῦ Μετροῦ στὴν Ἀθήνα καὶ σὲ ἄλλα σημεία τῆς χώρας οὔτε λίγο οὔτε πολὺ μᾶς καλοῦσε νὰ παρακολουθήσωμε στὸ ἀρχαῖο Θέατρο τῆς Ἐπιδάουρου ἐγγλέζικο θίασο, ποὺ στὴν Ἀγγλικὴ Γλῶσσα θὰ παρουσιάσῃ ἔργο Ἐγγλέζου (Ἰρλανδοῦ) συγγραφέως.

Αὐτὸ δὲν εἶναι «κεραυνὸς ἐν αἰθρᾷ». Ἡ πνευματικὴ-πολιτιστικὴ αὐτὴ διολίσθηση ξεκινᾷ ἀπὸ πολὺ παλαιότερα, ἀπὸ τὴν δεκαετία ἀκόμη τοῦ '80. Τότε ἦταν, ποὺ ἡ Ἀγγλικὴ ἀκούσθηκε γιὰ πρώτη φορὰ στὸ ἀρχαῖο Θέατρο τῆς Ἐπιδάουρου, ὅπου ἐγγλέζικος θίασος παρουσίασε τὴν «Ορέστεια» σὲ σκηνοθεσίᾳ Πήτερ Χώλ. Τὸ ἐγκλημα αὐτὸ προσεπάθησε νὰ τὸ κάνῃ θεσμὸ καὶ ὁ μακαρίτης Μίνως Βολανάκης, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν «ιδέα», στὸ ὄνομα τάχα τῶν πολιτιστικῶν ἀνταλλαγῶν, νὰ σκηνοθετήσῃ παραστάσεις Ἀρχαίου Δράματος, μὲ Ἕλληνες ἡθοποιοὺς νὰ μιλοῦν Ἀγγλικά. Εὐτυχῶς τὸ ἐγχείρημα αὐτὸ περιορίσθηκε στὸ «Θέατρο βράχων» στὴν Πετρούπολη, χωρὶς νὰ προλάβῃ νὰ φθάσῃ στὴν Ἐπίδαυρο. Καὶ πρὸς ἀποφυγὴν ἡθελημένων παρεξηγήσεων ἐπαναλαμβάνομε: Οὔτε κατὰ τῶν πολιτιστικῶν ἀνταλλαγῶν εἵμαστε οὔτε κατὰ τοῦ διεθνοῦς θεατρικοῦ ρεπερτορίου. Καὶ ἐμεῖς ἀνεβάζομε παραστάσεις ξένων συγγραφέων στὴν γλῶσσα μας. Ἄλλωστε, τὴν ἐποχὴ ποὺ συνέβαιναν αὐτά, εἴχαμε τὴν εὐκαιρίαν νὰ παρακολουθήσωμε στὴν τηλεόραση, σὲ παραγωγὴ τοῦ BBC, τὸ ἐγγλέζικο «ἀνέβασμα» τοῦ ἔργου «Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ» τοῦ Σοφοκλέους. Καὶ γιὰ τὴν παράσταση αὐτὴ μόνον θετικὰ λόγια θὰ μπορούσαμε νὰ διατυπώσωμε, καὶ αὐτὸ γιὰ δύο λόγους:

- α) Ἡ παράσταση αὐτὴ δὲν ἐδόθη σὲ κάποιον ἱερὸ ἀρχαιοελληνικὸν χώρον, ἀλλὰ σὲ ἐγγλέζικο θέατρο.

Β Ὁ σκηνοθέτης, ἔχοντας (προφανῶς) ἀπόλυτη γνώση τῆς περιορισμένης δυναμικῆς τῆς Ἀγγλικῆς Γλώσσας, ἐπέλεξε κλειστὸ θέατρο καὶ ἐστηρίχθη στὴν «ποιητικὴ ἀτμόσφαιρα» σὲ ἀπολύτως χαμηλοὺς τόνους, μὲ στόχο τὴν μελωδικότητα τοῦ λόγου. Αὐτὰ τὰ δύο στοιχεῖα δείχνουν ὅχι μόνον τὸν ἀπόλυτο σεβασμὸ πρὸς τὸ ἀρχαιοελληνικὸ δρᾶμα, ἀλλὰ καὶ τὴν γνώση γιὰ τὴν Ἱστορία του καὶ τοὺς σκοποὺς του, στοὺς ὁποίους θὰ ἀναφεροῦμε λίγο ἀργότερα.

Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ ἡχητικὴ τῶν ἀρχαίων θεάτρων

Ὀν σεβασμὸ πρὸς τὸ Ἀρχαιοελληνικὸ Πνεῦμα τὸν ἔδειξαν (ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, τὴν δεκαετία τοῦ '80) καὶ οἱ Ἰάπωνες μὲ τὸν θίασο «Τοχο», ποὺ παρουσίασε στὴν Ἑλλάδα τὴν «Μήδεια» τοῦ Εὐριπίδη. Καὶ αὐτὴ ἡ παράσταση εἶναι παράδειγμα, ποὺ ἀξίζει νὰ μνημονευθῇ, προκειμένου νὰ γίνουν σαφέστερες οἱ θέσεις αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου:

Καὶ ἐδῶ ὁ σκηνοθέτης, ἔχοντας πλήρη ἐπίγνωση τῆς προφορᾶς καὶ τοῦ ἀκούσματος τῆς δικῆς του γλώσσας, προτίμησε νὰ προβάλῃ ὡς ἄποψη ἀφ' ἐνὸς μὲν τοὺς συμβολικοὺς σχηματισμοὺς καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν «ποιητικὴ ἀτμόσφαιρα», προσαρμοσμένη ὅμως σὲ ἀνοιχτὸ χῶρο. (Σὲ αὐτὸ τὸ σημεῖο ἐγκτεῖται καὶ ἡ τεράστια ἐπιτυχία). Ἡ παράσταση ὥστόσο δὲν «ἀνέβηκε» στὴν Ἐπίδαυρο ἢ σὲ ἄλλο ἀρχαῖο θέατρο, ἀλλὰ στὸ σύγχρονο θέατρο τοῦ Λυκαβηττοῦ. Λόγω δὲ τῆς μεγάλης ἐισπρακτικῆς ἐπιτυχίας ἐκλήθησαν καὶ τὴν ἐπομένη χρονιά, μὲ τὴν ἴδια παράσταση. Καὶ τότε ὅμως, παρ' ὅλη τὴν διακρατικὴ σχέση ποὺ εἶχε ἐκτάκτως προκύψει, περιορίσθησαν στὸ Ἡρώδειο. Δὲν ἔπαιξαν οὔτε στὴν Ἐπίδαυρο οὔτε στὴν Δωδώνη οὔτε στοὺς Φιλίππους οὔτε σὲ κανένα ἄλλο ἀπὸ τὰ ἀρχαιοελληνικὰ θεάτρα. (Γιὰ νὰ μὴν γίνεταί σύγχυση, τὸ Ἡρώδειο ἦταν ὠδεῖο τῶν Ρωμαϊκῶν χρόνων.) Μὲ τὰ δύο αὐτὰ παραδείγματα παραστάσεων καθίστανται, νομίζω, σαφεῖς οἱ θέσεις μας γιὰ τὶς πολιτιστικὰ ἀνταλλαγὰς καὶ τὴν οἰκουμενικότητα τῆς Τέχνης.

Ὡς γνωστόν, οἱ πρόγονοί μας τὰ θεάτρα τὰ ἔκτιζαν στὰ Ἀσκληπιεῖα. Καὶ ἡ χρῆση τῶν θεάτρων ἀρχικῶς εἶχε σχέση μὲ τὴν ἥσιν (ἵαση), τὴν θεραπεία ποὺ

Ἡ «Ἀνδρομάχη» τοῦ Γάλλου συγγραφέα τοῦ 17^{ου} αἰ., Ρακίνα, ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὴν Αἰνείαδα τοῦ Βιργιλίου θὰ παρουσιασθῇ στὴν Κίνα ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ Θέατρο στὸ πλαίσιο πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ὀλυμπιάδας τοῦ Πεκίνου. (Στὴν εἰκόνα ἐξώφυλλο τῆς «Ἀνδρομάχης» τοῦ 1668.)

προσέφεραν τὰ Ἀσκληπιεία. Σὲ ἀντίθεση μὲ ἄλλες διαλέκτους, ποὺ στηρίζονται στὰ σύμφωνα, ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα (τόσο ἡ ἀρχαία ὅσο καὶ ἡ νέα) στηρίζεται στὰ φωνήεντα, τὰ ὁποῖα μάλιστα προφέρονται μὲ σαφήνεια καὶ καθαρότητα: α – ε – ι – ο. Αὐτὸ δημιουργεῖ θετικὴ κρᾶδασμικότητα, ἡ ὁποία συμβάλλει τὰ μάλα στὴν ψυχροσύνθεση τοῦ θεατοῦ – ἀκροατοῦ. Αὐτὸ (εἴτε ἀρέσει σὲ ὠρισμένους εἴτε ὄχι) συμβαίνει μόνο στὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα. Οἱ ἄλλες γλῶσσες (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν) στηρίζονται, ὅπως εἴπαμε, στὰ σύμφωνα. Τὰ δὲ φωνήεντά τους δὲν προφέρονται μὲ σαφήνεια καὶ καθαρότητα, ἀλλὰ ὡς «μεῖγμα», θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε. Γιὰ παράδειγμα, στὴν προφορὰ τῆς Γαλλικῆς κυριαρχεῖ ὁ συνδυασμὸς α+ου ἢ ο+ι, ἐνῶ παράλληλα παρατηρεῖται καὶ ἡχητικὴ μετατροπὴ τοῦ ρ σὲ γ.

Στὴν Ἀγγλικὴ ἀντιστοίχως ἐπικρατεῖ ὁ συνδυασμὸς ο+ου. Τὰ ἀκούσματα αὐτὰ προσφέρονται γιὰ κλειστοὺς χώρους, δηλαδὴ κλειστὰ θέατρα καὶ χαμηλοὺς τόνους. Σὲ αὐτὲς τὶς συνθήκες καὶ μὲ τὸ ἀνάλογο σκηνικὸ (διότι τὸ ἀφαιρετικὸ σκηνικὸ ταιριάζει μὲ τὰ καθαρὰ φωνήεντα τῆς Ἑλληνικῆς) μποροῦν νὰ ἔχουν θετικώτατα καλλιτεχνικὰ ἀποτελέσματα, προσφέροντας «ἀτμοσφαιρικὴ παράσταση μὲ ἁρμονία». Στους ἀνοικτοὺς χώρους ὅμως παρατηρεῖται τὸ ἀκριβῶς ἀντίθετο ἀποτέλεσμα, «μὲ δυσαρμονία».

*Σὲ ἀντίθεση μὲ
ἄλλες διαλέκτους,
ποὺ στηρίζονται
στὰ σύμφωνα, ἡ
Ἑλληνικὴ Γλῶσσα
(τόσο ἡ ἀρχαία
ὅσο καὶ ἡ νέα)
στηρίζεται στὰ
φωνήεντα, τὰ
ὁποῖα μάλιστα
προφέρονται μὲ
σαφήνεια καὶ
καθαρότητα.*

«Κυριολεκτικὰ ἀνυπόφορη γιὰ μένα ἡ κοφτερὴ σὰν ξουράφι ἄρθρωσή τους» γράφει στὰ ἀπομνημονεύματά του ὁ πασίγνωστος διεθνὴς δάσκαλος τοῦ Θεάτρου Κωνσταντὶν Στανισλάβσκι, γιὰ νὰ δώσῃ ἔμφαση στὸ σωστὸ ἄκουσμα. Ἐνῶ γιὰ τὸν συνδυασμὸ τοῦ λόγου μὲ τὸν χώρο ἀναφέρει παραστατικά: «Φοβερὸ μαρτύριο, νὰ μὴν μπορῇ κανεὶς νὰ ἐνσαρκώσῃ σωστὰ τὶς ἴδιες τὶς ἀνώτερες συγκινήσεις του. Παρόμοια συντριβὴ θὰ νοιώθῃ ἴσως ὁ μουγκός, ὅταν ἀγωνίζεται νὰ τραυλίσῃ ἀναρθρα, γιὰ νὰ ἐκφράσῃ τὰ αἰσθήματά του στὴν ἀγαπημένη του. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ πιανίστας, ποὺ ἀκούει νὰ παραμορφώνεται τὸ βαθὺ καλλιτεχνικὸ του αἶσθημα ἀπὸ τὸ ξεκούρδιστο πιάνο.» Αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει μὲ τὴν ἐκφορὰ τοῦ λόγου τοῦ ἀρχαιοελληνικοῦ δράματος, τοῦ βασισμένου στὰ φωνήεντα, σὲ οἰαδήποτε ἄλλῃ γλῶσσᾳ πλὴν τῆς Ἑλληνικῆς, σὲ ἀνοικτὸ Θέατρο. Διότι ὁ λόγος (ἀποκλειστικὰ τῆς Ἑλληνικῆς) συντονίζεται μὲ τὸ πεδίο καὶ δημιουργεῖ θετικὴ κρᾶδασμικότητα. Ἀντιθέτως ὁ βαρβαρικὸς λόγος προξενεῖ δυσαρμονία καὶ ἀρνητικὴ κρᾶδασμικότητα.

Ὅμως πέρα καὶ ἀπὸ τὴν ἐκφορὰ τοῦ λόγου, στὰ ἀρχαῖα μας θέατρα μόνο παραστάσεις τῶν ἔργων ποὺ ἔγραψαν οἱ τρεῖς μεγάλοι μας τραγικοὶ Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς, Εὐριπίδης καὶ ὁ κωμωδιογράφος μας Ἀριστοφάνης μποροῦν νὰ «ἀνεβαίνουν», καὶ αὐτὸ γιὰ τρεῖς λόγους:

❶ Πρῶτα – πρῶτα, διότι γιὰ τὰ ἔργα ἐκείνων καὶ μόνο ἐκτίσθησαν.

- ❷ Διότι τὰ ἔργα αὐτὰ ἀποτελοῦν τὴν πεμπτουσία τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, τὴν ὁποία μέσῳ τῆς παραστάσεως ἐκλαϊκεύουν καὶ προσφέρουν σὲ ὁλόκληρὴ τὴν ἀνθρωπότητα.
- ❸ Οἱ παραστάσεις αὐτὲς εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ τῆς χώρας μας, καὶ ἀπόδειξη σὲ αὐτὸ εἶναι, ὅτι τὶς ἀποζητοῦν χιλιάδες ἀπὸ τοὺς τουρίστες ποὺ μᾶς ἐπισκέπτονται.

Ἡ θεατρικὴ ἀξία τοῦ Σάμιουελ Μπέκετ

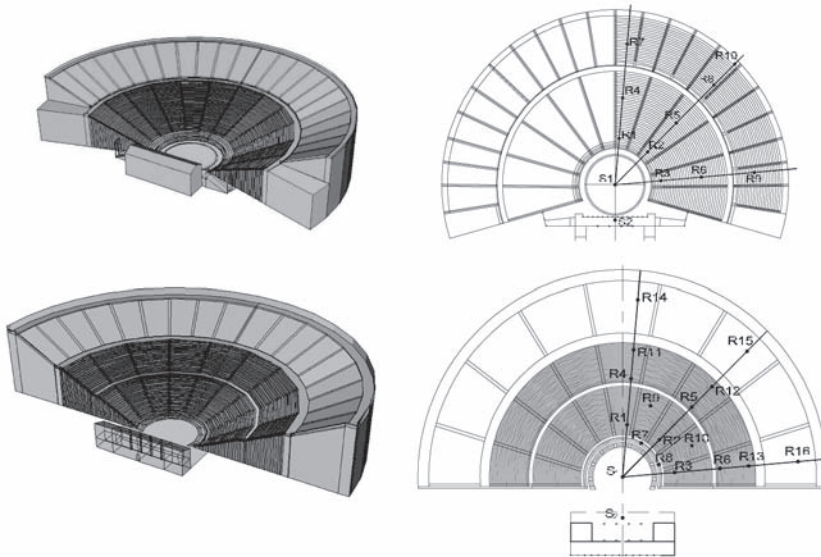
τοὶ λοιποὶ τὸ «ἀνέβασμα» οἰουδήποτε ἔργου οἰουδήποτε συγγραφέως (ἀκόμη καὶ Ἑλληνας) πλὴν τῶν συγκεκριμένων τεσσάρων δραματογῶν μας, ἀποτελεῖ ἐνσυνείδητη ἐπίθεση κατὰ τῆς πολιτιστικῆς μας κληρονομιάς. Καὶ ἐπειδὴ, εἰδικὰ σὲ αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημά μου, πολλοὶ θὰ ἀντιτάξουν τὶς διεθνιστικὲς «προοδευτικὲς» τοὺς ἀπόψεις, ἃς ἐξετάσω-με καὶ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἐν λόγῳ συγγραφέως, ποὺ ἐκρίθη ἄξιος νὰ «παιχθῇ» στὸν χώρῳ τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ Εὐριπίδου, τοῦ Ἀριστοφάνους.

Τὸ ἐγκυκλοπαιδικὸ λεξικὸ «Ἐλευθερουδάκη» τοῦ ἀφιερώνει δύο μόνο φράσεις, ἀναφέροντας ἀπλῶς: «Γάλλος συγγραφέας ἱρλανδικῆς καταγωγῆς. Σημείωσε ἐπιτυχίες στὸ Θέατρο μὲ τὸ ἔργο «Περιμένοντας τὸν Γκοντό» (1952) καθὼς καὶ τὰ μυθιστορήματά του.»

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ ὁ Ἀλέξης Σολωμὸς στὸ «Θεατρικὸ Λεξικό» ἀναφέρει: «Ἰρλανδὸς συγγραφέας, ποὺ ἀπὸ τὸ 1928 διάλεξε τὴν Γαλλία γιὰ διαμονή του καὶ ἀπὸ τὸ 1945 τὴν Γαλλικὴ Γλῶσσα γιὰ τὰ ἔργα του. Ἀσχολήθηκε ἀρκετὰ μὲ τὸ μυθιστόρημα, καὶ ὅταν δοκίμασε τὴν θεατρικὴ μορφή, θεωρήθηκε τόσο ἀλλόκοτη, ποὺ τὸ πρῶτο του πόνημα (μὲ τὸν ἑλληνικὸ τίτλο: «Ἐλευθερία») ἔμεινε ἄπαιχτο, καὶ τὸ δεῦτερο («Περιμένοντας τὸν Γκοντό») μὲ δυσκολία κατάφερε νὰ στεγασθῇ σὲ ἓνα θεατράκι.... Ὅλα του τὰ ἔργα παρουσιάζουν μίαν ἔξω ἀπὸ τόπο καὶ χρόνον ἐρημιὰ, ἓνα ταυτόχρονα τραγικὸ καὶ φαρσικὸ χάος, ὅπου ἀργοσαλεύουν χαρακτηριστὲς «μυσο-μάρτυρες καὶ μυσο-παλιάτσοι» δίχως συγκεκριμένη ταυτότητα, ποὺ μιλᾶνε ἀτελείωτα, καθὼς λέει ὁ ἴδιος, δίχως νὰ ἔχουν τίποτα νὰ ποῦνε.»

Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ οἱ ἰθύνοντες ἀσφαλῶς τὰ γνωρίζουν πολὺ καλὰ καὶ ἴσως γι' αὐτὸ φρόντισαν νὰ «ἀνεβάσουν» τὸ κῦρος τοῦ ἐν λόγῳ συγγραφέως μὲ εἰδικὸ ἀφιέρωμα στὴν Τηλεόραση, στὸ «κανάλι τῆς Βουλῆς». Βεβαίως δὲν εἶναι λίγοι καὶ ἐκεῖνοι ποὺ θὰ ἀντιτάξουν, ὅτι ὁ Σάμιουελ Μπέκετ ἐβραβεύθη τὸ 1969 μὲ τὸ βραβεῖο Νόμπελ Λογοτεχνίας. Ἀπαντῶ ἐκ τῶν προτέρων:

- ❶ Ἄλλο πρᾶγμα ἢ Λογοτεχνία καὶ ἄλλο ἢ συγγραφὴ θεατρικοῦ ἔργου, ὅπου ἀπαραίτητη εἶναι ἡ γνώση (καὶ τὸ ταλέντο ἐν γένει) τῆς θεατρικῆς δομῆς.
- ❷ Κανένα βραβεῖο (Νόμπελ ἢ οἰοδήποτε ἄλλο) δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ τοποθετήσῃ τὸν παραλήπτη του δίπλα στοὺς προγόνους μας.
- ❸ Μὲ βραβεῖο Νόμπελ ἐτιμήθησαν καὶ οἱ Ἕλληνες Σεφέρης καὶ Ἑλύτης. Κανένας τοὺς ὅμως δὲν διενόηθη, ὅτι τὰ ἔργα του θὰ μπορούσαν νὰ ἀκουσθοῦν στὸν ἱερὸν χώρῳ τῆς Ἐπιδεύου.

Η ακουστική συμπεριφορά των αρχαίων θεάτρων επέτρεπε την τέλεια μετάδοση του ήχου στους ανοικτούς αυτούς χώρους, πράγμα το οποίο δεν είναι εφικτό στους περισσότερους σύγχρονους χώρους χωρίς ηλεκτροακουστική βοήθεια. Στις εικόνες φαίνονται τα ακουστικά πρότυπα και οι κατόψεις με τις θέσεις πηγής και ακροατών των αρχαίων θεάτρων της Ἐπιδάουρου (ἐπάνω) και της Δωδώνης (κάτω). (Α. Βασιλαντωνόπουλου, Ί. Μουρτζόπουλου: «Ακουστική προσομοίωση και ανάλυση ανοικτών θεάτρων της Αρχαιότητας».)

Ἡ σταδιακὴ ὑπονόμευση τῆς ἐλληνικότητας

πανερχόμενοι στὸν Σάμιουελ Μπέκετ καὶ τὴν προσφορά του στὸν θεατρικὸ λόγο (καὶ κατ' ἐπέκταση στὴν Φιλοσοφία), ὅπως παρουσιάζεται στὸ «Θεατρικὸ Λεξικό», βλέπομε ξεκάθαρα, ὅτι τὸ «ἀνέβασμά» του στὸ θέατρό μας, εἶναι μία ἀπροκάλυπτη ἐπίθεση κατὰ τῆς Ἱστορίας μας, τοῦ Πολιτισμοῦ μας, τῆς χώρας μας γενικώτερα, ποὺ συνδυσάσθηκε μὲ τὴν καταστροφή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Καὶ ὡς νοήμονες ἄνθρωποι ὀφείλομε νὰ συνειδητοποιήσωμε τὴν πικρὴ ἀλήθεια, ὅτι αὐτὴ ἡ καταστροφή τοῦ περιβάλλοντός μας σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν πνευματικὴ μας ἰσοπέδωση δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μακρόχρονης ἀνοχῆς μας.

Δὲν θὰ τολμοῦσαν νὰ συμπεριλάβουν ξένο ρεπερτόριο στὸ φεστιβάλ Ἐπιδάουρου, ἐὰν πρῶτα δὲν εἶχαν φροντίσει νὰ ὑποβαθμίσουν χρόνο μὲ τὸν χρόνο τὸν ἴδιο τὸν θεσμό. Ἄν δὲν εἶχαν πρῶτα κατορθώσει νὰ ἀπαξιώσουν τὴν Ἐπίδαυρο, μὲ ὅτι ἐκπροσωπεῖ, στὰ μάτια τῆς νέας γενιᾶς μὲ παραστάσεις χαμηλοτάτου ἐπιπέδου. Ἄν δὲν εἶχαν μετατρέψει τὰ «Ἐπιδάουρεια» σὲ κοσμικὸ γεγονὸς, ἀφορμὴ συναντήσεων καὶ δημοσίων σχέσεων, τραπέζι συναλλαγῶν (κοιμηματικῶν καὶ ὄχι μόνο).

Κυρίως ἡ δεκαετία τοῦ '80 θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἡ δεκαετία, κατὰ τὴν ὁποία τὸ κοινὸ (διατηρῶντας ἀκόμη τὶς ἀντιστάσεις του) φώναζε τὶς περισσότερες φορὲς ἀπὸ κάθε ἄλλη χρονικὴ περίοδο «αἴσχος!!», καθὼς βίωνε τὴν ὕβρη, τὴν ἀσέβεια στοὺς τραγικοὺς μας ποιητὲς ἀλλὰ καὶ τὸν Πολιτισμὸ μας γενικώτερα. Καὶ οἱ

«προοδευτικοί» ραδιοφωνικοί σταθμοί αφιέρωναν έκπομπες ἐπὶ ἐκπομπῶν, γιὰ νὰ «κατσαδιάσουν» τοὺς κακοὺς θεατές, ποὺ παρέμεναν «δογματικοί», «ὀπισθοδρομικοί» καὶ δὲν ἐδέχοντο τὶς «προοδευτικὲς καλλιτεχνικὲς ἀπόψεις».

Δὲν θεωρῶ σκόπιμο (τοῦλάχιστον στὸ παρὸν ἄρθρο) νὰ ἀναφερθῶ σὲ ὀνόματα θιάσων καὶ σκηνοθετῶν, Ἑλλήνων καὶ μὴ, οὔτε ἀκόμα καὶ τῶν ἐν λόγῳ ραδιοφωνικῶν σταθμῶν, διότι καὶ αὐτοὶ ὅλοι δὲν ἦσαν οἱ ἡθικοὶ αὐτουργοί. Ἀσήμαντα πτόνια κάποιων ἄλλων ἦσαν. Αὐτὸ ποὺ ἔχει σημασία εἶναι, ὅτι τὴν στιγμὴν ποὺ ἡ πολιτιστικὴ μας κληρονομιά ἐδέχτο αὐτὰ τὰ ὑποὺλα κτυπήματα, ἐκ παρ-αλλήλου ἐμεθοδεύτο καὶ ἡ καταστροφὴ τοῦ φυσικοῦ μας περιβάλλοντος, μὲ πολὺ μικροτέρας ἐκτάσεως ἐστὶς βέβαια ἀλλὰ ἀριθμητικῶς σταθερὰ αὐξανόμενες. Ἀναφέρομαι στὶς τοπικὲς φωτιές, ποὺ χρόνον μὲ τὸν χρόνον ἐγίνοντο ὅλο καὶ περισσότερες. Ἀξιῶ δὲ νὰ θυμηθοῦμε, ὅτι δὲν ἦσαν λίγες καὶ οἱ περιπτώσεις, ὅπου ἐκινδύνευσε ἀκόμη καὶ τὸ ἴδιο τὸ Θέατρο τῆς Ἐπιδαύρου. Ἦταν ἡ ἐποχὴ, ὅπου τὸ «σκυλάδι-κο» καθιερώνετο ὅλο καὶ περισσότερο ὡς θεσμός.

Καὶ καθὼς τὰ χρόνια περνοῦσαν μὲ τὴν ταυτόχρονη καταστροφὴ τῆς περιβαλλοντικῆς ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς πνευματικῆς ἀφ' ἑτέρου κληρονομιάς μας, τὰ σχολικὰ βιβλία τῆς Ἱστορίας συνεχῶς ἔχαναν ἀπὸ τὸν ὄγκο τους. Χρόνον τὸν χρόνον ἡ διδασκτέα ὕλη τους ἐγίνετο φτωχότερη, καθὼς κάποιοι τοὺς ἀφαιροῦσαν σελίδες. Ἦταν τότε ποὺ ὁ ὑπουργὸς Παιδείας μὲ προσωπικὴ του ἐγκύκλιο εἶχε δώσει ἐντολὴν στὰ σχολεῖα «ὁ ἑορτασμός τῶν ἐθνικῶν ἐπετείων νὰ μὴν ἔχη ἐθνικιστικὸ χαρακτῆρα». Τὰ ἀποτελέσματα βέβαια τὰ βιώνουμε σήμερα, καθὼς στὰ διάφορα «γκάλλοπς» ἡ νέα γενιὰ μπερδεύει τὶς ἐθνικὲς ἐπετείες καὶ δίνει ἀπαντήσεις ποὺ προξενοῦν κλαυσίγελω.

Ἦτσι φθάσαμε στὸ 2007 μὲ τὸ γνωστὸ θέμα τοῦ βιβλίου τῆς Ἱστορίας.

Ἦτσι φθάσαμε στὸ καλοκαίρι τοῦ 2007 μὲ τὴν ὁλόπλευρη (ὕλική, πνευματική, ψυχική) ὑποβάθμιση τῆς ζωῆς μας.

Ἦτσι φθάσαμε νὰ ἐκπροσωπηθοῦμε στοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες τοῦ Πεκίνου μὲ ἔργο ξένου συγγραφέως.

Εἶναι σαφὲς λοιπόν, ὅτι ἡ ἀντίσταση εἶναι μονόδρομος. Καὶ ἀπαραίτητη προϋπό-θεση γι' αὐτὸ εἶναι ἡ συνειδητοποίηση!

Βιβλιογραφία

Ἐπίτομο ἐγκυκλοπαιδικὸ λεξικὸ «Ἐλευθερουδάκη».

Ἀλέξη Σολωμοῦ, «Θεατρικὸ λεξικό».

Κωνσταντὶν Στατισλάβσκι, «Ἡ ζωὴ μου στὴν Τέχνη».

*Ἔχουν ἀπαξιώσει
τὴν Ἐπίδauρο, μὲ
ὅ,τι ἐκπροσωπεῖ,
στὰ μάτια τῆς
νέας γενιᾶς μὲ
παραστάσεις
χαμηλοτάτου
ἐπιπέδου. Ἔχουν
μετατρέψει τὰ
«Ἐπιδauρεία»
σὲ κοσμικὸ
γεγονός, ἀφορμὴ
συναντήσεων καὶ
δημοσίων σχέσεων,
τραπέζι συναλλαγῶν
(κομματικῶν καὶ ὄχι
μόνο).*

Παντελῆς Κοντογιάννης
Ἡθοποῖς - Συγγραφέας

ΤΟ «ΧΑΡΙΤΟΒΡΥΤΟΝ» ΠΤΩΜΑ

ἀ διαφημιζόμενα ὡς θαυματουργὰ τεμάχια τῶν πτωμάτων ἁγίων (λείψανα) ἀποτελοῦν ἀντικείμενα πλουτισμοῦ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν μοναστηριῶν, ποὺ ἀνταγωνιζόμενα μεταξὺ τους ἐπιδιώκουν πάντα νὰ ἔχουν στὴν κατοχὴ τους κάποιο τεμάχιο πτώματος, τὸ ὁποῖο ἐπιδεικνύουν -μὲ τὸ ἀζημίωτο- στὸ εὐσεβὲς ποίμνιο.

Τὸ εἰκονιζόμενο στὴν φωτογραφία πτῶμα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου, ποὺ «κοσμεῖ» τὸ ἐξώφυλλο τοῦ περιοδικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αὐλῶνος καὶ Βοιωτίας «Ὁρθόδοξος ποιμενικὸς αὐλός» (ἀρ. 21, 5-6 2007), ἐκτίθεται γιὰ προσκύνημα σὲ μοναστήρι τῆς περιοχῆς.

Ἐντύπωση δὲν προκαλεῖ μόνο τὸ στόλισμα τοῦ πτώματος μὲ χρυσοκέντητα ὑφάσματα καὶ φύλλα χρυσοῦ στὸ πρόσωπο καὶ στὸ χέρι, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι στὸ ἐσώφυλλο τοῦ περιοδικοῦ τὸ πτῶμα περιγράφεται ὡς «χαριτόβρυτον»!

Δημοσιογραφικὸν ὄργανον Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αὐλῶνος & Βοιωτίας Πατρῶν Βορτολογίου
ΕΤΟΣ Β' - ΑΡΙΘΜ. ΦΥΛΛΟΥ 21 • ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2007

Εἰκὼν Ἐξωφύλλου:
Τὸ χαριτόβρυτον Λείψانون τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Ρώσου.

[Γιὰ τὴν πτωματολατρία στὸ Χριστιανισμὸ βλέπετε:

- Β. Μανρομμάτη: «Τὰ... δέκα χέρια τοῦ ἁγίου Προκοπίου καὶ οἱ... πέντε μαστοὶ τῆς Ἁγίας Βαρβάρας», «Δ», τ. 276.
- Κ. Ἐλευθερίου: «Ἡ πτωματολατρία στὴ θρησκεία. Ἱστορία καὶ ἀξιοπιστία τῶν ἱερῶν πτωμάτων», «Δ», τ. 282 (<http://www.davlos.gr/pdf/18889.pdf>).
- Δ. Λάμπρου: «Τὸ πτῶμα τῆς Ρωμοσύνης», «Δ», τ. 291 (<http://www.davlos.gr/pdf/19750.pdf>).
- Γ. Λάζαρη: «Πληθωρισμὸς ἁγίων πτωμάτων στὴν Φθιώτιδα», «Δ», τ. 291 (<http://www.davlos.gr/pdf/19755.pdf>).
- Σ. Φλέκκα: «Ἡ ἀρχαία τέχνη τῆς βαλσάμωσης καὶ ὁ... Βησσαρίων», «Δ», τ. 300 (<http://www.davlos.gr/pdf/20719.pdf>).

Ἐπίσης βλέπετε καὶ τὰ τετραήμερα συμβάντα γύρω ἀπὸ τὸ πτῶμα τοῦ μακαριστοῦ κυροῦ-κυροῦ Χριστοδοῦλου ἀπὸ τῆς 28 μέχρι 31 Ἰανουαρίου.]

Γιώργος Γαλανὸς

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ

Ὁ Βυζαντινισμὸς ἐν δράσει

Γιὰ τὸν «Δ» τὸ πρόσωπο «ἀρχιεπίσκοπος» δὲν ἦταν ποτὲ μέσα στὰ ἐνδιαφέροντά του, διότι θεωροῦμε ὅτι ἡ Θεοκρατικὴ Ἰδεολογία καὶ ἡ συγκεκριμένη στήν σημερινὴ Ἑλλάδα «ἐκδοσὴ» τῆς, δηλαδὴ ὁ Μεσαιωνισμὸς-Βυζαντινισμὸς-Ρωμοσυννισμὸς-Ἑλληνοχριστιανισμὸς, εἶναι ἡ κρυφὴ αἰτία ποὺ δημιουργεῖ τὴν κακοδαιμονία τῆς πνευματικῆς καὶ ἡθικῆς κατάστασης, στὴν ὁποία βρίσκονται ὁ Ἕλληνας καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς ἐδῶ καὶ 1.750 χρόνια. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ κ. Γερῶννιμου δὲν σημαίνει λοιπὸν τίποτε τὸ καινούργιο. Ἀπλῶς σημειώνουμε, ὅτι ὁ νέος Προκαθήμενος εἶναι γνωστὸς στοὺς ἀναγνώστες μας γιὰ τὸν ρόλο ποὺ ἔπαιξε στὴν καταστροφὴ τῆς Κοιλιάδας τῶν Μουσῶν (βλ. τεύχη: 248-249, 251, 257, 260-261, 279, 310), ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι εἶναι ὁ ἡγέτης τῶν βυζαντινιστῶν στὴ σημερινὴ Ἑλλάδα.

Δ.Ι.Α.

Τὸ «Προσκύνημα τοῦ Ραββίνου» καὶ ἡ Βουλὴ

Ὑπερέβη ἐαυτὴν ἡ Ρωμιοσύνη μὲ τὸν πιὸ ἀδίστακτο δυνατὸ τρόπο. Τὸ ἐπίσημο «Κανάλι τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων» στὶς 12 Ἰανουαρίου παρουσίασε ντοκιμανταῖρ μὲ τίτλο «Μέγας Ἀλέξανδρος», ὅπου ὁ ἰουδαϊκῆς καταγωγῆς κ. Νέστορας Μάτσας, γνωστὸς γιὰ τὶς ἐκπομπές, ποὺ παρουσιάζει μόνο στὰ κρατικά Μ.Μ.Ε., ἔδειξε καὶ σχολίασε τὴ γνωστὴ πλαστὴ λιθογραφία τοῦ Μακεδόνα βασιλιᾶ, ποὺ τὸν ἐμφανίζει νὰ πηγαίνει στὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ νὰ προσκυνᾷ τὸν Ἑβραῖο ραββίνο! Ἐχουμε ἐπανειλημμένα ἀποδείξει, ὅτι οἱ ἱστορικοὶ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἀγνοοῦν ἐντελῶς αὐτὸ τὸ παραμῦθι τῆς «ἐπίσκεψης» καὶ τοῦ «προσκυνήματος», ποὺ κατασκευάστηκε ἀπὸ ἰουδαϊκὲς «πηγές» ὅπως καὶ ὅλοι γνωρίζουν, ὅτι ὁ Αἰσχύλος, ὁ Ξενοφὼν ἀλλὰ καὶ γενικὰ ἡ ἑλληνικὴ ἀντίληψη γιὰ τὴ ζωὴ διακηρύττουν, ὅτι «οἱ Ἕλληνες οὔτε θεοὺς οὔτε ἀνθρώπους προσκυνοῦν» -καὶ συνεπῶς ἐδῶ δὲν χρειάζεται νὰ ἐπανεέλθουμε σ' αὐτὴ τὴν ἱστορικὴ ἀπάτη. Ἀλλὰ ἐπισημαίνουμε τὸ νέο «κροῦσμα» τῆς ἐπίσημης προπαγάνδας τῆς σημερινῆς Ρωμιοσύνης, διότι δείχνει γιὰ μία ἀκόμη φορὰ, ὅτι ἔχουν δίκιο οἱ Ἑβραῖοι, ποὺ μᾶς χαρακτηρίζουν ἐμᾶς καὶ γενικὰ τοὺς μὴ ὁμοεθνεῖς τους στὰ ἱερά τους βιβλία «γκοῖμ» (=ζῶα).

Γ.Σ.Π.

Blessed Contributions

Ἡ Ἑλλάδα στηρίζει οἰκονομικὰ τὸ Πατριαρχεῖο μὲ τεράστια κονδύλια. Στὸ τεύχος 284 εἴχαμε σὲ ἀποκλειστικότητα δημοσιεύσει ἐμπιστευτικὸ ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, μὲ τὸ ὁποῖο τοῦ ἔστειλε «ἑξὶ δεσμίδες τῶν 500.000 € ἐκάστη ὡς 2η δόση τῆς οἰκονομικῆς ἐνίσχυσης τοῦ 2005» μὲ ἄγνωστο τὸ συνολικὸ ἀριθμὸ τῶν κατ' ἔτος δόσεων -φανερῶν ἢ μυστικῶν. Τὸ Πατριαρχεῖο στηρίζεται ἐπίσης οἰκονομικὰ καὶ ἀπὸ τὶς ἐπαρχίες του ἀνὰ τὸν κόσμον (Ἀμερικὴ, Αὐστραλία κ.λπ.), ἀπὸ συνεισφορὰς ἀνωνύμων ἢ ἐπωνύμων προσώπων (ἐπιχειρηματιῶν, εὐσεβῶν πιστῶν κ.λπ.), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πολλὰ καὶ διάφορες ἄλλες ἐπιχορηγήσεις. Ὅπως εἴχαμε σχολιάσει τὸ γεγονὸς τῆς εἰσροῆς δεκάδων ἐκατομμυρίων εὐρὼ στὸ Φανάρι, «ποτὲ τόσο λίγοι δὲν τρῶνε τόσα πολλὰ».

Παρ' ὅλα αὐτὰ τὸ Πατριαρχεῖο σὲ κάθε εὐκαιρία ἐπιχειρεῖ νὰ ἀπομυζᾷ ἀκόμη περισσότερα κέρδη. Κοινοποιήθηκε στὸ ἠλεκτρονικὸ μας ταχυδρομεῖο τὴν περίοδο τῶν ἑορτῶν Χριστουγέννων - Πρωτοχρονιάς μῆνυμα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου στὰ Ἀγγλικά, τὸ ὁποῖο τιλοφοροῦνταν "Christ is born!". Στὸ μῆνυμα αὐτό, τὸ ὁποῖο εἶχε ἀποσταλῇ σωρηδὸν πρὸς πολλοὺς ἀποδέκτες, μετὰ τὶς τυπικὲς εὐχὲς ἐπισημαίνονταν, ὅτι τὸ Πατριαρχεῖο ἔχει «ἀνάγκη οἰκονομικῶν μέσων, προκειμένου νὰ ἐκπληρώσῃ τοὺς

ιερους σκοπους του», και κατέληγε δίνοντας ένα λογαριασμό, στον οποίο θα μπορούσαμε «generously» (γενναιοδωρα) να καταθέσουμε «our blessed contributions» (τις εὐλογημένες μας συνεισφορές).

Γ.Γ.

Ὁ Λυσικράτης μὲ χρῶμα

Ἡ ἀένανη σύγκρουση τοῦ ἀντικειμενικοῦ μὲ τὸ ὑποκειμενικό, τῶν κοινωνικῶν ἀρχῶν μὲ τὶς προσωπικὲς ἐπιθυμίες, καθὼς καὶ ἡ τελικὴ τους σύζευξη (Ζεύς) ἀποτελοῦν τὰ θεμέλια τῆς Ζωῆς, πάνω στὰ ὁποῖα οἰκοδομεῖται ἡ ἀνθρώπινη ὑπαρξη. Ἡ ἐπίτευξη τῆς Ζεύξης τῶν δύο αὐτῶν πραγματικοτήτων φέρνει τὴν εὐτυχία (εὐδαιμονία), ἐνῶ τὸ ἀντίθετο ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὴ δυστυχία (κακοδαιμονία) καὶ σὸν ὄλεθρο.

Πρωταγωνιστὴς τῶν παραστάσεων ὁ Διόνυσος δέχεται τὴν ἐπίθεση τῶν πειρατῶν (Νόμοι), τὸν ὁποῖο ὑπερασπίζονται οἱ μόνιμοι ἀκόλουθοί του, οἱ Σειληνοὶ (Ἐπιθυμίες). Τελικὸς νικητὴς ὁ Διόνυσος ἀποφασίζει νὰ μὴν ἐξοντώσῃ τοὺς πειρατὲς (γνωρίζοντας ὅτι ἡ κοινωνικὴ τάξη εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν ὁμαλὴ συμβίωση τῶν ἀνθρώπων), ἀλλὰ τοὺς μεταμορφώνει σὲ δελφίνια, ὥστε μὲ τὴν ταχύτητά τους νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ βασίλειό του καὶ νὰ φτάσουν στὸ φωτεινὸ (δελφικὸ) βασίλειο τῶν ὀλύμπιων θεῶν (Δόγου).

Μιὰ πρωτοποριακὴ ἔκθεση ζωγραφικῆς θὰ φιλοξενήσῃ ἡ Μεγάλῃ Αἴθουσα τοῦ Φιλολογικοῦ ὀμίλου «Παρνασσός» (πλ. Καρύτση 8) ἀπὸ 17 μέχρι 29 Μαρτίου. Δημιουργὸς ὁ ζωγράφος καὶ συνεργάτης τοῦ «Δ» Κώστας Μίχος. Ἡ ἐντελὴς πρωτότυπη σύνθεση πλέξυγκλᾶς καὶ σμάλτου τῶν περίφημων παραστάσεων τῆς Κρήνης τοῦ Λυσικράτη καὶ ἡ χρωματικὴ τους ἔνταση ὠδήγησε σὲ ἓνα ἐντυπωσιακὸ εἰκαστικὸ ἀποτέλεσμα, πὺν ἀξίζει νὰ θαυμάσῃ κανεὶς. Τὸ ζητούμενο τῆς Ζεύξης ἀποτελεῖ προσωπικὸ στοίχημα γιὰ τὸν καθένα. Καὶ οἱ παραστάσεις τοῦ Λυσικράτη μᾶς τὸ θυμίζουν.

Ὁρεὲς λειτουργίας τῆς ἐκθέσης: 10:00-13:00 & 18:00-21:00 (ἐκτὸς Κυριακῆς).

Ω.

Αὐτὸς ἐκοιμήθη κι ἐμεῖς κοιμόμαστε

Πενθεὶ στὸ σύνολό του τὸ κρατίδιο τῆς Ρωμιοσύνης, οἱ τηλεπαρουσιάστριες ἀμφιέστηκαν μὲ μαῦρα μοντελλάκια καὶ οἱ τηλεπαρουσιαστὲς φόρεσαν τὴ θλιμμένη μάσκα καὶ σκοῦρες γραβάτες, δηλώνοντας ἔτσι ποιὸς τοὺς στηρίζει, ὥστε ἡ ταλαίπωρὴ Ἑλλὰς νὰ φτάσῃ στὸ χάλι ἐτούτου τοῦ καιροῦ, τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ διακινούντος μυστικὰ κονδυλία, λὲς καὶ εἶναι στρατιωτικὲς δαπάνες (ἴσως σ' ὅσους στρατεύονται σὸν πόλεμο κατὰ τοῦ Πολιτισμοῦ μας...).

Βέβαια κατὰ τὰ μεσαιωνικὰ πρότυπα τῆς Βυζαντινοσύνης ἔγιναν καὶ οἱ μηχανορραφίες, ἀφθάστου κάλλους, ἀφοῦ ἀνάγκασαν κοινοβουλευτικὸ νὰ προτρέψῃ νὰ μὴν θέσουν ὑποψηφιότητα γιὰ τὴ χηρεύουσα θέση ὅσοι ἔχουν... λερωμένη τὴν φωλιά τους μὲ ροῦζ σκάνδαλα καὶ ἁμαρτήματα «προπατορικά». Ἐτσι ἐκ τοῦ ἀποθέματος τῶν τριῶν ἐκατομμυρίων ὑπογραφῶν εἴχαμε μεγάλη εὐχέρεια σὲ τετραήμερα προσκυνήματα, ὅταν γίγαντες τοῦ ἔθνους ἐτάφησαν μὲ κάρρα τῆς Δημορχίας, ἐνῶ προβλήματα κακοδιαχειρίσεως (λίαν ἐπεικῶς) ἀπειλοῦν τὴν χαμηλοῦ εἰσοδήματος τάξη καὶ ἀντιθέτως ἡ Ἐκκλησία πλουτίζει ἀνεξέλεγκτα... βάσει τῆς κοσμοθεωρίας της περὶ δύο χιτῶνων, ὅπως κατὰ Καραγκιόζη γίνεται ἡ μοιρασιά: «Ἐκεῖνα μοῦ τὰ δίνεις, κι ἐτοῦτα σοῦ τὰ παίρνω»!

Ὁ Χριστόδουλος ἐκοιμήθη κι ἐμεῖς κοιμόμαστε.

Π.Γ.

Ὅμογάλακτα ἀδελφία (I)

Παρὰ τὴν κατοχὴ μείστον μέρους τοῦ ἐθνικοῦ μας πλούτου ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία συχνὰ ἐφ' ἐνὸς μὲν συνταράσσεται ἀπὸ οἰκονομικὰ καὶ ἄλλα σκάνδαλα,

ἀφ' ἑτέρου δὲ παρεμβαίνει στὴ δημόσια ζωὴ τῆς χώρας ἐκφράζοντας πάντα ἀκραῖες ἐθνικιστικὲς θέσεις, τὸ Κ.Κ.Ε. («ἡ θρησκεία εἶναι τὸ ὄπιο τοῦ λαοῦ») οὐδέποτε ἄσκησε σοβαρὴ κριτικὴ ἢ ὠργάνωσε ἐκδηλώσεις διαμαρτυρίας κατὰ τῆς ἐπίσημης Ἐκκλησίας.

Δὲν ἀποτελέσει ἐκπληξὴ λοιπὸν γιὰ ἐμᾶς τὸ δημοσίευμα τῆς ἐφημερίδας «Ριζοσπάστης» (5-6.01.08) μὲ τίτλο: «Δὲν θέλουμε θαμμένον τὸν πολιτισμὸ μας», τὸ ὁποῖο ἀναφέρεται σὲ δύο παλαιὲς χριστιανικὲς ἐκκλησίες στὴν κοινότητα Βουγιάτου Ζακύνθου, ποὺ ἔχουν κτισθῇ ἐπὶ προγενέστερων ἀρχαίων ἐλληνικῶν («εἰδωλολατρικῶν» κατὰ τὴν ἐφημερίδα) ναῶν τῆς Ἀρτέμιδος. Ὅπως ἐπισημαίνεται στὸ ἄρθρο: «οἱ πιστοὶ χρησιμοποιοῦσαν, ὅπως παντοῦ ἐξ ἄλλου, τὰ παλαιότερα ὑλικά, γιὰ νὰ χτίσουν τοὺς νέους ναοὺς», οἱ ὁποῖοι βρίσκονται «δυστυχῶς σὲ ἐρειπιώδη κατάσταση» καὶ «εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἄμεση ἀποκατάστασή τους». Τῶν μεταγενέστερων χριστιανικῶν ναῶν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἀποκατάσταση δηλαδή, ὅχι τῶν θαμμένων ἀπὸ κάτω τοὺς ἀρχαίων ἐλληνικῶν, οἱ ὁποῖοι - κατὰ τοὺς χριστιανο-αριστεριστες, ὅπως φαίνεται- δὲν ἀποτελοῦν μέρος τοῦ θαμμένου πολιτισμοῦ μας.

Ι.Α.

Ὅμογάλακτα ἀδελφία (II)

Ὁρισμένοι δωδεκαθεῖστὲς στὸ Διαδίκτυο (αὐτοί, ποῦ, ὅπως ἐπισημάναμε, «φαντάζονται μαζί μὲ ρασοφόρους, ὅτι θὰ πάρουν μὲ στρατιωτικὴ κατάκτηση τὰ Σκόπια, τὴν Ἁγία Σοφία καὶ τὴν Κόκκινη Μηλιά ὑπὸ τὴν θεόπνευστη στρατηγεῖα τοῦ παναγιωτάτου μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ. Ἀνθιμου») ἐπιχαίρουν, γιὰτὶ κάποιος πέταξαν «Δαυλοὺς» στὸν ὑπόνομο κατὰ τὴ διανομὴ προηγούμενου τεύχους μας. Θριαμβολογώντας δὲ καταλήγουν μὲ στόμφο: «Ὁ «Δαυλὸς» βρέθηκε στὸν βόθρο, γιὰτὶ εἶναι καιρὸς τώρα ποῦ κείτεται σβηστός στὴν συνειδησή μας. Στὸν βόθρο λοιπόν»!

Ἀλλὰ τί διαφορὰ ἔχουν αὐτοὶ οἱ δωδεκαθεῖστὲς ἀπὸ τοὺς χριστιανούς, ποὺ ἔκαιγαν καὶ καίνε ἢ πολτοποιοῦν βιβλία, διότι βρέθηκαν στὸν βόθρο (τῆς ψυχῆς τους);

Θ.Α.

Γυναῖκα καὶ Ἄβατον

Ἀπὸ τὰ 77 βιβλία τῆς «Ἀγίας Γραφῆς» οὐτε μιὰ λέξη δὲν γράφτηκε ἀπὸ γυναῖκα. Ὁ Ἰησοῦς εἶχε δώδεκα μαθητές, ἀλλὰ καμία μαθήτρια. Στὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱεραρχία δὲν ἔχουν πρόσβαση οἱ γυναῖκες. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς λατρείας κάθονται χωριστὰ ἀπὸ τοὺς ἄντρες.

Στὴ σύγχρονη Ἑλλάδα οἱ γυναῖκες, οἱ ὁποῖες ὑπερηφάνως θὰ ἐορτάσουν κὶ ἐφέτος τὴν Ἡμέρα τους στὶς 8 Μαρτίου, ἐὰν τολμήσουν νὰ παραβιάσουν τὸ ἄβατο τοῦ Ἁγίου Ὁρους, θὰ ἀντιμετωπίσουν ποινὲς φυλάκισης δύο μηνῶν ἕως ἐνὸς ἔτους. Οἱ γυναῖκες μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Κυβέρνησης ἐπομένως δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ ἐπισκεφθοῦν ὅλη τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια. Τὸ ἴδιο θὰ ἰσχύει κὶ ἂν κάποτε ἐκλεγῇ γυναῖκα πρωθυπουργὸς ἢ γυναῖκα πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας.

Στὴν φωτογραφία φαίνονται εἰκόνες ἐπεισοδίων, ποὺ προβλήθηκαν πρόσφατα στὴν Τηλεόραση, ὅταν μεταξὺ διαμαρτυριῶν γιὰ καταπατήσεις μονῶν στὴ Χαλκιδικὴ ὠρισμένες γυναῖκες τόλμησαν νὰ πηδήξουν τὴν μάντρα καὶ νὰ πατήσουν στὴν ἄλλη μεριὰ τῆς Οὐρανόπολης, στὸ χωρὸ τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἄμεσα ἀπωθήθηκαν σηκωτὲς ἀπὸ τὰ ἄρρενα-ἀστυνομικὰ ὄργανα τῆς «Οὐράνιας Πολιτείας τοῦ Ἄθωνος».

Γ.Α.

«— ΣΤΗΝ ΠΥΡΑ!»

«— ΔΕΝ ΦΟΒΑΜΑΙ!»

Ἡ ἀθεΐα, ἡ δίκη καὶ ἡ καύση
τοῦ φιλοσόφου Τζ. Μπρουΐνο

Ὁ 1564 μὲ συντροφιὰ τὸ ἡμίφως τῶν ἰταλικῶν μοναστηριακῶν βιβλιοθηκῶν, ψάχνοντας παπύρειους κώδικες τοῦ Ἀριστοτέλη καὶ τοῦ Ἐπίκουρου ἓνας 18χροнос δομηνικανὸς καλόγερος, ὁ Τζορντάνο Μπρουΐνο, ἀγωνιζόταν νὰ φέρῃ στὸ φῶς τὴ «Λογικὴ» καὶ «Ἠθικὴ» τοῦ Σταγειρίτη φιλοσόφου. Ποιὸς ἦταν ὁ πρωτοπόρος αὐτὸς σκαπανέας τῆς «ἐπικίνδυνης» γιὰ τοὺς ἀφώτιστους καὶ ἀδαεῖς κληρικοκράτες, φιλοσοφικῆς-ἀνθρωπιστικῆς γνώσεως;

Ο Τζορντάνο Μπροϋνο οδηγείται στην πυρά (Giulio Tamburrini, 2000).

Ὁ βιογράφος του C. Martin («Giordano Brunno, Mystic and Martyr», 1921) ἀρχίζει μ' ἓνα σημαντικό ἐρώτημα: Τί ἔψαχνε νὰ βρῇ ὁ Μπρούνο στὶς ἐρεβώδεις βιβλιοθήκες τοῦ Βατικανοῦ γιὰ τὸν Ἀριστοτέλη;

Μὲ τὴν ἀθεμελίωτη διδασκαλία τοῦ Μεσαιωνικοῦ Καθολικισμοῦ, ὅτι «ἡ Φιλοσοφικὴ γνῶση ἀποτελεῖ φύσει καὶ θέσει θεραπαινίδα τῆς παποκαισαρικῆς θεολογίας», οἱ παπικοὶ ὕψωσαν ὡς λάβαρο θριάμβου τὰ κακομεταφρασμένα κυρίως ἀπὸ τοὺς Ἀβερρόη, Ἀβεκίνα καὶ Μαιμονίδη (οἱ δύο πρῶτοι Μαυριτανοὶ Ἀραβες καὶ ὁ τρίτος Ἰουδαῖος τῆς Ἰσπανίας) κείμενα τοῦ Ἀριστοτέλη ἀπὸ τὴν Ἀραβικὴ στὴ Λατινικὴ Γλῶσσα. Ὁ Μπρούνο ἀντιστεκόταν πεισματικὰ στὴν Ἀριστοτελικὴ παραχάραξη, ὥστε νὰ χωρέσῃ στὴν παπικὴ τιάρα ὁ ἀχώρητος Ἀριστοτέλης. Ἀποτέλεσμα, ν' ἀρχίσῃ μεγάλῃ διαμάχῃ ἀνάμεσα στὸν ἀπόφοιτο τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Σορβόνης καὶ τὸ Βατικανό.

Ἐπὶ πλέον ὁ νεαρὸς Μπρούνο ἔβρισκε τὴν ἡλιοκεντρικὴ θεωρία ν' ἀνταποκρίνεται στὰ πειράματα τοῦ Κοπέρνικου (1473-1543) καὶ στὶς ἡλιοκεντρικὲς θεωρίες τοῦ Γαλιλαίου Γαλιλέι, ὁ ὁποῖος ἐκβιαζόμενος καὶ ἐπαπειλούμενος ἐκραύγαζε «καὶ ὅμως κινεῖται», ὑποτονθορίζοντας «ἡ Γαῖα περὶ τὸν Ἥλιον».

Ἀποσχηματισμὸς καὶ ζωὴ περιπλανώμενου

τὰ εἴκοσι πέντε χρόνια τῆς ἡλικίας του ὁ Μπρούνο ἀπέβαλε τὸ μοναστικὸ ράσο τῶν δομηνικανῶν «ψευδοαδελφῶν» του, ὅπως ἀποκαλοῦσε τοὺς συμμοναστές του, κι ἄρχισε τὸν πλάνητα βίο φορῶντας σανδάλια. Μετὰ τὸν ἀποσχηματισμὸ του αἰσθανόταν ὅτι ζοῦσε ὡς «ἐλεύθερος ἄνθρωπος». Εἶχε ἀπαλλαγῇ ἐπὶ τέλους ἀπὸ τὰ φιλύποπτα βλέμματα τῶν «ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν». Ὁ δρόμος τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρευνας ἀνοιγόταν διάπλατος. Ὅμως δὲν ἀντιλήφθηκε ὅτι καὶ ὡς περιπλανώμενος ἀποτελοῦσε στόχο τῆς Ἱερᾶς Ἐξέτασης. Βεβαίως οἱ δομηνικανοὶ τὸν κατηγοροῦσαν ἀνοιχτὰ ὡς «ἀχάριστο πλάσμα, γιατί δὲν τὸν ἔστειλαν κατ' εὐθείαν στὰ βασανιστήρια», ἀλλὰ τὸν ἄφησαν νὰ μολύνῃ τὴν ἀτμόσφαιρα τῶν μοναστηριῶν μὲ βλάσφημες θεωρίες.

Ὁ γνωστὸς συγγραφέας Henry Van Loon μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ὁ Μπρούνο κατέφυγε στοὺς φυγᾶδες Ἰταλοὺς συμπατριῶτες του στὴν δυτικὴ Ἑλβετία, οἱ ὁποῖοι τοῦ ἔδωσαν ροῦχα νὰ ντυθῇ καὶ φαγητὸ νὰ φάῃ. Στὸ πτωχοκομεῖο, ποὺ τὸν τοποθέτησαν, κάθε βράδυ μέχρι τὶς πρῶτες πρωινὲς ὥρες κάτω ἀπὸ τὸ λιγοστὸ φῶς τοῦ λυχναριοῦ μελετοῦσε διαρκῶς κι ἔγραφε. Καρπὸς τῆς περιόδου ἐκείνης τὸ «De Incantationibus» («Περὶ τῶν ἐπωδῶν») καὶ «Περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς». Ἐνῷ ἔγραφε αὐτὲς τὶς πραγματεῖες, παράλληλα χτυποῦσε τὰ πάθη τοῦ ἱερατείου α) τὴν φιλαργυρία, β) τὴν ἐγωϊστικὴ συμπεριφορὰ, γ) τὴν σαρκολατρία.

Ἡ δράση του αὐτὴ ἄρχισε νὰ προκαλῇ τὴν ἐλβετικὴ κοινωνία στὸ σύνολό της τὸν χαρακτήριζαν ὡς ἀσεβῇ καὶ ἄθεο.

Τὸ τραγικὸ γεγονὸς γι' αὐτὸν εἶναι, ὅτι οἱ καθολικοὶ ὅσο καὶ οἱ καλβινιστὲς

ένώθηκαν έναντίον του, γιατί οί προτεστάντες τῆς Ἑλβετίας εἶχαν ἀρχίσει νὰ ἐκκοσμικεύονται ἀγκαλιάζοντας τὴν νεοπαγὴ μεταρρυθμιστική, δηλαδὴ ἐπαναστατικὴ κατὰ τοῦ παπισμοῦ, ἐξουσία, ἡ ὁποία ἀπετελεῖτο ἀπὸ εὐγενεῖς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν προσχωρήσει στὴν Λουθηροκαλβινιστικὴ μεταρρύθμιση.

Οἱ δραστηριότητες λοιπὸν τοῦ Μπροῦνο γιὰ κάθαρση τοῦ καθολικοῦ καὶ προτεσταντικοῦ Κλήρου δὲν ἄρρεσαν στοὺς πάστορες τοῦ Λουθηροκαλβινισμοῦ, γι' αὐτὸ διάφοροι πράκτορές τους ἄρχισαν νὰ συγκεντρώνουν πληροφορίες γιὰ τὸ παρελθόν του. Οἱ φάκελλοι διωγκώθηκαν τόσο, ὥστε ἄρχισαν νὰ σχίζονται. Παράλληλα ἡ Ἀστυνομία, φανερὴ καὶ μυστική, ἄρχισε τὶς παρακολουθήσεις καὶ στὸ τέλος ἡ Ἱερατικὴ Ἀστυνομία, ἡ ὁποία ἦταν ἐπιφορητισμένη μὲ τὴν παρακολούθηση τοῦ «κοινωνικοῦ ἠθικοῦ ἐξοπλισμοῦ», τὸν ἀπέλασε, γιὰ νὰ καταφύγῃ στὴν φιλελεύθερη Ὁλλανδία.

Ἡ ἀπαγωγὴ καὶ μεταφορά του στὴν Βενετία

τὴν χώρα αὐτή, ἡ ὁποία εἶχε πλημμυρίσει ἀπὸ χιλιάδες Γάλλους Οὐγενότους, δηλαδὴ θρησκευτικούς καὶ πολιτικούς ἀντιρρησίες, βρῆκε ἀκαδημαϊκὴ ἔδρα, γιὰ νὰ διδάξῃ ὁ Τζορντάνο Μπροῦνο. Ὅμως κι ἐκεῖ οἱ Βατικάνειοι πράκτορες ἄρχισαν νὰ τὸν ἐνοχλοῦν μὲ ἀθεϊστικὲς ἐρωτήσεις, κρυμμένοι μέσα στὸ πανεπιστημιακὸ ἀκροατήριο. Βεβαίως ποτὲ δὲν προσχώρησε στὸ μαχητικὸ ἀθεϊσμό, ἀλλὰ, ὅταν τὸν προκαλοῦσαν ἐπ' ἀκροατηρίῳ νὰ δηλώσῃ σὲ ποιά θρησκεία ἀνήκει, ἡ ἀπάντησις ἦταν κατηγορηματική: «Ἡ κάθε θρησκεία εἶναι συστηματικὸ περιτύλιγμα, ἄρα δὲν ἀνήκω σὲ κανένα θρησκευτικὸ περιτύλιγμα ἢ σὲ ἰδεολογικὲς φωλίτσες.»

*Ὁ Μπροῦνο
ἀντιστεκόταν
πεισματικὰ στὴν
Ἀριστοτελικὴ
παραχάραξη,
ὥστε νὰ χωρέσῃ
στὴν παπικὴ τιάρα
ὁ ἀχώρητος
Ἀριστοτέλης.*

Ὅμως δὲν σταματοῦσε ἐκεῖ: Μαστίγιο ἢ γλῶσσα του, προφητικὴ ράβδος ταλάνιζε εὐκαίρως-ἀκαίρως τὴν ἠθικὴ διαφθορὰ τοῦ Κλήρου, ἰδιαίτερα τοῦ καθολικοῦ ἀνύπανδρου ρωμαιοκαθολικοῦ Κλήρου τὴν ἀθεράπευτη σοδομία. (Σημ: Τί θάλεγε ἄραγε, ἂν ζοῦσε σήμερα ὁ Μπροῦνο, γιὰ τοὺς φυλακισμένους ἐπὶ σοδομισμῶ καρδινάλιους στὶς Η.Π.Α. τὶς ἡμέρες αὐτές;)

Οἱ ἀντίλαλοι τῆς φωνῆς του «ὥσπερ φωνὴ ὑδάτων πολλῶν» ἔφθασε πέρα κι ἔξω ἀπὸ τὴν Ὁλλανδία μέχρι κάτω τὸ Βατικανό. Ἀπὸ ἐκεῖ λοιπὸν προετοιμάσθηκε, μελετήθηκε ἡ ἀπαγωγὴ του ἀπὸ πληρωμένους Βενετοὺς ναῦτες, οἱ ὁποῖοι ἔφθαναν μέχρι τὸ Ἀμστερνταμ μὲ ἐμπορικὲς ἀποστολές.

Ἐνα βράδυ, ἐνῶ εἶχε τελειώσει τὰ μαθήματά του, τὸν συλλαμβάνουν, τοῦ κλείνουν τὰ μάτια καὶ τὸν μεταφέρουν σὲ ἐμπορικὸ πλοῖο.

Ὑπέστη ἱεροεξεταστικὰ βασανιστήρια. Ὅπως ἀκριβῶς ὁ θεμελιωτὴς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ φιλοσοφικοῦ Ρασιοναλισμοῦ Βαροῦχ Σπινόζα συνελήφθη ἀπὸ ὑπηρετές

τῆς ἰουδαϊκῆς Συναγωγῆς τῶν Παρισίων, ἐρραβδίσθη στὴ γυμνὴ του πλάτη, δεχόμενος παρὰ ἓναν τεσσαράκοντα ραβδισμούς, δηλ. 39, ἐπειδὴ δὲν δεχόταν τὴν κατὰ λέξιν διδασκαλίαν τῆς Παλαιοδιαθηκικῆς «Γενέσεως», καὶ τιμωρήθηκε δημοσίως καὶ παραδειγματικῶς, «ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχουσι».

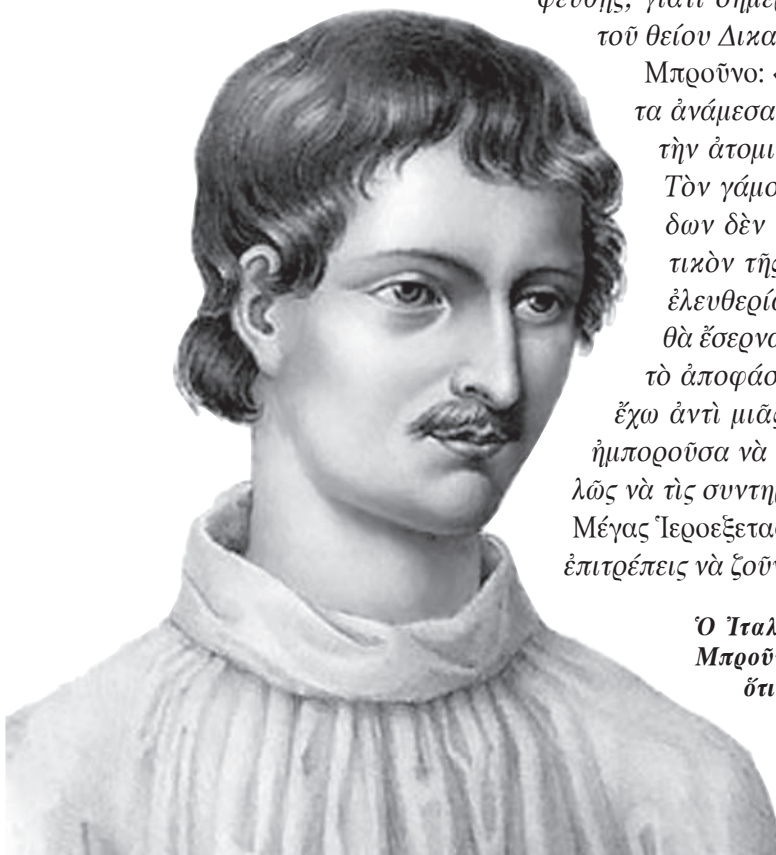
Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον σὲ «πανηγυρικὴ σύναξιν» μπροστὰ στὴν βασιλικὴ τοῦ Ἁγίου Μάρκου στὴν Βενετία μαστιγώθηκε ὁ Μπροῦνο. Στὴ συνέχεια ἑπτὰ μαυροντυμένοι ἱεροεξεταστὲς μὲ καφὲ κουκοῦλλες τοῦ ἔκαναν ὠρισμένες ἐντελῶς προσωπικὰς ἐρωτήσεις, ποὺ εἶχαν σχέση μετὰ τὴν ἐρωτικὴν του ζωὴν. Σκοπὸς τῶν ἐρωτήσεων αὐτῶν, ὅπως ἐρμηνεύουν δύο ἄλλοι βιογράφοι του, οἱ Boylting Willian («Giordano Bruno.-His life thought and martyrdom», London 1914) καὶ Foxe John («The book of mediaval martyrs», London 1900), νὰ τὸν ἐξευτελίσουν στὰ μάτια τοῦ φιλοθεάμονος κοινοῦ, τὸ ὁποῖο μὲ ἀνάμεικτα αἰσθήματα παρακολουθοῦσε τὴ δίκην τοῦ ἐπικίνδυνου αἵρετικοῦ. (Σημ.: Κάθε αἵρετικὸς ἀπὸ τὴν Καθολικὴ Ἐκκλησίαν ἐθεωρεῖτο ἀνισόρροπος καὶ ἐγκληματίας.)

Ἴδου ἡ ἀνάκρισις, ὅπως διασώθηκε: «Πρώην ἱερομόναχε Μπροῦνο, ἀφοῦ αὐτοκαθαιρέθηκες τοῦ ἱεροῦ ἀξιώματος, τὸ ὁποῖο, ὅπως ἔγραφες, σ' ἐμπόδιζε νὰ νυμφευθῇς, γιατί σήμερα ἐμφανίζεσαι ἐνώπιον τοῦ θείου Δικαστηρίου ὡς ἄγαμος;».

Μπροῦνο: «Ποιὸς σὲ ἔβαλε μεσάζοντα ἀνάμεσα στὴν ἠθικὴ τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ἀτομικὴ ἠθικὴ μου συνείδηση; Τὸν γάμο ὡς μυστήριον τῶν παπάδων δὲν τὸν δέχομαι, ὡς δεσμευτικὸν τῆς ἐλευθερίας μου καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς μιᾶς γυναίκας ποὺ θὰ ἔσερνα ἰσοβίως μαζί μου. Γι' αὐτὸ ἀποφάσισα ὅτι μοῦ ταιριάζει νὰ ἔχω ἀντὶ μιᾶς πολλὰς γυναῖκες, ἀφοῦ ἠμποροῦσα νὰ τίς θρέψω καὶ γενικὰ καλῶς νὰ τίς συντηρήσω.»

Μέγας Ἱεροεξεταστής: «Θεὲ καὶ Κύριε, πῶς ἐπιτρέπεις νὰ ζοῦν ἀκόμα τέτοια βλάσφημα

Ὁ Ἰταλὸς φιλόσοφος Τζιορντάνο Μπροῦνο (1548-1600) ὑποστήριξε, ὅτι τὸ Σύμπαν εἶναι ἄπειρο καὶ ὁμογενές. Θεωρήθηκε ἐπικίνδυνος καὶ αἵρετικός. Καταδικάστηκε ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Ἐξέταση σὲ διὰ πυρὸς θάνατον.

κτῆνη καὶ νὰ μολύνουν μὲ τὴν ἀνηθικότητά τους τὸ σύνολο τῆς εὐσεβέστατης κοινωνίας μας; Δυστυχησμένε αὐτοκαθηρημένε ἱερομόναχε, συνειδητοποιεῖς ὅτι παίζεις μὲ τὴν φωτιά, αὐτὸ δὲν τὸ φοβᾶσαι;»

Μπροῦνο: «Ὁχι. Ἐγὼ φοβᾶμαι τὴν φωτιά ποὺ σύντομα ὡς θρησκευτικὴ καταστροφικὴ μεταρρύθμιση θὰ κάψῃ τὰ γένεια καὶ τὰ χρυσοῦφанта ἄμφιά σας».

Μέγας Ἱεροεξεταστής: «Τὸ μήνυμα τῆς θεοστυγοῦς αἰρέσεως τὸ λάβαμε... Τὸ στίγμα, ὅπου στέκεσαι, γιὰ νὰ καταπατᾷς τὸ δόγμα καὶ τὴν ἠθικὴ τῆς Ἀγίας Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, εἶναι πλέον γνωστό. Ποιᾷ περισσότερης μαρτυρίας ἔχουμε ἀνάγκη γιὰ τὴν γυμνοκέφαλὴ αἵρεση τῆς ἀσέβειας καὶ πολυγαμίας; Εἶναι ἀσήκωτα τὰ κρίματά σου, πρῶην καλόγερε. Ἐνώπιον θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὸ ἱεροδικεῖο ἀποσύρεται σὲ σύσκεψη.»

Ἡ ἀπόφαση ἀργοῦσε, γιὰ νὰ δειχθῇ στὸ φιλοθεάμιον κοινὸ τῆς πλατείας τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μάρκου τῆς Βενετίας, ὅτι ἡ κατάσταση ἦταν τρομερὰ σοβαρὴ, γι' αὐτὸ χρειάζοταν βαρύνουσα ἀπόφαση... Τὸ εὐσεβέστατο ποίμνιο σεριάνιζε μέσα στὴ μεγάλη πλατεῖα μασουλίζοντας μαντολάτα καὶ πασατέμπο.

– «Στὴν πυρά!»
– «Δὲν σᾶς φοβᾶμαι!»

πὶ τέλους μετὰ τὸ μεσημέρι, τὶς πρῶτες ἀπογευματινὲς ὥρες τῆς 14ης Αὐγούστου, ξημερώνοντας τῆς μεγάλης ἐορτῆς τῆς Beata Virgine, ἡ ἀπόφαση ἐλήφθη. Στὴν πυρά, στὴν πυρά, ἀφοῦ προηγουμένως ξανακυπτήθηκε μὲ παρὰ ἓναν τεσσαράκοντα ραβδισμοὺς, καὶ ἐπὶ πλέον ἀπολογία ἐπίσημη δὲν χρειάζοταν, γιὰτὶ ἀπλῶς οἱ θεοστυγεῖς πράξεις του καὶ ὁ ἔκνομος ἀπὸ τοῦ θεοῦ τὸ δρόμο βίος του καταμαρτυροῦσαν.

Τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς, ὅπου διαβαζόταν ἡ «ἱεροκαταδίκη», ἄρχισαν νὰ κρούονται οἱ κώδωνες τοῦ ναοῦ τῆς Santa Maria Samba Minerva. Οἱ ἱεροεξεσταστὲς μαρμάρωσαν καὶ ἔσυραν ἀπὸ τὶς φαρδεῖες τσέπες τῶν κατάμαυρων ράσων τους τὰ ἱερώτατα «βιβλία προσευχῶν» τους. «Ὡ τῆς ἀνίερης εὐσέβειας – τῶν ἀνθρωποφάγων ἱεροεξεταστῶν», ἄρχισε νὰ κραυγάζῃ τὸ κατηγορούμενο θῦμα. Ἀφοῦ ἔγινε καὶ ὁ σύντομος ἐσπερινὸς τῆς Beata Virgine, προχώρησαν στὴν ἐκτέλεση, πρὶν ὅμως προχωρήσουν στὴν πράξη τους τῆς «διὰ πυρὸς ἐκτελέσεως», ὁ καταδικασμένος ἀπαντοῦσε στοὺς ἱεροεξεσταστὲς ρασοφόρους: «Δὲν σᾶς φοβᾶμαι».

Οἱ ἱεροεξεσταστὲς
ἔσυραν ἀπὸ τὶς
φαρδεῖες τσέπες
τῶν κατάμαυρων
ράσων τους τὰ
ἱερώτατα «βιβλία
προσευχῶν»
τους. Ἡ ἀπόφαση
ἐλήφθη. Στὴν πυρά,
στὴν πυρά, ἀφοῦ
προηγουμένως
τὸν ξανακύπησαν
μὲ παρὰ ἓναν
τεσσαράκοντα
ραβδισμοὺς.

Τὴν πληροφορία γιὰ τὸ κάψιμο τοῦ Μπροῦνο τὴ διέσωσε ἓνα μοναστικὸ χρονικὸ μὲ τ' ἀκόλουθα ἀπαξιωτικὰ λόγια:

«Τὴν Πέμπτη στὶς 15 Αὐγούστου τοῦ 1600 ἡ Ἁγία Καθολικὴ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία διὰ τοῦ Ἱεροῦ Συνοδικοῦ τῶν Δομηνικανῶν Πατέρων Ἱεροδικείου κατεδίκασε στὸ πρόσωπο τοῦ παραβάτη καὶ ἀποστάτη θείων καὶ ἱερῶν κανόνων τὸν Ἰορδάνη Μπροῦνο, ἡ μνήμη του ἂς εἶναι ἀπαίσια καὶ τερατώδης.»

Μιὰ ἄλλη σημείωση, ποὺ εἶχε ἡμερομηνία 16 Αὐγούστου 1600, γράφει: «Χθὲς τὸ πρωὶ κήκε ζωντανὸς στὴν πεδιάδα τῶν λουλουδιῶν ὁ ἁμαρτωλὸς ἐκεῖνος πρώην δομηνικανὸς μοναχὸς ἀδελφὸς ἐν Χριστῷ ἀπὸ τὴν Νόλα τῆς κεντρικῆς Ἰταλίας. Ὑπῆρξε ἓνας ἀρχιερωϊστὴς τυχοδιώκτης καὶ ἐρωτύλος.»

Ὁ Cantu, χωρὶς ν' ἀναφέρει τὴν πηγὴ, γράφει τὰ ἑξῆς: «Λένε, ὅτι, ὅταν τοῦ πρόσφεραν τὸν σταυρωμένο, αὐτὸς ἀρνήθηκε νὰ τὸν φιλήσῃ καὶ ἐπανέλαβε τοὺς λόγους τοῦ Πλωτίνου: “Χρειάστηκε τεράστια δύναμη, γιὰ νὰ ἐνώσῃ πάλι αὐτὸ ποὺ ἦταν θεῖον σ' ἐμένα μ' ἐκεῖνο ποὺ εἶναι θεῖον στὸ Σύμπαν”».

Ὁ Schopp γράφοντας στὸν προτεστάντη φίλο του Conrad Rittershausen τὴν ἴδια μέρα, δηλαδὴ στὶς 17 Φεβρουαρίου τοῦ 1600, τοῦ λέει, ὅτι, ὅταν ὁ Μπροῦνο «ὠδηγήθηκε στὴν πυρὰ σήμερα, ἂν καὶ ἐπρόκειτο σὲ λίγο νὰ πεθάνῃ, ὥστόσο ἀρνήθηκε νὰ φιλήσῃ τὸν σταυρωμένο, ποὺ τοῦ ἀκούμπησαν στὰ χεῖλη του, καὶ ἔστρεψε ἀλλοῦ τὸ πρόσωπό του μὲ ἀγανάκτηση». Καὶ συνεχίζει: «Επὶ τέλους εἶχε φτάσει στὴν πραγματικὴ ἀξία τῶν διαλεκτικῶν καὶ σὲ μία ἐπίσημη θρησκεία τῆς ἀγάπης. Εἶχε τελειώσει μὲ τὶς κοροϊδίες τῶν ἡλίθιων ξηλωτῶν, ποὺ ἀπὸ τὸ γολγοθᾶ μετατρέψανε τὸ σύμβολο τῆς αὐτοθυσίας σὲ μία μηχανὴ γιὰ τὴν ἐξαπόλυση ὅλων τῶν διαβόλων ποὺ ἐλλοχεύουν στὸ ἀνθρώπινο στήθος, γιὰ νὰ καταστρέφουν καὶ νὰ ρημάζουν. Εἶχε ἐξυμνήσει τὴν περιφρόνησή του πρὸς τὸν θάνατο. Εἶχε πεῖ, ὅτι κατεχόταν τόσο πολὺ ἀπὸ ἄλλες σκέψεις, ὥστε δὲν θὰ αἰσθανόταν τὴν ἀγωνία τῶν τελευταίων του στιγμῶν. Ξέρουμε, ὅτι αὐτὸς ἦταν ὁ νικητὴς πάνω στὸ μνῆμα. Ἐκείνη ἡ ὑπέριστη ἐμπιστοσύνη πρὸς ἓνα λογικὸ Σύμπαν γέμιζε τόσο πολὺ τὴν ψυχὴ του, ὥστε οἱ αἰσθήσεις του ἦταν νεκρὲς στὸ βασανιστήριο καὶ στὴν πυρὰ. Αὐτὸ μπορούμε εὐλαβικὰ νὰ ἐλπίζουμε.

» Ἔτσι τελείωσε μία ζωὴ, ἡ ὁποία διακρίθηκε γιὰ τὴν ὑπέριστη ἐνότητα σκοποῦ, δηλαδὴ νὰ γνωρίζῃ κανεὶς τὴν Ἀλήθεια καὶ νὰ τὴν βροντοφωνῇ.»

(Πηγὴ: William Boulting, Giordano Bruno, μετάφραση Γεωργίου Β. Παπαστάμου, σελ. 303 κ.ἐπ.)

**Ἀρνήθηκε νὰ
φιλήσῃ τὸν
σταυρωμένο, ποὺ
τοῦ ἀκούμπησαν
στὰ χεῖλη του, καὶ
ἔστρεψε ἀλλοῦ τὸ
πρόσωπό του μὲ
ἀγανάκτηση.**

Γεώργιος Μουστάκης
Δρ Θεολογίας - Κοινωνιολογίας

Η ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΚΗ ΑΥΛΗ «ΕΦΑΓΕ» ΑΠΟ ΤΟ ΥΠ.ΕΞ. ΑΤΙΜΩΡΗΤΙ 5.600.000 €

Σιωπηρή «**συγχώρεση**» από Ντόρα και Εισαγγεῆα

μέχρι τις 17 Σεπτεμβρίου 2007 ύφυπουργος Ἐξωτερικῶν καὶ ἤδη ἀναβαθμισμένος ὡς ὑπουργὸς Παιδείας Εὐρ. Στυλιανίδης στὶς 27 Σεπτεμβρίου τοῦ 2006 ἐκταμίευσε αὐθαιρέτως καὶ ἔδωσε τὸ ποσὸν τῶν 7.000.000 εὐρῶ στὴν ἐκκλησιαστικὴ ὁργάνωση «Ἀλληλεγγύη», ποὺ εἶχε συγκροτήσει ὁ ἀποθανὼν ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος μὲ προσωπικοὺς τοῦ εὐνοοῦμενους καὶ φίλους, ἱερωμένους καὶ λαϊκοὺς, τὸ 2002 «γιά τὴν προβολὴ τῶν κοινωνικῶν δραστηριοτήτων του». Ἡ χορήγηση αὐτὴ εἶναι παράνομη, διότι βάσει τῆς κείμενης νομοθεσίας χρηματοδοτήσεις ἄνω τῶν 400.000 εὐρῶ γίνονται μόνον κατόπιν διαγωνισμοῦ μεταξὺ τῶν ἀποδεκτῶν τῶν χρημάτων καὶ ὄχι μὲ ἀπ' εὐθείας ἀνάθεση τῶν ὑπουργῶν.

- Ὅρος τῆς χρηματοδότησης αὐτῆς ἦταν ἡ ἀγορὰ καὶ διανομὴ στοὺς λαὸ τοῦ Ἰράκ 2.650 τόννων κοτόπουλων ἀπὸ τὴν «Ἀλληλεγγύη» τὸ ἀργότερο μέχρι τὶς 26 Μαρτίου τοῦ 2007*. Μέχρι σήμερα, δηλ. 12 μῆνες μετὰ τὴν ἐκποίησιν τῆς προθεσμίας αὐτῆς καὶ 19 μῆνες μετὰ τὴν εἰσπραξὴ ἀπὸ τὴν «Ἀλληλεγγύη» τοῦ ποσοῦ, οὔτε ἓνα κοτόπουλο δὲν ἔχει σταλῆ στοὺς Ἰράκ.

- Στὶς ἀρχὲς Ἰανουαρίου τοῦ 2008 ὁ διάδοχος ὑφυπουργὸς τοῦ κ. Ε. Στυλιανίδη στοὺς ΥΠ.ΕΞ. κ. Πέτρος Δούκας, ὕστερα ἀπὸ ἔλεγχο τῆς ἀρμόδιας ὑπηρεσίας, ἐκδίδει ἀπόφαση, μὲ τὴν ὁποία ζητᾷ ἀπὸ τὴν «Ἀλληλεγγύη» τὴν ἐπιστροφὴ τῶν χρημάτων μέχρι τὶς 7 Φεβρουαρίου 2008 μὲ τὴν αἰτιολογία, ὅτι ὁ ὅρος τῆς ἀγορᾶς καὶ διανομῆς στοὺς Ἰράκ τῶν 2.650 τόννων κοτόπουλων «δὲν ἐκπληρώθηκε ποτέ». Ἀμέσως μετὰ ἡ ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Ντόρα Μπακογιάννη καὶ ὁ κ. Εὐριπίδης Στυλιανίδης ἐπισκέπτονται στοὺς Ψυχικὸν τὸν θνήσκοντα ἀρχιεπίσκοπο (ἦταν οἱ τελευταῖοι πολιτικοὶ ποὺ τὸν συνάντησαν πρὶν τὸν θάνατό του). Οἱ ἐπισκέψεις αὐτὲς ἀνακοινώθηκαν στὰ

* Ποτὲ δὲν ἀποστέλλεται ἐπισιτιστικὴ βοήθεια σὲ κοτόπουλα γιὰ τὸ λόγο, ὅτι τὸ προῖον αὐτὸ εἶναι εὐπαθὲς γιὰ σήψη καὶ γίνεται ἀκατάλληλο σὲ λίγο χρόνον. Ἐξ ἄλλου ἡ ἀξία τῶν κοτόπουλων στοὺς ἴδιους τοὺς Ἰράκ εἶναι πολὺ μικρότερη ἀπὸ τὴν τιμὴ τους στὴν Ἑλλάδα, μὴ ὑπολογιζομένων τῶν ἐξόδων μεταφορᾶς. Τὸ πρόσχημα ἦταν ἡ ἐνίσχυση τῶν πτηνοτρόφων λόγῳ τῆς πτώσης τῆς κατανάλωσης στὴν περίοδο ποὺ ἦταν στὴ δημοσιότητα ἡ περίφημη γρίπη τῶν πτηνῶν. Φυσικὰ κανένας πτηνοτρόφος δὲν εἶχε τὴν παραμικρὴ ὠφέλεια ἀπὸ τὴν χρηματοδότηση αὐτή.

Μ.Μ.Ε., αλλά ό σκοπός τους παρέμεινε κρυφός.

● Τήν έπομένη τών έπισκέψεων αυτών ή «Άλληλεγγύή» εκδίδει ανακοίνωση, με τήν όποία δηλώνει, ότι έπήλθε **«συμφωνία»** μεταξύ Χριστόδουλου και τών δύο ύπουργών για τó σκάνδαλο, βάσει τής όποίας τó θέμα θα διευθετηθί **«κατά τρόπον εύνοϊκό»** ύπέρ τής Χριστοδουλικής όργάνωσης. Μέχρι τή στιγμή πού τυπώνεται τó παρόν τεύχος τού «Δ» τὰ χρήματα βρίσκονται στα χέρια τών μελών τής «Άλληλεγγύης».

● Οί παραπάνω άλλεπάλληλες παρανομίες τού Ύπουργείου Έξωτερικών και τής Χριστοδουλικής αύλης, μολονότι δημοσιοποιήθηκαν με ρεπορτάζ διαφόρων έφημεριδών, άν και άποτελούν χοντρο άλυσιδωτό και «σκαστό» σκάνδαλο διασπάθισης και σφετερισμού ένός τεράστιου ποσού χρημάτων τών Έλλήνων φορολογουμένων (σε δραχμές: 1 δισεκ. 900 εκατ.), δέν έφθασαν ποτέ στη Δικαιοσύνη, αλλά ούτε ή τελευταία έπελήφθη αύτεπαγγέλτως τής βρώμικης αύτης ύπόθεσης. Τό έλληνοχριστιανικό πολιτικο-δικαστικο-έκκλησιαστικό κονφόρμ τής Ρωμοσύνης, πού έπί 27 χρόνια καταγγέλλει ό «Δ» ως τήν βαθύτερη αίτία τού βυζαντινισμού και τού παγκόσμιου πρωταθλήματος διαφθοράς, πού ως λαός έχουμε κατακτήσει, παρουσιάζεται και έδώ άρραγές μέσα στη σήψη του και άτρωτο μέσα στην άποσύνθεσή του.

Σημειώνουμε, ότι σύμφωνα με άποκλειστικές πληροφορίες τού «Δ» ή κ. Ντόρα Μπακογιάννη συνέχισε και συνεχίζει τις παράνομες χρηματοδοτήσεις με ποσά άνω τών 400.000 ευρώ σε διάφορους άποδέκτες. **Άλλά για τήν παρανομία αύτή ό «Δανλός» θα προσκομίση σε έόμενο τεύχος του ντοκουμέντα, τὰ όποία, άν και άπόλυτα άκριβή και άληθινά, θα είναι άπίστευτα.**

Άς δούμε όμως άναλυτικά τήν πρωτοφανή αύτή ύπόθεση, στην όποία έμπλέκονται με μία άθλια συμπαγνία ή Κυβέρνηση, ή Έκκλησία και ή Δικαιοσύνη.

Ή Έκρηξη τού σκανδάλου για τὰ σάπια κοτόπουλα

άποκάλυψη τού σκανδάλου έγινε τυχαία, όταν τόν Άπρίλιο τού 2007 ή Νομαρχία Πειραιώς άνακάλυψε στα ψυγεία «Άλάσκα» 350 τόννους σάπια κοτόπουλα, μολυσμένα με τó μικρόβιο τής σαλμονέλλας, τὰ όποία άμέσως κατέσχεσε και κατέστρεψε ως επικίνδυνα για τή δημόσια ύγεια. Άποκαλύφθηκε ταυτόχρονα, ότι τὰ σάπια κοτόπουλα άνήκαν στην προαναφερθείσα Χριστοδουλική όργάνωση, ή όποία είχε έπιδοτηθί άπό τó Ύπουργείο Έξωτερικών για τήν άγορά τους και τή διανομή τους στο λαό τού Ιράκ.

Σύμφωνα με καταγγελία τής έφημερίδας «Έλευθεροτυπία» (12 Ίανουαρίου 2008) ή έκτέλεση τού όρου τής μεταφοράς και διανομής στο Ιράκ τής έπισιτιστικής αύτης βοήθειας άπό τήν «Άλληλεγγύη» **«ύπήρξε μηδενική»**, δηλαδή

- 1 δέν πήγε ποτέ στο Ιράκ ούτε ένα κοτόπουλο,
- 2 άπό τούς 2.650 τόννους, πού ή Άλληλεγγύη ώφειλε νά διανείμει, είχε άγοράσει και άποθηκεύσει μόνο 350 και
- 3 ή τελευταία αύτή ποσότητα ήταν «για πέταμα» λόγω σήψης, δυσοσμίας και μόλυνσής τους άπό τή σαλμονέλλα.

Ἡ ὑπόθεση εἶχε φθάσει στὶς ἀρχὲς Ἰουνίου μέχρι τὴν Βουλὴ, ὅπου ὁ βουλευτὴς τοῦ ΣΥΡΙΖΑ κ. Γ. Δραγασάκης κατέθεσε ἐρώτηση, κατὰ τὴν συζήτηση τῆς ὁποίας ὁ τότε ὑφυπουργὸς Ε. Στυλιανίδης εἶπε, ὅτι ἡ Χριστοδουλικὴ ὀργάνωση εἶχε... ζητήσῃ παράταση τῆς προθεσμίας, δηλαδὴ τῆς ἀποστολῆς τῆς βοήθειας στὸ Ἰράκ μετὰ τὴν καθωρισμένη ἡμερομηνία τῆς 26ης Μαρτίου, ἡ δὲ ἀγορὰ εἶχε περιοριστῇ μόνον στοὺς προαναφερθέντες 350 τόννους, ἀξίας μόλις 700.000 εὐρώ, ποὺ εἶχαν ἤδη καταστραφῇ ἀπὸ τὴν Ἀγορανομία Πειραιῶς, ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπο ποσὸ τῶν 5,6 ἐκ. ἦταν στὰ ταμεῖα τῆς «Ἀλληλεγγύης»!

Ἡ δημοσιογράφος κ. Ντόρα Νταϊλιάνη σχολιάζει στὴν «Ἐλευθεροτυπία» (7 Ἰουνίου 2007) τὴν παράξενη αὐτὴ ἐπίσημη ἀπάντηση τοῦ κ. Στυλιανίδη ὡς ἑξῆς: «Παρὰ ταῦτα ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπιχείρηση («Ἀλληλεγγύη») ὄχι μόνον δὲν ἐστάλη στὸ Αὐτόφωρο, ἀλλὰ κρατᾷ καὶ στὰ ταμεῖα τῆς τὰ χρήματα τοῦ Δημοσίου.»

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ μητροπολίτης Ζακύνθου Χρυσόστομος κάνει στὶς 27 Ὀκτωβρίου τὴν ἀκόλουθη δήλωση: «Ποῦ διατέθηκαν οἱ μεγάλες χρηματοδοτήσεις τοῦ Κράτους; Πῶς καὶ γιατί ἀγοράστηκε τὸ οἰκόπεδο στὸν Θεολόγο; Ἀπὸ ποιὸν καὶ πῶς φτειάχτηκαν πέντε σπῖτια στὴν Μονὴ Πεντέλης; Μελέτες, ἄδειες, δημοπρασίες, κρατήσεις, προϋπολογισμοὶ ἀπὸ ποιὸν φτειάχτηκαν; Νέες οἰκίες ἐξ ἀρχῆς, ὡραῖα καὶ καλὰ, ἀλλὰ; Δὲν θέλει νὰ μάθῃ κανεὶς, τί ἔγινε μὲ τὰ σάπια κοτόπουλα; Ἡ μπόχα κοντεύει νὰ πνίξῃ τὴν περιοχὴ καὶ Σεῖς δὲν μάθατε τίποτα, κύριε ὑπουργέ. Δὲν θὰ μάθουμε, ἂν εἰσπράχτηκαν καὶ πόσα χρήματα ἀπὸ τὴν ἀσφάλεια τῶν κατεστραμμένων κοτόπουλων; Ὁ ἀδιαφανὴς αὐτὸς τρόπος, ἀφοῦ δὲν δέχεται ἔλεγχον ἀπὸ τὴν Σύνοδο (μᾶς τὸ δήλωσε ἀνεργυθριάτως ὁ ὑπεύθυνος ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου), δὲν Σᾶς προβληματίζει, Σεβασμιώτατοι, κ.κ. Ὑπουργοί, κ.κ. τῶν ΜΜΕ;

» Σᾶς εἶναι ἀρκετό, ὅτι κάποιοι ὀλίγιστοι ἐξ ὑμῶν ἔχετε “κονὲ” μὲ τὸν γιατρό;» (σ.σ. ἐννοεῖ τὸν διευθυντὴ τῆς “Ἀλληλεγγύης” κ. Δημ. Φουρλεμάδη, ποὺ σπούδαξε Ἱατρικὴ σὲ Πανεπιστήμιο τῆς Ρουμανίας).

Τέλος ὁ ἀρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς Πεντέλης Τιμόθεος Κιλίφης κατήγγειλε ὀνομα-

Ὁ διορισμένος ἀπὸ τὸν Χριστόδουλο γενικὸς διευθυντὴς τῆς ἰδρυθείσας ἀπὸ τὸν ἀποθανόντα ἀρχιεπίσκοπο «Ἀλληλεγγύης» κ. Δημ. Φουρλεμάδης. Σπούδαξε γιατρὸς σὲ κάποιο πανεπιστήμιο τῆς Ρουμανίας. Δὲν ἔγινε γνωστὸ ἄλλο βιογραφικὸ του στοιχείο.

Ὁ ἐκλιπὼν ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος, ὅταν συγκρότησε τὴν ὁργάνωσή του «Ἀλληλεγγύη» τὸ 2002, διώρισε μέλη της τοὺς εἰκονιζόμενους στὴν φωτογραφία, ἀριστερὰ τὸν πρωτοσύγκελό του παπᾶ-Θωμᾶ Συνοδινὸ καὶ δεξιὰ τὸν χειροτονηθέντα ἀπὸ τὸν ἴδιο ἐπίσκοπο Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννη. Αὐτοὶ οἱ δύο μαζί με τὸν ἐπίσης διορισθέντα ἀπὸ τὸν τέως ἀρχιεπίσκοπο ὡς πρόεδρο τῆς ὁργάνωσης «κολλητό» του κ. Δ. Φουρλεμάδη «διαχειρίστηκαν» τὰ 5,6 ἐκατ. εὐρώ, γιὰ ἐπισιτιστικὴ βοήθεια στὸ Ἰράκ, ἡ ὁποία ὅμως βοήθεια –σύμφωνα με τὴν ἐφημερίδα «Ἐλευθεροτυπία» (12.01.08)– «ὑπῆρξε μηδενική».

στικῶς τὸν κ. Φουρλεμάδη στὶς 27 Ἰουνίου 2006, ὅτι εἶχε παλαιότερα ἐγκαταστήσει 4 κοντέινερς στὸν πρὸς ἀναδάσωση χώρο τῆς μονῆς, τὰ ὁποῖα ἀποτελέσαν πηγὴ μόλυνσης, λόγῳ σήψης τροφίμων ποὺ περιεῖχαν –ἄγνωστης προέλευσης καὶ προορισμοῦ. Ὁ π. Τιμόθεος ζητοῦσε ἐπέμβαση τῶν Ἀρχῶν καὶ «πάραυτα ἔλεγχο» τοῦ κ. Φουρλεμάδη, οὐδὲς ὅμως τὸν εἰσήκουσε.^(*)

Ἡ «Ἀλληλεγγύη» ἀποκαλύπτει «συμφωνία» Ντόρας-Χριστόδουλου γιὰ «εὐνοϊκὴ μεταχείριση»!

χουμε φθάσει πιά στὴν ἀναβάθμιση τοῦ κ. Στυλιανίδη σὲ ὑπουργὸ Παιδείας καὶ τὴν ἀντικατάστασή του ὡς ὑφυπουργοῦ Ἑξωτερικῶν, ἀρμόδιου γιὰ οἰκονομικὰ θέματα, ἀπὸ τὸν Π. Δούκα μετὰ τὶς ἐκλογές τῆς 16ης Σεπτεμβρίου. Ὁ κ. Δούκας στὶς ἀρχές Ἰανουαρίου 2008 ἐκδίδει ἀπόφαση, μετὰ τὴν ὁποία βεβαιώνει, ὅτι τὸ ἔργο, γιὰ τὸ ὁποῖο ἡ «Ἀλληλεγγύη» εἶχε στὰ ταμεῖα της τὰ 5.600.00 εὐρώ, «δὲν ἐκπληρώθηκε ποτέ», καὶ ζητεῖ τὸ ποσὸν αὐτὸ «**νὰ βεβαιωθῇ ὡς δημόσιο ἔσοδο στὶς ΔΟΥ καὶ νὰ εἰσπραχθῇ βάσει τῶν διατάξεων τοῦ Κώδικα**». Ταυτόχρονα κοινοποιεῖ τὴν ἀπόφασή του στὴν

(*) Σύμφωνα με ἄλλες πληροφορίες τὰ κοντέινερς περιεῖχαν τὰ ἔγγραφα μετὰ τὰ τρία ἑκατομμύρια ὑπογραφές, ποὺ εἶχε συλλέξει ὁ πρῶην ἀρχιεπίσκοπος γιὰ τὸ θέμα τῆς ἀναγραφῆς τοῦ θρησκευμάτος στὶς ταυτότητες (ἐφημ. «Τὸ Πρῶτο Θέμα», 21.12.07).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΕΣ Δ/ΝΣΗ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ

Αθήναι, 5 Ιουλίου 2005.
Α.Π. 9372.15/14/ΑΣ 376

ΠΡΟΣ: Γεν. Προξενείο Κων/πόλεως

**ΘΕΜΑ: Οικονομική ενίσχυση Οικουμενικού Πατριαρχείου
έτους 2005.**

Αποστέλλομε, συνημμένως, εντός δύο σφραγισμένων φακέλλων, ποσό τριών εκατομμυρίων (3.000.000,00) ευρώ, σε χαρτονομίσματα, τα οποίον αποτελεί την 2^η δόση της οικονομικής ενισχύσεως του έτους 2005, προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Παρακαλούμε όπως μας γνωρίσετε λήψη του αποστέλλομένου ποσού, και προωθήσετε αυτό αρμοδίως.

Ο Διευθυντής

Παναγιώτης Β. Καρακάσης
Πληρεξούσιος Υπουργός Α'

Συνημμένως:

Δύο φάκελλοι με 3.000.000,00 ευρώ

(περιέχουν έξη σφραγισμένες και καταμετρημένες, από την Τράπεζα της Ελλάδος,

δεσμίδες των 500.000 €),

Τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν ἐκτὸς τῶν ἀναφερομένων στὸ παρὸν ἄρθρο παροχῶν πρὸς διάφορα ὑποκατάστατα τῆς Ὁρθοδοξίας χρηματοδοτεῖ μὲ τεράστια ποσὰ καὶ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ὅπως ἀποδεικνύει ἡ παραπάνω φωτοτυπία, ποὺ δημοσίευσε ὁ «Δαυλός» κατ' ἀποκλειστικότητά στὸ τεύχος 284 σὲ ἄρθρο μὲ τίτλο: «Ἑλλάδα πρὸς Πατριαρχεῖο: "Σὰς ἀποστέλλομε ἐντὸς δύο φακέλλων ἕξη δεσμίδες τῶν 500 χιλ. εὐρὼ ἐκάστη"». Τότε σχολιάζοντας τὸν πακτωλὸ χρημάτων, ποὺ ρέει ἀπὸ τὴν Ἀθήνα στὸ Φανάρι, εἶχαμε διερωτηθῇ, ἂν ὑπῆρξαν ποτὲ τόσο λίγοι (ὅσο οἱ λίγες δεκάδες ἄνθρωποι τοῦ Πατριαρχείου), ποὺ μποροῦν νὰ τρῶνε τόσα πολλὰ. Ἡ ἀπορία μας παραμένει ἀναπάντητη.

Το άλλο πρωτοκλασάτο στέλεχος της Κυβέρνησης, ο (νυν) υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και πρώην υφυπουργός Εξωτερικών κ. Εὐριπίδης Στυλιανίδης, ἀρμόδιος για τοὺς οικονομικοὺς ἐλέγχους στὸ ΥΠ.ΕΞ., πὺν δὲν στέλλει στὸ Αὐτόφωρο τὸ καραμπινάτο χοντρὸ φαγοπότι τῶν Χριστοδουλικῶν.

ἐκκλησιαστικὴ ἡγεσία, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ προκληθῇ πανικὸς στὴ Μονὴ Πεντέλης, ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπως ἔγραψε ὁ Τύπος.

Συνέπεια τῆς κίνησης αὐτῆς τοῦ κ. Π. Δούκα καὶ τῶν συνεχιζόμενων δημοσιογραφικῶν ἀποκαλύψεων ἦταν ἡ μετάβαση τῆς κ. Ντόρας Μπακογιάννη καὶ τοῦ κ. Στυλιανίδη στὴν οἰκία τοῦ θνήσκοντος ἀρχιεπισκόπου στὸ Ψυχικὸ καὶ ἡ ἔκδοση ἀπόφασης τῆς ὑπουργοῦ, μὲ τὴν ὁποία χαρακτηρίζεται τὸ ποσὸν ποὺ σφετερίσθηκε ἡ «Ἀλληλεγγύη» ὡς **«ἀχρεωστήτως καταβληθέν»** (!) καὶ τῆς δίνει προθεσμία, γιὰ νὰ μαζέψῃ παραστατικά (!), εἰδάλλως θὰ ζητηθῇ ἡ ἐπιστροφή του.

Ταντόχρονα ἡ διοίκηση τῆς «Ἀλληλεγγύης» ἐκδίδει ἀνακοίνωση, στὴν ὁποία μιλά γιὰ «συμφωνία» (μὲ ποιούς ὄρους;) μεταξὺ τῆς ὑπουργοῦ μὲ τὸν Χριστόδουλο κατὰ τὴν τελευταία της ἐπίσκεψη, βάζει τῆς ὁποίας τὸ θέμα τοῦ σφετερισμοῦ τῶν 7 ἐκατ. θὰ διευθετηθῇ ἀπὸ ἐκείνην **«κατὰ τρόπο εὐνοϊκόν»** γιὰ τὴν «Ἀλληλεγγύη» (!), ἐνῶ ἡ ὁργάνωση ἀποστέλλει... ἐξώδικα σὲ ἔντυπα ποὺ ἀσχολήθηκαν μὲ τὴν ὑπόθεση καὶ σὲ πτηνοτροφικὲς ἐπιχειρήσεις κατηγορῶντας τες ὡς ὑπεύθυνες (!) γιὰ τὴ διάπραξη τῆς διασπάθισης.

Πακτωλὸς σὲ παράξενες ὀρθόδοξες ὁργανώσεις

τὸν κατάλογο ἐπιχορηγήσεων τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν περιλαμβάνονται καὶ ἄλλες ὀρθόδοξες ὁργανώσεις, γιὰ τίς ὁποῖες ἀπορεῖ κανεὶς, σὲ τί μποροῦν νὰ συμβάλλουν στὸ ἀντικείμενο αὐτοῦ τοῦ ὑπουργείου, δηλαδὴ στὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς χώρας, ὅπως ὁ «Διορθόδοξος Σύνδεσμος ὁ Ἀπόστολος Παῦλος», Ἀθήνα, ἡ «Ὁρθόδοξη Ἀδελφότητα Χριστιανικὴ Ἑλπίς», ὁ «Διορθόδοξος Σύνδεσμος Ἀργολίδας Ἅγιοι Ἀνάργυροι», τὸ «Ἱερὸν Κοινόβιον Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου», Χαλκιδική, τὸ «Πατριαρχικὸν Ἰδρυμα Ὁρθόδοξου Ἱεραποστολῆς», τὸ «Ἰδρυμα Ὑποστηρίξεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου», Πειραιᾶς, τὸ «Διορθόδοξο Κέντρο Πορευθέντες», ὁ «Σύλλογος Κοινωνικῆς Προσφορᾶς» τοῦ ἐκπτωτου μητροπολίτη Πειραιῶς καὶ πνευματικοῦ πατέρα τοῦ Χριστόδουλου κ. Καλλίνικου, ἓνα «Ἰδρυμα Ἀλληλεγγύης»

Η κ. Μπακογιάννη και ο κ. Στυλιανίδης ήταν οι τελευταίοι πολιτικοί, που επισκέφτηκαν τὸν θνήσκοντα ἀρχιεπίσκοπο στὸ σπίτι του στὸ Ψυχικό. Δὲν ἀνακοινώθηκε τίποτε γιὰ τὸ θέμα τῶν ἐπισκέψεων αὐτῶν, ἀλλὰ δημοσιογραφικὲς πηγὲς τὶς συνδέουν μὲ τὴν μὴ καταγγελία τῆς «Ἀλληλεγγύης» στὸν εἰσαγγελέα.

τοῦ κ. Στ. Παπαθεμελῆ καὶ τῆς συζύγου του Αἰκατερίνης καὶ πολλὰ ἄλλα ἄγνωστα σωματεία, πρὸς τὰ ὁποῖα τὸ Ὑπουργεῖο Ἑξωτερικῶν χορηγεῖ κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια ἀνεξέλεγκτα μεγάλα ποσά.

Ἐξ ἄλλου ὁ κ. Ε. Στυλιανίδης κατηγορεῖται ἀπὸ κύκλους τοῦ ΥΠ.ΕΞ. ὅτι ἐπὶ θητείας του ὡς ὑφυπουργοῦ Ἑξωτερικῶν ἐπιχορήγησε κάποιο παράρτημα τῆς «Ἀλληλεγγύης» μὲ ἐπωνυμία «Ξενῶνας Στοργῆς» μὲ τὸ ποσὸ τοῦ 1.000.000 εὐρώ. Σύμφωνα μ' ὅσα ὀρίζει ὁ Προεδρικὸ Διάταγμα 224/2000 ἡ χρηματοδότηση αὐτὴ εἶναι ἐντελῶς παράνομη, καὶ ἡ «Στοργή» δὲν δικαιοῦται οὔτε ἓνα εὐρώ. Ὑπάρχουν πολλὲς δημόσιες καταγγελίες γιὰ τὸν τρόπο λειτουργίας τῆς «Στοργῆς» (βλ. «Ἐλευθεροτυπία», 4 Ἰουνίου 2006).

Ἐνημερώσαμε τοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Δ» γιὰ τὴν ἐν λόγῳ βορβορώδη ὑπόθεση, διότι:

- α** ἀποδεικνύει περὶτρανα τὸν στενὸ ἀμοιβαῖο ἐναγκαλισμὸ ἀλληλοὑποστήριξης τῆς πολιτικῆς μὲ τὴν θεοκρατικὴ καὶ δικαστικὴ ἐξουσία τῆς Ρωμιοσύνης, τὸν ὁποῖο ἐναγκαλισμὸ καταγγέλλει ὁ «Δ» ἀπὸ τότε πὺν ἰδρύθηκε,
- β** ξεσκεπάζει in facto μία ἀξιοθρήνητη κατάσταση ἐκμαυλισμοῦ, στὴν ὁποία ἔχουν περιέλθῃ οἱ ταγοί μας, «χειριζόμενοι εὐνοϊκά» καραμπινάτα «φαγοπότια», πὺν «μεθοδεύουν» μεταξὺ τους καὶ

▼ παρουσιάζει μία θλιβερή εικόνα δικαίου, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στὶς παράνομες πράξεις τοῦ ἀποθανόντος ἀρχιεπισκόπου καὶ τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς ἐπιχείρησης «Ἀλληλεγγύη» («παραδικαστικὸ κύκλωμα»), εἰκόνα ὅπου ἐπαληθεύεται πλήρως ἡ φράση τοῦ προσωκρατικοῦ φιλοσόφου, ὅτι «ἡ δικαιοσύνη εἶναι σὰν τὸν ἰστό τῆς ἀράχνης: πιάνει τὰ μικρὰ ἔντομα καὶ ἀφήνει τὰ μεγάλα νὰ περνοῦν».

Γ.Σ.Π.

Ἀποκαλυπτικά δημοσιεύματα

- Μαρίνα Πετροπούλου, Νικόλας Λεοντόπουλος: «Σχέσεις στοργῆς μὲ τὴν ΜΚΟ τῆς Ἐκκλησίας», «Κυριακάτικη Ἐλευθεροτυπία», 04.06.06.
- Μαρία Παπουτσάκη: «Ἀλληλεγγύη μὲ ξένα κόλλυβα», ἐφημ. «Κυριακάτικη Ἐλευθεροτυπία», 29.04.07.
- Τάνια Γεωργιοπούλου: «Ἀλλοιωμένη βοήθεια... 7 ἑκατ. εὐρώ», ἐφημ. «Καθημερινή», 29.04.07.
- «Σάπια κοτόπουλα καὶ ἐκκλησιαστικὴ “Ἀλληλεγγύη”», <http://roides.wordpress.com>, 02.05.07.
- «Δραγασάκης: Διασπάθιση δημοσίου χρήματος», ἐφημ. «Καθημερινή», 07.06.07.
- Ντόρα Νταϊλιάνη: «“Ἀλληλεγγύη” μὲ σάπια κοτόπουλα», ἐφημ. «Ἐλευθεροτυπία», 07.06.07.
- Θωμᾶς Τσάτσης, Νατάσα Μπέρη: «2 σάπια κοτόπουλα», ἐφημ. «Ἐλευθεροτυπία», 13.06.07.
- Μαρία Παπουτσάκη: «Ἡ σπεῖρα ἀρχίζει νὰ σκυλεύη», ἐφημ. «Κυριακάτικη Ἐλευθεροτυπία», 28.10.07.
- Χρῆστος Μπόκας: «Τὰ “ἱερά” κοντίνερες», ἐφημ. «Τὸ Πρῶτο Θέμα», 21.12.07.
- Πασχάλης Κορωναῖος: «“Ἀλληλεγγύη” μὲ ἀποδείξεις!», ἐφημ. «Κυριακάτικη Ἐλευθεροτυπία», 30.12.07.
- «Ἐπιδεινώθηκε ἡ ὑγιεία τοῦ ἀρχιεπισκόπου», ἐφημ. «Τὸ Βῆμα», 11.01.08.
- Ἀριστέα Μπουγάτσου: «Φέρτε πίσω 5,6 ἑκατ. εὐρώ», ἐφημ. «Ἐλευθεροτυπία», 12.01.08.
- Θωμᾶς Τσάτσης: «Τὰ συμφώνησαν Χριστόδουλος-Μπακογιάννη», ἐφημ. «Ἐλευθεροτυπία», 14.01.08.
- «ΥΠΕΞ πρὸς ΜΚΟ “Ἀλληλεγγύη”: Φέρτε πίσω 5,6 ἑκατ. εὐρώ», <http://roides.wordpress.com>, 14.01.08.
- Θωμᾶς Τσάτσης: «Κοτόπουλα καὶ ἀγωγές», ἐφημ. «Ἐλευθεροτυπία», 15.01.08.
- Ριχάρδος Σωμερίτης: «Ἐνα πανάκριβο “τσουνάμι”», ἐφημ. «Τὸ Βῆμα», 15.01.08.
- Μάνος Χαραλαμπίκης: «Οἱ παπᾶδες ζητᾶνε καὶ τὰ ρέστα», <http://athens.indymedia.org>, 16.01.08.
- «Τί ἔγιναν τὰ λεφτά;», <http://sfrang2.blogspot.com>, 16.01.08.
- www.kilifis.gr

ΟΙ ΔΗΘΕΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ, ΟΙ ΔΗΘΕΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΟΜΕΝΟΙ ΚΑΙ Η ΔΗΘΕΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

οπετὸς καὶ δάκρυα γιὰ τὸ κατάντημα τῆς ἔριμης δῆθεν «Δημοκρατίας» μας⁽¹⁾, μέσα ἀπὸ τὴν δίνη ἀλλεπάλληλων-ἀνακυκλούμενων σκανδάλων παντὸς χρώματος. Θρῆνος καὶ ὀδυρμὸς ποὺ ἐκφράζεται ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν ΜΜΕ μὲ μελοδραματικούς τόνους πάνω ἀπὸ τὸ οἶωνει πτώμα της. Ποιοὶ ὅμως καὶ γιατί ἔχουν λόγους νὰ θρηνοῦν ἢ ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ ἐπιδεικνύουν τὴν ὁδύνη τους;

Ἡ ἀπάντηση προφανῆς. Ὅλοι, ὅσοι ὠφελήθηκαν προνομιακὰ καὶ συνεχίζουν νὰ ὠφελοῦνται σκανδαλωδῶς ἀπ' αὐτή. Πρῶτοι ἀπ' ὅλους εὐλόγα οἱ ἄμεσοι, οἱ πρῶτον βαθμοῦ «συγγενεῖς», αὐτοὶ δηλαδὴ ποὺ «κρᾶτᾶνε» ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ τὴν στήσανε. Ἀκολουθοῦν οἱ β' βαθμοῦ καὶ ἔπεται συνέχεια... «συγγενῶν» καὶ «φίλων».

Σὲ ἀπλὰ Ἑλληνικὰ γιὰ τοὺς «πληβείους» τῆς «Δημοκρατίας» μας, ὅπως κατάντησε ἡ λειτουργία της τοὺς ὑπηκόους της, τὸ «μαγαζάκι» αὐτὸ ποὺ λέγεται Κοινοβουλευτισμὸς στήθηκε μὲ ὄρους ἀποικιοκρατικῆς ἐκμετάλλευσης καὶ ὁμοιομορφίας τῶν «μεγαλομαγάζων» παρλαμένων τῆς Δύσης (περίπου σὰν περίτερό τους σὲ κεντρικὸ δρόμο), ἐπάνω σὲ μιὰ φενάκη: Αὐτὴ τῆς «**ἀντιπροσωπευτικότητας**». Ἡ ἀληθινὴ ὅμως Δημοκρατία δὲν μπορεῖ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ὅρου νὰ εἶναι ἀντιπροσωπευτικὴ. Καὶ αὐτό, γιατί, ὅπως λέει ὁ Καστοριάδης, οἱ ἀντιπρόσωποι ἀπὸ τὴν ἐπόμενη μέρα τῆς ἐκλογῆς τους κάνουν τοῦ κεφαλοῦ τους.

Καὶ νᾶταν ἔτσι μόνο, κοιμᾶτια νὰ γίνη. Ὅμως τὰ πράγματα δείχνανε (καὶ ἐπὶ αὐτοῦ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ σοβαρὴ ἀντίρρηση), ὅτι οἱ ἐκάστοτε ἐκλεγόμενοι ἀντιπρόσωποί μας μεταβάλλονται αὐτόματα (ἀπὸ τὴν φύση τοῦ οἰκονομικοῦ μας συστήματος καὶ μάλιστα στὴν πιδ ἄγρια καὶ ἀδυσώπητη μορφή του στὶς μέρες μας) σὲ ἀντιπροσώπους ἀλλότριων συμφερόντων, ποὺ «ἀναδεικνύονται» κάθε φορὰ μέσα ἀπὸ τοὺς «κανόνες» τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος. «Κανόνες» ποὺ «ἀναδεικνύουν νικητές» τοὺς πιδ ἀδίστατους κερδοσκόπους (ἐπιθετικὰ καρχαριοειδῆ), μὲ κέρδη ποὺ δὲν χωράει ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Κι αὐτό, μέσα ἀπὸ τὴν «ἐπιδέξια» χρῆση τῶν νομικῶν διαύλων, ποὺ οἱ ἀντιπρόσωποί μας ἔχουν ἔγκαιρα διαμορφώσει-διευθετήσει στὰ πλαίσια τοῦ χασοτικοῦ νομικοῦ μας συστήματος.

Μοιραῖος συνακόλουθα ὁ διαχωρισμὸς τῶν δῆθεν «ἀντιπροσώπων» καὶ τῶν δῆθεν «ἀντιπροσωπευομένων». Κατάσταση ποὺ γίνεται μὴ ἀναστρέψιμη, ὅσο τὰ συμφέροντα τῶν πρῶτων γίνονται κερδοσκοπία εἰς βάρος τῶν δεύτερων.

Στὴν οὐσία ἔχουμε δύο κόσμους στὸ μικρόκοσμο τῆς χώρας μας, ὅπου ὁ ἓνας (τῶν «ἀντιπροσώπων») συνεχῶς ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν ἄλλο, τοὺς πολίτες (τὸ φαινόμενο βέβαια ἔχει παγκόσμιες διαστάσεις καὶ ἀφετηρία τὶς χώρες ὅπου πρωτοστήθηκε ὁ Κοινοβου- ►

⁽¹⁾ Βλ. Δημήτρη Λάμπρου, «Οἱ χῶδεις διαφορὲς μεταξὺ Δημοκρατίας καὶ Κοινοβουλευτισμοῦ», «Δ», τ. 267.

λευτισμός, τὸ εἶδος αὐτὸ «πολιτικῆς» λειτουργίας). Ὁ κόσμος τῆς ἐξουσίας μὲ τὶς ἀπίθανες διαπλοκὲς καὶ τῇ Ρωμαϊκῇ χλιδῇ του καὶ ὁ κόσμος τῆς κοινωνίας (μὲ ἐντεινόμενο τοῦ ρυθμὸ αὐξήσεως τῶν νεοπληθειῶν). Ὁ τελευταῖος, ἱστορικὰ βαθιὰ πολιτικοποιημένος στὴν πατρίδα μας, συνειδητοποιώντας ἐκ τῶν πραγμάτων τὴν κατάστασι γυρνάει τὴν πλάτη του ὡς ἐλάχιστη ἀντίδρασι περιφρόνησι στὴν κοροϊδία αὐτή, ἀφήνοντας τοὺς «ἀντιπροσώπους» μας στὴν ἀγωνία γιὰ τὸ μέλλον τους.

Καὶ ὅλα αὐτὰ εἶναι γνωστὰ καὶ χιλιοειπωμένα ἀπὸ τοὺς γνήσιους σοφοὺς τοῦ καιροῦ μας, ποὺ ὡς γνήσιοι ἀρνοῦνται πεισιμόνως νὰ μποῦν στὸ «παιχνίδι», γιὰ νὰ μείνουν καθαροί, ἔχοντας προφανῶς ἐπίγνωση, ὅτι σοφία καὶ βρώμα δὲν πᾶνε μαζί. Ἡ πρώτη, γιὰ νὰ ζήσει, νὰ ἀνθοφορήσῃ καὶ νὰ καρποφορήσῃ πρὸς γενικὴ ὠφέλεια τῆς κοινωνίας, χρειάζεται ὡς προαπαιτούμενο καθαρὸ ἄερα. Κι αὐτὸ διασφαλίζεται μὲ ὅρους ἀληθινῆς Δημοκρατίας καὶ μόνον, εἰδάλλως διαστρέφεται σὲ δόγμα τῆς ὅποιας ἐξουσίας σὲ βάρος τῆς φυσικῆς ἐξέλιξις τῆς κοινωνίας.

Πρὶν δυόμισυ χιλιάδες χρόνια οἱ φοβεροὶ ἐχθροὶ κάθε ἐξουσιασμοῦ πρόγονοί μας καὶ ειδικώτεροι οἱ Ἀθηναῖοι τὸ κατέδειξαν στὴν πράξι, τὴν πολιτικὴ τους πράξι, ποὺ καταγράφηκε ὡς ἐξαίρεσι τοῦ ἰσχύοντος κανόνα ἐξουσίας: «ἐλληνικὴ Ἰμεσι Δημοκρατία τῶν Πολιτῶν (χωρὶς «ἀντιπροσώπους».) Μιὰ φωτεινὴ ὅμως ἐξαίρεσι, ποὺ θὰ δεσμεύσῃ συνειδήσεις καὶ σκέψεις, ἀφ' ὅτου ὁ ἄνθρωπος ἐδῶ καὶ 8 αἰῶνες θὰ ἀναζητήσῃ φῶς, γιὰ νὰ δώσῃ νόημα στὴ ζωὴ του ὡς πολίτης (καὶ ὄχι ὡς δῆθεν «ἀντιπροσωπευόμενος») καὶ νὰ προχωρήσῃ ὡς κοινωνία πολιτευόμενη ἀποφασίζουσα καὶ νομοθετοῦσα καὶ ὄχι ὡς ἐξουσιαζόμενη ἀπὸ τὸ ξένο πρὸς αὐτὴν «Ἀντιπροσωπευτικὸ Σύστημα». Μιὰ ἐξαίρεσι, ποὺ στὸ φαντασιακὸ τῶν σύγχρονων κοινωνιῶν γίνεται παγκόσμιος κανόνας, γιὰ νὰ διαστρέφεται ἄθλια ἀπὸ σκοπιμότητες ἄθλιων συμφερόντων.

Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος γνωρίζει καλὰ, ὅτι ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ βρίσκεται στὴ διαστροφὴ αὐτὴ (ἀντιπροσωπευτικότητα τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ), βιώνοντας καθημερινὰ σκάνδαλα ἐπὶ σκανδάλων. Γνωρίζει ἐπίσης, ὅτι αὐτὸ ὡς ἔσχατη ὕβρις συνεπάγεται ἀνάλογη καταστροφὴ, δηλ. τὸ ὀλέθριο τέλος αὐτοῦ τοῦ «μοντέλλου» ἐξουσίας. Ἐχει ὅμως ἐπίγνωση τοῦ κεντρικῆς σημασίας σημείου, ποὺ κατέδειξε ἡ ἐλληνικὴ ἰδιαιτερότητα.

Δηλαδή ὅτι ἡ ἀληθινὴ (ἴμεσι) Δημοκρατία, ὡς προῖον αὐτοθέσμισης τῆς κάθε κοινωνίας καὶ μόνο, μπορεῖ ἀφ' ἑνὸς νὰ χαλιναγωγῇ ἀποτελεσματικὰ τὸ φοβερὸ (κτηνῶδες) ἔνστικτο ἐπιβολῆς καὶ ἐκμετάλλευσις, ἀφ' ἑτέρου νὰ στηρίξῃ ὄραμα στὸ φαντασιακὸ τῆς κάθε κοινωνίας γιὰ δημιουργικὴ-ἀνεπτυκτικὴ δράσι.

Γνωρίζει τέλος, ὅτι Φιλοσοφία καὶ Δημοκρατία πᾶνε μαζί, μὲ τὴν πρώτη δίπλα καὶ ὄχι ἀπὸ πάνω, γιὰ νὰ στηρίξῃ καὶ ἐνισχύῃ τὴ δημόσια συζήτησι ὅλων τῶν πολιτῶν (καὶ ὄχι νὰ «καπελώνῃ»). Ἔτσι καὶ μόνο ἡ μὴ ἀντιπροσωπευτικὴ ἀλλὰ ἴμεσι Δημοκρατία θὰ μπορέσῃ νὰ ἀφήσῃ τὰ ἴχνη της ὡς καταξιωμένη ἀνιοῦσα κοινωνικὴ λειτουργία καὶ ὁ πολίτης νὰ βρῇ τὸν ἑαυτὸ του, τὸν πυρῆνα του, ὡς ἄνθρωπος καὶ νὰ ἀντλήσῃ ἐνέργεια γιὰ τὸ μακρὸν δρόμο, ποὺ τώρα μόλις ἀρχίζει.

Σήμερα λοιπὸν βρισκόμαστε μπροστὰ στὸ οἶονεῖ «πτῶμα» τῆς ἀντιπροσωπευτικῆς μας «Δημοκρατίας», ἀκούγοντας θρήνους καὶ ὀδυρμοὺς τῶν «συγγενῶν» καὶ «φίλων» της, ὄχι βέβαια ἀπὸ πόνο καὶ θλίψι. ἀλλὰ ἀπ' τὴν ἀγωνία τοῦ περιχομένου τῆς «διαθήκης» της.

Δὲν ξέρω ἂν θὰ πρέπει καὶ ἐμεῖς, οἱ πολλοὶ καὶ «ἀσήμαντοι», νὰ συμπαραστεκόμαστε στὴ θλίψι τῶν «συγγενῶν» αὐτῶν καὶ «φίλων». Προσωπικὰ δὲν τὸ αἰσθάνομαι. Ἐκεῖνο ποὺ βλέπω εἶναι, ὅτι ἡ ἀσημαντότητά τους ὡς ἀνθρώπων τῆς ἐξουσίας γίνεται εὐμενὴς συγκυρία τῶν καιρῶν, ἐπιτρέποντας τὴ δημιουργικὴ δράσι τῶν δυνάμει πολιτῶν στὰ «μέτωπα» ποὺ ἀνοίγει γιὰ τὶς ἀνάγκες της ἡ νέα τεχνολογία.

Στάθης Νελλόπουλος

«Ο ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΕΜΑΧΑΙΡΩΘΗ, ...Ο ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΕΔΑΡΗ ΑΝΗΛΕΩΣ»

Πώς γινόταν ἡ ἐκλογή πατριαρχῶν καὶ ἀρχιερέων

1

Γενικά

ἐκάστοτε πατριάρχης διοριζόταν ἀπὸ τὸν σουλτάνο. (Καὶ σήμερα ἀκόμα ὁ διορισμὸς τοῦ πατριάρχῃ ἐπικυρώνεται ἀπὸ τὸν Νομάρχῃ τῆς Κωνσταντινούπολης.) Γιὰ νὰ ἀνεβῇ ὅμως στὸν πατριαρχικὸ θρόνο, ἔπρεπε νὰ πληρώσῃ «μπαξίσι» ἀπὸ 90.000 ἕως 100.000 πιάστρα. Σπάνια ὅμως παρέμενε στὴν θέση του περισσότερο ἀπὸ τρεῖς χρόνια. Ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα φρόντιζε νὰ τὰ ἔχῃ καλὰ μὲ τοὺς ἀξιωματούχους τῆς Πύλης, ἂν δὲν ἤθελε νὰ χάσῃ τὸν θρόνο του, καὶ ἐπομένως ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ δωροδοκῇ συνεχῶς.

Τὴν ἐπομένη κιόλας τῆς ἐνθρονίσεως ἄρχιζαν οἱ μηχανορραφίες ἀπὸ τοὺς ἀνταγωνιστές του, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἀποπομπή του. Καὶ βέβαια κανένα μέσο δὲν ἦταν ἀπαράδεκτο. Πρῶτα πλησιάζονταν οἱ κατάλληλοι ἄνθρωποι στὸ περιβάλλον τοῦ σουλτάνου, μετὰ ἄρχιζαν οἱ δωροδοκίες καὶ οἱ συκοφαντίες, ποὺ δὲν εἶχαν τελειωμό. Ξεκινοῦσε ἕνας πραγματικὸς πόλεμος. Προσωπικὲς φιλοδοξίες, συμμαχίες –βοήθα με, νὰ σὲ βοηθήσω– φατριασμοί, σκευωρίες γιὰ πραγματικὲς ἢ φανταστικὲς παραβάσεις. Ἀκριβῶς ὅπως καὶ σήμερα. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, ποὺ οἱ περισσότεροι μητροπολίτες ἦσαν ἐγκατεστημένοι στὴν Κωνσταντινούπολη. Ἔπρεπε νὰ ἦσαν ἐτοιμοί, ὅταν χηρέψῃ ὁ πατριαρχικὸς θρόνος, νὰ κινηθοῦν ἐγκαίρως. Συνήθως ἐπικρατοῦσε αὐτὸς ποὺ εἶχε τὸ καλύτερο μέσο, τὸν ἰσχυρότερο προστάτη. Καὶ πάντοτε τὸν εἶχε ἐκεῖνος ποὺ πλήρωνε τὰ περισσότερα. Αὐτὸς ἦταν ὁ κανόνας. Ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν ἱεραρχῶν καὶ ἡ ἐπιθυμία τους γιὰ τὴν κατάκτηση

τῆς ἡγεσίας εἶχε γίνει πηγή πλουτισμοῦ γιὰ τοὺς Τούρκους ἀξιωματούχους, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς ἰδίους, ἀφοῦ ἡ προαγωγή σὲ ἀνώτερη θέση πέρα ἀπὸ τὸ κῦρος εἶχε σὰν συνέπεια καὶ τὴν σημαντικὴ αὐξήση τῶν ἐσόδων τους. Ἡ παράδοση αὐτή, ὁ πόλεμος μεταξὺ τῶν δεσποτάδων, γιὰ τὸ ποιὸς θὰ καταλάβῃ τὴν πιὸ πλούσια μητρόπολη, ἔχει μείνει ἀναλλοίωτη αἰῶνες τώρα μέχρι τὶς ἡμέρες μας.

2

2.000.000 € στὸν πασᾶ γιὰ νὰ γίνῃ πατριάρχης

Τὶς ἀθλιες αὐτὲς διαμάχες ρόλο ἔπαιζαν καὶ οἱ λαϊκοὶ παράγοντες τῆς Πόλης. Φαναριῶτες, ἔμποροι, καραβοκύρηδες, μπακάληδες, χασάπηδες, ψαράδες, ἀκόμα γουναράδες καὶ ραφτάδες. Naί, ραφτάδες. Ὅποιος εἶχε φίλο, συγγενῇ, κουμπάρο, συμπέθερο τοῦ ράφτη ἢ τοῦ γουναρά, ποὺ πελάτης του ἦταν ὁ Μεγάλος Βεζύρης ἢ ὁ πασᾶς ἢ κάποιος ἄλλος σημαντικὸς Τούρκος, εἶχε μεγάλες πιθανότητες νὰ πάρῃ τὸν θρόνο, γιὰτὶ θὰ μεσίτευε ὁ τεχνίτης καὶ θὰ προσπαθοῦσε νὰ πείσῃ τὸν Τούρκο ἀξιωματοῦχο νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν δικό του φίλο, προσφέροντας καὶ τὸ ἀνάλογο μπαξίσι. Οἱ γουναράδες, οἱ ραφτάδες καὶ διάφορες ἄλλες ἐπαγγελματικὲς κατηγορίες ἀνέβαζαν καὶ κατέβαζαν μὲ τὸν παρᾶ τους πατριάρχες καὶ μητροπολίτες. Ἦταν οἱ «νταβατζήδες» τοῦ Κλήρου. (Νταβατζής εἶναι ἡ τούρκικη λέξις davarci, ποὺ

σημαίνει τὸν συνήγορο, τὸν ὑπερασπιστὴ καὶ γενικώτερα τὸν προστάτη ὅπως σοβατζής -sivaci- ἀπὸ τὸ siva = σοβᾶς καὶ to-çi). Νταβατζήδες λοιπόν, γιὰτὶ ἐπρόκειτο γιὰ ἕναν ἀνελέητο ἀγῶνα, ποὺ σπουδαῖο ρόλο ἔπαιζαν οἱ προστάτες.

*Ὁ ἀνταγωνισμὸς
τῶν ἱεραρχῶν γιὰ
τὴν κατάκτηση τῆς
ἡγεσίας εἶχε γίνει
πηγὴ πλουτισμοῦ
γιὰ τοὺς Τούρκους
ἀξιωματούχους. Ἡ
παράδοση αὐτή, ὁ
πόλεμος μεταξὺ τῶν
δεσποτάδων, γιὰ τὸ
ποιὸς θὰ καταλάβῃ
τὴν πιὸ πλούσια
μητρόπολη, ἔχει
μείνει ἀναλλοίωτη
αἰῶνες τώρα μέχρι
τὶς ἡμέρες μας.*

Αὐτὰ ποὺ γράφονται δὲν εἶναι ἀποκνήματα φαντασίας ἀλλὰ ἐξακριβωμένα ἱστορικὰ γεγονότα, ποὺ ἀναφέρονται σὲ πληθὸς χρονικὰ τῆς ἐποχῆς. Σὲ ἕνα ἀπὸ αὐτὰ διαβάζουμε γιὰ κάποιο γουναρᾶ μὲ τὸ ὄνομα Μανωλάκης, ποὺ μὲ γενναία δωροδοκία ἔκανε πατριάρχη τὸ 1715 τὸν Κοσμᾶ τὸν Γ'. Ἀλλὰ ὁ ἄλλος ὑποψήφιος πατριάρχης, ὁ μητροπολίτης Καισαρείας Ἰερεμίας, πλήρωσε στὸν βεζύρη τὰ διπλᾶ καὶ ἔγινε ἐκεῖνος πατριάρχης, παίρνοντας τὴν θέση τοῦ Κοσμᾶ, ποὺ ἀπολύθηκε. Τὸν Ἰερεμία κατηγοροῦν γιὰ προδοσίαν οἱ ὁπαδοὶ τοῦ καθαιρεθέντος Κοσμᾶ καὶ καταφέρνουν νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν θρόνο. Ἐκεῖνος ὅμως δὲν παραιτεῖται καὶ ἀπὸ τὴν ιδέα νὰ ἀνέβῃ πάλι στὸν πατριαρχικὸ θρόνο. Χρησιμοποιεῖ ἄλλο καλὺτερο μέσο: Προσεταιρίζεται ἕναν Ἀρμένη ράφτη, ὀνόματι Λουνᾶ, μὲ δυνατὲς γνωριμίες στὸν βεζύρη, τοῦ προσφέρει 50.000 γρόσια καὶ ἐπανέρχεται στὸν θρόνο.

Οί δωροδοκίες, οί μηχανογραφίες καὶ οί συνοφαντίες ἦταν συνηθισμένες πρακτικὲς στὸ Φανάρι. Ἀπαράβατος ὅρος γιὰ τὴν ἐκλογή τοῦ πατριάρχου ἀπὸ τὸ σουλτάνο ἦταν: «Ὅποιος δώσει τὰ περισσότερα, ἐκεῖνος θὰ γίνῃ πατριάρχης κι ὅ,τι θέλει ἂς εἶναι.»

«Οἱ οἰκιακοὶ τοῦ κνρ Ἱερεμίου προσελθόντες τῷ κάλφᾳ Ἀρμενίῳ προβάλλουσι τὴν πατριαρχίαν τοῦ Ἱερεμίου καὶ ὑπισχοῦνται ποσότητα χρηματικὴν οὐκ ὀλίγην. Καὶ ὁ Ἐπίτροπος (ὁ Βεζύρης) καὶ ὁ κάλφας ἤθελον ἄσπρα (χρήματα) διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ τζαμίου. Ὅθεν μεταπεμφθεὶς ὁ κνρ Ἱερεμίας ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Λουκῆ, φορεῖ καββάδι παρὰ πᾶσαν εἴδησιν, γνώμην καὶ συγκατάνευσιν καὶ τῆς συνόδου καὶ τῶν προυχόντων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καταλόγου. Ἐχρεώσται ὁ Ἱερεμίας 10.000 γρόσια» (Κων. Κούμας «Ἱστορίαι τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων», τ. Γ', σ. 393, ἐν Βιέννῃ 1832).

Θὰ χρειασθῇ ἔδῳ νὰ κάνουμε μία παρένθεση, νομίζω ἀπαραίτητη, γιὰ νὰ ἐκτιμήσουμε, ποιά σημερινὴ ἀξία μπορεῖ νὰ εἶχαν τὰ 50.000 γρόσια, ποὺ ἔδωσε στὸν βεζύρη ὁ Ἱερεμίας. Δὲν μπορεῖ βέβαια νὰ ὑπολογισθῇ εὐκολὰ ἡ ἰσοτιμία τῆς σημερινῆς νομισματικῆς μονάδας, τοῦ εὐρώ, μὲ τὰ γρόσια τῆς ἐποχῆς ποὺ ἀναφερόμαστε. Μποροῦμε ὅμως νὰ ὑπολογίσουμε κατὰ προσέγγιση, πόσα εὐρὼ μᾶς κάνουν σήμερα τὰ 50.000 γρόσια, μὲ βάση ἄλλα στοιχεῖα ἀπὸ ἄλλες πηγές. Γιὰ παράδειγμα τὴν ἐποχὴ ποὺ ἀναφερόμαστε μία ὀκτὰ κρέας εἶχε 10 παρᾶδες καὶ τὸ ἓνα γρόσι ἀντιστοιχοῦσε σὲ 40 παρᾶδες. Ἐπομένως τὰ 50.000 γρόσια ἦσαν 2.000.000 παρᾶδες, μὲ τὰ ὅποια μπορούσες νὰ ἀγοράσῃς 200.000 ὀκάδες κρέας! Σήμερα γιὰ ἀγορὰ 200.000 ὀκάδων κρέατος (μιά ὀκά = 1.250 γραμ.) χρειάζεσαι 2.500.000 εὐρώ. Αὐτὸ ἦταν τὸ ποσὸ σὲ εὐρώ, ποὺ πληρώσε ὁ Ἱερεμίας στὸν βεζύρη, γιὰ γίνῃ πατριάρχης!

*Ἐπαγγελματικὲς
κατηγορίες ἀνέβαζαν
καὶ κατέβαζαν μὲ
τὸν παρὰ τους
πατριάρχες καὶ
μυτροπολίτες. Ἦταν
οἱ «νταβατζήδες»
(τούρκικη λέξη =
προστάτης) τοῦ
Κλήρου, γιὰτὶ
ἐπρόκειτο γιὰ ἓναν
ἀνελέπτο ἀγῶνα,
ποὺ σπουδαῖο ρόλο
ἐπαιζαν οἱ προστάτες.*

Ὁ Σεραφεὶμ μαχαιρώθηκε, ὁ Κύριλλος ἐδάρη ἀπανθρώπως

πραγματικότητα ὅμως ξεπερνᾷ τὴν φαντασία. Οἱ συνοδικοί, ποὺ δὲν τοὺς ρώτησαν καθόλου, διαμαρτυρόμενοι γιὰ τὴν πραξικοπηματικὴ ἐκλογή τοῦ Ἱερεμίου καταφεύγουν στὸν βεζύρη «προσκληαίμενοι κατ' αὐτοῦ» καὶ ζητοῦν τὴν ἀπόλυση τοῦ Ἱερεμίου. Τὰ καταφέρνουν. Ὁ Ἱερεμίας ἀπολύεται, καὶ στὸν θρόνο ἀνεβαίνει ὁ ἐπίσκοπος Νικομήδειας Σεραφεῖμ. Ἀλλὰ ὁ νέος πατριάρχης μαχαιρώνεται μὴ Κυριακὴ μετὰ τὴν

*Ὁ Παῖσιος ὁ Β',
κατηγορεῖται γιὰ
«σιμωνία» καὶ
ἀνατρέπεται. Τὴν
θέση του παίρνει
ὁ Νεόφυτος ὁ
ΣΤ'. Μιὰ γυναῖκα
ὅμως ὀνόματι
Ζωή, μὲ χρήματα
τῶν φίλων του
Παΐσιου, δωροδοκεῖ
τὸν βεζύρη, καὶ
ἀποκαθιστᾷ στὸν
θρόνο καὶ πάλι τὸν
Παῖσιο.*

Λειτουργία ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, ἀπὸ ἄνθρωπο τοῦ Ἱερεμίου. **«Μιὰν Κυριακὴν μετὰ τὴν λειτουργίαν, ἐξελθὼν τῆς ἐκκλησίας καὶ στὰς (σταθείς) ἐπὶ τῶν κρηπίδων τοῦ νάρθηκος καὶ εὐλογῶν τὸν λαόν, ὡς σύνηθες, ἐτραυματίσθη παρὰ δημότου τινὸς μαχαίρα κινηθέντος εἰς τοῦτο παρὰ τῶν ὁμοφρόνων δημοτῶν τοῦ Ἱερεμίου»** (Κούμα, ὅπ. παρ., σ. 336).

Ἐνας ἄλλος πατριάρχης, ὁ Παῖσιος ὁ Β', κατηγορεῖται γιὰ «σιμωνία», τοῦτέστιν γιὰ ἄκρατη φιλοχρηματία καὶ ἀνατρέπεται. Τὴν θέση του παίρνει ὁ Νεόφυτος ὁ ΣΤ'. Μιὰ γυναῖκα ὅμως ὀνόματι Ζωή μὲ μεγάλες γνωριμίες στὴν Πύλη, μὲ χρήματα τῶν φίλων τοῦ Παΐσιου, δωροδοκεῖ τὸν βεζύρη, ἀνατρέπει τὸν Νεόφυτο καὶ ἀποκαθιστᾷ στὸν θρόνο καὶ πάλι τὸν Παῖσιο. Ὁ Παῖσιος, γιὰ νὰ στερωθῇ στὸν θρόνο, βρῖσκει ἰσχυρὸ σύμμαχο στὸ πρόσωπο τοῦ μητροπολίτη Νικομήδειας Κύριλλου καὶ μὲ «κοινὸν ὄρκον ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου», μέσα στὴν ἐκκλησία, ὀρκίζονται ἀμοιβαίᾳ πίστη, ἀγάπη καὶ ἀλληλοϋποστήριξη. Μόλις ὅμως ἐξέρχονται τῆς ἐκκλησίας «κατέφαγον τὸν ὄρκον των, ὡς οἱ ὄνοι τὰ λάχανα», γράφει ὁ μετέπειτα πατριάρχης Καλλίνικος, ὁ ὁποῖος τότε, ὢν κατώτερος κληρικὸς, ὑπῆρξε μάρτυρας τῆς ὀρκοδοσίας τῶν παραπάνω προϋσταμένων του.

Σὲ λίγο χρόνο ὁ Κύριλλος μὲ πολὺ χρυσάφι ἀνατρέπει τὸν Παῖσιο, ἀλλὰ τρία χρόνια ἀργότερα μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἐπανέρχεται ὁ Παῖσιος καὶ ἀποχωρεῖ ὁ Κύριλλος. Ὁ δὲ παραπάνω ἀναφερόμενος διάκος καὶ μετέπειτα πατριάρχης Καλλίνικος ἀνατρέπεται ἀπὸ τὴν συντεχνία τῶν μπακάληδων καὶ τῶν ψαράδων τῆς Κωνσταντινουπόλης, γιὰ τὴν ἐπιθυμία τους, ἐπειδὴ θεώρησαν ὅτι θὰ τοὺς ἔκλεινε τὰ μαγαζιά, γιὰ τὴν ἡθελὲ νὰ περιορίσῃ τὶς νηστείες: **«Ἄλιεῖς καὶ βακάληδες ἔκαμαν κατ' αὐτοῦ συνωμοσίαν, καὶ μίαν Κυριακὴν, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας, ὥρμησαν ἐπάνω του, τὸν ἔδειραν ἀπανθρώπως καὶ τὸν ἔδιωξαν ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον»**. (Κούμας: ὅπ. παρ. σ. 393.)

Κοσμάς Γ΄	1714-1716
Ἱερεμίας Γ΄ (α)	1716-1726
Παΐσιος Β΄ (α)	1726-1732
Ἱερεμίας Γ΄ (β)	1732-1733
Σεραφεῖμ Α΄	1733-1734
Νεόφυτος Στ΄ (α)	1734-1740
Παΐσιος Β΄ (β)	1740-1743
Νεόφυτος Στ΄ (β)	1743-1744
Παΐσιος Β΄ (γ)	1744-1748
Κύριλλος Ε΄ (α)	1748-1751
Παΐσιος Β΄ (δ)	1751-1752
Κύριλλος Ε΄ (β)	1752-1757
Καλλίνικος Γ΄	1757

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα τῶν καλογεροφαναριώτικων ἀλληλομηχανογραφιῶν γιὰ τὴν ἀναρρίχιση στὸν πατριαρχικὸ θρόνο: Ἱερεμίας Γ΄- Παΐσιος Β΄- Νεόφυτος Στ΄- Κύριλλος Ε΄ ἐναλλάσσονταν συνεχῶς μεταξὺ τὸς ἐπὶ τέσσερις δεκαετίες. (Μὲ τὰ ἐντὸς παρανθέσεως στοιχεῖα σημειώνονται ἢ πρώτη, δεύτερη, κ.λπ. πατριαρχίες τους.)

Μέσα σὲ μία δεκαετία (1740-1751) ἀνέβηκαν καὶ κατέβηκαν ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸ θρόνο ἑπτὰ πατριάρχες. Μόνον ὁ παραπάνω Ἱερεμίας ἀνέβηκε καὶ κατέβηκε τέσσερες φορές. Αὐτὸ πᾶς κατάντησε νὰ εἶναι βίβλος ἀνόδου καὶ καθόδου πατριαρχῶν, ἀφοῦ Κοσμά ἀντικατέστησε Ἱερεμίας, Ἱερεμία ἀντικατέστησε Σεραφεῖμ, Σεραφεῖμ ἀντικατέστησε Ἱερεμίας, Ἱερεμία ἀντικατέστησε Παΐσιος, Παΐσιο ἀντικατέστησε Νεόφυτος, Νεόφυτο ἀντικατέστησε Παΐσιος, Παΐσιο ἀντικατέστησε Κύριλλος, Κύριλλο ἀντικατέστησε Παΐσιος, Παΐσιο ἀντικατέστησε Καλλίνικος καὶ πάει λέγοντας... πατριαρχίες δεκατέσσερες! Ὑπάρχει ὅμως καὶ κάτι ἄλλο, πὺλ ἐξωφρενικό. Σύμφωνα μὲ ἔγκυρη μαρτυρία, κάποιοι ἐπιτήδειοι ἔκαναν πατριάρχη Ἀντιοχείας τὸ 1720 ἓνα παιδὶ 17 ἐτῶν, ποὺ ἀνέβηκε στὸν θρόνο ὡς Κύριλλος ὁ Γ΄. (Αθ. Κομνηνοῦ Ὑψηλάντη «Τὰ μετὰ τὴν Ἀλωσιν», σ. 313, Κωνσταντινούπολη 1980.)

Σὲ ἄλλο κείμενο τῆς ἐποχῆς ἓνας Θηβαῖος γράφει γιὰ τὶς μεθόδους ποὺ ἀκολουθοῦσαν τὸν 18ο αἰῶνα οἱ ὑποψήφιοι πατριάρχες καὶ μητροπολίτες γιὰ τὴν κατάκτηση τοῦ οἰκουμενικοῦ καὶ τοῦ μητροπολιτικοῦ θρόνου, δηλαδὴ γιὰ τὶς συναλλαγές, τὶς πιέσεις, μεσιτίες, δωροδοκίες, παρασκῆνια καὶ ἐκβιασμοὺς. «Εκεῖνοι ὅπου εἰς τοῦτον τὸν αἰῶνα ἀνεβαίνουν εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἀρχιερατικῆς ἀξίας εἶναι δοῦλοι καὶ ὑπηρέται τοῦ πατριάρχου ἢ τῶν προκρίτων ἀρχιερέων: διάκονοι, πρωτοσύγκελλοι ἐφημέριοι τοῦ Πατριαρχείου, οἱ ὅποιοι δουλεύουν τοὺς προεστούς τους μὲ πολλὴν ὑπομονὴν καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ γίνουν ἢ οἱ διάδοχοι τοῦ ἰδίου τους προεστοῦ ἢ ἄλλης ἐπαρχίας δεσπότη. Καὶ ὅταν ἀποθάνῃ καμμιᾶς ἐπαρχίας ὁ ἀρχιερεὺς, εὐθὺς ἀρχινοῦν μὲ βίαν τὰς

*Κάποιοι ἐπιτήδειοι
ἔκαναν πατριάρχη
Ἀντιοχείας
τὸ 1720 ἓνα
παιδὶ 17 ἐτῶν,
ποὺ ἀνέβηκε
στὸν θρόνο ὡς
Κύριλλος ὁ Γ΄.*

Ὁ Γρηγόριος Ε΄ εἶχε ἀνέλθῃ τρεῖς φορές στὸν πατριαρχικὸ θρόνο. Ἀφοῦ ἀφώρισε τὴν Ἐπανάστασι τοῦ '21, τὸν ἐκτέλεσαν, ἐπεὶ δὴ συκοφαντήθηκε στὸ σουλτάνο ἀπὸ τὸν διάδοχό του, Εὐγένιο Β΄. Ἀγιοποιήθηκε ὁμως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, παρὰ τὴς ἀντιδράσεις ἀκόμα καὶ χριστιανῶν. (Βλ. «Οἱ πραγματικὲς συνθήκες θανάτου τοῦ Γρηγορίου Ε΄», «Δ», τ. 300.)

μεσιτείας, ἄλλοι εἰς τὸν πατριάρχην, ἄλλοι εἰς προκρίτους ἀρχιερεῖς, ἄλλοι εἰς ἄρχοντας καὶ ἀρχόντισσες, πολλάκις καὶ εἰς πρόσωπα τῶν μεγιστάνων, καὶ ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἐπιτυγχάνει ἕνας καὶ λαμβάνει τὴν ἀξίαν αὐτήν.» (Σπ. Ἀσδραχᾶ, «Πραγματικότητες ἀπὸ τὸν ἐλληνικὸ 18ο αἰῶνα. Ἄγνωστα καὶ ἀνέκδοτα κείμενα 1790-1840», σ. 97.)

* * *

ἡμερὰ τοὺς νταβατζήδες τῆς Τουρκοκρατίας ἔχουν ἀντικαταστήσει περίεργες, σκοτεινὲς καὶ ἀδιαφανεῖς παραεκκλησιαστικὲς ὁργανώσεις, ποὺ προωθοῦν στὸ ἀρχιεπισκοπικὸ θρόνο τὰ δικά τους «παιδιά», ἐσωεκκλησιαστικὲς ἱντριγκες καὶ μηχανορραφίες, πολιτικοί, ποὺ ποντάρουν στὴν ὑποστήριξι τοῦ Κλήρου, διαπλεκόμενα οἰκονομικὰ συμφέροντα καὶ ἕνα πλῆθος παρακατιανῶν παραγόντων τῆς δημόσιας ζωῆς, ποὺ φυσικὰ περιμένουν μετὰ τὴν ἐκλογὴ τὸ ἀντίδωρο ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ ἐκλεκτοῦ τους.

Διαβάστε ἐπίσης:

- «Οἱ πραγματικὲς συνθήκες θανάτου τοῦ Γρηγορίου Ε΄», «Δ», τ. 300.
- «“Ἐσωκατάκοιλος” ζωὴ στὸ Φανάρι καὶ ἀλλαξοπατριαρχίες. Μαινόμενοι ἀρχιερεῖς καθαιροῦν πατριάρχες, ἐνῶ ἱερουργοῦν...», «Δ», τ. 305.
- «Ἀλλαξοπατριαρχίες ἐπὶ Τουρκοκρατίας», «Δ», τ. 305.

Θ.Α. Παναγόπουλος

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ «ΠΡΟΒΛΗΜΑ»

λθε ἡ σειρά μου καὶ ὁ φούρναρης ἔκοβε τὸ ψωμί μου. Ἡ σαραντάρρα ἐκτὸς σειρᾶς λέει: «Βιάζομαι». Ἀπαντῶ: «Ἄς πετάξουμε στὰ σκουπίδια τὸ ἄγχος». Καὶ ἡ κυρία: «Δὲν γίνεται». Ὁ φούρναρης μοῦ λέει ἐμπιστευτικά: «Ἔχει πρόβλημα παιδί πολυμεταγχιζόμενο». Σώπασα· στὸ σπίτι ξεκίνησα τὸ ἄρθρο αὐτό.

ΟΙ ΕΝΝΟΙΕΣ. Τὰ προβλήματα θεωροῦνται αὐτονόητα. Καὶ στὴν Ψυχιατρική/Ψυχολογία τὸ «προσωπικὸ πρόβλημα» (Π.Π.) εἶναι βασικὴ κατηγορία διαταραχῶν.¹ Εἶναι ὅμως αὐτονόητες οἱ δύο αὐτὲς λέξεις;

Με κλειδὶ τὴν ὑπέροχη Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, τὴν μόνη νοηματικὴ –ὅπου οἱ λέξεις ἐκφράζουν καὶ τὸ νόημα– ἀνακαλύπτουν τὴν σημασία τους. «ἄρξα-σθαι ἀπὸ τῶν ὀνομάτων», προτείνει ὁ Γαληνός.

Α Προσωπικόν = τοῦ προσώπου < πρόσω + ὤψ = ἄνθρωπος ποὺ μᾶς κοιτάζει κατὰ πρόσωπο, θαρρετά, μὲ ἐνδιαφέρον· ποὺ ξεχωρίζει ἀπὸ τὴ μάζα², ποὺ ὅταν ἔχη ἐπίγνωση, μπορεῖ νὰ γίνη σοφός. Ἀντίθετό του εἶναι τὸ ἄτομον, ἥτοι τὸ τελευταῖο κομμάτι ἀπὸ τὴ διάσπαση τῆς κοινωνίας.

[Σημ. Οἱ λέξεις «ἄτομον» καὶ «κοινωνία» στὴν ἀρχαιότητα δὲν εἶχαν τὴν σημερινὴ ἔννοια. Ἀντίστοιχες ἦσαν «πολίτης» ὡς μέτοχος-δημιουργὸς καὶ «πόλις».]

Β Πρόβλημα = Ἀρχικά «προεξοχή», μετὰ «πρόταγμα» (ἀμυντήριο/ἐπιθετικό, λ.χ. λόγχη) ἢ ἐμπόδιο, πρόσχημα (!), ἀπορία κ.ἄ.

Ἔτσι δὲν ὑπάρχει ἀτομικὸ ἀλλὰ προσωπικὸ πρόβλημα, ἀφοῦ ἀφορᾷ στὴν σχέση προσώπου μὲ τὸν ἑαυτὸ του μάλιστα συγκρουσιακὴ, μὲ ἄμεση ἐπίδραση σὲ νοῦ-συναίσθημα-σῶμα.

Η ΔΙΑΓΝΩΣΗ. Ὁ ἀπερχόμενος σαπιο-πολιτισμὸς μας (ὄρα συνεχῇ σκάνδαλα οἰκονομικο-πολιτικά, δικαστικο-θηρησκευτικά) μᾶς δημιουργεῖ δύο εἰδῶν προβλήματα. Τὰ **ὀξέα** μὲ ἔντονη ἀλλὰ παροδικὴ ἐπίδραση (χωρισμός) καὶ τὰ **χρόνια**, λ.χ. μόνιμο «ἄλυτο» πρόβλημα (ἀσχήμια, φόβος θανάτου), ποὺ καταντᾷ τρόπος ζωῆς, τὸ «μαρά-ξι», τὸ προσωπικὸ πρόβλημα.

Ἡ ἀντίδρασή μας σὲ αὐτὸ εἶναι ἡ ἀπομόνωση ἀπὸ τὸ «ἐχθρικό» πλέον περιβάλλον (ἀποξένωση, ἀλλοτριώση). Καὶ ἀπὸ τὸν προμαχῶνα τοῦ ὑπερεγῶ –σκεπτόμαστε πλέον μόνον τὸν ἑαυτὸ μας– ἀντιδροῦμε εἴτε μὲ πρόταγμα ἀμυντικὸ (θλίψη, φόβο) εἴτε μὲ ἐπιθετικὸ (θυμὸ).

Ἡ χειρότερη περίπτωση, σχεδὸν ἀνίατη, εἶναι ἡ πλήρης ταύτιση μὲ τὸ πρόβλημα, ὅποτε τοῦτο χρησιμοποιεῖται ὡς **πρόσχημα** –ἐξαναγκασμὸς τῶν ἄλλων γιὰ ντάντεμα. Πῶς; Μὲ συνεχῇ διαμαρτυρία (γκρίνια), μὲ δραματικὰ συμπτώματα, γιὰ νὰ μᾶς προσέξουν ἢ μὲ ἀπραγία.

ΟΙ ΛΟΓΟΙ. Είναι δύο:

α Οί **ἄμεσοι**, πού ἔχουν ἐπίπτωση ἀπ' εὐθείας σέ ἐμᾶς, καί

β οἱ **ἔμμεσοι**, πού ἀφοροῦν ἄμεσα συγγενικά πρόσωπα, πού τὸ προσωπικό πρόβλημά τους γίνεται ἐξ ἀνακλάσεως καί δικό μας. Εἶναι ἀπὸ τίς σκληρότερες περιπτώσεις ἀφοῦ ἡ δυνατότητα ἐπέμβασης εἶναι μηδαμινή (Φρόνντ καί ἀνίατη γυναῖκα του).

Οἱ ἄμεσοι:

1 Σχέσεις οἰκονομικές: Μόνιμη δυσπραγία ἀπὸ ἔλλειψη ἐσόδων ἢ ὑπερβολικά ἔξοδα. Μὴ ικανοποίηση ἀπὸ τὴν τρέχουσα ἐργασία. Ἀπέχθεια πρὸς τὸ ἐπάγγελμα (λάθος ἐπιλογή). Συνεχεῖς δυσχέρειες συνεργασίας. Καταπίεση προϋσταμένου (σύνδρομο Kafka). Ὑπερβολικὴ δανειοληψία κ.ἄ.

2 Σχέσεις οἰκογενειακές: Μόνιμες συγκρούσεις μὲ σύζυγο, γονεῖς, παιδιά.

3 Κοινωνικές: Εἶναι ἐπιδράσεις ἀπὸ συμμετοχὴ σὲ ομάδα (group) πολιτικὴ (λ.χ. κόμμα), οἰκονομικὴ (mafia κ.ἄ.) ἀθλητικὴ, θρησκευτικὴ κ.τ.λ.

*Ἡ ἀποκοπὴ ἀπὸ
τὴν Φύση κοστίζει.*

*Πληρώνεται μὲ
αἴσθημα ὀρφάνιας,
μὲ ὑπαρξιακὸ
προσωπικὸ
πρόβλημα, μὲ
αἴσθημα κενοῦ.*

Σημ. Αὐτὸ στὶς ἑλληνικὲς πόλεις ἀπαγορευόταν ἐπὶ ποινὴ ἐξορίας (φατριασμός, ἐταιρισμός). Μόνο στὴν Ἀθήνα οἱ πολὺ πλούσιοι ἐσχημάτιζαν συμμορίες **μόνο** στὴν περίπτωσιν ἀντιμετώπισης ἐκτάκτων πολεμικῶν ἀναγκῶν.

Σήμερα οἱ ἄνθρωποι, προσπαθώντας νὰ ἀναπληρώσουν τὸ κενὸ τῆς μὴ συμμετοχῆς τους στὰ κοινὰ (δημόσια) καί νὰ ἀπαλύνουν τὸν φόβο ἀπέναντι σὲ μιὰ ἀπειλητικὴ κοινωνία, ὁμαδοποιοῦνται μὲ ἄλλα ἐπιθετικὰ ἄτομα. Ἡ ἔνταξί τους ὅμως σὺν τῷ χρόνῳ τοὺς δημιουργεῖ ὑποχρεώσεις (ὄρα χαρτοπαίχτη), συγκρούσεις οἰκογενειακές κ.ἄ., καί τὸ ψεῦδος καί τὰ ἰδεολογήματα ἀλλοιώνουν τὴν προσωπικότητα καί τὸν τρόπο ζωῆς τους καλλιεργώντας τὴν Ἐνοχή.

4 Ἡ ἔλλειψη σχέσης μὲ τὴν Φύση: Στὴν ἐποχὴ μας δὲν ἔχουμε μάτια νὰ δοῦμε τὸ μεγαλεῖο τῆς, νὰ παρατηροῦμε τίς λειτουργίες τῆς, τὸ κάλλος τῆς. Τέρμα πιά οἱ περίπατοι στὴν «ἄγρια» φύση (ἐμεῖς οἱ ἄγριοι), οἱ φυσικὲς τροφές, οἱ βαθεῖες ἀνάσες, ὁ ἀνέμελος ὕπνος μὲ τὸ κεφᾶτο ξύπνημα.

Καί ἡ ἀποκοπὴ ἀπὸ τὴ Μεγάλῃ Μητέρα κοστίζει. Πληρώνεται μὲ αἴσθημα ὀρφάνιας, μὲ ὑπαρξιακὸ προσωπικὸ πρόβλημα, μὲ αἴσθημα κενοῦ.

ΤΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ. Τὸ προσωπικὸ πρόβλημα ἔχει ἄμεση ἐπίπτωση στὴν προσωπικότητά μας σὰν σύνολο (ὀλιστική), δηλαδή:

α Στὸ **νοῦ** μὲ τὴν κατακυριεύσιν του ἀπὸ τὸ προσωπικὸ πρόβλημα, τὴ δημιουργία τοῦ ὑπερεγώ, τὴν ἀτομικοποίηση, μὲ συνέπεια τὴν ἔλλειψη δημιουργικότητος, τὴν ἀδυναμίαν λήψεως ζωτικῶν ἀποφάσεων.

β Στὸ **συναίσθημα** λόγῳ τοῦ κατακλυσμοῦ ἀπὸ μονίμως ἀρνητικὲς καταστάσεις (θλίψη, φόβο, θυμὸ, ἐπιθετικότητα, ζήλεια, μοχθηρία, γκρίνια, ἀπέχθεια). Τελικὴ κατὰληξις, ἡ ἐξάρτηση ἀπὸ τὸ πρόβλημα (addiction), τὸ «στέγνωμα τοῦ Προσώπου» τὸ σύνδρομο Kafka.

Έτσι ονομάζω τη νοο-νευρική κατάσταση (ψυχασθένεια), όταν νοιώθω κάποιος, ότι όλοι τον κυνηγούν, τον κατηγορούν αναίτια, ενώ συγχρόνως αισθάνεται ένοχος, «ότι κάτι έχει κάνει», αμαρτωλός. Αποτέλεσμα να αγωνιᾷ συνεχῶς, με μονομανία, να ζητᾷ βοήθεια δουλικά ἀπὸ οἰονδήποτε, ματαιῶς ὅμως. Τὸ τέλος εἶναι ἡ παράνοια, ἡ ἐκμηδένιση.

Σημ.: Δὲν εἶναι ἄμοιρον, ὅτι, ὅπως οἱ δύο «πατέρες» τῆς Ψυχολογίας καὶ Οἰκονομίας Φρόνιμι καὶ Μάρξ ὡς Ἑβραῖοι προσπάθησαν νὰ ἀποτάξουν ἀπὸ πάνω τους τὸ βάρος τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ (θέματά τους τὸ παιδικὸ ἀμάρτημα, ἡ θεοκρατία, ἡ ἐξουσία, ἡ πλουτοκρατία), ἔτσι καὶ ὁ Φ. Κάφκα προσπαθεῖ νὰ ξεριζώσῃ τὴν ἰδέα τοῦ προπατορικοῦ αμαρτήματος, τὴν Ἑνοχή.

Υ Ἐπίπτωση στὸ **σῶμα** (τῶν Α καὶ Β). Τὰ ἀρχικὰ μικροπροβλήματα τῆς νοο-νευρικῆς διαταραχῆς εἶναι ζήτημα χρόνου νὰ μετατραποῦν σὲ προσβολὴ τοῦ ἀνοσοποιητικοῦ συστήματος, ποὺ προστατεύει ὅλα τὰ ὄργανα καὶ τὶς λειτουργίες τους. Καὶ ἐπεὶδὴ τὸ προσωπικὸ πρόβλημα εἶναι ἐπίκτητο (acquired), εἶναι ἓνα εἶδος AIDS, ποὺ δὲν μολύνει δι' ἐπαφῆς ἀλλὰ νοητικὰ καὶ ἐκφράζεται μὲ σωματικὰ συμβάματα:

1 **Ἀτυχήματα** (πτώση, σύγκρουση) ἢ **βλάβες** (τραυματισμοί, ἐγκαύματα κ.ἄ.). [Παρεμβ.: Μὲ πλὺση ἐγκεφάλου χιλιάδων ἐτῶν ἡ ἀνθρωπότητα ἔχει ἀποδεχθῇ τὸ **τυχαῖον** τῶν συμβαμάτων. Ἐχάθη ἔτσι ἡ Νομοτέλεια, ἡ Ἀνάγκη, ἡ ἀμφίδρομη δράση (interaction). Ὅμως ὑπάρχουν. Καὶ ἀποδεικνύονται ἀπὸ τὶς ἐρευνες, ἀφοῦ τὰ θύματα εἶναι ὑπαίτιοι. Ἀκόμα καὶ ἂν λ.χ. μᾶς ἐπιπέσῃ ἀντίθετο ὄχημα (εὗρισκόμενοι σὲ λάθος θέση, λάθος χρόνο), εἶναι ἴσως ἀποτέλεσμα μὴ δυνατότητας αὐτοπροστασίας μας μὲ ἐνεργο-πληροφορικὸ πεδίο (ὄρα πειράματα πρῶν Σοβιετικοῦ καὶ Ἀμερικανικοῦ Στρατοῦ).]⁴

Ὅπως οἱ δυνατότητες στὸ Σύμπαν εἶναι ἀπεριόριστες, καὶ ἐμεῖς μετέχουμε μὲ τὸν Λόγο σὲ αὐτές. Πρὶν μερικὲς δεκάδες χρόνια ὅλοι οἱ ἐπιστήμονες θεωροῦσαν ἀπαράδεκτη τὴν ὑπαρξὴ ἡλεκτρισμοῦ, ἀτομικῆς ἐνέργειας.

ΔΑΥΛΟΣ

ΝΕΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ☐

ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ☐

Ἐτήσια Ἑλλάδος **Κανονική: 53 €** ☐

Ἐτήσια Ἑλλάδος **Φοιτητική: 43 €** ☐

Ἐτήσια **Ἐξωτερικῆ: 80 €** ☐

(ΟΝΟΜΑ)		(ΕΠΩΝΥΜΟ)		Πληρωμὴ μὲ Τραπεζ. Κατάθεση ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ 146/40417714 Ταχυδρομικὴ Ἐπιταγὴ ΕΛΤΑ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΑΜΠΡΟΥ POST RESTANTE 175 01 Π. ΦΑΛΗΡΟ
(ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ)		(Τ.Κ.)	(ΠΟΛΗ)	
(ΧΩΡΑ)		(Τηλ.)	(E-mail)	
Πληρωμὴ μὲ Πιστωτικὴ Κάρτα		VISA ☐	MasterCard ☐	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΡΤΑΣ: _ _ _ _ _				
ΤΡΙΨΗΦΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (ἀναγράφεται στὸ πίσω μέρος τῆς κάρτας): _ _ _				
ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ: _ _ / _ _		Ὑπογραφή: _____		

ΑΠΟΣΤΕΙΛΑΤΕ ΜΕ **ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ:** Περιοδικὸ «ΔΑΥΛΟΣ», Κυδαθηναίων 29, 105 58, Ἀθήνα **FAX:** (+30) 210 3314997

❷ **Νόσοι-διαταραχές.** Τὸ προσωπικὸ πρόβλημα ἀποδιοργανώνοντας τὸ ἀνοσοποιητικὸ σύστημα ἀνοίγει τὸν δρόμο γιὰ τὴ μόλυνση. Μικρόβια, μύκητες, ιοὶ ὑπῆρχαν ἀνέκαθεν, συζοῦν ἁρμονικὰ μὲ τὸν ἄνθρωπο. Τὸ προσωπικὸ πρόβλημα τὰ κάνει ἐπιθετικά. Ἡ ἔλλειψη ἀντίστασης ἐπιτρέπει τὴν δράση κλαστῶν, μὲ λύση ἰστῶν τῶν ὀργάνων καὶ ἀποδιοργάνωση λειτουργίας συστημάτων μας (ἐκφυλιστικὲς νόσοι). Ἐπίσης δημιουργεῖ ἀναρχὴ κυτταρογένεση (ὄγκοι). Τέλος καὶ πολυσυμπτωματικὲς νοο-νευρικὲς ἀσθένειες. Ἀποτέλεσμα τῆς ἔλλειψης σφριγόνος⁵, ἡ νόσος, τὸ γῆρας, ὁ θάνατος.

Η ΒΑΘΕΙΑ ΑΙΤΙΑ. Τί φταίει; Ἡ «κακοῦργα κοινωνία» τοῦ ψευτολαϊκοῦ ἄσματος; Τὸ «σύστημα»; Οἱ «μυστικές» ὁργανώσεις; Ἀλλάζοντας σὲ ἓναν αἰῶνα τόσα συστήματα δὲν μειώθηκε τὸ προσωπικὸ πρόβλημα, ἀντιθέτως. Κανένα σύστημα κοινωνικὸ δὲν «φτειάχνει» ἄνθρώπους. Στὴν Ἑλλάδα οἱ πολίτες δημιουργοῦσαν τὴν Πόλιν καὶ αὐτὴ πολίτες ἀπλῶς μὲ τὴ μετοχὴ τους, χωρὶς «σύστημα».

Καρμμία

δύναμην δὲν θὰ

μποροῦσε νὰ

μᾶς ἐξουσιάζει,

ἂν δὲν ᾔταν

μέσα μας!

Τότε ποιά ἡ εὐθύνη τοῦ προσώπου ἀπέναντι στὸ προσωπικὸ πρόβλημα;

Πρῶτα ἂς ξεφύγουμε ἀπὸ τὴν ἐξίσωση: Π.Π./ἀρρώστια = ἐχθρὸς⁶ καὶ ἂς ἀποδεχθοῦμε τὴν: Π.Π. = μάθημα ζωῆς, ἀφοῦ ἡ ἀρρώστια μᾶς δίνει τὴν μοναδικὴ εὐκαιρία ἀντίληψης τῆς σχέσεώς της μὲ τὴν «λάθος» νοοτροπία. Καὶ τὸ Π.Π., ἂν δὲν τὸ ἀποδεχθοῦμε ἐκφράζοντάς το μὲ λέξεις, θὰ τὸ ξεφωνίσῃ τὸ σῶμα μὲ ἀνισοροπία.

Ἀλλὰ τότε ποιὸν μαχόμαστε; Ὁ Πλάτων τραγικὰ κραυγάζει «πολεμίους εἶναι πάντας πᾶσιν δημοσίᾳ τε, καὶ ἰδίᾳ ἐκάστους αὐτοὺς σφίσιν αὐτοῖς...», Νόμοι 626 (= δημοσίως ἐχθροὶ εἶναι ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου, καὶ ἰδιωτικὰ ὁ καθένας τοῦ ἑαυτοῦ του.. καὶ ἡ ἄριστη νίκη εἶναι τὸ νὰ νικᾷς τὸν ἑαυτό σου...).

ΠΑΡΑΓΕΛΙΑ ΕΤΗΣΙΩΝ ΤΟΜΩΝ & ΤΕΥΧΩΝ

ΔΑΥΛΟΣ

ΤΟΜΟΙ ΔΑΥΛΟΥ 58 €

_____ (ΟΝΟΜΑ) _____ (ΕΠΩΝΥΜΟ)

_____ (ΑΝΑΓΡΑΨΤΕ ΕΤΟΣ) _____ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ)

ΤΕΥΧΗ ΔΑΥΛΟΥ 6 €

_____ (Τ.Κ.) _____ (ΠΟΛΗ)

_____ (ΑΝΑΓΡΑΨΤΕ ΑΡ. ΤΕΥΧΟΥΣ) _____ (ΧΩΡΑ) _____ (Τηλ.)

Οἱ τιμὲς ἐπιβαρύνονται μὲ κόστος ταχυδρόμησης μέσῳ ΕΛΤΑ, ποὺ γιὰ ἀποστολὲς ἐντὸς Ἑλλάδος εἶναι 2,80 €.

Πιστωτικὴ Κάρτα ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΡΤΑΣ: _____

VISA ☐

ΤΡΙΨΗΦΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (ἀναγράφεται στὸ πίσω μέρος τῆς κάρτας): _____

MasterCard ☐

ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ: ____/____/____ ΥΠΟΓΡΑΦΗ: _____

ΑΠΟΣΤΕΙΛΑΤΕ ΜΕ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ: Περιοδικὸ «ΔΑΥΛΟΣ», Κυδαθηναίων 29, 105 58, Ἀθήνα FAX: (+30) 210 3314997

Θὰ μᾶς βοηθήσῃ ἄλλος, σύγχρονος αὐτὸς τραγικὸς ποιητής, ὁ Βάρναλης. Μέσα στὴ τετρακτὺν τῶν πιθανῶν αἰτίων τοῦ Π.Π. κρύβει τὸ μυστικὸ του:

- Φταίει τὸ ζαβδὸ τὸ ριζικό μας!
- Φταίει ὁ Θεός, ποὺ μᾶς μισεῖ (λέει ὁ ἄλλος).
- Φταίει τὸ κεφάλι τὸ κακό μας!
- Φταίει πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὸ κρασί! ΟΙ ΜΟΙΡΑΙΟΙ.

Κατὰ τὸν Βάρναλη λοιπόν, παρ' ὅτι κομμουνιστής, δὲν φταίει τὸ «σύστημα» (θὰ τὸ ἀνέφερε) οὔτε ἡ τύχη μας, ὁ Θεὸς ἢ τὸ κρασί (=ἐξαθλίωση) ἀλλὰ μόνο τὸ «κεφάλι τὸ κακό μας» τὸ ὑπερεγὼ καὶ τὸ «ἡττᾶσθαι αὐτὸν ὑφ' ἑαυτοῦ, αἰσχιστον» τοῦ Πλάτωνα.

ΔΙΦΥΗΣ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ. Ὑπάρχει λοιπόν τὸ «καλό» καὶ τὸ «κακό» κεφάλι μας; Τὸ Ἐγὼ καὶ ὁ ἑαυτός μας; Ὁ διαμορφωμένος νοῦς μας⁷ καὶ τὸ «ἀληθῶς καὶ ἐλευθέρως νοεῖν»; Τὸ ἰδεολόγημα καὶ τὸ ὄντως ὄν;

Οἱ Ἕλληνες ἀπαντοῦν: Πλούτ. 441 «διττὸς ἡμῶν ἕκαστος ἐστὶν... σύνθετόν τι καὶ διφυὲς καὶ ἀνόμοιον, ὥσπερ ἑτέρου σώματος (!) τοῦ ἀλόγου πρὸς τὸν λόγον, Ἀνάγκη τινὶ (=Συμπαντικὸς Νόμος) καὶ Φύσει συμμιγέντος».

Καὶ ἡ Μυθολογία βρίθκει ἀπὸ διφυῆ ὄντα: Ἰσοκρ. «κενταύρους τοὺς διφυεῖς», Πλούτ. 551 «τὸν Κέκρωπα διφυᾶ... ἐν ἀρχῇ σκολιὸν καὶ φοβερόν εἶθ' ὕστερον ἄρξαντα πράως καὶ φιλανθρώπως». Ἀκόμα καὶ ὁ γενεσιουργὸς Ἔρως, «παιδὶ τοῦ Ἑρέβους καὶ τῆς Ἀφροδίτης, ποὺ φέρνει τὰ κακὰ κι ἄλλοτε τὰ καλὰ, καὶ τὸ σῶμα δίφυον», Κράντωρ. Τέλος «τὸν Πᾶνα, ποὺ τὸν θέλουν νὰ εἶναι τὸ (συμ)Πᾶν, δύο κέρατα ἔχων καὶ τὸ σῶμα διφυὲς μὲ ἄνω λογικὲς δυνάμεις καὶ κάτω ἀλόγους», Ἀλεξ.

Καμμία δύναμη δὲν θὰ μπορούσε νὰ μᾶς ἐξουσιάσῃ, ἂν δὲν ἦταν μέσα μας! Πολεμᾶω τὸ Ἐγὼ μου σημαίνει ἔχω ἐπίγνωση τῆς λειτουργίας του. Καὶ τὸ Προσωπικὸ Πρόβλημα διαλύεται. Τότε καὶ τὰ μικροπροβλήματα τὰ πετάμε στὰ σκουπίδια. Ἔτσι ἐλεύθεροι καὶ ἄφοβοι θὰ μπορούσαμε νὰ δοῦμε μὲ τὸν Βάρναλη: «τῆς αὐγῆς τὴν κροκάτη γάζα, τὰ γαρούφαλα τοῦ δειλινοῦ».

Βιβλιογραφία

1. Merck Manual (Διάγνωση + Θεραπεία), Ἔκδ. 15η, 1987.
2. Δ. Λάμπρου, «Τὸ πρόσωπο καὶ ἡ μᾶζα», «Δαυλός», τ. 303.
3. Φρ. Κάφκα: «Ἡ δίκη», «Ὁ Πύργος», Ἔκδ. «Γαλαξία».
4. Din Verischagin, «Θωρακίστε τὴν ὑγεία σας», ἔκδ. «Διόπτρα».
5. Κ. Καρμιράντζος, «Ὁ λέμφος καὶ τὸ σφρίγος», «Δαυλός», τ. 262.
6. L. Renard, «Πῶς νὰ δαμάσετε τὸν καρκίνο», Ἔκδ. «Ἀαγής».
7. Κ. Καρμιράντζος, «Ἐπίγνωση», «Δαυλός» τ. 228.

Ὁ διφυὲς Κέκρωπ.

Κωστῆς Καρμιράντζος
Ἀρχιτέκτων Ε.Μ.Π.

ΕΛΛΑΔΑ - ΚΙΝΑ

Κοινά στοιχεία πολιτισμού

ἐ τὰ κοινὰ στοιχεῖα τῶν Ἑλληνικοῦ καὶ Κινέζικου Πολιτισμῶν ἔχει ἀσχοληθῇ διεξοδικὰ ἡ ἀρχαιολόγος κ. Τερέζα Μητσοπούλου [βλ. «Οἱ ἀμείβοντες (ψαροκόκκαλο) καὶ τὸ εἰδώλιο τοῦ Μουσείου Κυκλαδικῆς Τέχνης», «Δ», τ. 295]. Στὸ ἄρθρο αὐτὸ παρουσιάζονται ὠρισμένες ἐντυπωσιακὲς ὁμοιότητες πολιτιστικῶν στοιχείων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κίνα, τίς ὁποῖες ἡ κ. Μητσοπούλου ἔχει συμπεριλάβει στὸ βιβλίο της: «Hellas China - One Culture» (ἔκδ. Τ. Μητσοπούλου, 1991).

Ω.

Ὁ εἰκονιζόμενος δίσκος ὁμοιάζει, ἀλλὰ δὲν εἶναι ὁ Δίσκος τῆς Φαιστοῦ. Πρόκειται γιὰ τὸ ἀποτύπωμα τοῦ ποδιοῦ τοῦ Βούδδα (Ἐκθεση Τέχνης, Μπανγκόκ.)

Ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων Αἰόλος ἔδωσε στὸν Ὀδυσσεά ἕναν ἀσκὸ μὲ ὅλους τοὺς ἀνέμους, προκειμένον νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ φτάσῃ στὴν Ἰθάκη. Τὸ ἀγαλματίδιο τῆς φωτογραφίας δὲν παριστᾷ τὸν Αἰόλο, ἀλλὰ τὸν Γιαπωνέζο θεὸ τῶν ἀνέμων Φουτζιν νὰ κουβαλᾷ τὸν ἀσκὸ τῶν ἀνέμων στοὺς ὤμους του (Ninnaji Temple, Κυτό).

Σὰν γέρος μὲ σάκκο ἀπεικονίζεται καὶ στὴν κινεζικὴ παράδοση ὁ Φένγκ Μπό, ὁ ὁποῖος στέλνει τοὺς ἀνέμους φουσκώντας πρὸς τὴν κατεύθυνση ποὺ ἐπιθυμεῖ.

Έπάνω αριστερά: Γοργόνειο από μάρμαρο (ε' αἰ. π.Χ., Μουσείο Σπάρτης).

Έπάνω δεξιά: Μάσκα τέρατος (η' αἰ. μ.Χ., Νότιος Κορέα).

Κάτω αριστερά: Τρίαινες με μαιάνδρους, που βρέθηκαν στους βασιλικούς τάφους στο Ζόνγκ Σαν (310 π.Χ.).

Δεξιά: Γιαπωνέζος οὐράνιος βασιλιάς φέρον τρίαίνα και γοργόνειο στο στήθος (περίοδος Heian).

ΕΝΑΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΤΑΣΗ

άθε φορά που κάνω μιὰ ταινία αναρωτιέμαι, ποιός θα τὴν δῇ. Ἡ ἐπιθυμία μου βέβαια εἶναι, ἂν εἶναι δυνατόν, νὰ τὴν δοῦν ὅλοι οἱ Ἕλληνες κι ὄχι μόνο. Ἄλλα αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν. Πολλοὶ παράγοντες παρεμβαίνουν, μέχρι ποὺ νὰ φτάσῃ κάθε ταινία στὸν θεατὴ. Τὰ τρία τελευταῖα χρόνια ἔκανα δύο ταινίες-ντοκυμανταίρ. Πρῶτα τὸ «Black Μπέεε» καὶ μετὰ τὸ «Ἀρκεῖ νὰ φαίνωνται ὠραῖα». Τὸ δῖλημά μου γι' αὐτὲς τὶς ταινίες δὲν ἦταν μόνο ποιός θα τὶς δῇ, ἀλλὰ κυρίως πῶς θα τὶς δῇ. Ποῦ θα τὶς προβάλλω δηλαδή.

Σήμερα ἔχουν ἀλλάξει τὰ πράγματα. Οἱ παλιοὶ κινηματογράφοι ἔχουν κλείσει ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλο καὶ στὴν θέση τους ὑψώθηκαν τὰ γνωστὰ «villages», τὰ ὁποῖα προωθοῦν κατ' ἀποκλειστικότητα τὰ σκουπίδια τοῦ ἀμερικάνικου κινηματογράφου, τὶς ταινίες τῆς βίας, τῆς καταστροφῆς καὶ τῶν ἐμφέ. Ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ Τηλεόραση εἶναι χειρότερη. Παίξει ἀκόμα πιὸ ἄθλιες ταινίες. Κάτω ἀπ' αὐτὲς τὶς συνθήκες οἱ ταινίες μου αὐτὲς ἦταν καταδικασμένες νὰ περιοριστοῦν σὲ μερικὲς μεμονωμένες προβολές, ὅπως ὅλες σχεδὸν οἱ ἐλληνικὲς ταινίες.

Ὅταν ὅμως τὸ «Black Μπέεε» προβλήθηκε στὸ Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, ὅπου βραβεύτηκε, ἐνθουσίασε τόσο πολὺ τὸ κοινό, ποὺ ὁ ἴδιος ὁ κόσμος μοῦ ζητοῦσε νὰ τὸ προβάλλῃ σὲ διάφορες πολιτιστικὲς ἐκδηλώσεις. Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ μὲ τὴν ταινία «Ἀρκεῖ νὰ φαίνωνται ὠραῖα», ὅταν πρωτοπαίχτηκε στὰ «Αἰσχύλεια 2007» τοῦ Δήμου Ἐλευσίνας καὶ στὴν Κρήτη, στὸν Δήμο Νίκος Καζαντζάκης.

* * *

Ὑτὲς οἱ δύο ταινίες μοῦ ἀνοίξαν ἕναν νέο δρόμο. Γνώρισα μιὰ Ἑλλάδα, ἡ ὁποία ἔχει ἀναπτύξει μιὰ πλούσια πολιτιστικὴ δραστηριότητα. Εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν μέρος ποὺ ἀσχολεῖται μὲ τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμό. Ἐκεῖ δὲν μποροῦν νὰ εἰσχωρήσουν τὰ ὑποπροϊόντα καὶ τὰ σκουπίδια, ποὺ ἔχουν κατακλύσει, ὅπως εἴπαμε, τὴν Τηλεόραση καὶ τοὺς κινηματογράφους. Ἡ ἀξία αὐτῶν τῶν πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων ὁλοκληρώνεται μὲ τὶς συζητήσεις, ποὺ ἀκολουθοῦν, καὶ μὲ τὴν γνωριμία, ποὺ γίνεται ἀνάμεσα σ' ἕναν κόσμο, ποὺ μεταφέρει διαχρονικὰ τὸν πολιτισμὸ του.

Θόδωρος Μαργακὸς
Σκηνοθέτης
www.maragosfilms.gr

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΟΝΤΩΝ ΚΑΙ Η «ΨΥΧΗ»

Άποκλειστικά «έργο» τοῦ Φυσικοῦ Νόμου

Ἐξέλιξη, ποὺ ἔχει ἀποδειχθῇ μὲ τὴν χρονολόγηση καὶ μελέτη τῶν ἀπολιθωμάτων, ἐξηγεῖται ὡς ἐξῆς: Τὸ «πρῶτο ὄν» ἐνὸς «εἴδους» ζώων, φυτῶν κ.λπ. διαφέρει ἀπὸ τοὺς γονεῖς του μόνο κατὰ ἓνα «κλίκ» λόγῳ μιᾶς μὴ μειονεκτικῆς μετάλλαξης σκαλοπατιῶν στὸ DNA τοῦ σπερματοζωαρίου ἢ τοῦ ὠαρίου, ἐκ τῶν ὁποίων δημιουργεῖται. Ἐπομένως ἔχει ὅλα τὰ ἐνστικτα γιὰ τὴν διαίωνιση τοῦ εἴδους του καὶ τὴν ἐπιβίωσή του, ἀλλιῶς ἡ μετάλλαξη θὰ ἦταν μειονεκτική, καὶ ἡ δὲν θὰ γεννηθῇ ἢ δὲν θὰ ἐπιβιώσῃ (μεγαλώσῃ) ἢ δὲν θὰ ζευγαρώσῃ ἢ δὲν θὰ τεκνοποιήσῃ. Κι ἂν κατὰ τύχῃ ὅλα αὐτὰ ξεπεραστοῦν στὴν ἐπόμενη γενιά, περνᾷ ἡ μειονεκτικὴ μετάλλαξη καὶ τὸ μειονέκτημα θὰ ἔχῃ τέλος μὲ τὸ θάνατο τοῦ φορέα.

Ὁλόκληρη ἡ ἐξέλιξη τῶν ὄντων βασίζεται μόνο σὲ πλεονεκτικὲς μεταλλάξεις ἢ ἔστω σὲ μὴ μειονεκτικὲς μεταλλάξεις, ἐν σειρᾷ προστιθέμενες ἢ τροποποιούμενες. Πολλὲς πλεονεκτικὲς μεταλλάξεις χάνονται ἀπὸ ἀτύχημα τῆς 1ης γενεᾶς ἢ τῆς 2ης κ.λπ. Ἐπίσης πετυχημένα εἶδη ἑκατομμυρίων ἐτῶν χάνονται, λόγῳ ἐμφάνισης μεταλλαγμένου ἀνταγωνιστοῦ ἢ λόγῳ περιβαλλοντικῆς ἀλλαγῆς. Ὅλες οἱ μεταλλάξεις δὲν ἐπηρεάζουν τὴν ἀνατομία. Μπορεῖ ὅμως νὰ ἐπηρεάζουν τὴν λειτουργία ἢ νὰ ἀνήκουν σὲ περιοχὴ ἄνευ γεννητικῆς σημασίας, στὰ λεγόμενα «γενετικὰ σκουπίδια».

Τὸ πρῶτο ὄν ἐνὸς «εἴδους» εἶναι ἡ ἀρσενικὴ ἢ θηλυκὴ. Ἐν συνεχείᾳ διασταυρώνεται μὲ μέλος τοῦ ἀρχικοῦ εἴδους, ἐκ τοῦ ὁποίου μεταλλάχθηκε, καὶ τὰ τέκνα του διαχωρίζονται κατὰ Mendel: 25% «νέο εἶδος», 25% «παλαιό», 50% «μιγάδες» κ.ο.κ. Μετὰ δεκάδες χρόνια ξεχωρίζει πλέον τὸ νέο συγγενὲς ὑποεἶδος, ἐνῷ τὸ ἀρχικὸ εἶδος ζῇ παράλληλα καὶ οἱ μιγάδες ἐπίσης ἐπ' ἀόριστον. Γι' αὐτὸ ὅλα τὰ εἶδη ὄντων ἔχουν πολλὰ φυλὲς ἢ ὑποεἶδη καὶ ποικιλία χαρακτηριστικῶν (ἐπιπολασμοὶ μεταλλάξεων).

Δηλ. ἡ ἐξέλιξη προκύπτει σὰν τὰ κλαδιὰ ἐνὸς δένδρου. Κάθε παρακλάδι εἶναι

ένα νέο υποείδος ενός είδους, το οποίο απομακρύνεται συνεχώς και περισσότερο γενετικά από το αρχικό με διακλαδώσεις, δηλ. με μη μειονεκτικές επόμενες μεταλλάξεις ή πλεονεκτικές, δηλ. επιβιωτικές.

Οι μη μειονεκτικές μεταλλάξεις (ή οι πλεονεκτικές) είναι ελάχιστες εν σχέσει με τις μειονεκτικές: 1:10.000 ή και λιγότερες και υπολογίσθηκαν με πειράματα ακτινοβολήσης εντόμων (π.χ. πειράματα με τις μύγες «δροσόφylla» των Crick-Watchon και Μίλλερ). Σημασία για την εξέλιξη έχουν μόνο οι μεταλλάξεις γεννητικών κυττάρων, πριν σχηματίσουν το ζυγωτό ή λίγο μετά.

Δυνατότητες εξουδετέρωσης δυσμενών μεταηλλάξεων

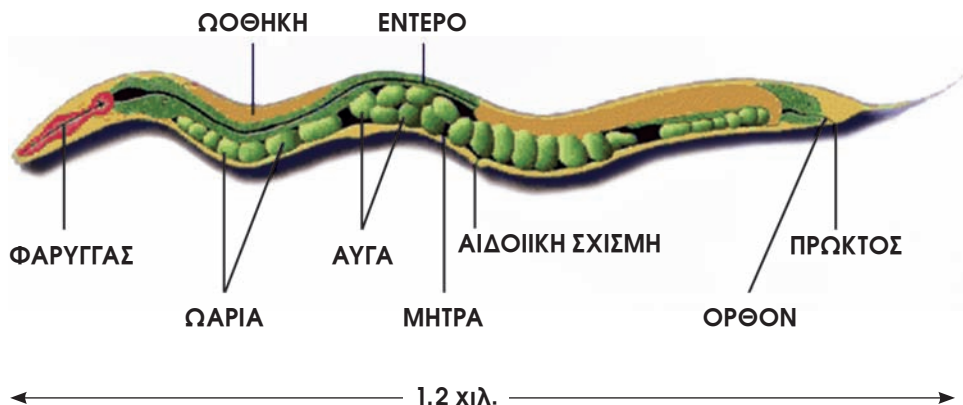

πάρχει εν μέρει και η ικανότης επιδιόρθωσης μιās μετάλλαξης από το υπόλοιπο κύτταρο. Η ικανότης αυτή προέκυψε ως πλεονέκτημα επιβιωτικό για το όν με άλλες μεταλλάξεις (π.χ. λιγότεροι καρκίνοι). Όλοι σχεδόν οι ιοί και πάρα πολλές χημικές ουσίες (διοξίνες, κλοφέν, καρκινογόνες κ.λ.π.) και οι υπεριώδεις ακτίνες από τον Ήλιο ($2,5/\text{cm}^2/\text{sec}$) προκαλούν μεταλλάξεις.

Οι επιβιωτικές (πλεονεκτικές) μεταλλάξεις εγκαθίστανται από την πρώτη και δεύτερη κιόλας γενιά και εξαπλώνονται έτσι στους απογόνους αμέσως. Δεν απαιτούνται χιλιάδες χρόνια, που νομίζουν πολλοί. Και έτσι ο χρόνος πάνω στη Γη υπήρξε υπεραρκετός για την δημιουργία της εξέλιξης των ειδών. Οι μεταλλάξεις είναι τυχαίες και δοκιμάζονται στο στίβο της ζωής. Η έννοια του σκοπού δεν υπάρχει στην Φύση. Είναι μία από τις πολλές πλάνες του ανθρώπου. Στην Φύση υπάρχει η έννοια της τύχης, που δεν αντιλαμβάνονται πολλοί. Και στο βάθος της τύχης υπάρχει πάντα η απόλυτος αιτιότητα.

*Οί επιβιωτικές
(πλεονεκτικές)
μεταλλάξεις
εγκαθίστανται από
την πρώτη και δεύτερη
κιόλας γενιά και
εξαπλώνονται έτσι
στους απογόνους
αμέσως. Δεν
απαιτούνται χιλιάδες
χρόνια.*

Η θεωρία της απροσδιοριστίας (αρχή) είναι παρεξηγημένη επίτηδες από τους χριστιανούς ή τους θεολόγους και τον Heisenberg. Ο Weinberg τον επαναφέρει στην τάξη στο βιβλίο: «Όνειρα για μία τελική θεωρία». Η αρχή αυτή λέει, ότι δεν μπορούμε για τεχνικούς (φυσικούς) λόγους να προσδιορίσουμε (μετρήσουμε) την όρμη και τη θέση ενός σωματιδίου ταυτόχρονα με όσο μεγάλη ακρίβεια θέλουμε, διότι η μία μέτρηση επηρεάζει το αποτέλεσμα της άλλης. Άλλωστε, και να μην ήταν έτσι, τα σωματίδια θα αποφάσιζαν για τις πράξεις των ανθρώπων (ή θα τις επηρέαζαν), έφ' όσον δεν υπήρχε αιτιότητας στο μικρόκοσμο, άρα ποιά ή ευθύνη των ανθρώπων απέναντι στο Θεό; Και αν κατευθύνει τα σωματίδια ο Θεός, τότε παίρνει την ευθύνη των αμαρτιών μας (είναι παντογνώστης). Αν τα κατευθύνουμε εμείς και αυτά εμάς, είναι απαράδεκτος φαύλος κύκλος.

*Οι εξελικτικές διαδικασίες δεν είναι πάντα τόσο άργες, όσο νομίζουμε. Έπιστήμονες παρατήρησαν εκπληκτικές αλλαγές στα μικροσκοπικά σκουλήκια *C. elegans* (βλ. εικόνα). Πειραματίστηκαν χορηγώντας τους ένα φονικό γι' αυτά βακτήριο. Ώρισμένα σκουλήκια όχι μόνον κατάφεραν να επιβιώσουν αλλάζοντας χαρακτηριστικά, αλλά μετά από μερικές γενιές είχαν μεταλλαχθεί τόσο, ώστε αντί να σκοτωθούν από το βακτήριο, αντίθετως τρέφονταν με αυτό. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η εξελικτική διαδικασία συνέβη εμπρός στα μάτια του ανθρώπου.*

Ο άνθρωπος έχει πιά κοντινό εξάδελφο τον χιμπατζή με 300 γονίδια διαφορετικά στα 30.000, από τον οποίο διαχωρίστηκε 6 εκ. χρόνια πριν. Τα θηλαστικά όλα έχουν κοινό προγονό στα 265 εκ. χρόνια πριν. Τα πτηνά προέρχονται από τους δεινόσαυρους (περιοδικό «ΓΑΙΟΡΑΜΑ»), εύρεθησαν απολιθώματα δεινοσαύρων με φτερά. Υπάρχει εξελικτική έρμηνεία καθαρή («ΓΑΙΟΡΑΜΑ»).

Η εξελικτική σκέψη και ανάλυση δίδουν έρμηνείες για όλα αυτά, αρκεί κανείς να θέλη να τα έρμηνεύσει, διότι πολλοί, οί χριστιανοί και οί θεολόγοι κυρίως, δεν θέλουν.

Συμπεράσματα από τη χρονολόγηση απολιθωμάτων

έχει στιγμής έχουν βρεθεί πάνω από 500 σκελετοί ή τμήματα πιθηκανθρώπων («Μπριτάννικα», λήμμα «Άνθρωπος») και άρχανθρώπων. Για την χρονολόγηση των απολιθωμάτων, που κυρίως αμφιβάλλουν οί χριστιανοί, ως διαβάσουν στη «Μπριτάννικα» τὰ λήμματα: «Αρχαιομετρία», και «Χρονολόγηση». Υπάρχουν τουλάχιστον 20 τρόποι χρονολόγησης των απολιθωμάτων, πολλοί με ακρίβεια >99% (σφάλμα 1%). (Βλ. και λήμματα «Βιογέννηση», «Γενετική», «Γονίδια», «Μεταλλάξεις», «Οπάριν συσσωματώματα» κ.λπ. στην «Μπριτάννικα».)

Η αρχή της εξέλιξης δεν ήταν η άμοιβάδα κ.λπ. Η εξέλιξη λειτουργεί και στην άβιο ύλη, δηλ. πριν και τους ιούς. Διότι υπάρχει ανταγωνισμός μεταξύ μορίων ή ατόμων για σχηματισμό χημικών ενώσεων, οί οποίες εν συνεχεία σχημάτισαν DNA και RNA με την βοήθεια και των άστραπών πριν τους ιούς και λοιπούς μονοκύττα-

ρους οργανισμούς σε ύγρὰ περιβάλλοντα. Αὐτὰ ἐσχίζονταν καὶ ἀναδιπλασιάζονταν καὶ πολλαπλασιάζονταν καὶ μεταλλάξεις ὑφίσταντο μὲ κοσμικὲς ἀκτίνες καὶ χημικὲς οὐσίες καὶ ἀνταγωνίζονταν μεταξύ των καὶ ἐξελίσσονταν τὰ πρῶτα 500 ἐκ. ἔτη. Πολλὲς φορὲς κατάφεραν τὰ DNA νὰ σχηματίζουν περίβλημα μὲ πρωτεΐνες

*Οἱ μεταλλάξεις σὲ
ἀριθμὸ ἀνὰ χρόνον
εἶναι ἀνάλογες
τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ
εἴδους, ὅποτε ὁ
πολλαπλασιασμὸς
ἐνδὸς εἴδους
πολλαπλασιάζει
ἀνάλογα τὴν
πιθανότητα γιὰ
πετυχημένες
μεταλλάξεις.*

λόγῳ μεταλλάξεων («Ὁπάριν συσσωματώματα καὶ πειράματα», «Μπριτάννικα»), χωρὶς ἴσως νὰ μπορέσουν νὰ τὸ διαιρέσουν μὲ τὴν διχοτόμησή τους (τῶν DNA). Ὅταν αὐτὸ κατωρθώθηκε μὲ μεταλλάξεις, τὸ πρωτόγονο κυανοβακτήριο κύτταρο (ἢ ἰός) κληρονόμησε ἐφ' ἐξῆς τὴν ἱκανότητα διχοτόμησης DNA καὶ περιβλήματος (διαίρεσης) στοὺς ἀπογόνους του. Τότε ὠλοκληρώθηκε τὸ πλήρες γενετικὸ πρόγραμμα ἐπιβίωσης καὶ πολλαπλασιασμοῦ.

Ἀπὸ κεῖ καὶ μετὰ γέμισε ἡ Γῆ σὲ λίγα χρόνια ἀπὸ αὐτό, καὶ μὲ πλεονεκτικὲς (ἢ μὴ μειονεκτικὲς) μεταλλάξεις συνεχίστηκε ἡ ἐξέλιξη σὲ μονοκύτταρα μὲ περισσότερα καὶ διαφορετικὰ γονίδια. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ἐδῶ, ὅτι οἱ μεταλλάξεις σὲ ἀριθμὸ ἀνὰ χρόνον εἶναι ἀνάλογες τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ εἴδους, ὅποτε ὁ πολλαπλασιασμὸς ἐνδὸς εἴδους πολλαπλασιάζει ἀνάλογα τὴν πιθανότητα γιὰ πετυχημένες μεταλλάξεις. (Οἱ μειονεκτικὲς δὲν ἐπιβιώνουν.)

Ἀπὸ τοὺς μονοκύτταρους στὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὕα

Ὁ μονοκύτταρος ὁργανισμὸς ἦταν οἱ μόνοι στὴ Γῆ γιὰ 3 δις ἔτη. Οἱ πολυκύτταροι ὁργανισμοὶ ἄρχισαν πρὶν 700 ἐκ. ἔτη ὡς ἀποικίες κυττάρων καὶ ἦταν οἱ σπόγγοι στὴ θάλασσα. Δηλ. τὰ διαιρούμενα κύτταρα ἔμεναν σὲ ἐπαφή. Τὰ αἰσθητήρια ὄργανα, νεῦρα καὶ λοιπὲς ἱκανότητες προέκυψαν ἀπὸ ἑκατομμύρια πλεονεκτικὲς μεταλλάξεις (καὶ εἶδη ζώων ποὺ ἐπιβίωσαν), κατὰ σειρὰ προστιθέμενες ὡς γονίδια καὶ ὡς ἀνταγωνιστικὰ πλεονεκτήματα. Ἡ διαφοροποίηση τῶν κυττάρων κατὰ τὴν ἐμβρυογένεση ὀφείλεται στὸν ὁργανωτὴ μέσῳ γονιδίων καὶ πρωτεϊνῶν, ποὺ ἀνταλλάσσουν τὰ κύτταρα ἀπὸ τοὺς πόρους τῶν μεμβρανῶν τους. Ἡ ἐμβρυογένεση ἔχει μελετηθῇ ἀρκετά· καὶ εἶναι πλέον παράλογο νὰ κρύβῃ θαύματα. Ἡ Θεωρία τῶν Ὑπερχορδῶν ἦρθε, γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴν αἰτιότητα στὸν ὑπο-μικρόκοσμο, καὶ δὲν ἔχει καμμία σχέση μὲ Θεό, ψυχὴ κ.λπ. λόγω ὅλων τῶν ἀνωτέρω. Ἐξηγεῖ καὶ τὴ δημιουργία ὕλης. Ἡ ὕλη εἶναι ἀποτέλεσμα φυσικῶν φαινομένων, καὶ δὲν ἔχουν τὰ σωματίδια ὕψην μετάλλου ἢ στερεοῦ κ.λπ. Ἀπλῶς ἔχουν τὶς ἱκανότητες τῆς ἀδράνειας καὶ τῶν δυνάμεων. Ἄρα εἶναι ἀνοησία νὰ ζητᾶμε ἀπὸ τὸν ἀνθρωπο-ὕλη νὰ παράγῃ ὕλη ἐκ τῆς μὴ ὕλης! Πρέπει πρῶτα νὰ ἐξαφανίσῃ καὶ τὸν ἑαυτὸ του. Ἡ συνολικὴ ἐνέργεια τοῦ Σύμπαντος, δηλ. τὸ ἄθροισμα ἐνέργειας + ὕλης, ἰσοῦται μὲ μηδέν, καὶ ἡ ὕλη προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀρνητικὴ ἐνέργεια τῆς βαρύτητας (Hawking).

Οἱ ἐπιστῆμες ὅλες ἔχουν κάνει ὅλα τὰ βήματα προόδου, μὲ τὰ ὁποῖα ἔχουν δομηθῇ βάσει τῆς ἔννοιας καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀπόλυτης αἰτιότητος, ποὺ ἀντιτίθεται στὴ θρησκεία.

Οἱ ἐπιστήμονες ἔδωσαν ἀπαντήσεις καὶ σὲ ὑποατομικὸ ἐπίπεδο καὶ μέσα στὰ κύτταρα κ.λπ. καὶ ποτὲ δὲν ἐπιβεβαίωσαν οὔτε διαπίστωσαν «θαύματα» (ποὺ τὰ ἐπικαλοῦνται ὅλες οἱ θρησκείες, ἀπορρίπτοντας ἢ κάθε μιὰ ὅλες τὶς ἄλλες!). Ἀντίθετα χιλιάδες παράδοξα ἐρμηνεύθηκαν ὅπως: ἐπιθανάτια ὁράματα, αὐτογενὴς καύση καὶ ζῶων, ὑπνωτισμός, ψευδαισθήσεις, φαντάσματα, μαγείες, θεραπείες μὲ ἄγγιγμα, φωτογραφίες κατὰ Κίρλιαν, λειτουργία ἐγκεφάλου μὲ νευρωνικὰ δίκτυα, συνειδήσεις, πυροβασία σὲ πολλὲς θρησκείες κ.λπ.

Προκύπτει ἐπομένως, ὅτι δὲν ὑπῆρξε Ἀδὰμ καὶ Εὐὰ ὡς πρωτόπλαστοι καὶ μάλιστα $3 \times 14 = 42$ γενεὲς πρὸ Χριστοῦ κατὰ τὰ Εὐαγγέλια. Οὔτε εἶναι δυνατόν σὲ 42 γενεὲς νὰ προκύψουν 100άδες φυλὲς τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐὰ. Ἀπολιθώματα Νέγρων, Ἰνδῶν κ.λπ. χρονολογήθηκαν ὅτι ἔζησαν πάνω ἀπὸ 1 ἐκ. χρόνια πρὶν.

Οἱ θρησκείες ὑπεχώρησαν ἀπὸ τὸ 99% τῶν ἐπιχειρημάτων τους καὶ περιορίστηκαν σὲ θέματα, ὅπου δὲν προχώρησε πολὺ ἀκόμα ἡ Ἐπιστήμη, ὅπως στὴ λειτουργία τοῦ ἐγκεφάλου καὶ σὲ ψευτο-διλήμματα, ὅπως ἐρμηνεύεται ἡ συνείδηση.

Ἀλλὰ τί εἶναι ἄνθρωπος καὶ τί δὲν εἶναι; Οὔτε ἐδῶ ὑπάρχει ἀπάντηση, διότι οἱ σύγχρονοι βιολόγοι μᾶς λένε, ὅτι τὰ εἶδη δὲν ὁρίζονται. Γιατί νὰ εἶναι ἄνθρωπος ὁ Homo Sapiens καὶ νὰ μὴν εἶναι ὁ Νεάντερταλ ἢ ὁ Αὐστραλοπίθηκος ἢ ὁ πίθηκος; Ὅλα διαφέρουν μερικὲς μεταλλάξεις: ἓνας κανονικώτατος ἑξαδάκτυλος (ὑπάρχουν πολλοὶ στὴν Ἑλλάδα (NET)) σὲ χέρια καὶ πόδια εἶναι καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος.

Δὲν ὑπῆρξε Ἀδὰμ καὶ Εὐὰ ὡς πρωτόπλαστοι καὶ μάλιστα $3 \times 14 = 42$ γενεὲς πρὸ Χριστοῦ κατὰ τὰ Εὐαγγέλια. Οὔτε εἶναι δυνατόν σὲ 42 γενεὲς νὰ προκύψουν 100άδες φυλὲς τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐὰ.

Λειτουργία τοῦ ἐγκεφάλου: Μιὰ φυσικοχημικὴ διαδικασία

ἐγκέφαλος εἶναι ἓνα «χῆμα» νευρικὸ δίκτυο βασικὰ ἀπὸ νευρικὲς ἴνες συνδεδεμένες μεταξὺ τους τυχαῖα. Κάθε νευρικὸ κύτταρο ἔχει 10.000 νευρικὲς ἴνες καὶ συνάψεις, καὶ ὑπάρχουν 1 τρὶς νευρικὰ κύτταρα στὸν ἀνθρώπινο ἐγκέφαλο.

Οἱ συνάψεις ἀπλῶς εἶναι μιὰ ἐπιβιωτικὴ ἐφεύρεση τῆς Φύσεως μὲ κάποιες ἐπιβιωτικὲς μεταλλάξεις ἤδη ἀπὸ 650 ἐκ. χρόνια πρὶν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ σχηματίζουν δίκτυο ἀγώγιμο οἱ μεμονωμένοι νευρώνες. Τὸ δίκτυο αὐτὸ εἶναι δενδροειδὲς φυγόκεντρο γιὰ τὰ κινήτηρια νεῦρα καὶ δενδροειδὲς κεντρομόλο γιὰ τὰ αἰσθητήρια. Ἔτσι ἔχουμε ἓνα νευρικὸ ἐμπειρικὸ ὀλιστικὸ ὑπερδίκτυο, τὸ ὁποῖο ἀποθηκεύει καὶ ἐκπαιδεύεται ἐμπειρικὰ μὲ τὴν ἀνάδραση μεταξὺ αἰσθητήριων καὶ

Ἡ διδασκαλία στὰ σχολεῖα τοῦ δογματικοῦ παλαιοδιαθητικοῦ δημιουργισμοῦ παράλληλα μὲ τὶς ἐπιστημονικὲς ἐξελικτικὲς θεωρίες, ὅπως σατιρίστηκε στὸν παλῆθ' Ἑλληνικὸ Κινηματογράφο:

- Ἀμελὴς δὲν εἶμαι, ἀλλὰ νά, τὰ Φυσικὰ τὰ μπερδεύω μὲ τὰ Θρησκευτικὰ... καὶ φταῖτε ἐσεῖς δηλαδή. Προχτὲς δὲν μᾶς λέγατε γιὰ τὴν θεωρία τοῦ Λαπλὰς καὶ τοῦ Λαρβίνου; Δὲν μᾶς λέγατε, πὼς ἡ Γῆ ἦταν ἓνα νεφέλωμα καὶ μετὰ ἐψύχη καὶ μετὰ γέμισε θάλασσα, καὶ μετὰ βγῆκαν τὰ μαλάκια, ποὺ εἶναι τὰ πρῶτα ζωντανὰ ὄντα καὶ μετὰ ἔγινε ὁ ἄνθρωπος ποὺ βγῆκε λέει ἀπὸ τοὺς πιθήκους; Ἐὖ ὁ κύριος Φράγκου (ὁ θεολόγος) ἀπὸ δῶ διαφωνεῖ.
- Ἐγώ;
- Μάλιστα διαφωνεῖτε! Σήμερα τὸ προῖδ' δὲν μᾶς λέγατε στὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε ἀπὸ πηλό, καὶ ὅτι ἀπὸ τὸ πλευρὸ τοῦ Ἀδάμ ἔγινε ἡ Εὐά;
- Μά...
- Μὴ μοῦ τὰ γυρίζετε τώρα. Νὰ ἔχετε τὸ θάρρος τῆς γνώμης σας, ὅπως τὸ ἔχω ἐγὼ καὶ σᾶς τὰ λέω κατ'ἀμυντρα. Γιατί καὶ ἐμεῖς τί νὰ κάνουμε, παιδιὰ εἴμαστε. Ὁ ἓνας μᾶς τὰ λέει ἔτσι, ὁ ἄλλος μᾶς τὰ λέει ἄλλιῶς, ἔ μπερδεύομαστε.

(Φίνος Φίλμς, «Τὸ ξύλο βγῆκε ἀπὸ τὸν Παράδεισο», 1959.)

κινητήριων νευρών ήδη από την εμβρυϊκή ηλικία. Μεσολαβεί πάντα το κέντρο του πόνου, που είναι μία άλλη απαραίτητη εφεύρεση της Φύσεως, επιβιωτική πάλι με επιβιωτικές μεταλλάξεις πριν 650 εκ. χρόνια, που φροντίζει, ώστε να κρατιώμαστε ανέκδοτοι και ζωντανοί θέλοντας και μη και να αντιδρούμε στα ερεθίσματα.

Το αν λειτουργή έτσι ο εγκέφαλος, αρκεί να κάνει κανείς ένα μοντέλλο με λίγους βρόγχους, 2 αίσθητήρια και 2 κινητήρια νεύρα και να αναλύση το δίκτυο στον ύπολογιστή. Και πράγματι λειτουργεί σύμφωνα με τις διαπιστώσεις του Διεθνούς Συνεδρίου στο Όσλο για τον Έγκεφαλο (2005).

Η επίδραση των ψυχοφαρμάκων ή άλλων ουσιών είναι ομοιόμορφη σε όλες τις συνάψεις, και δεν λύνουν κανένα πρόβλημα. Με την εμπειρία και το βίωμα βλέπεται ο άνθρωπος και μόνο με την αντιμεπείρία και το αντιβίωμα μπορεί να βοηθηθεί, δηλ. με την απενοχοποίηση, διότι ο εγκέφαλος του ανθρώπου είναι κατ'έξοχην κοινωνικός. Η μνήμη αποθηκεύεται στους νευρωνικούς βρόγχους όλιστικά και ιδιαίτερα στα σημεία εισόδου και εξόδου του σήματος στον εγκέφαλο. Οι συνάψεις απλώς μπορούν να συμμετέχουν στην εμπειρική αγωγήμότητα κάθε κλάδου του κάθε βρόγχου.

Ο εγκέφαλος λειτουργεί δεχόμενος συνεχώς σήματα από το περιβάλλον και το σώμα, ευχάριστα ή δυσάρεστα, και απαντᾷ δίνοντας εντολές κυρίως στους μύες κ.λπ. προς διαχείριση του τί αισθάνεται (αποφυγή πόνου, επίδιωξη ευχαρίστησης).

Λειτουργεί περίπου όπως ένας επεξεργαστής (τσιπάκι) με εκατομμύρια τρανζίστορες με πολλά ηλεκτρόδια εισόδου-εξόδου. Αν του δώσης τάση σε δύο ηλεκτρόδια, σου επιστρέφει ηλεκτρικά σήματα σε άλλα σε κλάσμα δευτερολέπτου ή σε πολλές ώρες, αν επαναλάβης το ίδιο πείραμα, θα απαντήσει τελείως διαφορετικά σε άλλο χρόνο, διότι τώρα πολλά τρανζίστορες είναι μπλοκαρισμένα (πύλες ανοιχτές - κλειστές).

Το ίδιο κάνει και ο εγκέφαλος με άλλο τρόπο. Γι' αυτό λέν οι θρησκευόντες, ότι δεν ισχύει η σχέση αίτιου-αποτελέσματος στον εγκέφαλο ή ότι τα πειράματα της Έπιστήμης δεν έχουν αποτέλεσμα. Όταν περνούν σήματα από μία νευρική ίνα, αυτή γίνεται καλύτερος αγωγός, και τα επόμενα σήματα περνούν ευκολότερα. Σ' αυτό βασίζεται όλη σχεδόν η λειτουργία του εγκεφάλου (μνήμη, εμπειρία, συνειρμοί, μάθηση κ.λπ.).

Τα σήματα άγονται ηλεκτροχημικά με θετικά ιόντα, όπως ο ηλεκτρισμός στους αγωγούς με τα ηλεκτρόνια. Οι ίνες είναι μονωμένες ιοντικά με τα λιπώδη έλυτρα. Όταν φθάνη στον εγκέφαλο ένα σήμα, διακλαδίζεται κυρίως στις πιο ένισχυμένες ίνες, όπου το σήμα περνάει ευκολότερα. Μετά από διακλαδώσεις και έσωτερικές ανακυκλώσεις (σκέψη), σε συνδυασμό και με άλλα σήματα, καταλήγει σε μία συνισταμένη απάντηση προς τους μύες. Αν το σήμα ήταν δυσάρεστο, και η απάντηση

*Έκατομμύρια βήματα
προόδου όλων
των έπιστήμων μᾶς
πείθουν, ότι υπάρχουν
σε όλα φυσικές
αίτίες, αν και πάντα
θα άγνοούμε κάποιες
έξ αυτών.*

τὸ μείωσε, ἰσχυροποιεῖται ἢ σύνδεση μεταξὺ δικτύου ἰνῶν αἰσθήματος καὶ ἰνῶν ἀπάντησης.

Ὁ ἐγκέφαλος ὁργανώνεται ἐνισχύοντας νευρικές ἴνες μὲ τὴν ἐμπειρία. Ἡ σκέψη εἶναι ἀνακύκλωση ἐσωτερικῆς σημάτων σὲ ἐνισχυμένα δίκτυα ἰνῶν. Σκοπὸς ἢ μᾶλλον ἀποτέλεσμα εἶναι οἱ πράξεις, δηλ. οἱ ἐντολὲς στὰ περιφερειακὰ νεῦρα («ΓΑΙΟΡΑΜΑ»). Τὰ συναισθήματα λειτουργοῦν μὲ 60 νευροπεπίδια (καὶ στὰ ζῶα μὲ λιγώτερα). Ἡ σκέψη εἶναι ἡ ἀναπόληση ἢ προετοιμασία ὁμιλίας ἢ πράξεων (δράσεως).

Κάθε ἐρεθισμα ἢ σκέψη κ.λπ. ἔχει ὑλικὸ ἀντίκτυπο στὸν ἐγκέφαλο (κρυσταλλοί, μετατοπίσεις ἰόντων). Δὲν ἀποκλείεται οἱ σχιζοφρενικές ἀλλοιώσεις-διευρυμένες κοιλίες στὸν ἐγκέφαλο νὰ προκαλοῦνται ἀπὸ ἀντιφατικές ἐνοχές-ἀπορρίψεις καὶ ἀπὸ τὸ μπλοκαρισμένο ἄγχος λόγω πρῶμων ἀδιεξόδων ἀπὸ ἀντιφατικές ἀπαιτήσεις-ἀπορρίψεις σημαντικῶν γεγονότων, ποὺ ἀναγκάζουν τὸν ἐγκέφαλο νὰ λειτουργῇ σὲ ὑψηλὲς ἰοντικές τάσεις. Ἐνα τσιπάκι ποὺ δουλεῦει σὲ ἓνα βόλτ, ἂν τὸ βάλῃς στὰ εἴκοσι, θὰ δουλέψῃ γρηγορώτερα, ἀλλὰ μπορεῖ καὶ νὰ καῖ. Τὸ ἴδιο παθαίνει καὶ ὁ ἐγκέφαλος. Νευρικά ἔντονα ἐρεθίσματα, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ ἐκτονωθοῦν λόγω ἀντιφατικῶν ἐρεθισμάτων, ἀπὸ οἰκογένεια, προκαλοῦν τὴν ψυχωτικὴ εὐφυΐα καὶ ἄγχος καὶ τελικὰ ἀλλοιώσεις στὸν ἐγκέφαλο. Ὑπάρχουν ἀποδείξεις, ὅτι ἡ ἀνατομία καὶ ἡ ὕψις τοῦ ἐγκέφαλου τροποποιεῖται ἀνάλογα μὲ τὰ βιώματα καὶ τὲς ἀπασχολήσεις κ.λπ.

Ἐκατομμύρια βήματα προόδου ὅλων τῶν ἐπιστήμων μᾶς πείθουν, ὅτι ὑπάρχουν σὲ ὅλα φυσικές αἰτίες, ἂν καὶ πάντα θὰ ἀγνοοῦμε κάποιες ἐξ αὐτῶν.

Βιβλιογραφία

Ὅλα τοῦ Richard Dawkins (βιολόγου στὴν Ὁξφόρδη).

1. «Τὸ ἐγωιστικὸ γονίδιο», ἐκδ. «Κάτοπτρο» καὶ ἐκδ. «Σύναλμα».
2. «Ὁ τυφλὸς ὥρολογιοποιός», ἐκδ. «Κάτοπτρο».
3. «Ὁ ποταμὸς τῆς ζωῆς», ἐκδ. «Κάτοπτρο».
4. «Τὸ οὐράνιο τόξο», ἐκδ. «Τραυλός».
5. Ὅλα τοῦ Albert Jacquard (Ἀμπέρ Ζακάρ), ἐπίσης διάσημου γενετιστοῦ στὸ ἐξωτερικὸ ἐννοεῖται, καὶ ἀγνώστου στὴν Ἑλλάδα.
6. «Εγὼ καὶ οἱ ἄλλοι», ἐκδ. «Κάτοπτρο», 1995.
7. «Ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ γονίδια του», ἐκδ. «Τραυλός-Κωσταράκη», 1997.
8. «Ἡ ἐπίγνωση τῶν ὁρίων», ἐκδ. «Κάτοπτρο», 1994.
9. «Ἡ κληρονομία τῆς ἐλευθερίας», ἐκδ. «Ράππα», 1989.
10. «Πέντε δις ἄνθρωποι σὲ ἓνα πλεούμενο», ἐκδ. «Ράππα», 1989.
11. «Παγίδες καὶ ἀπειλὲς τῆς Ἐπιστήμης», ἐκδ. «Δρομέας», 1999.
12. «Ὀνειρα γιὰ μία τελικὴ Θεωρία» τοῦ νομπελίστα στὴν Κβαντικὴ Steven Weinberg, ἐκδ. «Κάτοπτρο», 1995.

Θεόδωρος
Πολ. Μηχανικός

«Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΚΜΑΖΕΙ, ΟΤΑΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΒΕΛΤΙΩΝΩΝΤΑΙ»

[Τὸ κείμενο, ποὺ ἀκολουθεῖ, ἀποτελεῖ ἀπόσπασμα τῆς θέσης τοῦ σπουδαίου Ἀμερικανοῦ διανοητῆ Ρόμπερτ Γκρήν Ἰνγκερσολ (1833-1899). Βρίσκεται στὸν τόμο XI τῶν «Ἔργων τοῦ Ἰνγκερσολ» (ἐκδόσεις Δρεσδης).]

“Μερικὰ χρόνια πρὶν οἱ χριστιανοὶ πίστευαν στὶς “θεμελιώδεις ἀλήθειες”. Δὲν εἶχαν ἀμφιβολίες. “Ἦξεραν”, ὅτι ὁ Θεὸς ὑπάρχει, ὅτι ἔφτιαξε τὸν κόσμο. “Ἦξεραν”, πότε ἄρχισε νὰ δημιουργῇ τὸν οὐρανὸ καὶ πότε τελείωσε. “Ἦξεραν”, ὅτι ἔπλασε τὸν ἄνθρωπο μὲ πηλὸ καὶ μετὰ τοῦ ἐμφύσησε τὴν ζωή. “Ἦξεραν”, ὅτι πῆρε ἓνα πλευρὸ ἀπὸ τὸν ἄνδρα καὶ δημιούργησε τὴν γυναῖκα. Πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε, ὅτι οἱ πιὸ λογικοὶ χριστιανοὶ δὲν πίστευαν σὲ τέτοιου εἴδους ἀνοησίες. Ἡ ἱστορία τῆς δημιουργίας ἔγινε πιστευτὴ ἀπὸ τοὺς ἀνόητους, τοὺς ἀγράμματους καὶ τοὺς φανατικούς. Οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν διαβάσει Δαρβίνο καὶ Χέκελ καὶ διαθέτουν μυαλό, γελοῦν μ’ αὐτὰ τὰ ἐβραϊκὰ παραμῦθια.

» Μερικὰ χρόνια πρὶν οἱ περισσότεροὶ χριστιανοὶ πίστευαν ὅτι ὁ Χριστὸς ἦταν ὁ γιὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ὄχι μόνο γιὸς τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ Θεὸς καὶ ὁ ἴδιος. Αὐτὴ ἡ πεποίθηση ξεθωριάζει στὰ μυαλὰ τῶν χριστιανῶν, ἐκείνων ποὺ διαθέτουν σκέψη. Τώρα πολλοὶ ὑποστηρίζουν, ὅτι ὁ Χριστὸς ἦταν ἄνθρωπος – ἓνας τέλειος ἄνθρωπος. Ἄλλοι λένε, πὼς δὲν ἦταν ἀκριβῶς Θεός, ἀλλὰ πὼς εἶχε κάποια θεότητα μέσα του – ἦταν δηλαδὴ θεάνθρωπος.

«Δὲν εἶχε καμμιά δουλειὰ ἐδῶ»

«Τί νὰ μᾶς πῇ ἓνας ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἀμφισβητεῖ ἀπόλυτα τὸν ἐπιστημονικὸ ὀρθολογισμό; Δὲν ἔχει καμμιά δουλειὰ ἐδῶ!» δήλωσαν φοιτητές, ποὺ διαμαρτύρονταν γιὰ τὴν πανηγυρικὴ ὁμιλία, ποὺ εἶχε προγραμματίσει νὰ κάνῃ ὁ πάπας σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα πανεπιστήμια τῆς Ρώμης, τὸ La Sapienza (= ἡ Σοφία). Μὲ τοὺς φοιτητὲς συμπαρατάχθηκαν ἑξήντα καθηγητές, οἱ ὁποῖοι ἐπίσης ἀντέδρασαν θεωρῶντας, ὅτι ἡ ἀντικειμενικότητα καὶ ὁ ὀρθολογισμὸς τοῦ πανεπιστημίου δὲν συμβιβάζονται μὲ τὴν ἀνάπτυξη αὐθαίρετων συλλογισμῶν ἀπὸ θρησκευτικὸς ἡγέτης.

» Η θλιβερή δοξασία, ότι ήταν πράγματι Θεός, ό όποιος θυσιάσθηκε, ό όποιος έφερε τó βάρος τού σταυρού, ύπέμεινε τó μαρτύριό του, έχυνσε τó αίμα του, για νά σώση τά παιδιά του, ότι δέν μπορούσε νά συγχωρήση τίς άμαρτίες τών ανθρώπων, μέχρι πού τόν σταύρωσαν, άργοπεθαίνει μέρα με τήν μέρα. Οί περισσότεροι ύπουργοί ντρέπονται νά ξεστομίσουν τέτοιες βάρβαρες και άφελείς παραδοξολογίες. Ό Χριστός τών ήμερών μας δέν είναι ό Χριστός τής Καινής Διαθήκης ούτε ό Χριστός τού Μεσαίωνα ούτε τών Λουθήρου, Γουέσλεν και τών Πατέρων τής Έκκλησίας.

“Οί άμαρτίες δέν
συγχωρούνται.
Καμμία δύναμη δέν
μπορεί νά άκυρώση
τίς συνέπειες τών
πράξεών μας, οί
άνθρωποι θερίζουν
ό,τι σπέρνουν.”

» Ό Χριστός, ό όποιος ήταν Θεός -πού ήταν ό γνιός του και ό πατέρας του- πού γεννήθηκε από μία παρθένο, έδιωξε τούς δαίμονες, άναστήθηκε εκ νεκρών και άνελήφθη είς τούς ουρανούς, δέν είναι ό Χριστός τού σήμερα.

» Ουδέποτε έγινε άκριβής περιγραφή τού Αγίου Πνεύματος. Πάντα ήταν πνεύμα, μία θεϊκή πνοή, κάτι άσώματο, μία φλόγα, ό πραγματικός πατέρας τού Ίησού. Πρόκειται για μία άπροσδιόριστη θεότητα. Άναπαραστήθηκε ως περισσότερι, κάτι πού δέν παραλέμπει σέ ιδιαίτερη εύφυία. Κάποτε ό Κλήρος είχε πολλά νά πη γι' αυτό. Οί πολιτικοί τού σήμερα δέν τού δείχνουν και ιδιαίτερη έμπιστοσύνη.

» Οί άνθρωποι άρχίζουν νά άντιλαμβάνονται, ότι ή κατάκτηση τής εύτυχίας είναι άποτέλεσμα τών ένεργειών μας, δέν είναι άνταμοιβή ή εύτυχία κατακτάται. Είναι επίσης προφανές, ότι οί άμαρτίες δέν συγχωρούνται. Καμμία δύναμη δέν μπορεί νά άκυρώση τίς συνέπειες τών πράξεών μας, οί άνθρωποι θερίζουν ό,τι σπέρνουν. Ένας άνθρωπος, πού ύπηρεξε βάνανσος στην ζωή του, δέν μπορεί τήν τελευταία

στιγμή νὰ «πιῇ τὸ αἷμα τοῦ ἀμνοῦ» καὶ νὰ γίνη ἄγγελος - ἓνας ἄγγελος ποὺ δικαι-
οῦται νὰ ζήσει τὴν αἰωνιότητα μετὰ χαρὰ.

» Ὅλα αὐτὰ εἶναι παράλογα, ἀλλὰ, ἴσως κάποιος πῆ,
ὄχι ὡμά, βάρβαρα. Ὅμως τὸ νὰ ὑποστηρίξῃ κάποιος, ὅτι
ἓνας ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε ἐντιμος καὶ χρήσιμος
στὴν κοινωνία, ποὺ δημιούργησε οἰκογένεια, ποὺ ἔπασσε
καὶ σηκώθηκε, ποὺ πολέμησε γιὰ τὸ δίκαιο καὶ βοήθησε
τοὺς καταπιεσμένους, πρέπει νὰ ὑποφέρει στὴν αἰώνια
κόλαση, ἐπειδὴ δὲν πίστεψε στὸν Θεὸ τῶν χριστιανῶν
χωρὶς ἀποδείξεις, εἶναι σὰν νὰ λέμε, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς
εἶναι ἓνα ἄλογο, ἄγριο ζῷο.

» Μερικὰ χρόνια πρὶν οἱ χριστιανοὶ πίστευαν στὴν θεία
ἐμπνευση τῆς Βίβλου. Δὲν εἶχαν ἀμφιβολίες. Ὅσα ἐλέγοντο
στὴν Βίβλο ἦσαν ἀδιαμφισβήτητα. Ἄν κάποιος γεωλόγος
ἀνεκάλυπτε κάποιο στοιχεῖο, ποὺ δὲν συμβιβαζόταν μετὰ ὅσα
ἀναφέρονται στὴν Βίβλο, τὸν ἀποστόμωναν μετὰ ἓνα κείμε-
νο τῆς Βίβλου. Ἄν κάποιος ἀμφισβητοῦσε τὴν ἐγκυρότητά
της, διαπιστώνοντας τὶς ἀντιφάσεις της, κατηγορεῖτο γιὰ
βλασφημία καὶ κακοήθεια. Οἱ χριστιανοὶ τότε «ἤξεραν», ὅτι ὁ κόσμος ἔχει ἡλικία
περίπου ἑξὶ χιλιάδων ἐτῶν. Ὅποιοσδήποτε δὲν δεχόταν αὐτὴν τὴν ἀποψη ἦταν
ἐχθρὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ φίλος τοῦ Διαβόλου.

Ὅλα αὐτὰ ἔχουν ἀλλάξει. Ἡ Βίβλος δὲν εἶναι πλέον θέσφατο. Ἡ Ἐπιστήμη τὴν
ἔχει ἐκθρονίσει. Ἀκόμη καὶ οἱ θεολόγοι τὸ ἀντιλαμβάνονται. Μόνον οἱ ἁδαεῖς
πιστεύουν στὴν Βίβλο.

“Ὅσα ἐλέγοντο
στὴν Βίβλο ἦσαν
ἀδιαμφισβήτητα.
Ἄν κάποιος
ἀμφισβητοῦσε τὴν
ἐγκυρότητά της,
διαπιστώνοντας
τὶς ἀντιφάσεις της,
κατηγορεῖτο γιὰ
βλασφημία καὶ
κακοήθεια.”

Τὸ σύνολο τῶν φοιτητικῶν συλλόγων, ποὺ εἶχαν καταλάβει τὴν πρυτανεία,
ἀποχώρησαν μόνο, ὅταν ἔλαβαν τὴ διαβεβαίωση τοῦ πρυτάνεως, ὅτι θὰ μπο-
ροῦσαν νὰ κρατοῦν πανὼ στὴν αἴθουσα, ποὺ θὰ μιλοῦσε ὁ πάπας, καὶ νὰ τοῦ
ὑποβάλλουν ἐρωτήσεις. Μόλις ὅμως στὸ Βατικανὸ πληροφορήθηκαν τὶς ἀντι-
δράσεις καὶ σκέφτηκαν τὶς ἀποδοκμασίες, τὰ σφυρίγματα καὶ τὰ γιουχαίσματα
ποὺ θὰ καταγράφονταν ἀπὸ τὶς τηλεοπτικὲς κάμερες καὶ θὰ ἔκαναν τὸ γῦρο τοῦ
κόσμου, ματαίωσαν τὴν ἐπίσκεψη καὶ τὴν ὁμιλία. «Θεωρῶ, ὅτι πρέπει νὰ ὑπε-
ρασπιστοῦμε τὴν ἀντικειμενικότητα τῆς Ἐπιστήμης ἀπέναντι σὲ ἓνα πρόσωπο
ποὺ καλλιεργεῖ τὸ σκοταδισμό. Θὰ τὸν ἐξωργίζαμε ὁμορφα μετὰ τὶς ἐρωτήσεις
μας, ἀλλὰ ἴσως εἶναι καλύτερα ποὺ δὲν θὰ ἔρθῃ», δήλωσε ὁ καθηγητὴς Κάρλο
Τζιοβανέλλι.

Παρόμοια εἶχαν ἀντιδράσει πρὸ ἐτῶν καὶ οἱ φοιτητὲς στὴν Ἑλλάδα γιὰ τὴν
ἀναγόρευση τοῦ πρώην ἀρχιεπισκόπου σὲ διδάκτορα τῆς... Ἱατρικῆς Σχολῆς στὸ
Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Ἰων Δημόφιλος

Οἱ ἔξυπνοι πολιτικοὶ ξέρουν, ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι γεμάτη λάθη καὶ ἀντιφάσεις. Δὲν πιστεύουν πλέον στὸν κατακλυσμὸ τοῦ Νῶε, στὴν Βαβέλ καὶ τὴν φλεγόμενη βάτο. Δὲν πιστεύουν, ὅτι ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα ἀνοίξε στὰ δύο καὶ ἔγινε ξηρά, στὸν Ἰωῆ καὶ τὸ ταξίδι τοῦ μέσα στὸ κῆτος, στὴν ἀνάληψη τοῦ Ἡλία στοὺς οὐρανοὺς πάνω σὲ πύρινο ἄρμα, δὲν πιστεύουν στὰ θαύματα. Ἀκόμη καὶ οἱ κληρικοὶ ντρέπονται νὰ τὰ ἀναφέρουν.

Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ θαύματα τῆς Καινῆς Διαθήκης. Κανένας λογικὸς ἄνθρωπος δὲν πιστεύει πλέον, ὅτι ὁ Χριστὸς διώχνει τοὺς δαίμονες καὶ τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα ἀπὸ τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων. Μερικὰ χρόνια πρὶν μόνο οἱ Ἄπιστοι δὲν δέχονταν τὰ θαύματα τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀλλὰ οἱ σημερινοὶ θεολόγοι, μελετῶντας, καταλήγουν στὰ συμπεράσματα τοῦ Βολταίρου καὶ τοῦ Πέιν. Ἀντιλαμβάνονται, ὅτι οἱ ἀντιρρήσεις τῶν διαφωτιστῶν ὡς πρὸς τὴν ἐγκυρότητα τῆς Βίβλου βασίζονται σὲ ἀκλόνητα στοιχεῖα.

**“Οἱ ἄνθρωποι,
οἱ ὅποιοι ἔχουν
ἀνεπτυγμένη μέσα
τους τὴν αἴσθηση
τῆς δικαιοσύνης,
ξέρουν ὅτι δὲν
ἀπολαμβάνει κανεὶς
τὴν αἰώνια ἐκδίκηση
μὲ ἀπεριόριστη
καλωσύνη.”**

Ὁ Χριστιανισμὸς ἔχει παρακμάσει. Οἱ φλόγες τῆς πίστεως τρεμοσβήνουν, ὁ φανατισμὸς μειώνεται, ἡ ἀφέλεια ἐξασθενίζει. Παραδέχομαι βέβαια, πὼς ὑπάρχουν ἑκατομμύρια φανατικῶν χριστιανῶν, τῶν ὁποίων τὸ μυαλὸ δὲν μπορεῖ νὰ ἀναπτυχθῇ περαιτέρω, καὶ δὲν δίνουν σημασία στὰ ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα. Τέτοια ἐμπόδια στὴν λεωφόρο τῆς προόδου ξεπερνιοῦνται μόνο μὲ τὸν θάνατο. Τὸ δόγμα τοῦ αἰώνιου πόνου δὲν εἶναι πλέον πιστευτὸ ἀπὸ τοὺς εὐφρεῖς ἀνθρώπους. Οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀνεπτυγμένη μέσα τους τὴν αἴσθηση τῆς δικαιοσύνης, ξέρουν, ὅτι δὲν ἀπολαμβάνει κανεὶς τὴν αἰώνια ἐκδίκηση μὲ ἀπεριόριστη καλωσύνη (!). Ξέρουν, ὅτι ἡ ὑπαρξὴ τῆς Κόλασης θὰ ἔκανε ἀδύνατη τὴν ὑπαρξὴ τοῦ Παραδείσου. **Ὁ Χριστιανισμὸς παρήκμασε, λόγω τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἀνθρώπινης διανοίας.** Οἱ ἄνθρωποι, ποὺ γνώρισαν τὴν φρίκη τοῦ λοιμοῦ καὶ τοῦ λιμοῦ, τοῦ πολέμου, τῶν σεισμῶν, τῶν ἡφαιστειῶν,

τῶν κυκλώνων, τῶν θρησκευτικῶν διώξεων, τῆς δουλείας δὲν πιστεύουν στὴν θεία πρόνοια. Δὲν πιστεύουν, ὅτι οἱ προσευχές τους εἰσακούονται.

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἱκανοποιεῖ τὸ μυαλὸ καὶ τὴν καρδιά. Περιέχει πολλὲς ἀσυναρτησίες. Εἶναι δόγμα ἀντιφιλοσοφικὸ καὶ ἀφύσικο. Τὸ νὰ μὴν ἀντιστεκώμαστε στὸν παραλογισμὸ τοῦ ἀποτελεῖ ἠθικὴ αὐτοκτονία. Εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀγαπᾶς τοὺς ἐχθρούς σου. Εἶναι δειλὸ καὶ ἐγωϊστικὸ νὰ ἐγκαταλείπης τὴν γυναῖκα σου καὶ τὰ παιδιὰ σου χάριν τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἀνέντιμο νὰ ὑπόσχῃς ἀνταμοιβὴ σὲ ὅσους πιστεύουν. Εἶναι ἀνήθικο νὰ ἀπειλῇς μὲ μαρτύρια ἐντίμους ἀνθρώπους, ποὺ δηλώνουν ὅτι δὲν πιστεύουν σὲ ἕναν ἀνύπαρκτο Θεό. Ὁ Χριστιανισμὸς παρακμάζει, διότι οἱ ἄνθρωποι βελτιώνονται. ”

Μετάφραση : Α. Γ.

Ρόμπερτ Γκρήν Ἰνγκερσολ
«Ἡ Διακήρυξη τοῦ Κυβερνήτη Ρόλλινς»
(«Free Inquiry», Φεβρουάριος - Μάρτιος 2006)

ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ

«Φόβος Θεού Φίλμς»

Ο γνωστός ηθοποιός του Χόλλυγουντ Ράσελ Κρόουν δήλωσε, ότι οι συμπρωταγωνιστές του και τα μέλη των συνεργείων τον αποκαλούν «ραββίνο». Πρόσφατα απέκτησε και τη δική του εταιρεία παραγωγής ταινιών. Το όνομά της: *Fear of God Films*. Η πρώτη ταινία θα έχει σχέση με την Κόλαση (*Dolce's Inferno*).

Αγάπη από την πεζογέφυρα

Το εὐσεβὲς εἰκονιζόμενο πανώ, πὸν «ξεχειλίζει» ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Ἰησοῦ καὶ παρακινεῖ τοὺς ὁδηγοὺς νὰ προσεύχονται, βρισκόταν γιὰ μῆνες ἀναρτημένο σὲ πεζογέφυρα τῆς λεωφόρου Κηφισοῦ κοντὰ στὸ Περιστέρι. Ὁ χώρος κάτω ἀπὸ τὶς σκάλες τῆς πεζογέφυρας (δεξιά φωτογραφία) ἔχει διαμορφωθῇ σὰν ξωκκλήσι κι εἶναι γεμάτος εἰκονίσματα, καντήλια καὶ λιβάνια.

Κλειστό λόγφ εὐσέβειας

Ἡ πινακίδα καταστήματος στὰ Μεσόγεια τῆς Ἀττικῆς δὲν ἀρκεῖται νὰ ἀναγράψῃ τὸ ὥριο λειτουργίας του. Ἐπισημαίνει καὶ τὸν λόγο -καὶ μάλιστα μὲ κεφαλαῖα γράμματα- γιὰ τὸν ὅποιο τὸ κατὰστημα παραμένει κλειστό ἔτσι προπαγανδίζει ὁ ἰδιοκτήτης τὸν τὴν χριστιανική του εὐσέβεια.

Πανιά διαλογισμοῦ

Τὰ κρεμασμένα ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν ἀγελάδα πανιά δὲν εἶναι ἀπὸ μπουγάδα. Εἶναι σημαῖες, ποὺ κατὰ τὴν βουδδιστικὴ παράδοση συνηθίζουν νὰ κρεμᾶνε στὴ Νταραμσάλα τοῦ Θιβέτ, δημοφιλεῖ τόπο θρησκευτικοῦ τουρισμοῦ. Σὲ κάθε πανίσημαία εἶναι γραμμένη καὶ μιὰ προσευχή. Ὁ εἰκονιζόμενος κύριος εἶναι προσκυνητὴς, ποὺ ἀτενίζοντας τὰ πανιά προσεύχεται καὶ διαλογίζεται (www.flickr.com).

Χριστιανικὴ κουφάλα

Στὶς φωτογραφίες εἰκονίζεται κουφάλα δένδρου (δεξιὰ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς) στὴν Κρυσταλλοπηγὴ Θεσπρωτίας, ἡ ὁποία εἶναι γεμάτη καντήλια, εἰκονίσματα, λιβάνια, κεριὰ καὶ λοιπὰ ἀντικείμενα χριστιανικῆς λατρείας. Βρίσκεται ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ, ὁπότε παρέχει τὴν εὐκαιρία στοὺς ἀλλοδαποὺς περιηγητὲς νὰ γνωρίσουν τὸ θεοκρατικὸ πρόσωπο τῆς σύγχρονης ρωμιοσύνης.

Γ.Λ.

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ «ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ» ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

Ταύτιση απόψεων Ἐπιστήμης – ἀρχαίας Σκέψης

Φυσική σήμερα διδάσκει, ὅτι τὸ «Σύμπαν εἶναι ὅλα τὰ φυσικὰ πράγματα ποὺ ὑπάρχουν, δηλαδή ἡ ὕλη ποὺ ὑπάρχει μέσα καὶ ἀνάμεσα στοὺς γαλαξίες, ὅλες οἱ μορφές ἐνέργειας, ὅλα τὰ μὴ ὑλικά πράγματα ὅπως οἱ μαῦρες τρῦπες, τὰ κύματα τῆς βαρύτητας καὶ ὁλόκληρος ὁ χῶρος ποὺ ἐκτείνεται ὡς ἐκεῖ ποὺ ἐκτείνεται»⁽³⁾. Τὸ ἐπόμενο ἐρώτημα, στὸ ὁποῖο ἐπίσης ἡ σύγχρονη Ἐπιστήμη προσπαθεῖ νὰ δώσῃ μίᾶ ἀπάντησι, εἶναι τὸ πῶς ξεκίνησε ἡ δημιουργία τοῦ Σύμπαντος. Οἱ ἀναφορὲς στὸ Διαδίκτυο γιὰ τὸ ἐν λόγω θέμα ὑπερβαίνουν τὰ 36 ἑκατομμύρια ἔτσι, ὥστε θὰ ἦταν οὐτοπικὸ νὰ γίνῃ προσπάθεια γιὰ τὴν ἀνάγνωσι ἑστω καὶ ἐνὸς μικροῦ μέρους ἀπὸ αὐτές. Στὸ ἐρώτημα ποὺ αὐτόματα δημιουργεῖται, οἱ ἀπαντήσεις σήμερα εἶναι δύο:

ΤΟ ΝΕΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΝΤΩΚΙΝΣ «Η ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ ΑΥΤΑΠΑΤΗ»

Ἐσφ ἀνανεωμένης ὀπτικῆς γωνίας πάνω στὴ «Θεωρία τῆς Ἐξελίξεως», «Αὐτομάτου Γενέσεως», «Ἐπιλογῆς τῶν φυσικῶν εἰδῶν (φυσικῆς ἐπιλογῆς) καὶ τῆς καταγωγῆς τῶν φυσικῶν εἰδῶν καὶ τοῦ ἀνθρώπου» ξεκινᾷ στὰ χρόνια μας μιὰ παγκόσμια ἐκστρατεία ὁ καθηγητῆς Ρίτσαρντ Ντώκινς σὲ Δύση καὶ Ἀνατολή, γιὰ νὰ πείσῃ τοὺς ἐπιστήμονες, ὅτι οἱ ἐξελικτικοὶ ἐπιστήμονες Λαμάρκ (1809) (Ζωολογικὴ Φιλοσοφία), Σπένσερ (1830) καὶ Κάρολος Δαρβίνος (1859) ἔχουν ἐπιστημονικὰ δικαιωθῇ, κι ἂς ὑπῆρχαν πολλοὶ ὁμοειδεῖς μὲ τοὺς τρεῖς πρῶτους ἐπιστήμονες, οἱ ὁποῖοι ὁμιλοῦν καὶ γράφουν, ὅτι οἱ πρωτοπόροι τῶν ἐξελικτικῶν θεωριῶν εὕρισκόμενοι ἀκόμα στὸ στάδιο τῶν θεωριῶν «πρέπει νὰ παλέψουν πολὺ ἀκόμα, γιὰ νὰ μεταπηδήσουν ἀπὸ τὸ στάδιο τῆς θεωρίας στὴν κρυστάλλινη βιοεπιστημονικὴ ἀπόδειξι». (Φυσιολογία Luvier).

Γιὰ νὰ προσεγγίσουμε ὅμως τὴ θεωρητικο-πειραματικὴ σκέψι τοῦ Ρίτσαρντ

- ❶ Ὑπάρχει μία αυτόματη ἐνδο-συμπαντική διεργασία,
- ❷ Ἐγινε μία μεγάλη ἔκρηξη καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁργάνωση τοῦ Σύμπαντος, ποὺ ἦταν προῖον ἐξωσυμπαντικοῦ «Εὐφυοῦς Σχεδιασμοῦ».

Δὲν θὰ ἐξεταστοῦν ἐδῶ τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ τῶν δύο θεωριῶν, ἀλλὰ ἀξίζει νὰ ὑπενθυμισθῇ ἡ Ἡρακλείτειος ἀποψη ἐπὶ τοῦ θέματος. Στὸ ἀπόσπασμα 30* ἀναφέρεται: «Κόσμον τόνδε, τὸν αὐτὸν ἀπάντων, οὔτε τις θεῶν οὔτε ἀνθρώπων ἐποίησεν...» (Τὸν κόσμον αὐτόν, ποὺ εἶναι ὁ ἴδιος γιὰ ὅλους, δὲν τὸν ἔκανε κανεὶς, οὔτε θεὸς οὔτε ἄνθρωπος...), δηλαδὴ εἶναι σαφὴς ἡ ἀποψη, ὅτι δὲν ὑπῆρξε κάποια ἐξωσυμπαντικὴ παρέμβαση, κατὰ ποὺ ἔχει ἀναφερθῇ λεπτομερέστερα σὲ προηγουμένη ἐργασία⁽⁵⁾.

Ἡ αἰώνια ζωντανὴ φωτιά-ἐνέργεια

ποὺ τὶς κβαντικὲς ιδιότητες τῆς ὕλης θεωρεῖται, ὅτι κανένα σωματίδιο, τοῦλάχιστον ὑποπυρηνικό, δὲν εἶναι στοιχειῶδες ἢ πρωταρχικό, ἀλλὰ τὸ καθένα περιέχει κατὰ ἀπὸ τὴν ταυτότητα ὅλων τῶν ἄλλων⁽³⁾. Ἡ θεωρία αὕτη τῆς κβαντικῆς Φυσικῆς βροίσκεται σὲ πλήρη ἁρμονία μὲ τὴ ρῆση τοῦ Ἡράκλειτου: «οὐκ ἐμοῦ ἀλλὰ τοῦ λόγου ἀκούσαντας ὁμολογεῖν σοφὸν ἐστὶν ἐν πάντα εἶναι», δηλαδὴ ὁ κόσμος εἶναι ἓνα ἐνιαῖο καὶ αὐτορρυθμιζόμενο σύστημα, ποὺ λειτουργεῖ στὸ διηνεκές.

Ὁ Ἡράκλειτος δυόμισι χιλιάδες χρόνια περὶπου πρὶν ἀπὸ τὶς ἀνακαλύψεις τῆς σύγχρονης Φυσικῆς διατυπώνει τὴν ἀποψη: «Κόσμον τόνδε τὸν αὐτὸν ἀπάντων, οὔτε τις θεῶν οὔτε ἀνθρώπων ἐποίησεν, ἀλλ' ἦν αἰεὶ καὶ ἔστιν καὶ ἔσται πῦρ αἰεζωον, ἀπτόμενον μέτρα καὶ ἀποσβεννύμενον μέτρα» (Τὸν κόσμον τοῦτο, τὸν ἴδιο γιὰ ὅλους, οὔτε θεὸς οὔτε ἄνθρωπος τὸν ἔκανε, ἀλλὰ ἦταν πάντα καὶ εἶναι καὶ θὰ εἶναι φωτιά αἰεφόρος, ποὺ ἀνάβει μὲ μέτρο καὶ σβήνει μὲ μέτρο). Στὸ ἀπόσπασμα

* Σύμφωνα μὲ τὴ διεθνῶς ἀποδεκτὴ ἀρίθμηση τῶν ἀποσπασμάτων τοῦ Ἡράκλειτου.

Ντῶκινς, πρέπει νὰ μελετήσουμε τὶς ἀπόψεις του ὅχι περὶ δημιουργίας τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, τὶς ὁποῖες ἀπορρίπτει, ἀλλὰ αὐτὲς τῆς ἀνανεωμένης ἐξελίξεως τῶν εἰδῶν.

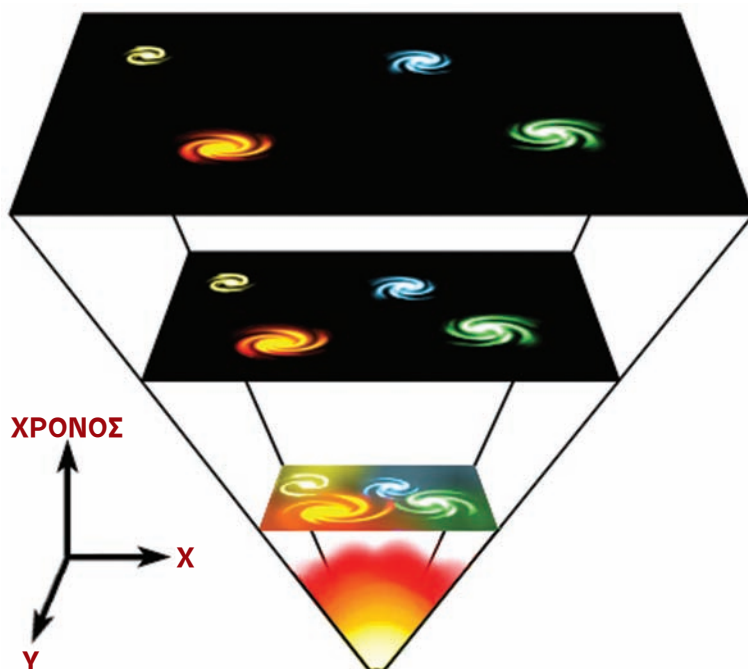
Γράφει λοιπὸν σὲ μία σύγχρονη ἔκδοση τοῦ ἔργου του «Ἡ περὶ Θεοῦ αὐταπάτη», κατὰ τὸν τίτλο πολὺ μοιάζει μὲ τὸν παλαιὸ καὶ ξεχασμένο ἴσως τίτλο τοῦ συνώνυμου ἔργου τοῦ Ζίγκμουντ Φρόυντ «Θρησκεία: Τὸ μέλλον μιᾶς αὐταπάτης»:

«Υπάρχει μία δυνατὴ ἀλυσίδα παραδεδομένων σκέψεων, ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπὸ τοὺς Ἀρχαιοέλληνες Ἐπικούρειους καὶ διαπερνᾷ τὸν Εὐρωδιαφωτισμὸ ἀρνούμενη νὰ δεχθῇ τὴν ἀνάμειξη δημιουργοῦ θεοῦ στ' ἀνθρώπινα σύμφωνα μὲ τὸν Ἡρακλείτειο λόγο "Θεοὶ ἀνθρώποις οὐ μίγνυνται".»

Συγκεκριμένως τώρα ὁ Ντῶκινς τοποθετεῖται μ' ἔμφαση στὸ στρατόπεδο τῶν πολυαριθμότερων ἐξελικτικῶν πολέμωντας ἀνυποχώρητα τὶς θρησκείο-παραδοσιακὲς ἐρμηνεῖες, τὶς πολὺ γνωστὲς ὡς διηγηματικὲς τοῦ πρώτου βιβλίου τῆς Παλαιοδιαθηκῆς Πεντατεύχου, δηλ. τῆς Γενέσεως.

Γράφει λοιπὸν ὁ Νεοδαρβινιστῆς Ντῶκινς τ' ἀκόλουθα:

Ἡ σύγχρονη Ἐπιστήμη στὴν ὑπηρεσία τῆς θεολογίας: Ἡ ὑπόθεση ἑνὸς Βέλγου καθηγητῆ τῆς Φυσικῆς καὶ ἱερέα, ὅτι τὸ Σύμπαν ξεκίνησε ἀπὸ τὴν ἔκρηξη ἑνὸς ἀπειροελάχιστου ὑλικοῦ σημείου (βλ. «Μεγάλη ἔκρηξη», ἡ μεγάλη ἀνοησία», «Δ», τ. 299) ἔγινε ἀμέσως ἀποδεκτὴ ἀπὸ ἰουδαϊκοὺς, χριστιανικοὺς καὶ μουσουλμανικοὺς κύκλους, καθ' ὅτι τείνει πρὸς τὶς βιβλικὲς περὶ δημιουργίας ἀπὸ τὸν Γιαχβὲ περιγραφές. Ἀρκετοὶ ἐπιστήμονες ὅμως θεωροῦν τὴ θεωρία ἐντελῶς ἀντιεπιστημονικὴ καὶ διαμαρτύρονται γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ θρησκευτικῶν ἐννοιῶν στὴν Φυσικὴ.

«Ὅλοι οἱ λαοὶ τοῦ κόσμου ἔχουν ἀναπτύξει τὶς δικές τους διηγήσεις γιὰ τὴ Δημιουργία τοῦ Κόσμου, τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ. Ἄς θυμηθοῦμε τὸ ἔπος τῶν Σουμεριοβαβυλωνίων «Γιλγλαμές», ἡλικίας σήμερα 5.000 περίπου χρόνων. Στὴ συνέχεια δεῦτερο ἀξιολογώτερο μετὰ τὸ σουμεροβαβυλωνιακὸ ἀποτελεῖ ἡ διήγηση τῆς «Γενέσεως», κείμενο ποιητικο-θρησκευτικὸ τῶν νομάδων Εβραίων ἀλλὰ σὲ καμμία περίπτωση δεκτικὸ λογικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς κριτικῆς ἀλήθειας μὲ τὰ σημερινὰ ἐπιστημονικὰ δεδομένα.»

Τὸ μικρὸ ἀλλὰ περιεκτικὸ σὲ περιεχόμενο κείμενο, ποὺ προαναφέραμε, ἀποτελεῖ τὴν πρώτη σύντομη γεύση τῆς σκέψεως τοῦ Ἀγγλου βιολόγου. Προχωροῦμε βαθύτερα μ' ἓνα τετριμμένο καὶ χλιοερωτημένο βιολογικὸ ἐρώτημα: Εἶναι ὄντως ἀλήθεια ὅτι βιοσωματικὰ καταγόμεθα ἀπὸ τὸν πιθηκοχιμπατζή; Ἡ ἀπάντηση τοῦ Ντῶκινς δὲν εἶναι ἓνα πελώριο ναὶ ἢ ὄχι ἀλλὰ ἓνα ναὶ μὲ προϋποθέσεις: Τόσο ὁ ἄνθρωπος, ὅσο καὶ ὁ Αὐστραλο-πίθηκος συγγενεύουν ὄχι σὲ μιὰ κατιοῦσα ἀλλὰ τεθλασμένη γραμμὴ, γιὰτὶ ἀνάμεσα στὶς δύο ἀνθρωποπιθηκοειδεῖς ὀντότητες παρεμβάλλεται ἓνας κοινὸς πρόγονος φέρων γνωρίσματα καὶ τῶν δύο, ὁ ὀνομαζόμενος Ἀνθρωπί-

αὐτὸ δὲν χρησιμοποιεῖ, ὅπως εἶναι φυσικό, τὴ σύγχρονη ὁρολογία, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ εἶναι καθαρὸς καὶ σαφής. Ὁ Κόσμος, δηλαδὴ τὸ Σύμπαν, εἶναι ἀποτέλεσμα συνεχοῦς μεταλλαγῆς μιᾶς ἀένας καὶ ἀειφόρου φωτιᾶς, δηλαδὴ ὑψηλῆς θερμοκρασίας, ποὺ αὐτορρυθμίζεται μὲ μέτρο, χωρὶς νὰ ὑπερβαίνει τις ἀκραίες τιμές, μὲ μιὰ περιοδικότητα σὲ μορφὴ κλειστοῦ κύκλου^(1, 2, 4, 6, 7, 8, 9). Δὲν ἔχει καμμιά σημασία μὲ ποιοὺ τρόπο ὁ Ἡράκλειτος ἔφτασε σὲ αὐτὸ τὸ συμπέρασμα, ἂν ἡ ἔννοια τῆς φωτιᾶς θὰ μπορούσε νὰ θεωρηθῇ μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα ὡς ἡ ἐνεργειακὴ δύναμη τοῦ Σύμπαντος ἢ ὅποια ἄλλη ὑπόθεση μπορεῖ νὰ γίνη. Ἐκπληκτικὴ ἀξία ἔχει τὸ γεγονός, ὅτι ἡ σκέψη τοῦ φιλοσόφου, γιατί μόνο γιὰ σκέψη φαίνεται ὅτι πρόκειται καὶ ὄχι πειραματικὰ δεδομένα, ἔφτασε σὲ τέτοιο βαθμὶ τελειότητας, ὥστε νὰ διερωτᾶται κανεὶς, ἂν ἡ σύγχρονη Ἐπιστήμη, ἐκτὸς ἀπὸ τις λεπτομέρειες τῆς ἔρευνας, πρόσθεσε τίποτε περισσότερο στὴ διατύπωση τῆς σκέψης του. Ὅμως ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸ τὸ τόσο περιεκτικὸ καὶ σημαντικὸ ἀπόσπασμα ὁ ἴδιος συνεχίζει τὴ στήριξη τῶν θέσεών του μὲ τὰ πρὶν κατω ἀποσπάσματα, τὰ ὁποῖα συγκρίνονται ἐπίσης πρὸς τις θεωρίες τῆς σημερινῆς Φυσικῆς.

Ἡ ταύτιση ἐνέργειας καὶ ὕλης

τὸ ἀπόσπασμα 31 ἀναφέρεται: «Πυρὸς τροπαὶ πρῶτον θάλασσα, θαλάσσης δὲ τὸ μὲν ἦμισυ γῆ, τὸ δὲ ἦμισυ πρηστήρ. Γῆ θάλασσα διαχέεται καὶ μετρέεται εἰς τὸν αὐτὸν λόγον ὁκοῖος πρόσθεν ἦν ἢ γενέσθαι γῆ.» (Ἡ φωτιά, ὅταν μεταστοιχείωνεται, γίνεται πρῶτα θάλασσα, καὶ ἡ θάλασσα μὲ τὴ σειρά της τὸ μισὸ γῆ καὶ τὸ μισὸ πύρινο ρεῦμα. Ἡ γῆ ξαναγίνεται θάλασσα καὶ μετρίεται στὴν ἴδια ἀναλογία ποὺ ἦταν, πρὶν γίνη γῆ.) Ἐξετάζοντας μὲ τεχνικὴ προσοχὴ τὸ ἀπόσπασμα αὐτό, καὶ ὄχι μόνο μὲ τὴν φιλοσοφικὴ διάθεση, ποὺ ἐμπνέει ἡ σπουδὴ τοῦ Ἡράκλειτου, παρατηρεῖται μιὰ κυκλικὴ ἐναλλαγὴ τῆς φωτιᾶς, τῆς θάλασσας τῆς γῆς καὶ τοῦ πυρίνου ρεύματος, ποὺ

δης. Πάντως ὁ «ἔμφρων ἄνθρωπος» δὲν εἶναι ὁ «τέλειος καὶ ὁ χαριτωμένος», ὅπως ἡ «Γένεση» στὴν Παλαιὰ Διαθήκη μᾶς παρουσιάζει, ἀλλὰ μιὰ ἐξελιγμένη μορφὴ ἀπὸ τὰ κατώτερα στ' ἀνώτερα στρώματα βιοποικιλότητας, δηλαδὴ ἀπὸ κατώτερους σὲ ἀνώτερους ὁργανισμούς, ὅπως π.χ. εἶναι ἡ ἀμοιβάδα σήμερα. Ὑπῆρξε στὴν ἀρχὴ μιὰ μονοκύτταρη ὑβριδικὴ ὄντοτητα, ὁ ἄνθρωπος, καὶ μετὰ πάροδο ἑκατομμυρίων χρόνων προσαρμόσθηκε βιοκλιματολογικὰ καὶ ἀπὸ ἀπλῆ μορφὴ ὁργανισμοῦ π.χ. ἀμοιβάδα ἐξελίχθηκε σὲ πολὺπλοκὴ καὶ πολυκύτταρη, καρπὸ προοιμείζουσ ἀνάμεσα στὸ πιθηκοειδὲς καὶ στὸ ἀνθρωποειδὲς καὶ στὴν ἐξέλιξή του σὲ ἀνθρώπινο ὄν, ὅπως ὑπάρχει σήμερα.»

Μιὰ ἐπόμενη θέση, τὴν ὁποία παραδέχεται, ἀποδέχεται καὶ καλλιεργεῖ ὁ Ρ. Ντῶκινς εἶναι, ὅτι: «Δὲν ὑπάρχει οὔτε πούθεν ἀδιακρίνεται ἡ εἰρηνικὴ-βιολογικὴ συνύπαρξη ἀνάμεσα ὄχι μονάχα σὲ βιολογικὲς ὀντότητες καὶ εἶδη ἀλλὰ οὔτε καὶ στ' ἄβια ὄντα.»

Εἶναι ὄντως ἔωλο καὶ ψευδέστατο νὰ ἰσχυρίζεται ὁ οἰοσδήποτε θρησκόληπτος καὶ θρησκομανής, ὁ κάθε λογῆς αὐτοσχέδιος «λήπτης κάποιας θείας οὐσίας», ὅτι

θεωρείται ὅτι πρόκειται γιὰ τὸ σύνολο τῆς ἐνέργειας ποὺ υἰφίσταται στὸ Σύμπαν. Δηλαδή ἡ φωτιὰ γίνεται θάλασσα καὶ ἡ θάλασσα γῆ καὶ «ἐνέργεια» (πύρινο ρεῦμα), καὶ ἀκολουθεῖ ἡ ἀντίστροφη πορεία, δηλαδή ἡ γῆ θάλασσα καὶ ἡ θάλασσα φωτιὰ. Ἡ λογικὴ αὐτὴ εἶναι παρόμοια μὲ τὴ σωματιδιακὴ θεωρία τῆς ὕλης, ὅπου ἡ ὕλη ἀποτελεῖται ἀπὸ μόρια, τὰ μόρια ἀπὸ ἄτομα, τὰ ἄτομα ἀπὸ ἠλεκτρόνια καὶ πυρῆνες, καὶ οἱ πυρῆνες ἀπὸ νετρόνια, ὅπως ἦταν διατυπωμένη πρὶν ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη τῆς κβαντικῆς Φυσικῆς, ὅπου κάθε ὑπο-πυρηνικὸ σωματίδιο δὲν εἶναι ἀνεξάρτητο καὶ στοιχειῶδες, ἀλλὰ ταυτίζεται σὲ μία κυκλικὴ ἀλληλουχία μὲ ὅλα τὰ ἄλλα καὶ περιέχει κάτι ἀπὸ τὴν ταυτότητα ὅλων τῶν ἄλλων, αὐτοδημιουργοῦνται καὶ ἀποτελοῦν ἓναν κυκλικὸ βρόγχο. Ἀνεξαρτήτως ὅμως, ἀπὸ τὴ μία ἢ τὴν ἄλλη θεωρία ἢ ἀκόμα τὴν ὁποιαδήποτε παρόμοια θεωρητικὴ ἄποψη, ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ἀναπτυχθῇ στὸ μέλλον, ἡ σκέψη τῆς κυκλικῆς ἐναλλαγῆς τῆς ὕλης στὸ αὐτοδημιουργικὸ ἔργο τοῦ Σύμπαντος, ὅπως διατυπώθηκε ἀπὸ τὸν Ἡράκλειτο, παραμένει ἀναλλοίωτη, καὶ ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὴ σύγχρονη Ἐπιστῆμη μὲ τὶς πειραματικὲς ἀποδείξεις τῆς. Ἡ ἴδια ἄποψη διατυπώνεται στὸ ἐπόμενο ἀπόσπασμα μὲ ἀριθμὸ 76, ποὺ ἀναφέρεται ἀπὸ τρεῖς συγγραφεῖς μὲ μικρὲς παραλλάξεις ἀπὸ τὸν καθενα. Ὁ Μάξιμος Τύριος XII 4 ἀναφέρει:

*Ἡ σκέψη τῆς κυκλικῆς
ἐναλλαγῆς τῆς ὕλης
στὸ αὐτοδημιουργικὸ
ἔργο τοῦ Σύμπαντος,
ὅπως διατυπώθηκε
ἀπὸ τὸν Ἡράκλειτο,
παραμένει
ἀναλλοίωτη, καὶ
ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ
τὴ σύγχρονη Ἐπιστῆμη
μὲ τὶς πειραματικὲς
ἀποδείξεις τῆς.*

I «Ζῆι πῦρ τὸν γῆς θάνατον καὶ ἄῃρ ζῆι τὸν πυρὸς θάνατον, ὕδωρ ζῆι τὸν ἀέρος θάνατον, γῆ τὸν ὕδατος.» (Ἡ φωτιὰ ζῆ τὸν θάνατο τοῦ ἀέρος, καὶ ὁ ἀέρας τὸν θάνατο τῆς φωτιᾶς, τὸ νερὸ ζῆ τὸν θάνατο τῆς γῆς καὶ ἡ γῆ τοῦ νεροῦ.)

ὑπάρχει ἡ σοφία τῆς Θείας Ἀρμονίας μέσα κι ἔξω ἀπὸ τὴν Φύση καὶ τὰ ὄντα τῆς.

Γιὰ τὴν κάθετη ἀντίφαση-ἀντίθεση τῆς «ἐν σοφία» δημιουργίας τῆς Φύσεως καὶ τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὴ ἡ πικρὴ ἀντιδογματικὴ ἀλήθεια δὲν θὰ μπορούσε νὰ ρίξῃ τὰ λέπια τῆς ἀμάθειας καὶ τῆς ψυχολογικῆς προκαταλήψεως, οὔτε νὰ βλέπουμε καθαρὰ καὶ ξάστερα τ' ἄστρα καὶ πρὸ παντὸς νὰ κοιτάζουμε χωρὶς φόβο καὶ θρησκευτικὸ «Odium» (μίσος) ὁ ἓνας τὰ μάτια τοῦ ἄλλου.

Τέλος, διεξελθόντες συστηματικῶς τὸ κύριο Corpus τοῦ ἔργου τοῦ διακεκριμένου ἐπιστήμονα, αὐτὸ τὸν τίτλο τοῦ τὸν κόλλησαν οἱ φονταμενταλιστὲς τοῦ Μπούς, νεκροθάφτες τῆς παγκόσμιας ἀσφάλειας καὶ εἰρήνης οἱ μεγαλοκαρχαρίες τῶν ἠλεκτρονικῶν ἐκκλησιῶν τῆς ἀλλοπροσάλης μάζας CONF-USA, ἐγὼ ἀπλᾶ θὰ τὸν ὠνόμαζα ἐλευθερόφρονα ἐπιστήμονα σ' ἀντίθεση μὲ ἄλλους ἐθελό-δουλοῦς, δανειζόμεστε ἀπὸ τὸ ἔργο του «The river out of Edem» τὴν παρακάτω πολὺ οὐσιαστικὴ γιὰ ὅλους μας παραγράφο:

«Σχεδὸν ὅλοι οἱ λαοὶ ἔχουν ἀναπτύξει τὸ δικό τους μῦθο περὶ τῆς Δημιουργίας τοῦ Κόσμου, καὶ ἡ «Γένεσις» δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ αὐτὸ ποὺ «υἰοθετήθηκε»

Ὁ Πλούταρχος στὸ «Περὶ τοῦ εἰ τοῦ ἐν Δελφοῖς» 392C λέγει:

- Π** «Πυρὸς θάνατος ἄερος γένεσις, καὶ ἄερος θάνατος ὕδατος γένεσις.» (Ὁ θάνατος τῆς φωτιᾶς εἶναι γένεση τοῦ ἀέρα καὶ ὁ θάνατος τοῦ ἀέρα γένεση τοῦ νεροῦ.)

Ὁ Μάρκος Ἀντώνιος, IV 46, τέλος, περιγράφει,

- ΠΙ** «Ὅτι γῆς θάνατος ὕδωρ γενέσθαι καὶ ὕδατος θάνατος ἀέρα γενέσθαι καὶ ἀέρος πῦρ καὶ ἔμπαλιν.» (Ὁ θάνατος τῆς γῆς εἶναι νὰ γίνη νερό, καὶ ὁ θάνατος τοῦ νεροῦ εἶναι νὰ γίνη ἀέρας, καὶ τοῦ ἀέρα νὰ γίνη φωτιά καὶ ἀντίστροφα.)

Ὅπως εἶναι φανερό, καὶ οἱ τρεῖς συγγραφεῖς ἀναφέρουν τὸ ἴδιο περιεχόμενο μὲ διαφορετικὴ διατύπωση, ποὺ δὲν ἀλλοιώνει καθόλου τὸ νόημα τῆς κυκλικῆς περιστροφῆς τῶν Συμπαντικῶν στοιχείων, ὅπως τέθηκαν ἀπὸ τὸν Ἡράκλειτο.

Τὸ ἐπόμενο ἀπόσπασμα μὲ ἀριθμὸ 90, «Πυρὸς ἀνταμοιβὴ τὰ πάντα καὶ πῦρ πάντων, ὥσπερ χρυσοῦ χρήματα καὶ χρημάτων χρυσός.» (Τὰ πάντα προκύπτουν ἀπὸ τὴ μεταλλαγὴ τῆς φωτιᾶς, καὶ μὲ τὴ σειρὰ τους ὅλα γίνονται φωτιά, ὅπως τὸ χρυσάφι γίνεται χρῆμα καὶ τὸ χρῆμα χρυσάφι), μοιάζει σὰν ὁ φιλόσοφος νὰ θεώρησε ἀναγκαῖο νὰ ἐκλαϊκεύσῃ τὴ σκέψη του, γιὰ νὰ γίνη κατανοητὴ ἀπὸ μεγαλύτερο ἀριθμὸ ἀτόμων, καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ παρομοιάζει τὴν κυκλικὴ δημιουργία μὲ τὸ χρυσὸ καὶ τὰ χρήματα.

Στὸ ἀπόσπασμα 64: «τὰ δὲ πάντα οἰακίζει κεραυνός» ὑπάρχουν ἀρκετὲς ἐρμηνεῖες γιὰ τὴ σημασία του. Οἱ Kirk καὶ συνεργάτες⁽⁶⁾ θεωροῦν, ὅτι ὁ Ἡράκλειτος πιθανὸν ταύτιζε τὴν φωτιά καὶ κατὰ συνέπεια καὶ τὸν κεραυνὸ μὲ τὸν αἰθέρα, τὴ λαμπρὴ φλόγινη οὐσία ποὺ περιβάλλει τὸν κόσμο. Ὁ Ροῦσσος⁽¹⁰⁾ θεωρεῖ, ὅτι ὁ κεραυνὸς ἐκφράζει τὸ αἰεζῶν πῦρ τοῦ κόσμου, κυβερνᾷ τὰ πάντα. Τὸ ἴδιο περίπου ἐκφράζει καὶ ὁ Ἀξελός⁽¹⁾, ποὺ θεωρεῖ τὴν φωτιά ὡς «ἐνυπάρχουσα καὶ ὑπερβατικὴ, εἶναι δηλαδὴ μέσα στὸν κόσμον καὶ τὸν κυβερνᾷ». Παρόμοιες ἀπόψεις ἐκφράζουν καὶ οἱ

ἀπὸ μία συγκεκριμένη φυλὴ βοσκῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Δὲν ἔχει μεγαλύτερη ἀξία ἀπὸ τὴν “πίστη” μιᾶς συγκεκριμένης δυτικοαφρικανικῆς φυλῆς, ὅτι ὁ κόσμος δημιουργήθηκε ἀπὸ κόπρανα μυρμηκιῶν.»

Ἕνα ἄλλο κεφάλαιο, τὸ ὁποῖο θίγει ὁ Ἀγγλὸς καθηγητὴς P. Ντώκινς εἶναι καὶ αὐτὸ τῆς Αὐτομάτου Γενέσεως τῶν ὄντων καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Στὸ ἔργο του «Evolution Theory» ὑποστηρίζει λοιπόν:

«Ὁ κόσμος δὲν εἶχε καμμιά προ-ὑπαρξιν, ἀποτελεῖ ἓνα εἶδος αὐτο-ὑπαρξης καὶ αὐτο-γενέσεως. Δηλαδή εἶναι αὐτο-αἴτιος (αἰτία τοῦ ἑαυτοῦ του). Ὅλες αὐτὲς οἱ θέσεις μᾶς ὁδηγοῦν στὴν Αὐτόματη Γένεση καὶ καμμιά ἄλλη ἐξωλογικὴ ἢ ἐξωγενὴ δημιουργικὴ παρέμβαση. Ἐδῶ στὸν Κόσμον-Φύσιν-Ἀνθρώπον δὲν ἔχουμε ἀστρική δημιουργικὴ πρόνοια-σοφία ἢ ἐνέργεια ἐξ οὐρανοῦ, ἀλλὰ ὅ,τι ἔχει γίνεσθαι αὐτο-δημιουργητό, ἄρα μέσα στὸν φυσικὸν κόσμον καὶ περιβάλλον καὶ τίποτ’ ἔξω, ἄλλο ἢ ἐξωγήινο ἢ ἀόρατο ἔξω τοῦ ὕλικου μας κόσμου.»

Ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτὴ θέση καὶ ποτὲ θεωρία ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν Ἀρχαιοελληνικὴ Σκέψη, ὅπως τοῦ φυσιοκράτη σκεπτικιστῆ Ἀναξίμανδρου. Αὐτὸς ἔθεσε ὡς πηγὴ καὶ

Βεΐκος⁽²⁾ καὶ Πανέρης⁽⁸⁾, ὅτι δηλαδὴ τὸ πῦρ εἶναι τὸ ὑπέρτατο κοσμικὸ στοιχεῖο δημιουργίας τοῦ κόσμου. Τέλος ὁ Κυριαζόπουλος⁽⁷⁾ θεωρεῖ, ὅτι κατὰ τὸν Ἡράκλειτο τὸ πῦρ ἐκφράζει τὸ οὐράνιο πῦρ, ποὺ μὲ τὶς μεταστοιχειώσεις του κυβερνᾷ τὰ πάντα. Κατὰ τὸν ἴδιο ἡ ἐπιλογὴ τῆς λέξεως «οἰακίζω» δὲν εἶναι τυχαία, ἀλλὰ ἐκφράζει τὴν πλοήγησι τοῦ κόσμου μὲ νομοτέλεια, ὅπως κάνει ὁ καπετάνιος μὲ τὸν «οἶακα», τὸ τιμόνι τοῦ πλοίου.

Ἡ ἐπιστήμη τῆς Φυσικῆς μὲ ἀπλᾶ λόγια ἐξηγεῖ, ὅτι λόγῳ τῶν φοβερὰ ὑψηλῶν θερμοκρασιῶν καὶ τῶν θερμοπυρηνικῶν ἀντιδράσεων ἀναπτύχθηκε ἐνέργεια, μέσῳ τῆς ὁποίας ἀναπτύχθηκε ὁ ὑλικὸς κόσμος. Ὁ Ἡράκλειτος, ἐνῶ θεωρεῖ τὸν κόσμον «πῦρ αἰέζων» (ἀπόσπ. 30), στὸ ἀπόσπασμα 64 πιστεύει, ὅτι τὰ πάντα κυβερνᾷ (οἰακίζει) ὁ κεραυνός. Μήπως, ἄραγε, μὲ αὐτὰ τὰ δύο ἀποσπάσματα θέλει νὰ διαφοροποιήσῃ τὴν φωτιά (πῦρ), τὸ πῦρ τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης τῆς Φυσικῆς, ἀπὸ τὴν ἐνέργεια, ἀποτέλεσμα τῆς φωτιᾶς, καὶ τὸν κεραυνό; Ἡ λέξις ποὺ χρησιμοποιεῖ, κυβερνᾷ («οἰακίζει»), δίνει λαβὴν σὲ σκέψεις, ποὺ ἀνοίγουν πρὸς πλατεῖς δρόμους στὴ διανόηση τῆς προσωκρατικῆς Φιλοσοφίας. Ἐπιστήμης καὶ ἰδιαίτερα στὴ σκέψις τοῦ Ἡράκλειτου.

Ἐξ ἄλλου μὲ τὰ δύο ἀποσπάσματα, 12 «ποταμοῖσι τοῖσιν αὐτοῖσιν ἐμβαίνουσιν ἕτερα καὶ ἕτερα ὕδατα ἐπιρρεῖ» (ὅσοι μπαίνουν στὰ ἴδια ποτάμια βρέχονται ἀπὸ διαφορετικὰ νερὰ κάθε φορὰ) καὶ 91 «ποταμῶν γὰρ οὐκ ἐστὶν ἐμβῆναι δις τῶι αὐτῶι» (δὲν μπορεῖς νὰ μπῇς δύο φορὲς

*Ἡ ἐπιστήμη τῆς
Φυσικῆς ἐξηγεῖ,
ὅτι λόγῳ τῶν
φοβερὰ ὑψηλῶν
θερμοκρασιῶν καὶ
τῶν θερμοπυρηνικῶν
ἀντιδράσεων
ἀναπτύχθηκε
ἐνέργεια, μέσῳ τῆς
ὁποίας ἀναπτύχθηκε
ὁ ὑλικὸς κόσμος.
Ὁ Ἡράκλειτος
θεωρεῖ τὸν κόσμον
«πῦρ αἰέζων», καὶ
τὰ πάντα κυβερνᾷ
(οἰακίζει) ὁ κεραυνός.*

θεμέλιο τῆς φυσικῆς ζωῆς τὴν «ἄπειρον λεπτὴν ὕλην» καὶ σὲ καμμιὰ περίπτωση τὸ «ἄντρον πνεῦμα». Ὑπῆρξε ὁ Ἀναξίμανδρος ὁ Μικρασιάτης Ἕλληνας φυσικὸς φιλόσοφος μαθητὴς τοῦ μαθηματικοῦ, φιλοσόφου, θεολόγου Θαλῆ τοῦ Μιλήσιου, ἀπὸ τὸν ὁποῖο παρέλαβε τὶς βασικὲς ἀρχὲς τῆς πνευματικῆς θεογονίας, ὅτι τὸ ὄντως ὄν εἶναι ἀγέννητον, ἄπειρον, ἀναρχον, ἀκατάληπτον καὶ μόνον αὐτοῦ καταληπτὸν ἢ ἀπειρία καὶ ἀκαταληψία. Αὐτὲς λοιπὸν τὶς ἐντελῶς ἰδεατὲς ὀντότητες τὶς ἀνέστρεψε ὁ Ἀναξίμανδρος, ἀφοῦ ἀπὸ τὸ δάσκαλό του Θαλῆ τὶς δανείσθηκε καὶ τὶς μεταστοιχείωσε σὲ ὑλικὴ κοσμολογία. Κάτι ποὺ ἔκαναν ὅλοι οἱ κοσμολόγοι ἀργότερα, Ἀναξίμενης, Ἀναξαγόρας καὶ λιγώτερο ὁ Ἡράκλειτος. Ὅλα τοῦτα τόσο ὁ Δαρβῖνος ὅσο καὶ οἱ Χάικελ, La Metrie, Buchner τὰ ἐγνώριζαν καθὼς καὶ τὶς θεωρίες τῶν Πυθαγόρα καὶ Ἀρίσταρχου τῶν Σαμίων, τὶς ὁποῖες κυριολεκτικὰ λησλάτησαν μαζὶ μὲ τοὺς Νεῦτωνα καὶ Λαιβνήτιους χωρὶς νὰ τ' ὁμολογοῦν: Ὅμως κι ἂν αὐτοὶ σιωποῦν σὺν τὰ ἐλληνοκεντρικὰ δάνεια τοῦ Ἀϊνστάιν «καὶ λίθοι κεκραῖονται».

Γεώργιος Μουστάκης
Δρ Θεολογίας - Κοινωνιολογίας

στο ίδιο ποτάμι), ο Ἡράκλειτος, ἂν μὴ τί ἄλλο, ἐκφράζει τὴν ἀέναη δυναμικὴ μεταλλακτικότητα τῶν στοιχείων τῆς Φύσεως, κάτι ποὺ σήμερα εἶναι παραδεκτὸ ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν φυσικῶν φαινομένων.

* * *

πὸ τὸ μικρὸ αὐτὸ σημεῖωμα γίνεται μία προσπάθεια, ὥστε νὰ σταματήσουμε, κυρίως ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες, νὰ ἀσχολούμεθα μόνον μὲ τὴ μελέτη τῶν φιλοσοφικῶν ἀπόψεων τοῦ Ἡράκλειτου, ἰδιαιτέρως, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων προσωκρατικῶν Ἑλλήνων τῆς ἀρχαίας Γραμματείας. Ἴσως θὰ πρέπει νὰ γίνη μία προσπάθεια μελέτης τῶν ἀρχαίων συγγραφέων μὲ ομάδες ἐπιστημόνων, ὥστε νὰ κατανοήσωμε καὶ τὴν ἐπιστημονικὴ ἀξία τῶν ἀποψεῶν τους σὲ σύγκριση μὲ τὰ σύγχρονα ἐπιστημονικὰ δεδομένα τῶν ἐπιστημῶν γενικῶς, ὅπως πολλὰ ὠραῖα ἀναφέρεται ἀπὸ τοὺς Δελαπόρτα καὶ Ἀλεξανδράτου γιὰ τὴν ἀξία τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, «*ἡ συμβολὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος στὴν ἀνάπτυξη καὶ διάδοση τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ ἡ θεμελίωση καὶ ἐξέλιξη τῶν ἐπιστημῶν αὐτῶν πᾶνω στοὺς κίονες τῆς Ἑλληνικῆς Σκέψης καὶ ἀναζήτησης*»⁽¹⁰⁾.

Εἶναι βεβαίως παγκόσμια ἀναγνωρισμένη ἡ ἀξία τῶν σκέψεων τῶν Ἑλλήνων σοφῶν, ἀλλὰ κυρίως στὸ φιλοσοφικὸ ἐπίπεδο καὶ εἰδικὰ γιὰ τὸν Ἡράκλειτο, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ἀκόμη καὶ σήμερα «σκοτεινός», ἴσως γιὰτὶ δὲν ἔχουμε εἰσχωρήσει στὸ βάθος τῆς διανοήσεώς του. Εἶναι ἄραγε σκοτεινὸς ἢ μήπως θὰ ἦταν σκόπιμο νὰ τὸν μελετήσουν καλύτερα οἱ θεωρητικοὶ ἐπιστήμονες καὶ νὰ ἀνακαλύψουν ἐνδεχομένως κάτω ἀπὸ τὶς θεωρούμενες σκοτεινὲς σκέψεις του, ἀπόψεις πολλὴν πέραν τῆς ἐποχῆς του.

Βιβλιογραφικὲς ἐπιλογές

1. Ἀξελός, Κ., «*Ὁ Ἡράκλειτος καὶ ἡ Φιλοσοφία*», μεταφ. Δ. Δημητριάδης, ἐκδ. «Ἐξάντας», 1962, σελ. 352.
2. Βέικος, Θ. 1995, «*Οἱ προσωκρατικοί*», ἐκδ. «Ἑλληνικὰ Γράμματα», σελ. 253.
3. Davies, P. 1983, «*Θεὸς καὶ μοντέρνα Φυσικὴ*», μετ. Θ. Τσουνκαλαδάκης, ἐκδ. «Κάτοπτρο», σελ. 382.
4. Διογένης Λαέρτιος, «*Ἄπαντα*», τομ. 4, ἐκδ. Ὁδ. Χατζόπουλος, σελ. 245.
5. Θανασουλόπουλος Κ.Κ., «*Ἡ χάωδης διαφορὰ Φιλοσοφίας-Θεολογίας*», «*Δαυλός*», τ. 306, σελ. 21363-21370.
6. Kirk, G. S., Raven, J. E. and Schofield, M. 1990, «*Οἱ προσωκρατικοὶ φιλόσοφοι*», μεταφ. Δ. Κούρτοβικ, ἐκδ. Μορφωτικὸ Ἴδρυμα Ἑθνικῆς Τραπέζης, σελ. 560.
7. Κυριαζόπουλος, Α. 1995, «*Προσωκρατικοί, Ἄπαντα*», Ἡράκλειτος, ἐκδ. «Κάκτος», σελ. 470.
8. Πανέρης, Ι. 1986, «*Προσωκρατικοὶ φιλόσοφοι*», ἐκδ. Κωνσταντινίδη, Θεσσαλονίκη, σελ. 149.
9. Ροῦσσο, Ε. 1987, «*Ἡράκλειτος, περὶ Φύσεως*», ἐκδ. «Παπαδήμα», Ἀθήνα, σελ. 211.
10. Δελαπόρτα, Δ. καὶ Ἀλεξανδράτου, Α. 2007.

Κώστας Θανασουλόπουλος

ΣΤΡΑΤΟΣ

Ἡ ἐκφυλίστικὴ ἱστορικὴ πορεία ένος κορυφαίου λειτουργήματος

τρατός: Οἱ φύλακες τῆς «πόλεως», τοῦ κράτους, τοῦ ἔθνους. Λειτουργία ἡχηρὴ ἀκόμη, ἀλλὰ τώρα θλιβερή, κενὴ σχεδὸν περιεχομένου. Τὸ ἡχηρὸ τῆς ὄνομα πρέπει νὰ ἀποδοθῇ στὴ νεώτερη Ἱστορία μας ὡς ἐθνικοῦ κράτους, μαζὶ μὲ ὅλα τὰ κράτη τῆς γειτονιάς του, ποὺ προέκυψαν ἀπὸ τὴν κατάρρευση τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ στὴ συνέχεια ἐπιδόθηκαν μὲ ἐθνικὸ πάθος... στὴν «σκύλευση» τοῦ πτώματός της.

Ἡ κατάρρευση βεβαίως αὐτὴ ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα μιᾶς χρονίζουσας κρίσης, ἀπὸ τὴν ἀδυναμία τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους –ὅπως καὶ τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν αὐτοκρατοριῶν, ποὺ ἡ σειρὰ τους θὰ ἔρθῃ ἕναν αἰῶνα ἀργότερα– νὰ ἀνταποκριθῇ στὶς πρωτόγνωρες ἀνάγκες τῆς Βιομηχανικῆς Ἑποχῆς, ποὺ τελικὰ θὰ ἐπιβάλουν τὸ Ἔθνος-Κράτος ὑπὸ τὶς ἰαχές τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασης ὡς τὴ νέα πραγματικότητα πολιτικοοικονομικῆς ὁργάνωσης τῶν εὐρωπαϊκῶν κατ' ἀρχὴν λαῶν.

Ἡ πραγματικότητα αὐτὴ, συναφῶς μὲ τὴ μαζικότητα παραγωγῆς, ὡς ἀρχή, στὴν βάση τῆς ὀγκούμενης ζήτησης τῶν νέων ἀγορῶν καὶ τοῦ πλεονάζοντος χρυσοῦ, ποὺ οἱ ἀνακαλύψεις τῶν νέων χωρῶν ἔφεραν, ἔφερε καὶ τὴ μαζικότητα στὴν ἀντίληψη καὶ πρακτικὴ χρήσης τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων. Τὸ σύστημα ἐπιστράτευσης καὶ ἡ κινητικότητα τῶν δυνάμεων τοῦ Ναπολέοντα γιὰ συγκέντρωση καὶ μαζικὴ χρήσι ἀνδρῶν στὸν κρίσιμο χῶρο καὶ χρόνο γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν συνασπιζόμενων συνεχῶς ἐχθρῶν του τελικὰ ἐπιβλήθηκαν σὲ παγκόσμια κλίμακα ὡς στρατιωτικὸ δόγμα.

Οἱ ἐθνικοὶ Στρατοὶ θὰ ἔχουν στὸ ἐξῆς ὡς ἀφετηριακὴ προϋπόθεση λειτουργίας τους τὴν θητεία στὰ πλαίσια τοῦ ἀνάλογου συστήματος ἐπιστράτευσης μὲ ἐπαγγελματίες πλέον στρατιωτικοὺς ἡγήτορες γιὰ τὴν αὔξηση τῆς ἐτοιμότητος χρήσης τους στοὺς δύσκολους καὶ ἐπικίνδυνους ἀλλὰ γεμάτους εὐκαιρίες κερδῶν καιροῦς, ποὺ ἔφερε ἡ Βιομηχανικὴ Ἑποχή. Τὸ ἐθνικὸ Κράτος θὰ ἐπιμεληθῇ μὲ ἰδιαίτερη φροντίδα τὸ θέμα γιὰ τὴν ὁμοιογενοποίηση τῶν στελεχῶν τοῦ Στρατοῦ μὲ τὴν ἴδρυση στρατιωτικῶν σχολῶν.

ΟΙ «ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ» ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ «ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ»

τοι στήθηκε και ὁ δικός μας Στρατός, πού, γιὰ νὰ δῇ τὸ «φῶς» του, παρέλασαν πληθώρα ξένων ἀποστολῶν (Γάλλοι κυρίως) ἀπ' τὸν τόπο μας. Ὁ ἀλυτρωτισμὸς ὅμως φούντωσε μέσα στὶς νέες συνθήκες τὶς συνειδήσεις τῶν ὑπηκόων καὶ τοῦ δικοῦ μας ἐθνικοῦ Κράτους καὶ «φούσκωσε» κατὰ προέκταση τὰ μυαλὰ τῶν ἰθυνόντων του. Μὲ τὴν ἐνθάρρυνση τοῦ διεθνοῦς τότε παράγοντα (Μεγάλες Δυνάμεις) ἀνασκουμπώθηκαν ἄρχοντες καὶ ὑπῆκοοι γιὰ τοὺς Βαλκανικοὺς Πολέμους.

Ἡ ἐπιχείρηση ὅμως αὐτὴ προϋπέθετε μία ἄνευ προηγουμένου πολεμικὴ κινητοποίηση τοῦ νεοσύστατου καὶ ἀδύναμου σχετικὰ ἐθνικοῦ μας Κράτους, παράλληλη καὶ ἀνάλογη τῶν λοιπῶν βαλκανικῶν νέων κρατῶν. Ὁ σκοπὸς γιὰ τὴν περίπτωσή ἦταν ἓνας. Νὰ προλάβουμε τὸ «κομμάτι», πὺν ἔπεφτε στὴ μεριά μας, καὶ μάλιστα ὅσο γινόταν μεγαλύτερο. Ὅλα ἐπομένως θὰ γίνουν Στρατός, βοηθούσης καὶ τῆς βασιλευομένης, μὲ τὸ βασιλιᾷ ἀρχιστράτηγο τοῦ ἔθνους.

Ὁ τίτλος Στρατηγὸς

ἔγινε ἡχηρὸς καὶ

βαρύγδουπος

τὸν 20ὸ αἰ., γιὰ

νὰ ἀνταποκριθῇ

ψυχολογικὰ στὸν

πρωτοφανῆ ὄγκο

Στρατοῦ, πὺν ἡ

κινητοποίηση ἔφερε.

Ἐκεῖ ἱστορικὰ βρίσκεται τὸ «φούσκωμα», μέσα σὲ ὅλα τὰ «φουσκώματα», τοῦ τίτλου Στρατηγός, πὺν ἔγινε ἡχηρὸς καὶ βαρύγδουπος, γιὰ νὰ ἀνταποκριθῇ ψυχολογικὰ στὸν πρωτοφανῆ ὄγκο Στρατοῦ, πὺν ἡ κινητοποίηση ἔφερε.

Στὸ μεσοπόλεμο ἄρχισε ἀπότομα νὰ «ξεφουσκώνη», μὲ αἰτία τὸ διχασμὸ καὶ τὴ μεγάλη καταστροφή πὺν ἔφερε, μὲ συνακόλουθα τοὺς «καυγᾶδες» τῶν στρατιωτικῶν, πὺν στὸ ὄνομα τῆς δημοκρατίας ἐξελίχθηκαν ὠρισμένοι ἀπ' αὐτοὺς σὲ δικτάτορες καὶ στὸ σύνολο τοὺς ἐν δυνάμει δικτάτορες.

Ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ Γεωργίου καὶ ἡ δικτατορία τῆς ἄλλης πλευρᾶς (Μεταξᾶς) μὲ σαφῇ στήριξη καὶ αὐτῆς τοῦ βρετανικοῦ παράγοντα «ξαναφούσκωσε» τὸν τίτλο «Στρατηγός», γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἀνταποκριθῇ στὸ ἐπείσودیον πὺν ἐτοιμαζόταν στὴν Ἀλβανία. Καὶ ἔπρεπε νὰ ἀνταποκριθῇ μὲ ἐπάρκεια, δεδομένου τοῦ λαϊκοῦ ξεσηκωμοῦ, πὺν θὰ ἔφερεν ἡ ἰταλικὴ πρόκληση.

Ἡ γερμανικὴ εἰσβολὴ καὶ κατοχὴ ὅμως «στράβωσε» τὰ βρετανικὰ πράγματα, καὶ ἡ ἀντίσταση τὰ μπερδεψε ἐπικίνδυνα, ἀπὸ τὴν ἀδυσώπητη ἀνάγκη προσαρμογῆς τοῦ βρετανικοῦ σεναρίου στὴν ἀναδυόμενη ἀμερικανικὴ πραγματικότητα μέσα ἀπὸ φοβεροὺς καυγᾶδες τῆς «ἀγίας» ἀγγλοσαξονικῆς οἰκογένειας. Τώρα ὅμως ὁ τίτλος θὰ «ξεφουσκώσῃ» ἐντελῶς, ἀφοῦ οἱ φέροντες αὐτὸν εἴτε τὰ βρῆκαν μὲ τὸν κατακτητὴ... στὴν βάση τοῦ ἴδιου σεναρίου, πὺν βρέθηκαν τοποθετημένοι, εἴτε ἐξαφανίστηκαν ἀπ' τὴν ἐθνικὴ μας σκηνή, ὅπου θὰ παιζόταν τὸ δράμα τῆς ἀντίστασης τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

*Ὁ Στρατηγὸς Κ. Καλλά-
ρης (1858-1940) ὑπῆρ-
ξε ἀπὸ τοὺς ἰδιαίτερα
γνωστοὺς στοὺς δύο
Βαλκανικοὺς Πολέμους
μὲ τοὺς ἥρωικοὺς ἀγῶ-
νες τῆς Μεραρχίας του.
Στὴ δημοτικότητά του
συντετέλεσε τὸ ὅτι κατὰ
τὸν ἀγῶνα τῆς Ἡπείρου
ὁ γυιὸς του ἔπεσε μαχό-
μενος ἥρωικά. Μὲ спа-
ρτιατικὴ νοοτροπία τὸν
κῆδευσεν καὶ ἐξακολούθη-
σε ἀμέσως τὴν πολεμικὴ
του δράση.*

Ὁ ἐμφύλιος μὲ τὴ νίκη τοῦ ἐθνικοῦ Στρατοῦ, μὲ τὸν Παπάγο τώρα ἀπὸ τὴ μία (ΗΠΑ) καὶ τὸ Παλάτι ἀπ' τὴν ἄλλη (Μ. Βρεταννία), κατάφερε τελικὰ νὰ τὸν «ξαναφουσκώσει»... μὲ τὴν παχυλὴ συνδρομὴ τοῦ σχεδίου Μάρσαλ. Τὸ μεταπολεμικὸ Ἕθνος-Κράτος μας ὅμως χρειαζόταν τὸν τίτλο αὐτὸν «φουσκωμένο», ὅσο γινόταν παραπάνω, γιὰ νὰ ἀνταποκριθῇ στὶς ὑποχρεώσεις του ὡς μέρους τοῦ «ἐλεύθερου» κόσμου, ἀπέναντι στὴν «ἀπειλὴ τοῦ κομμουνιστικοῦ κόσμου» καὶ τῆς ἰδεολογίας του. Ἡ χούντα δοκίμασε νὰ τὸν «ξαναφουσκώσει» στὰ πλαίσια τοῦ ρόλου τῆς μὲ τις ἐξατμίσεις τῶν τάνκς, ἀφοῦ ἀέρας ἀπὸ τὰ πνευμόνια τῶν ὑπηκόων τῆς δὲν ἔβγαινε. Καὶ τὸν «παραφουσκωσε», ἀλλὰ πέφτοντας αὐτὴ ἔσκασε καὶ ἐκεῖνος.

Οἱ Στρατηγοὶ γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ κρύφτηκαν, αὐτὴ τὴν φορὰ ἀπ' τὸν φόβο τῆς χλεύης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ποὺ στὸ σύνολό του ἔβλεπε στὸ πρόσωπό τους τὴν μισὴ Κύπρο νὰ χάνεται καὶ αὐτοὺς νὰ «δείχνῃ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον». Τὸ Ἕθνος-Κράτος μας, μὲ τὸν Καραμανλὴ καὶ τὸν Παπανδρέου στὸ τιμόνι του, θὰ βρῇ τώρα τὴ ρότα του στὴν ἀναδυόμενη Εὐρώπη γιὰ τὴ νέα φάση, ποὺ θὰ ἐρχόταν ἀδυσώπητη καὶ ἀπαιτητικὴ.

Νέα εποχή και Στρατός

ἐ τὴν «αὐτοπυροδότηση» κατάρρευσης τοῦ ὑπαρκτοῦ Σοσιαλισμοῦ στὴν ἔδρα του (σηματοδότηση νέας φάσης) ὁ κόσμος πρὸς στιγμὴ ἔδειξε νὰ ἐνοποιῇται. Ὁ Σοσιαλισμὸς μέσα ἀπὸ τὰ συντρίμια τῶν καθεστώτων του τώρα γίνεται βδέλυγμα, ντροπὴ καὶ πίκρα, γιὰ νὰ ἀκουμπήσῃ ὅπως-ὅπως στοὺς ἀστικούς θεσμούς— ὡς κρατούμενο γιὰ πράξεις τοῦ μέλλοντος. Ἀλλὰ τὸ κλίμα ἐνότητας τοῦ κόσμου μας θὰ διαταραχθῇ ἀπότομα καὶ ἐκκωφαντικὰ ἀπὸ τὴ δράση τῆς διεθνοῦς τρομοκρατίας. Ἡ προετοιμασία ὑπῆρξε ἔγκαιρη, μὲ τὸν Χομεϊνὶ στὸ τιμόνι τοῦ Ἰράν ἀπὸ τὸ 1979, χώρας ποὺ ἡ Γεωγραφία καὶ ἡ Ἱστορία τὴν προσδιορίζει ὡς βάση ἐλέγχου τοῦ ἐνδιάμεσου χώρου (Μέση Ἀνατολή) στὰ πλαίσια σήμερα τῆς ἰσλαμικῆς πραγματικότητας στὴν περιοχὴ. Τὸ «φούσκωμα» τοῦ Ἰράκ μὲ τὴν «τρόμπα» τῶν ΗΠΑ (Ἰρανο-ιρακινὸς πόλεμος) θὰ «σπρώξῃ» τὸν «ἡγέτη» του στὴν λάθος κίνηση.

Γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ ὁ κόσμος θὰ χωριστῇ στοὺς «καλοὺς» ὑπηκόους τῶν δημοκρατικῶν κρατῶν καὶ στοὺς «κακοὺς» ἰσλαμιστές, ποὺ ἡ δράση τους ἐκτὸς τῶν ἀναγνωρισμένων κρατικῶν πλαισίων γίνεται τρομοκρατία, στὴν βάση τῆς ἄμεσης διεκδίκησης τῆς γῆς καὶ τοῦ πλούτου τῶν χωρῶν τους. Ἡ ἀπειλή, ποὺ ἐκφράζουν οἱ νέοι «κακοί» τῆς Ἱστορίας, μὲ πιθανὴ ἐκμετάλλευση τῶν ἱστορικῶν δικτύων τῆς τρομοκρατίας σὲ παγκόσμια κλίμακα, γίνεται κάτι σὰν καρκίνος, ποὺ ἀπειλεῖ καίρια τὴν ἰσορροπία τοῦ παγκόσμιου συστήματος.

Ἡ νέα ἀπειλὴ θὰ συμβάλῃ ἀποφασιστικὰ στὴν ἀναδιαμόρφωση τῶν κρατικῶν μονάδων αὐτοῦ γιὰ τὴν ἀποτελεσματικώτερη δράση τους ὡς ὀργανικῶν μερῶν του καὶ τὴν ἀποτροπὴ τῶν κινδύνων «καρκινικῶν μεταστάσεων» (τρομοκρατία) στὸν κοινωνικὸ ἰστό, ποὺ αὐτὰ καλύπτουν. Ἡ συλλογικότητα ἐπομένως ἀναδεικνύεται ὡς ἡ πρώτη ἀρχὴ γιὰ τὴ νέα περίοδο. Συνακόλουθα τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος, ὅπως ὅλα τὰ Ἑθνη-Κράτη ποὺ «σέβονται» τὴ διεθνὴ παρουσία τους, θὰ πρέπει σιγά-σιγὰ καὶ «κομπά» νὰ ἀπομακρύνεται τώρα ἀπὸ τὸ βασικὸ συστατικὸ του, πάνω στὸ ὁποῖο στήριξε τὴν ὑπαρξὴ του, δηλαδὴ τὸ ἔθνος. Ὁ ἐλεύθερος ἀνταγωνισμὸς μὲ τὰ ἔθνη Κράτη στὸ τιμόνι τῶν οἰκονομιῶν τους κλείνει πλέον τὸν κύκλο του. Ὁ Κένυς παραδίδει τὴ σκυτάλη στοὺς νεοφιλελεύθερους μὲ βαρὺ ἀπολογισμὸ τῆς δράσης τῶν Ἑθνῶν-Κρατῶν (δύο Παγκόσμιοι Πόλεμοι καὶ ἓνας Ψυχρὸς ἄλλα καὶ μίᾳ ἀπέραντη σειρὰ μικρότερης κλίμακας πολέμων, ποὺ μάτωσαν καὶ σημάδεψαν βαθιὰ τὸν κόσμο μας).

Τὸ νέο Κράτος θὰ πρέπει νὰ ἐκσυγχρονίσῃ τὶς δομὲς του, ὥστε νὰ γίνῃ πιὸ μικρό, συνεργάσιμο, συνεκτικὸ καὶ οἰκονομικὸ στὴν βάση τῶν νέων τεχνολογιῶν ἀλλὰ καὶ λιγώτερο ρυπογόνον, ὅσο γίνεται, γιὰ νὰ μᾶς ἀντέξῃ ὁ πλανήτης. Τὸ θεσμικὸ του πλαίσιο πρέπει ἐπομένως νὰ προσαρμοσθῇ ἀνάλογα σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς (ἐπιδιωρωμένος «ἀσκός» ἀπ' τὶς ταλαιπωρίες χρήσης του ὡς ἐθνικοῦ

Κράτους, πού θὰ πρέπει νὰ ἀντέξῃ τῶρα τοὺς νέους θεσμοὺς διεθνοῦς συλλογικότητας καὶ συνεργασίας ὡς «νέος οἶνος»). Ἔτσι λοιπὸν καὶ ὁ ἐθνικός μας Στρατός, ὡς μέχρι χθὲς κεντρικὴ κολῶνα τοῦ ἐθνικοῦ μας Κράτους, ὅπως κάθε ἐθνικός Στρατός, ὀφείλει νὰ προσαρμοσθῇ καὶ αὐτὸς στὴ νέα πραγματικότητα μὲ τὴν ἀπαιτούμενη προσοχή.

Καὶ προσαρμογὲς ἐδῶ σημαίνει:

- ❶ Ἀπομαξοποίηση τοῦ στρατιωτικοῦ ὀργανισμοῦ ὡς βασικὴ ἀρχὴ ἐκσυγχρονισμοῦ του.
- ❷ Ἀνάπτυξη τῆς συλλογικότητας, κατ' ἀρχὴν στοὺς τρεῖς κλάδους, γνωστῆς ὡς διακλαδικότητας, καὶ ἐπέκτασή της ὅπου καὶ ὅπως τὸ νέο Κράτος ἔχει ἀνάγκη.
- ❸ Προώθηση τῆς ἐπαγγελματικῆς δομῆς τῶν μονάδων μὲ σταδιακὴ μείωση τῆς θητείας στὰ ὅρια πού οἱ συγκυρίες ἐπιτρέπουν.
- ❹ Ἀνάπτυξη τῆς ἐπιχειρησιακῆς ἱκανότητας ἐπιτελείων καὶ μονάδων στὴν κατεύθυνση ζήτησης τῶν ὑπηρεσιῶν τους στὴν βάση τῶν νέων ἀπειλῶν, πού τὸ σύστημα ὀρίζει.
- ❺ Ἱκανότητα συλλογικῆς δράσης στὰ πλαίσια διεθνῶν ἀποστολῶν.

Ἡ (ἀρχετυπικὴ) ἔννοια τοῦ ὅρου «Στρατηγός»

πὸ τὰ παραπάνω γίνεται προφανὴς ἡ μετάπτωση τοῦ ἐθνικοῦ Στρατοῦ... σὲ λεγεῶνα μιᾶς σύγχρονης αὐτοκρατορίας καὶ τοῦ Στρατηγοῦ τῆς πόλης σὲ τζένεραλ, κάτι σὰν γενικοῦ διευθυντῆ κάποιας ἐπιχειρήσεως, ἃς ποῦμε. Καὶ ἐξηγούμεστε, *Στρατηγός*, ὅπως ἡ λέξις ἀποκαλύπτει, σημαίνει τὸ φυσικὸ πρόσωπο πού *ἄγει Στρατό*· δὲν ἄρχει ἀλλὰ ἄγει, πράγμα πού σημαίνει:

- ❶ ὅτι ἐξουσιοδοτεῖται ἀπὸ τὴν πόλιν νὰ ἄγῃ τὸ Στρατό της σὲ συγκεκριμένο χώρο καὶ χρόνο γιὰ ἀγῶνα ἐναντίον συγκεκριμένου ἐχθροῦ, πού ἀπειλεῖ τὴν ἐλευθερίαν τῶν πολιτῶν της, καὶ στὴ συνέχεια νὰ ἐπανέλθῃ σὲ τὶς ἀσχολίες του, μαζὶ μὲ ὅλους αὐτοὺς πού ὠδήγησε στὸν ἀγῶνα, ὡς πολίτης πλέον, τιμώμενος ἢ τιμωρούμενος ἀνάλογα μὲ τὴν ἀπειλὴ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀγῶνα,
- ❷ τὸ «ἄγειν Στρατόν» προϋποθέτει ἱκανότητα ἡγεσίας καὶ συνακόλουθα χρῆσης τῆς δύναμης, πού ἡ πόλις ἐμπιστεύεται στὸ Στρατηγό της, τοῦ Στρατοῦ. Ὁ Στρατὸς ὅμως προκύπτει ἀπ' τὴ θεσμικὰ καθωρισμένη μεταστροφὴ τοῦ πολίτη σὲ ὀπλίτη, καὶ ὅπου ὁ τελευταῖος γίνεται μέρος (ἰόν) ἑνὸς συνεκτικοῦ γιὰ τὸ σκοπὸ ὀργανισμοῦ, τοῦ Στρατοῦ, δηλαδὴ στρατιώτης. Ἀλλὰ ἡ πόλις παραμένει πόλις, χωρὶς τὸν κίνδυνο νὰ γίνῃ στρατόπεδο ἀπὸ τὴ μεταστροφὴ αὐτή.

Ἐπαγγελματισμὸς στὸ Στρατὸ

πομένως γίνεται φανερό, ὅτι τόσο ὁ Στρατὸς ὅσο καὶ ὁ Στρατηγὸς ὡς θεσμοὶ ἀφοροῦν σὲ περιστασιακὴ λειτουργία τῆς πόλης καὶ εἰδικώτερα σὲ περιστάσεις ἐσχάτης δοκιμασίας της, ὅταν ἀπειληται ἢ ἐλευθερία τῶν πολιτῶν της. Αὐτὸ προφανῶς ἀντιφάσκει μὲ τὸν ἐπαγγελματικὸν χαρακτήρα τοῦ θεσμοῦ, ἀφ' ὅτου ἴσχυσε καί, ὅπως δείχνουν τὰ πράγματα, θὰ συνεχίσῃ πιὸ ἔντονα καὶ ὀργανωμένα νὰ ἰσχύῃ στὸ μέλλον. Ὁ ἐπαγγελματικὸς ὅμως χαρακτήρας τοῦ Στρατοῦ προϋποθέτει τὴν ὑπαρξὴ διαρκοῦς ἀπειλῆς, κάτω ἀπὸ τὴν ὁποία ὀφείλει νὰ ζῇ ἡ πόλις. Ἀλλὰ γιατί; Τί μπορεῖ νὰ κάνῃ μία πόλις, ποὺ νὰ ἐκθέτῃ τοὺς πολίτες της σὲ συνεχῆ ἀπειλή, καὶ πῶς αὐτοὶ τὸ δέχονται; Ἡ Ἱστορία ἔχει καὶ πάλι τὸ λόγο.

*Ἔτσι ὁ Στρατὸς
τῆς πόλης γίνεται
στὴ συνέχεια
ἐπαγγελματικός,
Στρατὸς τῆς κάστας,
ὡς μόνιμος φύλακας
τῶν συμφερόντων
της. Αὐτὴ ἄνετα τώρα
μπορεῖ νὰ πληρώνῃ
γιὰ τὴ συντήρηση καὶ
τὸν ἐκσυγχρονισμό
του ἀπὸ τὰ μεγάλα
καὶ ἄνομα κέρδη της.*

Ὁ ἐπαγγελματισμὸς ἐδῶ ἀρχίζει, ἀφ' ὅτου ἡ πόλις ἐπέτρεψε στὴν ἡγετικὴ τῆς ὁμάδα νὰ ἐπεκτείνῃ τὴς ἐμπορικῆς τῆς δραστηριότητες πέραν τῶν πραγματικῶν της ἀναγκῶν σὲ βάρος ἄλλων πόλεων, ποὺ βρέθηκαν ἐμπρὸς της στὸ κυνήγι τοῦ πλούτου καὶ τῆς δύναμης. Ὁ Στρατὸς τώρα γίνεται ἐργαλεῖο κυριαρχίας, καὶ ἡ πόλις μοιραία μπαίνει στὸ δρόμο τῆς αὐτοκρατορικῆς της συγκρότησης καὶ κινητοποίησης, ἄτυπης ἢ μὲ σφραγίδα. Τότε ἐκ τῶν πραγμάτων ὁ Στρατὸς τῆς ἐπικυρίαρχης πόλης-αὐτοκρατορίας γίνεται μόνιμος καὶ ἐπαγγελματικὸς χαρακτήρα, στὴν βάση τῆς μόνιμης πλέον ἀπειλῆς, ποὺ ἀντιμετωπίζει ἀπὸ ὅλους αὐτοὺς, στοὺς ὁποίους ἔχει παρὰ τὴ θέλησή τους ἐπιβάλλει τὸ κράτος της, καθιστώντας τοὺς ἐσωτερικὸ προλεταριάτο της γιὰ ἀντλήσι καὶ συσσώρευση πλούτου. Καὶ αὐτὸ πρὸς ὄφελος κατὰ βάση τῆς ἄρχουσας οὕτω πως μειονότητας, ποὺ γίνεται κάστα τώρα γιὰ τὴ διασφάλισι τῶν συμφερόντων της ἀσφαλέστερα καὶ μονιμώτερα.

Πέραν ὅμως τῆς ἀπειλῆς ποὺ ἐγκυμονεῖ τὸ ἐσωτερικὸ προλεταριάτο, ποὺ βλέπει τὸν πλοῦτο τῆς γῆς του νὰ γίνεται ἀντικείμενο ἐκμετάλλευσης, ὑπάρχει καὶ τὸ ἐξωτερικὸ προλεταριάτο, οἱ «βάρβαροι», ποὺ νοιώθουν καὶ αὐτοὶ ἀπειλητικὴ τὴν ἀνάσα τῆς κάστας στὸ σβέρκο τους. Αὐτοὶ ὅμως εἶναι «βάρβαροι» καί, ὅταν ἐρεθίζονται, γίνονται ἐπιθετικοὶ καὶ ἐπικίνδυνοι. Ἔτσι ὁ Στρατὸς τῆς πόλης γίνεται ἐπαγγελματικός, Στρατὸς τῆς κάστας, ὡς μόνιμος φύλακας τῶν συμφερόντων της. Αὐτὴ ἄνετα τώρα μπορεῖ νὰ πληρώνῃ γιὰ τὴ συντήρησι καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμό του ἀπὸ τὰ μεγάλα κέρδη της.

Τὸ κακὸ βέβαια ἄρχισε νωρὶς, ἐκεῖ ποὺ ξεκίνησε ἡ «γνωστὴ» Ἱστορία τοῦ Κόσμου μας, στὸ «λίκνο» τῶν πολιτισμῶν, ὅπως τὸ μάθαμε, στὴ Μεσοποταμία. Οἱ

Φωτογραφία ενός από τους χιλιάδες έγχρωμους Αμερικανούς επαγγελματίες στρατιώτες στο Αφγανιστάν, αυτούς που οι ίδιοι οι Αμερικανοί χαρακτηρίζουν ως «φτηνό μαυροκίτρινο κρέας».

ἐκεῖ πολιτισμοὶ ἀναδείχθηκαν ἀπ' τὴ στρατιωτικὴ δράση κάποιων μειονοτήτων, ἰδιαίτερα δραστήριων καὶ ἱκανῶν στὴν συγκέντρωση πλούτου καὶ δύναμης, γιὰ νὰ κλείσῃ τὸ κεφάλαιο αὐτὸ τῆς Ἱστορίας μὲ τὴν ἀπέραντη Περσικὴ Αὐτοκρατορία καὶ τῶν ἀναλόγων διαστάσεων στρατιωτικὸ τοῦ ὄργανισμοῦ.

Ὁ δικός μας Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας, παίρνοντας τὸ μήνυμα τῆς κατάρρευσής της, καὶ ἀφοῦ ὁ πατέρας του ἐγκαιρὰ ὑπέταξε στὸ Κράτος-πόλη του τὶς Ἑλληνίδες πόλεις στὸ σύνολό τους, πλὴν Σπάρτης, κινήθηκε δραστήρια ὡς στρατηγός-αὐτοκράτορας καὶ ἐπέτυχε μετὰ ἀπὸ 13 χρόνια συνεχοῦς πολεμικῆς δράσης νὰ γίνῃ ὁ ἀδιαμφισβήτητος κύριος τοῦ Περσικοῦ θρόνου. Ὁ Στρατὸς του προσαρμόσθηκε στὶς πάγιες ἀνάγκες τῆς αὐτοκρατορίας, στὸν κρίσιμο αὐτὸ ἐνδιάμεσο χώρο, ποὺ αὐτὴ κάλυπτε, στέλνοντας τὸ σχετικὸ (αὐτοκρατορικὸ) μήνυμα στὴν ἀναπτυσσόμενη ἤδη δύναμη στὸ κέντρο τῆς Μεσογείου, τὴν πόλη τῆς Ρώμης. Σὲ λίγο αὐτὴ θὰ πάρῃ τὴν αὐτοκρατορικὴ «σκυτάλη» ἀπ' τὰ χέρια τῶν Μακεδόνων, μετατοπίζοντας ἀποφασιστικὰ τὸ κέντρο βάρους τοῦ κόσμου ἀπὸ τὴ Μεσοποταμίᾳ στὴ Μεσόγειο. Ὁ Στρατὸς τῆς Ρώμης γρήγορα θὰ ἐξελιχθῇ σὲ πρότυπο ἐπαγγελματικοῦ Στρατοῦ στὴν ὑπηρεσία μιᾶς γιγαντιαίας μεσογειακῆς αὐτοκρατορίας, ἓνα ἀπίθανο μείγμα βαρβάρων καὶ μὴ, φοβερῆς ὅμως ἐπιχειρησιακῆς ἱκανότητος.

Μερικὲς χρήσιμες ὑπομνήσεις

Στρατὸς καὶ ὁ Στρατηγὸς τῆς πόλης ἤδη βρίσκονται μακριὰ ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ ἀφετηρία τους. Στὴ σύγχρονη ἐκδοχή τους, ἐνῶ φαίνεται ὅτι δεσμεύονται στὴν προσπάθεια τῆς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν της, στὴν πράξη αὐτὸ διαστρέφεται ἀπὸ σκοπιμότητες, ποὺ ἡ «πόλη» (=Κράτος) καλεῖται νὰ ὑπηρετήσῃ ὡς μέλος τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν, ὅπου ἀνήκει, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς σύγχρονης παγκόσμιας Ἀμερικανικῆς Αὐτοκρατορίας. Σκοπιμότητες, ποὺ δὲν ἔχουν σχέση μὲ τὴν ἐλευθερία τῶν πολιτῶν της, ἀλλὰ μὲ συμφέροντα διεθνῶν καὶ μὴ παραγόντων, ἀπὸ τὴν στήριξη τῶν ὁποίων συναρτᾶται τῶρα αὐτή. Ἐτσι ὁ Στρατηγὸς τῆς πόλης, μὴ ἐκφράζοντας τὴν οὐσία τῆς ἀποστολῆς του, γίνεται πρόσωπο ἀδιάφορο στὰ μάτια τοῦ πολίτη-ὑπηκόου αὐτῆς. Ὁ τίτλος ἡγεῖ πλέον ὡς κενὸς οὐσίας περιεχομένου στὶς λέσχες ἀπόστρατων, γιὰ νὰ δίνει χαρὰ στοὺς φέροντές τον.

Γίνεται ἐπομένως σαφές, ὅτι κεντρικῆς σημασίας ἔννοια γιὰ τὸ θέμα μας εἶναι αὐτὴ τοῦ πολίτη. Ἡ ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὶς συντεταγμένες, ποὺ ὡς ὅρος καλύπτει, διαστρέφει, ὅπως εἶδαμε, ὅτι συναρτᾶται ἀπ' αὐτὴν καὶ γιὰ τὴν περὶπτωσή μας τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Στρατηγοῦ τῆς πόλης.

Ὁ πολίτης ὅμως, γιὰ νὰ λειτουργήσῃ μὲ τὴν ἀναγκαίᾳ πληρότητα, ποὺ ὁ ὅρος πολίτης καλύπτει, ἀπαιτοῦνται ὠρισμένες προϋποθέσεις λειτουργίας τῆς πόλης, ὅπου αἰσθάνεται ὅτι ἀνήκει. Καὶ οἱ προϋποθέσεις αὐτὲς ἔχουν νὰ κάνουν μὲ τὶς ἀξίες, ποὺ ἡ ἴδια ἡ ζωὴ τῶν κοινωνιῶν ἔχει ἀναδείξει ὡς πάγιες ἀξίες τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Ἱστορία ἔδειξε καθαρά, ὅτι οἱ ἀξίες αὐτὲς στὰ πλαίσια λειτουργίας τῆς πόλης πρέπει νὰ ἐκλύουν ἀρετὴ ἀπ' τὴν ψυχὴ τοῦ πολίτη, ἀναγκαίᾳ συνθήκη ἀνέλιξής του ὡς ἀνθρώπου, μέσα στὸ οὕτω πῶς κλειστὸ κύκλωμα ἀξίες-ἀρετῆ-ἀξίες. Τότε καὶ μόνον ἡ πόλη ἀποκτᾷ ἔννοια ὡς συλλογικὸ μέσο ἀνέλιξης τοῦ ἀνθρώπου, ἐπιβάλλοντας τὴν ἐνεργὸ καὶ οὐσιαστικὴ συμμετοχὴ τοῦ συνόλου τῶν πολιτῶν ὡς δήμου, ποὺ μὲ τὴν κορυφαία λειτουργία του, τὴν Ἐκκλησίᾳ τοῦ Δήμου, φέρνει στὴν ἐπιφάνεια τῆς πόλης τὰ προβλήματα κατ' ἀρχὴν τῆς καθημερινότητος μαζί μὲ τὰ πάθη τους.

Ἐτσι αὐτὰ βγαίνουν σὲ κοινὴ θέα τῆς πόλης. Τὸ Θέατρο ἀναλαμβάνει στὴ συνέχεια νὰ τὰ δεῖξῃ καὶ νὰ διδάξῃ! Ἐκεῖ ὁ πολίτης θὰ ἀναγνωρίσῃ τὰ λάθη καὶ τὰ πάθη του, ἐκεῖ θὰ διδαχθῇ τὶς ἀξίες τῆς πόλης ὡς ἀντίδωρο τῆς συμμετοχῆς του, ἐκεῖ θὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀλήθεια τῆς πόλης, τὴν ἀλήθειά του, ἐκεῖ θὰ νοιώσῃ νὰ ἀναβλύξῃ ἡ ἀρετὴ ἀπὸ μέσα του, καθάριο νερό, γιὰ νὰ «ξεπλύνῃ» τὶς βρωμιές του. Ἐτσι γίνεται ἡ κάθαρση τοῦ ἴδιου καὶ τῆς πόλης, πράγμα ποὺ θὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ ἀνέβῃ στὸ ἐπόμενο σκαλοπάτι (δίδα-σκαλία) στὴν ἀπότομη κλιτὺ ἀναρρίχησης του, ποὺ ὁ ἴδιος ἀποφάσισε, μὲ ὄραμα τὸ μεγάλο πλατὼ δικαίωσής του ὡς ἀνθρώπου. Ἡ ἀνδρεία, δεύτερη μετὰ τὴν σωφροσύνη ιδιότητα τῆς ἀρετῆς (μάχη κατὰ τῆς ἀντιθέτου ροῆς καὶ παρὰ τὸ δίκαιο), ἔχει νὰ κἀνῃ κατὰ τὴν φυσικὴ διάσταση τῶν

πραγμάτων με τὸ Στρατὸ καὶ τὸ Στρατηγὸ τῆς πόλης ὡς ἐκφραστὴ τῆς σταθερῆς θέσης τῶν πολιτῶν της γιὰ τὴν προάσπιση τοῦ ὑπέρτατου ἀγαθοῦ τῆς ἐλευθερίας. Αὐτὸ ὀρίζει ἡ κατὰ τὸ δίκαιο ροὴ τῶν πραγμάτων τῆς πόλης.

Στὴ σύγχρονη ὁμως ἐκδοχὴ τῆς πόλης, ὅπως εἶδαμε καὶ καταλαβαίνουμε ὅλοι, ἡ ροὴ τῶν πραγμάτων της δὲν ρυθμίζεται ἀπ’ αὐτὴν καὶ οὔτε βαίνει κατὰ τὸ δίκαιο ἀλλὰ κατὰ τὰ συμφέροντα τῶν ἰσχυρῶν παραγόντων. Καὶ ὅλοι καταλαβαίνουμε, τί σχέση μπορεῖ νὰ ἔχουν αὐτὰ με τὸ δίκαιο. Συνακόλουθα Στρατὸς καὶ Στρατηγὸς τῆς πόλης, μὴ ἐκφράζοντας τὴν (ἀρχετυπικὴ) οὐσία τῶν ὄρων ποὺ τυπικὰ καλύπτουν, βρίσκονται ἐκεῖ ποὺ βρίσκονται στὶς συνειδήσεις τῶν πολιτῶν της.

Ἐπίλογος

κοίτη τοῦ μεγάλου ποταμοῦ τῶν λαῶν τοῦ κόσμου εἶναι πιά πολλὴ μακριὰ ἀπὸ τὰ «ψηλὰ βουνά» μετὰ τὰ «καθάρια νερά» τῶν «πηγῶν» τους, ποὺ τὸν διαμόρφωσαν. Τώρα τὰ νερά εἶναι βρώμικα καὶ αὐτοί, «γαντζωμένοι» ὅπως-ὅπως ἀπὸ τὰ κράτη ὅπου βρέθηκαν, ταξιδεύουν ξεχασμένοι στὸ ὄνειρο τοῦ τελικοῦ προορισμοῦ τους. Οἱ ἄρχοντες τῶν «καραβιῶν», μικρῶν ἢ μεγάλων, πολυτελῶν ἢ μὴ, λίγο πολλὸν τὸν ξέρουν. Ξέρουν ποῦ πηγαίνουν τὰ «καράβια» τους. Ἦδη ἡ μπλὲ γραμμὴ τῆς «μεγάλης θάλασσας», ὅπου χύνεται ὁ «ποταμός», προβάλλει στὸν ὀρίζοντά τους, καὶ ὁ «τερματικὸς σταθμός» ὅπου νὰ εἶναι θὰ φανῇ. Ἄλλο «πλοῖο» γιὰ τὸ ταξίδι στὴ μεγάλη θάλασσα τοὺς περιμένει, καὶ οἱ ἄρχοντες, ὅπως τοὺς δίδαξε τὸ παρελθὸν τῆς Ρώμης, ἐκεῖνοι οἱ «ἅγιοι» προκατόχοί τους συγκλητικοί, πρέπει νὰ ἔχουν τὸ νοῦ τους στὸν ἔλεγχο τοῦ τιμονιοῦ του, ἀλλὰ καὶ πόσοι καὶ ποιοί θὰ χωρέσουν σ’ αὐτό. Ἐκεῖ ὁμως ἡ πληροφορία-γνώση καὶ οἱ φυσικοὶ της φορεῖς (ἐπιστήμονες) θὰ πάρουν ἐκ τῶν πραγμάτων τοῦ ταξιδιοῦ τὴ θέση τοῦ χρήματος καὶ τῶν ἐμπόρων. Δύσκολα πράγματα, ἴσως ὀριακὰ γιὰ τοὺς ἄρχοντες τώρα. Ἡ πρόκληση μέγιστη.

* * *

αὶ μετὰ τὴν πόλη, τίς ἀρχές καὶ τίς ἀξίες της τί γίνεται; Τὸ ποτάμι βέβαια δὲ γυρίζει πίσω, ἀλλὰ ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου λειτουργεῖ καὶ μετὰ ὁράματα, ποὺ τὸν κινητοποιοῦν καὶ τὸν ὀδηγοῦν στὴν πορεία, ποὺ ἀποφάσισε νὰ ἀκολουθήσῃ. Τὸ ὄραμα τῆς πόλης, τῆς Ἑλληνίδας πόλης, γίνεται ἐκ τῶν πραγμάτων σημεῖο ἀναφορᾶς, φωτεινὸ ἀστέρι γιὰ τὸ μεγάλο ταξίδι ποὺ ἔρχεται. Ἡ Φύση προνόησε καὶ πάλι ἔγκαιρα, πρὶν ἀπὸ δυόμισιν χιλιάδες χρόνια, καὶ ὁ νοῦν νοεῖτω.

Στάθης Νελλόπουλος

1821: ΟΙ ΑΘΡΗΣΚΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΩΤΕΣ

« γὼ εἰμὶ ἡ θύρα τῶν προβάτων. Πάντες ὅσοι ἤλθον πρὸ ἐμοῦ κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί... ἐγὼ εἰμὶ ὁ ποιμὴν ὁ καλός.» (Ἰωάνν., Γ 7). Κά-

πως ἔτσι ἀπὸ τοὺς κλέφτες καὶ τοὺς ληστές, ποὺ δὲν ἀρέσκονταν στὴν δουλεία τοῦ ποιμένα τοῦ «καλοῦ», ξεκίνησε ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821. Ἄνθρωποι ποὺ ἔνωσαν στὸ πετσί τους τί πάει νὰ πῇ νὰ εἶσαι πρόβατο καὶ ἐγκατέλειψαν τὴν «αὐλὴν τῶν λογικῶν προβάτων» («Ἀκαθ. Ὑμνος»), γιὰ νὰ βγοῦνε στὸ κλαριὸς ὡς λύκοι, ἐπιβεβαιώνοντας τὴν λαϊκὴ παροιμία ποὺ λέει, «ὅταν τὸ ἀρνὶ πάρῃ τὰ βουνὰ γίνεται λύκος».

Καὶ ἦταν ἐκεῖ, στὶς βουνοκορφές, ποὺ οἱ κλέφτες μιλοῦσαν λίγο, ἀλλὰ μιλοῦσαν Ἑλληνικά. Ἐκεῖ, στὰ βουνά, χτυποῦσε ἐλεύθερα ἡ καρδιά τοῦ Ἑλληνα, ἐκεῖ συνέχιζε ἡ ἀδούλωτη Ἑλλάδα. Ἄνθρωποι ἐλεύθεροι ἐν μέσῳ δούλων ρωμῶν, προδοτῶν κοτζαμπάσηδων, φορομπηχτῶν παπάδων καὶ σπιούνων κεχαγιάδων, ποὺ προτίμησαν μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ παρὰ σαράντα χρόνια σκλαβιὰ καὶ φυλακὴ.

 νθρωποι ποὺ «δὲν εἶχαν τὸν θεό τους». Ἀθεόφοβους τοὺς ἀνέβαζαν, ἀθεόφοβους τοὺς κατέβαζαν. Οὔτε στὰ ξωκλήσια δὲν πηγαίνανε, γιατί εἶχε παγανιές, παγίδα δηλαδή γιὰ τοὺς «παγκάνι». Ἦταν ὅμως πράγματι ἔτσι; Πράγματι ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, ποὺ ὡς κλέφτες δὲν εἶχαν πατήσει τὸ πόδι τους σὲ ἐκκλησία (εἶχε μπάτσους) οὔτε εἶχαν μεταλάβει (δήλωση μετάνοιας) οὔτε εἶχαν ἐξομολογηθῇ (ρουφιανιά), ποὺ ζοῦσαν στὶς σπηλιές καὶ ποῦ καὶ ποῦ στὰ μουλωχτὰ καὶ σὲ κανένα κρεβάτι, ἦταν ἄθεοι;

Ἦ μήπως ἦταν ἄθρησκοι; Διότι κατὰ τὴν γνώμη μου αὐτὸ ἦταν. Ἦταν ἄθρη-

ΚΑΙ Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΣΚΛΑΒΙΑ ΜΑΣ

Κλέφτες στο κρησφύγετό τους, πού βρίσκεται σὲ βραχώδη τοποθεσία κοντὰ στὴ λίμνη τῆς Κωπαΐδας (Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, «Ἱστορία Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», «Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν»).

Ἡ τακτικὴ τοῦ αἰφνιδιασμοῦ, γνωστὴ ὡς κλεφτοπόλεμος, ποὺ χρησιμοποιοῦσαν οἱ κλέφτες στὶς ἐπιθέσεις τους, καθὼς καὶ ἡ σκληρὴ καὶ ἀδιάκοπη καταδίωξή τους, τοὺς ἀνάγκασε νὰ ζοῦν μονίμως σὲ ἀπρόσιτες ὄρεινὲς τοποθεσίες, σὲ λημέρια καὶ σὲ κρησφύγετα.

σχοι καὶ τραγουδοῦσαν τὸν ἔρωτα, τὴν ζωὴ καὶ τὸν θάνατο στὰ τραγούδια τους. Αὐτοὶ ἦταν οἱ θεοὶ τους καὶ αὐτοὺς τραγουδοῦσαν. Τὴν ἱτιά, τὸν ἥλιο, τὸν ἀετὸ τραγουδοῦσαν καὶ ὕμνοῦσαν. Διότι περὶ ὕμνων πρόκειται. Τροπάρια δὲν εἶχαν μήτε ψαλμοὺς μήτε ἐξάψαλμους. Οὔτε γράμματα ἐγνώριζαν, ἀφοῦ οἱ παπᾶδες διάλεγαν ἀπὸ τῶν ὑποτακτικῶν τους τὰ παιδιά γιὰ τοὺς λόγους γραμματικούς, ποὺ προώριζαν γιὰ ψάλτες καὶ παπᾶδες.

Καὶ ἐπειδὴ ἀκριβῶς γράμματα δὲν ἤξεραν, γι' αὐτὸ μᾶς ἄφησαν κληρονομιά τὰ λόγια τους καὶ τὰ ἔργα τους μέσα ἀπὸ τὰ τραγούδια τους. Μᾶς ἄφησαν τὴν σκέψη τους καὶ τὰ αἰσθητήριά τους μέσα ἀπὸ τὴν μουσικὴ τους. Τέχνες ἄλλες

δὲν εἶχανε, δὲν ξέρανε. Εἶχαν φροντίσει οἱ χριστιανοὶ νὰ τὶς ἐξαλείψουν, ὡς γνωστόν. Τὰ λόγια τοὺς ὁμῶς μιλοῦν καθαρά. Πῶς θὰ χαρακτηρίζαμε ἄραγε τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ὑμνοῦν τὸν ἀμάραντο; Ἄθεους; «Σὺν φύλλο κιτρινίζω χωρὶς ἐσένα, ἥλιε μου», τραγουδᾶνε στὴν δημόσια παράδοση –καὶ πόσο δίκιο ἔχουν ἀλήθεια. Καὶ τί εἶναι τὸ τραγούδι; Ὡδὴ στὸν τράγο δὲν εἶναι; Καὶ τίνος θεὸς εἶναι ὁ τράγος, ἂν ὄχι αὐτῶν ποὺ ζοῦνε στὰ βουνά, ληστὲς καὶ κλέφτες τότε, «παγανιστές» πρὶν; Τραγοτόμαρα φοράγανε στὶς πλάτες τοὺς, τσαρούχι μὲ τὴν φοῦντα ἴδιο μὲ τούρκικο φεσάκι σὲ σόλα καὶ τὴν βράκα τοὺς, ποὺ τὴν εἶχανε τυλιγμένη μὲ τὸ λεπτούφαντο τῆς κυρᾶς, ποὺ τῆς κλέψανε τὰ μουλάρια καὶ ἀφοῦ κόψανε τὸ τόπι μὲ μία σπαθιά στὴν μέση νὰ κοντύνει, νὰ μὴν πιάνεται στὰ πουρνάρια, τυλίξανε ἀπὸ μισὸ γύρω ἀπὸ τὴν μέση τοὺς μέχρι πᾶνω ἀπὸ τὸν γόνα. Νὰ τί τραγοῦδαγαν, νὰ καὶ τί φόραγαν. Μὲ ὅ,τι βρῖσκανε ἀπὸ τὰ κλεμμένα τῶν κεχαγιαδῶν καὶ τῶν κοτζαμπάσηδων.

«Κάθε κλαράκι // κρατάει πουλάκι // ζευγαρωτό», τραγουδοῦσανε δὴθεν, καὶ οἱ... μνημένοι ἐπιαναν τὸ νόημα. Διασπορὰ ἀνὰ δύο καὶ ἄντε πιάσ' τοὺς. Ἄγριοι ἄνθρωποι, ἔτσι τοὺς ἔλεγαν, ἐπειδὴ μιλοῦσαν λίγο, ἀλλὰ ἦταν ἡ ἀνάγκη ποὺ τοὺς ἔκανε νὰ μιλοῦν λίγο. Κλέφτες ἦταν, κυνηγημένοι στὰ βουνά, δὲν ἔπρεπε ν' ἀκούγονται, καί, ἅμα πάλι ἔπρεπε ν' ἀκουστοῦν, βροντοῦσαν τὰ ρουμάνια ἀπὸ τὴν φωνή. Καθόντουσαν στὴν βίγλα πᾶνω στὸ κοτρῶνι ἀναπαντικά πᾶνω στὴν παχύά τοὺς φουστανέλλα καὶ θωροῦσαν ὀλημερίς. Ἄμα κανένα ἀγῶγι ἢ κανένα κοτζαμπάσης περνοῦσε τὸν κατήφορο, τὸν λήστευαν γιὰ τὰ πρὸς τὸ ζῆν καὶ δρόμο πάλι. Στὸ κλαρί.

Αὐτὴ ἦταν ἡ ζωὴ τοὺς, αὐτὴ ἡ καθημερινότητά τοὺς. Φτώχεια, δυστυχία, πόνος μὰ καὶ κείνη ἡ αἴσθησις ἐλευθερίας, ποὺ ἔχει ὁ ἄνθρωπος, ὅταν βρίσκεται στὴν φύση του. Σπίτια δὲν εἶχανε, κι ἂν εἶχανε, σπάνια τὰ ἔβλεπαν, στὰ κλεφτά. Ποῦ καὶ ποῦ καὶ κάποια ὁμορφι, ἔρωτες δυνατοί, ποὺ ἄντεχαν σὲ ὅλα, σὰν νὰ ἦταν θεοὶ λές, μὰ σπίτια δὲν εἶχανε. Οὔτε ἔπρεπε νὰ ἔχουν, γιὰ νὰ μὴν τοὺς τὰ κάψουν οἱ ἀγᾶδες.

* * *

κεῖνοι οἱ ἄνθρωποι λοιπόν, ποὺ σήμερα τοὺς χρωστᾶμε τὴν ἐλευθερίαν μας, δὲν εἶχαν θρησκεία. Οὔτε θρησκευτικὲς τελετὲς εἶχανε. Οἱ μοναδικὲς τοὺς τελετὲς ἦταν ὁ ἀρχαιότατος κυκλικὸς ἀριστερόστροφος χορὸς καὶ οἱ ὕμνοι τοῦ κλαρίνου ν' ἀντιλαλοῦν. «Τούτῃ ἡ γῆς, κυρὰ Γιώργαινα (κυρὰ τοῦ γεωργοῦ

εἶναι ἡ Δήμητρα), τούτη ἡ γῆς ποὺ τὴν πατοῦμε, ὅλοι μέσα θὲ νὰ μποῦμε», τραγουδάγανε καὶ χορεύανε σὲ μία τελετὴ ἐλληνικὴ, ποὺ κρατάει αἰῶνες καὶ τίποτα δὲν μποροῦσε νὰ τὴν σταματήσῃ, κανένas κοτζαμπάσης καὶ κανένas παπᾶς. Ἐκεῖ εἶναι οἱ ρίζες μας, ἐκεῖ πρέπει νὰ ψάξουμε γιὰ τὴν συνέχεια τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐκεῖ, ἀνάμεσα σὲ ἔνθεους λάτρεις τῆς Φύσης καὶ τῆς ζωῆς, τῆς ἐλευθερῆς ζωῆς. Ἐκεῖ, στοὺς κλέφτες, ποὺ γιὰ τὴν λευτεριά τὴν δική τους καὶ τὴν δική μας ξεσηκώθηκαν σὲ μπουλούκια καὶ πῆραν φαλάγγι ὅ,τι ἐμπόδιζε τὸ διάβα τους. Μιὰ χούφτα ξεβράκωτων κλεφτῶν, ποὺ πολεμοῦσαν χορεύον-
τας καὶ πεθαίνανε τραγουδώντας, ὅπως ζούσανε.

Ποὺ δὲν λογαριάζανε ζωὴ καὶ θάνατο, μήτε σκάγανε ἂν θὰ τοὺς θάψῃ πα-
πᾶς ἢ κανένas. Ἀρκεῖ νὰ πεθαίνανε λεύτεροι καὶ ἀδούλωτοι τραγουδώντας
καὶ χορεύοντας σὲ πείσμα τῶν «ἀγίων πατέρων» ὅλων, ποὺ τοὺς ἀπαγορεύα-
νε καὶ τὸ τραγούδι καὶ τὸν χορό.

* * *

τι εἴμαστε σήμερα τὸ χρωστᾶμε ἐν πολλοῖς σ' ἐκείνους τοὺς ἀν-
θρώπους, ποὺ δώσανε τὸ αἷμα τους γιὰ μία πατρίδα λεύτερη.
Ἔχουμε χρέος ἀπέναντί τους, ἐμεῖς, τὰ παιδιά καὶ τὰ ἐγγόνια
τους. Ἦτανε διπλὴ ἡ σκλαβιά, ποὺ βάραινε τοῦτο τὸν τόπο.
Ἐκεῖνοι κατάφεραν νὰ μᾶς ἐλευθερώσουν ἀπὸ τὴν τυραννία
τοῦ Ὁθωμανοῦ, ἀλλὰ ἄραγε ἐκεῖ τελείωσε καὶ ὁ ἀγῶνας; Ὁχι. Βροντερὸ ὄχι.
Ἡ σκλαβιά ἦτανε διπλὴ, καὶ ἀκόμη δὲν ἔχουμε τελειώσει. Τούτῃ τὴν παντέρμη
χώρᾳ τὴν κατατρέχει ἀκόμα ὁ ζυγὸς τῆς πνευματικῆς σκλαβιάς, καὶ εἶναι αὐτὸ
ἀκριβῶς τὸ χρέος ὅλων ἐμᾶς, ποὺ μὲ ἔργα θέλουμε νὰ τιμήσουμε ἐκείνων τοὺς
ἀγῶνες. Σ' ἐμᾶς ἔλαχε νὰ συνεχίσουμε τὴν ἀπελευθέρωση διώχνοντας τὴν
πνευματικὴ σκλαβιά τοῦ χριστιανοῦ εἰσβολέα, ποὺ σὰν βδέλλα συνεχίζει ἀκό-
μη σήμερα νὰ πίνη τὸ αἷμα τούτου τοῦ τόπου. Ὁ ἀγῶνας ἐκεῖνος συνεχίζεται
στὸ ὄνομα τῆς ἰδίας μὲ τότε θεᾶς. Τῆς Ἐλευθερίας. Εἴμαστε λίγοι, ναί, ἀλλὰ
κι ἐκεῖνοι λίγοι ἦταν. Ἄς μὴν περιμένουμε ἀπὸ τοὺς πολλούς. Οἱ πολλοὶ ἦταν
καὶ εἶναι ρωμιοί, ἄβουλο ποίμνιο, δίχως θέληση, δίχως ὄραμα, δίχως ἰδανικά.
Οἱ καιροὶ μᾶς εὐνοοῦν, καὶ δὲν μένει παρὰ νὰ ἀτσαλώσουμε τὴν θέλησή μας,
γιὰ νὰ ἀποτινάξουμε καὶ τὸν δυνάστη τοῦ σκοταδισμοῦ. Τοὺς τὸ χρωστᾶμε
ἐμεῖς, οἱ ἀπόγονοι, αὐτὸν τὸν ἀγῶνα. Εἶναι τὸ δικό μας χρέος.

Κλείτωρ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Όλγα Γριζοπούλου

Πηνελόπη Καζήλαρη

Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου

Παλαιά Διαθήκη Η προϊστορία του Χριστιανισμού

Ώση, Ιεσσαί, Ραχήλ και άλλα ονόματα Εβραίων προπατόρων αποτελούν τὰ κλαδιά του δέντρου προέλευσης τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου (καὶ ἡμῶν, τῶν Ἑλλήνων) στὸ ἐξώφυλλο τοῦ βιβλίου τῶν Θρησκευτικῶν Α' Γυμνασίου. (Εἰκόνα: Ζέφη Ἀλκαλαί.)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ «ΤΟΡΑ»... ΣΤΟ «ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ»

**Ἀνιστόρητη καὶ ἀντιεπιστημονικὴ προπαγάνδα
στο βιβλίο τῶν Θρησκευτικῶν τοῦ Γυμνασίου**

Ἦν ἴδια ὥρα, ποὺ σύσσωμη ἡ ρωμιοσύνη διερρήγγυνε τὰ ἱμάτιά της γιὰ τὴν ἀπόσυρση τοῦ βιβλίου Ἱστορίας τῆς Στ' Δημοτικοῦ, οὐδεὶς ἀσχολεῖτο μὲ τὰ ὑπόλοιπα σχολικὰ βιβλία τῆς Α'/θμιας καὶ Β'/θμιας Ἐκπαίδευσης, ὠρισμένα ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι –ὅπως καὶ τὰ προηγούμενα, ἐξ ἄλλου– γεμᾶτα ἀνακρίβειες καὶ ἱστορικὰ ψεῦδη, διδάσκονται ὅμως κανονικὰ στοὺς μαθητὲς χωρὶς τὴν παραμικρὴ ἀντίδραση ἀπὸ κανέναν. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα ἀποτελεῖ τὸ νέο βιβλίο Θρησκευτικῶν τῆς Α' Γυμνασίου, ποὺ φέρει τὸν τίτλο: «Παλαιὰ Διαθήκη. Ἡ προϊστορία τοῦ Χριστιανισμοῦ». Πρόκειται γιὰ ἓνα βιβλίο ἀντιεπιστημονικό, ἀνιστόρητο, ἀνθελληνικό, μὲ πολλὲς ἀνακρίβειες κι ὑπερβολές.

Ὁ Ἀλέξανδρος γονατιστὸς μπροστὰ στὸν Ἀρχираββίνο

Ἀξιότιμε κ. Λάμπρου,

Ναὶ μὲν ἓνα μέρος τῶν Ἑλλήνων ἐνδιαφέρθηκε γιὰ τὴν Ἱστορία τῆς χώρας μας, ἀλλὰ τὸ μεγάλο «Ἑλληνο-χριστιανικό» ποίμνιο ἔδρασε ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπηρεασμένο ἀπὸ τὴν ἀγανάκτηση τῶν ἱερωμένων γιὰ τὰ ἀρνητικὰ ποὺ γράφονται ἐναντίον τους καὶ ἰδιαιτέρως γιὰ τὴν ἀναφορά τῆς μὴ ὑπαρξῆς τοῦ «Κρυφοῦ Σχολειοῦ» καὶ τοῦ ἀνθελληνικοῦ ρόλου τῆς Ὁρθοδοξίας κατὰ τὸ 1821.

Τὸ σκεπτικὸ ποὺ μὲ ὠδήγησε σ' αὐτὴ τὴ διαπίστωση εἶναι ἡ ἀπορία, γιατί ὅσον ἀφορᾷ στὸ βιβλίο Θρησκευτικῶν τῆς Α' Γυμνασίου, ποὺ διδασκόταν πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια καὶ εἶχε σὰν ἀντικειμενικὸ σκοπὸ τὴν τεράστια προβολὴ τῶν ἁγίων καὶ μόνον αὐτῶν, δὲν ὑπῆρξε καμμία ἀντίδραση καὶ ἀπόρριψη ἀπὸ τοὺς Ἑλληνες; Καὶ ἂς ὑποθέσουμε, ὅτι αὐτὸ δὲν τὸ κατάλαβαν, ἐπεὶδὴ συνέφε-ρε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ δεχόταν, δεχόταν ὅμως μαζὶ καὶ τὴν ὑποτίμηση τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ποὺ ἐμφανιζόταν σὲ μία ὀλοσέλιδη εἰκόνα τοῦ ἐν λόγῳ ἀνιστόρη-του βιβλίου νὰ προσκυνᾷ γονατιστὸς στὴν πύλη τῆς Ἱερουσαλὴμ τὸν Ἰουδαῖο ἀρχιερέα.

Μὲ τὴν Βίβλιν κατανοεῖς τὴν Ἱστορία τῆς Ἑλλάδας!

«Ἡ Ἁγία Γραφή μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὄχι μόνο κοινὴ πολιτιστικὴ κληρονομιά τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ καὶ πηγὴ τοῦ πολιτισμοῦ τους. Ὅποιος θέλει νὰ κατανοήσῃ τὴ θρησκεία, τὸν πολιτισμὸ καὶ τὴν ἱστορία τῆς πατρίδας του, χρει-

“Ὅποιος θέλει
νὰ κατανοήσῃ
τὴ θρησκεία,
τὸν πολιτισμὸ
καὶ τὴν ἱστορία
τῆς πατρίδας
του, χρειάζεται
νὰ γνωρίσῃ
τὸ συναρπαστικὸ
κόσμο τῆς Ἁγίας
Γραφῆς.”

Βιβλίον Θρησκευτικῶν,
Α' Γυμνασίου

άζεται νὰ γνωρίσῃ τὸ συναρπαστικὸν κόσμον τῆς Ἁγίας Γραφῆς.» Αὐτὰ ἀναγράφονται στὴ σελίδα 11· τὸ συγκεκριμένο δηλαδὴ βιβλίον διδάσκει τὰ ἑλληνόπουλα, ὅτι, ὅταν θελήσουν νὰ κατανοήσουν τὴν Ἱστορίαν καὶ τὸν Πολιτισμὸν τῆς Ἑλλάδας, τότε θὰ πρέπει νὰ ἀνατρέξουν στὴ «συναρπαστικὴ» Βίβλον.

Τὰ «συναρπαστικά» ἀρχίζουν ἀπὸ τὶς πρῶτες τοῦ σελίδες, ὅπου ἐπαναλαμβάνεται τὸ γνωστὸ ἱστορικὸ ψεῦδος τοῦ «ἐξ ἀνατολῶν τὸ φῶς», τὸ ὁποῖο μὲ πλῆθος δημοσιευμάτων ἔχει ἀντικρουσθῇ στὸ «Δ». Στὴ σελίδα 21 ἀναγράφεται: «Σ' αὐτὴ τὴν εὐφορὴν περιοχὴ (σ.σ. Μέσση Ἀνατολή) δημιουργήθηκαν οἱ πρῶτοι οἰκισμοί, ἐπινοήθηκε ἡ γραφή καὶ ὁ τροχός, καὶ ἄνθισαν μερικοὶ ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους πολιτισμοὺς τοῦ κόσμου.»

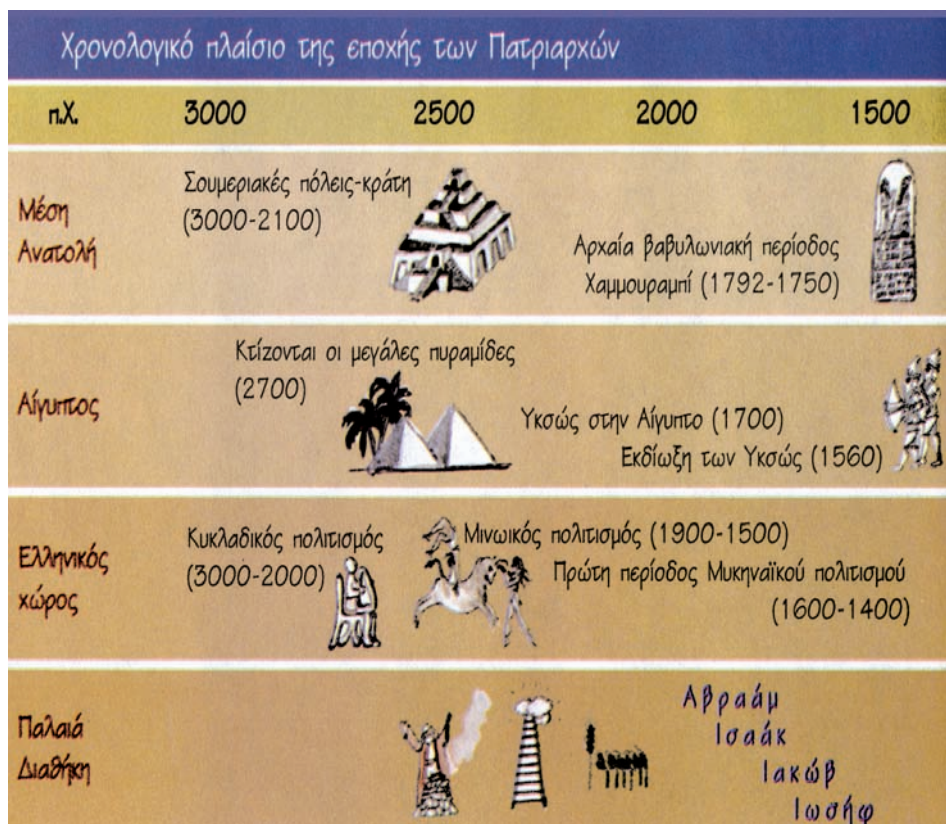
Μερικὲς σελίδες παρακάτω τοποθετεῖται χρονικὰ ἡ ἐποχὴ, ποὺ ἐζησαν οἱ πατριάρχες (Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, Ἰακώβ)

Φανταστικὴ εἰκόνα ἀπὸ βιβλίον Θρησκευτικῶν, ποὺ παριστάνει τὸ Μ. Ἀλέξανδρον νὰ ὑποκλίνεται στὸν Ἰουδαῖον ἀρχιεραββὶνον μπροστὰ στὴν πύλιν τῆς Ἱερουσαλήμ.

Πρὶν κλείσω: ἄλλο ἓνα σημείον, στὸ ὁποῖο οὐδεὶς ἀντέδρασε, εἶναι αὐτὸ ποὺ σιγὰ σιγὰ, ἐξελίσσεται: Ἡ ἀπλοποίηση καὶ παραποίηση τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας. Σὰς στέλνω φωτοτυπία τοῦ ἐξωφύλλου μὲ τὸν τίτλον τοῦ βιβλίου. Οἱ συγγραφεῖς του εἶναι καθηγητὲς τοῦ Α.Π. Θεσσαλονίκης καὶ δὲν γνωρίζαν, ὅτι τὸ καινούργιον δὲν εἶναι καινούργιον ἀλλὰ καταστροφὴ τῆς γλώσσας μας;

Μὲ ἐκτίμησιν
Παναγ. Ἰατροῦ
Θεσσαλονίκη

Στὸν πίνακα τῆς σελίδας 28 τοῦ βιβλίου τῶν Θρησκευτικῶν τῆς Α' Γυμνασίον ὄχι μόνον τοποθετοῦνται -ἐντελῶς αὐθαίρετα- οἱ βιβλικοὶ πατριάρχες τὴν β' χιλιετία π.Χ. καὶ κάποια ἀπροσδιόριστα σκίτσα ἐκτινάσσουν τὴν ἐβραϊκὴ παρουσίᾳ τὸ 2.500 π.Χ., ἀλλὰ ἐπιχειρεῖται ἐπὶ πλέον παράλληλη συρρίκνωση τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, ἡ ἀρχὴ τοῦ ὁποῖον τοποθετεῖται, στὸ 3.000 π.Χ.. Δὲν ἔχουν ἀκούσει στὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. π.χ. γιὰ τὸ λιμναῖο οἰκισμὸ τῆς Καστοριάς (6η χιλιετία π.Χ.), γιὰ τοὺς νεολιθικοὺς οἰκισμοὺς στὸ Σέσκλο, στὴ Νέα Νικομήδεια Μακεδονίας (7η χιλιετία π.Χ.), γιὰ τὴν πανάρχαια ναυσιπλοΐα τοῦ Αἰγαίου (9η χιλιετία π.Χ.), ποὺ πιστοποιεῖται ἀπὸ τὰ εὐρήματα στὸ σπήλαιο Φράχθι κ.λπ.;

«κάπου ἀνάμεσα στὸ 19ο αἰ. ἕως τὸ 15ο αἰ. π.Χ.» (σελ. 29). Καὶ εἶναι πασίγνωστο, ὅτι τὰ ἀναφερόμενα στὴν Ἀγία Γραφὴ ἀπορρίπτονται ἀπὸ τὴν ἐπιστήμην τῆς Ἱστορίας, ἡ ὁποία σὲ καμμία περιόδῳ τῆς δὲν δέχεται τὴν Παλαιὰ Διαθήκην ὡς ἱστορικὴ πηγή. Δὲν ὑπάρχει κανένα ἀρχαιολογικὸ εὐρημα, ποὺ νὰ πιστοποιῇ, ὅτι τὰ περιγραφόμενα πρόσωπα τῆς Βίβλου ἔχουν ἔστω ὑπάρξει, πόσω μάλλον, ὅτι ἔζησαν τὴν ἐποχὴ, ποὺ ἀναφέρεται στὸ βιβλίον. Πρόκειται περὶ μεγάλου ψεύδους. Στὸν εἰκονιζόμενο ἀνωτέρω πίνακα τῆς σελίδας 28 τοῦ βιβλίου ἔχουν τοποθετηθῇ ἐπὶ πλέον -ἐντελῶς αὐθαίρετα- καὶ ἡμερομηνίες, ποὺ ὑποτίθεται, ὅτι βασιλεύσαν ἀνύπαρκα πρόσωπα -Ἑβραῖοι βασιλεῖδες- τῆς ἐβραϊκῆς παραμυθολογίας.

«Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν»

Θεωρία τῆς Ἐξέλιξης τῶν φυτικῶν καὶ ζωικῶν εἰδῶν ἀνάγεται στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ φιλοσοφικὴ Σκέψη (Σχολὴ Μιλῆτου, Ἐμπεδοκλῆς, Ἀριστοτέλης, Ἡράκλειτος κ.λπ.). Μετὰ τὸ χριστιανικὸ Μεσαίωνα -ὅποτε διδασκόταν ἡ ἐφ' ἅπαξ δημιουργία ὅλων τῶν εἰδῶν ἀπὸ τὸ Γιαχβέ- οἱ ἐξελικτικὲς θεωρίες ἐπανεκάμψαν ἀπὸ τὸν Δαρβίνο. Σήμε-
ρα, περισσότερο ἀπὸ ἓναν αἰῶνα μετὰ τὸ θάνατό του, ἡ ἐπιστημονικὴ κοινότητα ἔχει ἀποδεχθῆ με διάφορες βελτιώσεις καὶ προσαρμογὲς τὶς θέσεις του, οἱ ὁποῖες ἐπιβεβαιώθηκαν ἐν τῷ μεταξὺ ἀπὸ πλῆθος παρατηρήσεων καὶ νεωτέρων ἀνακαλύ-
ψεων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ σύγχρονες μελέτες τοῦ D.N.A. τῶν ζώων καὶ τοῦ ἀνθρώπου. (Βλ. «Ἐκκλησία ἐναντίον Δαρβίνου», «Δ», τ. 299 καὶ «Ἡ Θεωρία τῆς Ἐξέλιξης στὴ φιλοσοφία τοῦ Ἐμπεδοκλῆ», «Δ», τ. 301.)

Στὸ βιβλίον τῶν Θρησκευτικῶν διδάσκεται ἡ ἀντιεπιστημονικὴ θεωρία τῆς κτίσεως τοῦ κόσμου μέσα σὲ ἑξὶ ἡμέρες ἀπὸ τὸν Γιαχβέ, ὁ ὁποῖος τὴν τελευταία μέρα τῆς ἑβδομάδας τῆς δημιουργίας «εἶδεν ὅτι καλόν». Τὸ κεφάλαιο ὁλοκλη-
ρῶνεται μὲ τὴ «διαπίστωση», ὅτι οὐδεμία σύγκρουση μεταξὺ Ἐπιστήμης καὶ Παλαιᾶς Διαθήκης ὑφίσταται.

Ὁ ἀσεβὴς βασιλεὺς Ἀντίοχος καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ Ἑῴηνες

τὴ σελίδα 148 ἐξιστοροῦνται οἱ ἀνακρίβειες τῶν τεσσάρων βιβλίων τῶν Μακκαβαίων τῶν σχετικῶν μὲ τὶς ἀνθελληνικὲς ἐνέργειες ἐξεγε-
μένων Ἑβραίων ἐναντίον τῶν ἐπιγόνων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου: «Ἡ περίοδος τῆς εἰρήνης στὴν Παλαιστίνη ἔληξε, ὅταν ἡ χώρα πέρασε στὴν κυριαρχία τῶν Σελευκιδῶν, βασιλέων τῆς Συρίας. Αὐτοὶ προσπάθησαν νὰ ἐξελληνίσουν μὲ βίαιον τρόπο τοὺς Ἰουδαίους. Ὁ βασιλεὺς Ἀντί-
οχος ἔστειλε γραπτὴ διαταγὴν σ' ὅλα τὰ ἔθνη τοῦ βασιλείου του, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία αὐτὰ θὰ ἐγκατέλειπαν τὰ ἑθιμὰ τους καὶ θὰ γίνονταν ὅλα ἓνας λαός. Κι ὅλα τὰ ἔθνη ὑπάκουσαν. Ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλῖτες πολλοὶ συμφώνησαν καὶ δέχτηκαν τὴ θρησκεία τοῦ βασιλεῖ. Ὁ Ἀντίοχος βεβήλωσε καὶ λαφυραγώ-
γησε τὸ Ναδ (τοῦ Σολομῶντα) καὶ ἀπαγόρευσε τὴν τήρηση τοῦ Σαββάτου, τὴν περιτομὴ καὶ τὴν προσφορὰ θυσιῶν. Ἐπὶ πλεόν διέταξε νὰ προσφέρονται θυσίαι στοὺς ἐθνικοὺς θεοὺς μέσα στὸ Ναδ τῆς Ἱερουσαλήμ. Οἱ ποινὲς ποὺ ἐπέβαλλε σὲ ὅσους εἶχαν ἀντίρρηση ἔφταναν ἕως τὸ θάνατο. Τότε μὴ ἰουδαϊκὴ οἰκογένεια ἰερέων, οἱ Ἀσμοναῖοι, ξεκίνησαν μίαν σθεναρὴ ἀντίσταση...

» Ἔτσι συγκροτήθηκε ἓνας στρατός, ὁ ὁποῖος χτύπησε τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ ἀσεβεῖς ἀνθρώπους... Οἱ λόφοι τῆς Ἰουδαίας ἔγιναν τὸ ὄρητήριο τοῦ ἀνταρτο-
πόλεμου τῶν Ἰουδαίων ἐνάντια στοὺς Σελευκίδες.

» Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ματθαθία, οἱ γιοὶ του, Ἰούδας, Ἰωνάθαν καὶ Σίμων συνέχισαν τὸν ἀγῶνα. Στὸν Ἰούδα μάλιστα ἔδωσαν τὸ χαρακτηρισμὸ Μακκα-

Η «ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΑ» ΤΗΣ Π. ΔΙΑΘΗΚΗΣ

πὸ ἔρευνα ποὺ ἔκανα στὰ βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς (Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη) πολλῶν ἐκδόσεών τους θὰ μεταφέρω ἐδῶ αὐτὰ ποὺ γράφουν γιὰ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἀδάμ, τοῦ «πρωτόπλαστου» ἀνθρώπου καὶ ἐπομένως τὴν «ἀρχή» τῆς «δημιουργίας τοῦ Σύμπαντος Κόσμου», ἀφοῦ ὁ πρωτόπλαστος «δημιουργήθηκε» τὴν ἕκτη ἡμέρα.

Συγκεντρώσαμε λοιπὸν σὲ πίνακα τὰ στοιχεῖα γεννήσεως καὶ διάρκειας ζωῆς προπατόρων καὶ ἀπογόνων μὲ ἀκριβῆ ἀναφορὰ κεφαλαίου καὶ στίχου, ὅπως ἀναφέρονται στὴν Π. Διαθήκη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ «ΓΕΝΕΣΗΣ»	ΠΑΤΕΡΑΣ ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕ	ΣΕ ΗΛΙΚΙΑ	ΤΟΝ ΥΙΟ ΤΟΥ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟΤΟΚΟ	ΚΕΦΑΛΑΙΟ «ΓΕΝΕΣΗΣ»	ΕΤΗ ΖΩΗΣ ΠΑΤΕΡΑ
5	ΑΔΑΜ	130	ΣΗΘ	5	930
5	ΣΗΘ	105	ΕΝΩΣ	5	912
5	ΕΝΩΣ	90	ΚΑΙΝΑΝ	5	905
5	ΚΑΙΝΑΝ	70	ΜΑΛΛΑΔΕΗΛ	5	910
5	ΜΑΛΛΑΔΕΗΛ	65	ΙΑΡΕΔ	5	895
5	ΙΑΡΕΔ	162	ΕΝΩΧ	5	962
5	ΕΝΩΧ	65	ΜΑΘΟΥΣΑΛΑ	5	365
5	ΜΑΘΟΥΣΑΛΛΑ	180	ΛΑΜΕΧ	5	969
5	ΛΑΜΕΧ	182	ΝΩΕ	5	777
5	ΝΩΕ	500	ΣΗΜ	9	950
11	ΣΗΜ	100	ΑΦΡΑΞΑΔ	11	600
11	ΑΦΡΑΞΑΔ	35	ΣΑΛΑΧ	1	438
11	ΣΑΛΑΧ	30	ΕΒΕΡ	11	433
11	ΕΒΕΡ	34	ΠΕΛΕΓ	11	464
11	ΠΕΛΕΓ	30	ΡΕΟΥ	11	239
11	ΡΕΟΥ	32	ΣΕΡΟΥΓ	11	239
11	ΣΕΡΟΥΓ	30	ΝΑΧΩΡ	11	230
11	ΝΑΧΩΡ	29	ΘΑΡΑ	11	148
11	ΘΑΡΑ	70	ΑΒΡΑΑΜ	11	205
21	ΑΒΡΑΑΜ	100	ΙΣΑΑΚ	25	175
25	ΙΣΑΑΚ	60	ΙΑΚΩΒ	35	180

ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΩΝ ΑΠΟ ΓΕΝΝΗΣΗ ΑΔΑΜ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΤΟΚΟΥ ΣΕ ΠΡΩΤΟΤΟΚΟ ΕΩΣ
ΙΑΚΩΒ 2.099

Μετὰ τὴ γέννηση τοῦ Ἰακώβ ἡ Π. Διαθήκη δὲν δίνει λεπτομέρειες γεννήσεως καὶ θανάτου τῶν ὑπολοίπων γεναρχῶν ἕως τὴ γέννηση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἑβραιοχριστιανοὶ θεωρητικοὶ ὑποστηρίζουν, ὅτι τὰ ἀναγραφόμενα ὑπερβολικὰ ἔτη ζωῆς τῶν προπατόρων στὴν Βίβλο δὲν ἦταν ὅπως τὰ σημερινά, ἀλλὰ ἄλλα μικρότερης διάρκειας, πιθανὸν σεληνιακά. Αὐτὸ δὲν ἰσχύει, γιατί, ὅταν ὁ Ἀβραάμ, σύμφωνα μὲ τὴ «Γένεση» (21: 1-7), γέννησε τὸν Ἰσαάκ, τονίζεται, ὅτι ἦταν ἑκατὸ ἐτῶν γέρος. [«Καὶ συλλαβοῦσα (ἡ Σάρρα) ἔτεκε τῷ Ἀβραάμ υἱὸν εἰς τὸ γῆρας... Καὶ Ἀβραάμ ἦν ἑκατὸν ἐτῶν, ἡνίκα ἐγένετο αὐτῷ Ἰσαάκ ὁ υἱὸς αὐτοῦ... Καὶ εἶπε· τίς ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραάμ, ὅτι θηλάζει παιδίον Σάρρα; ὅτι ἔτεκον υἱὸν ἐν τῷ γήρα μου».] Στὴν φωτογραφία εἰκονίζεται ἡ Σάρρα ἔγκυος, σὲ χαρακτηριστικὸ τοῦ ἱστ' αἰ.

Καθορίζει ὅμως ὅτι τὰ παιδιά τοῦ Ἰακώβ (ἐκ τῶν ὑστέρων Ἰσραήλ) πῆγαν στὴν Αἴγυπτο, ὅταν ἐκεῖ ἦταν βασιλεὺς ὁ Ραμσής ὁ Β', δηλαδὴ μεταξὺ τοῦ 1290 καὶ 1224 π.Χ., ὅπου βοήθην τὸν ἀδελφούς

τοὺς Ἰωσήφ. Γιὰ ἐπαλήθευση διαβάστε: «Γένεση», Κεφ. 37: «Τὰ ἀδελφία του πούλησαν τὸν Ἰωσήφ στοὺς Μοδιανίτες καὶ αὐτοὶ τὸν πούλησαν στὴν Αἴγυπτο στὸν αὐτάρχη τοῦ Φαραώ, ὅταν ἀκόμη ἦταν νέος ὁ Ἰωσήφ» (στ. 2).

Στὰ 2099 χρόνια ἀπὸ τὸ πλάσιμο τοῦ Ἀδάμ, δηλαδὴ τὴν ἀρχὴ τῆς δημιουργίας ἕως τὴ γέννηση τοῦ Ἰσαάκ, θὰ προσθέσουμε τὰ 147 χρόνια ὅλης τῆς ζωῆς τοῦ Ἰακώβ («Γένεση», κεφ. 47). Ἐπίσης θὰ προσθέσουμε τὰ 1.290 χρόνια ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς βασιλείας τοῦ Φαραώ Ραμσή τοῦ Β' ἕως τὴ γέννηση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καθὼς καὶ τὰ 2008 χρόνια ἀπὸ τότε ἕως τὴν ἐποχὴ μας. Ἔτσι θὰ ἔχουμε:

Σύνολο ἐτῶν ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως Ἰακώβ..... 2.099 ἔτη
 Σύνολο ἐτῶν ζωῆς Ἰακώβ..... 147 ἔτη
 Σύνολο ἐτῶν ἀπὸ ἀρχὴ βασιλείας Ραμσή ἕως γέννηση Ἰησοῦ 1.290 ἔτη
 Σύνολο ἐτῶν ἀπὸ γέννηση Ἰησοῦ ἕως τὴν ἐποχὴ μας..... 2.008 ἔτη
 Σύνολο ἐτῶν ἀπὸ πλάσιμο Ἀδάμ ἕως σήμερα 5.544 ἔτη!

Γ.Χ.Χ.

βαῖος (=αὐτὸς ποὺ σφυροκοπᾷ, ὁ ἰσχυρός). Γι' αὐτὸ ὅλη ἡ ἐξέγερση ὠνομάστηκε Μακκαβαϊκή. Ἔτσι ὑπερασπίστηκαν τὸ Νόμο τοῦ Μωυσῆ ἔναντι τῶν εἰδωλολατρικῶν ἐθνῶν (= Ἑλλήνων) καὶ τῶν βασιλιάδων τους καὶ δὲν ἄφησαν τὸν ἀσεβῆ βασιλιᾶ Ἀντίοχο νὰ θριαμβεύσῃ.»

Οἱ πολυάριθμες πόλεις, ποὺ ἵδρυσε ὁ Ἀντίοχος Δ' ὁ Ἐπιφανής, μαρτυροῦν τὴ γιγάντια προσπάθειά του γιὰ τὴ διάδοση τοῦ Πολιτισμοῦ. Τὰ ἔχνη τῶν ἀποτελεσμάτων της ἔμειναν γιὰ πολλοὺς αἰῶνες μετὰ τὸ θάνατό του. Οἱ Ἑβραῖοι δὲν διέθεταν στρατό. Μόνον περιορισμένης ἔκτασης συμπλοκὲς σὲ συνθήκες ἀνταρτοπολέμου ἔγιναν, χωρὶς κανένα γι' αὐτοὺς ἀποτέλεσμα (βλ. «Ἑλληνες ἐορτάζουν τὴ σφαγὴ Ἑλλήνων!», «Δ», τ. 288 ἢ <http://www.davlos.gr/pdf/19524.pdf>). Τὸ ὄνομα δὲ Μακκαβαῖος δὲν σημαίνει ὁ ἰσχυρός, ὅπως ἐξυμνεῖται στὸ βιβλίο, ἀλλὰ προέρχεται ἀπὸ τὸ Μακαμί, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἀρχικὰ τῶν λέξεων «Μὶ Καμόχα Μπά-ἐλὶμ Ἀντονάι» (=ποιός σὰν καὶ σένα, Κύριε).

“Ἔτσι ὑπερασπίστηκαν
τὸ Νόμο τοῦ
Μωυσῆ ἔναντι τῶν
εἰδωλολατρικῶν ἐθνῶν
(= Ἑλλήνων) καὶ τῶν
Βασιλιάδων τους
καὶ δὲν ἄφησαν τὸν
ἀσεβῆ βασιλιᾶ Ἀντίοχο
νὰ θριαμβεύσῃ.”
Βιβλίο Θρησκευτικῶν,
Α' Γυμνασίου

Ἐντύπωση ἐπὶ πλέον προκαλεῖ ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ Ἀντίοχου τοῦ Ἐπιφανοῦς καὶ τῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν του ὡς ἀσεβῶν. Ἄς υποθέσουμε, ὅτι εἶναι ἱστορικὰ ὀρθὴ ἡ ἀσέβεια τοῦ Ἀντίοχου ἔναντι τῆς ἐβραϊκῆς (κι ὅχι τοῦλάχιστον τῆς χριστιανικῆς) θρησκείας. Πῶς δικαιολογεῖται νὰ χαρακτηρίζεται σὲ ἑλληνικὸ σχολικὸ βιβλίο, ποὺ διδάσκεται στὰ Ἑλληνόπουλα, ὡς ἀσεβὴς ἕνας ἐπιφανὴς Ἑλληνας βασιλιάς, διότι ἦταν ἀσεβὴς σὲ μιὰ ξένη θρησκεία; Τὸ βιβλίο, ποὺ βλέπει τὴν «Ἱστορία» ἀπὸ τὴν ἐβραϊκὴ πλευρά, δίνει τὴν ἐντύπωση πῶς δὲν γράφτηκε ἀπὸ Ἑλληνες, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ εὐσεβεῖς Ἑβραῖους καὶ θὰ ἦταν καλύτερα νὰ ἀπευθυνόταν σὲ Ἑβραϊόπουλα.

Ἑβραῖοι στὴ Θεσσαλονίκη τὸν γ' αἰ. π.Χ.!

τὴ σελίδα 127 τοῦ βιβλίου καὶ στὸ κεφάλαιο μὲ τίτλο: «Προτάσεις γιὰ ἐργασία καὶ δραστηριότητες», οἱ μαθητὲς καλοῦνται νὰ διαβάσουν τὸν ἐξῆς φανταστικὸ διάλογο, ὁ ὁποῖος λαμβάνει χώρα στὰ μέσα τοῦ γ' αἰ. π.Χ. στὴ Θεσσαλονίκη μεταξὺ ἐνὸς Ἑβραϊόπουλου, τοῦ Ἰσαχὰρ καὶ τοῦ θεῖου του Συμεῶν:

ἸΣΣΑΧΑΡ: Πόσο ὁμορφος εἶναι ὁ καινούργιος βωμὸς τοῦ Δία!

ΣΥΜΕΩΝ: Ἄχ, ἀγόρι μου... Ἄν ἔβλεπες τὸ Νάό μας στὴν Ἱερουσαλήμ, τότε θὰ καταλάβαινες, τί θὰ πῇ ἀληθινὴ ὁμορφιά.

Ι.: Πότε στ' ἀλήθεια πῆγες, θεῖε, στὴν Ἱερουσαλήμ;

Σ.: Πρὶν τρία χρόνια γιὰ τὴ γιορτὴ τῆς Σκηνοπηγίας. Κι ἐλπίζω νὰ μ' ἀξιῶσῃ ὁ

Βόρειο βασίλειο: Ισραήλ				Νότιο βασίλειο: Ιούδας			
π.Χ.	ΒΑΣΙΛΕΥΣ	ΧΡΟΝΟΛ.	ΠΡΟΦΗΤΕΣ	ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ	ΒΑΣΙΛΕΥΣ	ΧΡΟΝΟΛ.	ΠΡΟΦΗΤΕΣ
926	Ιεροβοάμ Α΄	926-907		926: Διάσπαση του βασιλείου	Ροβοάμ	926-910	
	Ναδάβ	907-906			Αβιά	910-909	
	Βασά	906-883			Ασά	908-868	
900	Ηλ	883-882					
	Τιβνί	882-878					
	Αμρί	878-871		876: Ίδρυση της Σαμάρειας	Ιωσαφάτ	868-847	
850	Αχαάβ	871-852	Ηλίας		Ιωράμ	847-845	
					Οχοζίας	845	
	Οχοζίας	852-851		Γοθολία	845-840		
800	Ιωράμ	851-845	Ελισάιος		Ιωάς	840-801	
	Ιηοέ	845-818			Αμασίας	801-773	
	Ιωάς	802-787			Ιωθάμ και Ουζίας	773-736	Ηοσίας
750	Ιεροβοάμ Β΄	787-747	Αμώς Ωσηέ	722: Πτώση της Σαμάρειας στους Ασσυρίους / αιχμαλωσία	Αχαζ	736-725	Μιχαίας
	Ζαχαρίας	747 (μήνες)			Εζεκίας	725-697	
	Μεναχέμ	747-738			Μανασσής	696-642	
700	Πεκαχίας	737-736		701: Πολιορκία της Ιερουσαλήμ από τους Ασσυρίους			
	Φεκάζ	736-732			Αμείν	641-640	
	Ωσηέ	731-723			Ιωσίας	639-609	Σοφονίας Ιερεμίας Ναούμ
650					Ιωάχαζ	609	
					Ιωακίμ	608-598	Αββακούμ
					Ιωαχίν	598-597	
600				597: Πολιορκία και πτώση της Ιερουσαλήμ / 1η βαβυλώνια αιχμαλωσία	Σεδεκίας	597-587	Ιεζεκιήλ
					587: Κατάληψη Ιερουσαλήμ / Καταστροφή του Ναού / 2η βαβυλώνια αιχμαλωσία		

Έπιχείρηση τεκμηρίωσης τής έβραϊκής μυθολογίας στα έλληνικά σχολεία: «Ιστορικός» χρονολογικός πίνακας άνύπαρκτων γιά τήν έπιστήμη τής Ιστορίας Έβραίων βασιλιάδων στή σελίδα 93 τού βιβλίου Θρησκευτικών τής Α' Γυμνασίου.

Θεὸς νὰ γιορτάσω ἐκεῖ ἓνα Πάσχα, πρὶν κλείσω τὰ μάτια μου.

I.: Κι ἐγὼ ποὺ δὲν ἔχω πάει ποτέ; Ἀλήθεια κάθε πότε πρέπει ἓνας σωστὸς Ἰουδαῖος νὰ πηγαίνει;

Σ.: Δὲ σᾶς τὸ εἶπε ὁ ραββῖνος Σαμπεταί στὴ συναγωγή;

I.: Θεῖε, δὲ σοῦ κρύβω πὼς δὲν πολυπηγαίνω στὴ συναγωγή... Ντρέπομαι, γιατί δυσκολεύομαι πολὺ νὰ καταλαβαίνω τὸ ραββῖνο, ὅταν μᾶς διαβάξῃ κομμάτια ἀπ' τὴν Τορά.

Σ.: Μὰ ἴσα ἴσα γι' αὐτὸ πρέπει νὰ πηγαίνεις κάθε μέρα στὰ μαθήματα. Ὁ πατέρας σου ταξιθεύει πολὺ καὶ δὲν μπορεῖ ὁ ἴδιος νὰ σοῦ μάθῃ νὰ διαβάξῃς τὰ ἱερά μας κείμενα. Ὅμως γιὰ σκέψου: πὼς θὰ μάθῃς ὁ ἴδιος τὸ λόγο τοῦ Κυρίου; Μὴν ξεχνᾷς, πὼς οἱ πρόγονοί μας ἔπαθαν ὅ,τι ἔπαθαν, ἐπειδὴ τὸν ξέχασαν.

I.: Θεῖε, θὰ μὲ πάρῃς μαζί σου στὴν Ἱερουσαλήμ;

Σ.: Κι ἐσὺ θὰ μοῦ ὑποσχεθῇς, ὅτι θὰ μάθῃς τὴ γλῶσσα μας;

I.: Ναί, θεῖε μου! Τώρα τρέχω νὰ βοηθήσω τὴ μητέρα καὶ τὶς ἀδελφές μου γιὰ τὶς ἐτοιμασίες τοῦ Σαββάτου.»

Στὸ διάλογο αὐτὸ ἐπιχειρεῖται:

- Ὑποβάθμιση τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ ἐπιτεύγματα (ἀρχιτεκτονικὰ ἐδῶ) προβάλλονται ὡς ὑποδεέστερα τῶν φανταστικῶν ἐβραϊκῶν. Ἀπὸ τὴ σύγκριση «τοῦ ὁμορφου καινούργιου βωμοῦ τοῦ Δία» καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντα -ἀπὸ τὸν ὁποῖο ὅμως, παρὰ τὶς πολὺχρονες ἐπίμονες προσπάθειες Ἑβραίων καὶ ἄλλων ἀρχαιολόγων, δὲν ἔχει ἀνακαλυφθῇ οὔτε ἓνας λίθος- νικη-

Οἱ Σπαρτιάτες ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ!

Πλοίαρχος Γαλλικοῦ Πολεμικοῦ (δὲν ἀναφέρεται τὸ ὄνομά του) θεατὴς τῆς ἀνίσου ἐκείνης μάχης καὶ τοῦ ἡρωϊσμοῦ τοῦ Λάμπρου Κατσώνη καὶ τῶν πολεμιστῶν του, τὸν ἐπήνεσε δημοσίᾳ λέγων: «Εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους τοὺς Εὐρωπαίους, ὅτι οἱ ἀπόγονοι τῶν Ἑλλήνων εἰσέτι μὰ νῦν διασώζουσι τὴν προπατορικὴν ἀρετὴν καὶ ἀνδρείαν. Ἡ Παιδεία μόνον ἀπέλιπεν αὐτοὺς -ἂν ὅμως, θεοῦ θέλοντος, ἐπιδώσωσιν εἰς αὐτήν, τότε ποιὸς δύναται νὰ ἀμφιβάλλῃ, ὅτι καὶ οἱ ἀπόγονοι θέλουσι γίνεαι τοιοῦτοι, ὅποιοι ἦσαν καὶ οἱ Πρόγονοι.»

Τὸ λέγει καθαρὰ ὁ Γάλλος πλοίαρχος, ὅτι εἴμαστε γνήσιοι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἀλλὰ μᾶς λείπει ἡ Παιδεία. Ἀλλὰ τί παιδεία νὰ ἔχουμε μὲ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο; Μάταιος κόπος, ἐνῶ μὲ Παιδαγωγικὸ Συμβούλιο κάτι μποροῦσε νὰ γίνῃ. Καὶ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας περὶ ἄλλα τυρβάζει. Περιμέναμε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας νὰ λάβῃ ἀμέσως δραστικὰ μέτρα γιὰ τὴν ἐπανελληνίση τῆς Παιδείας. Δὲν μπορεῖ ἓνας θεομπαίκτης (θεολόγος προφανῶς), ποὺ εἶχε

1

2

Εσύ είσαι, Κύριε Θεέ μας, που διάλεξες τον Αβραάμ και τον οδήγησες έξω από την Ουρ και άλλαξες το όνομά του σε Αβραάμ, γιατί βρήκες πως η καρδιά του Σου είναι πιστή...

Σύγχρονη ιουδαϊκή προσευχή του Σαββάτου

3

Σύγχρονα πάθη των Εβραίων

Στα μέσα του 20ού αιώνα εξαπολύθηκε εναντίον των Εβραίων ένας σκληρός διωγμός. Ο Χίτλερ και οι Ναζί, κινούμενοι από ρατσιστικές αντισημιτικές* αντιλήψεις, έβαλαν στόχο από τις αρχές του 1930 να εξολοθρεύσουν τον Ιουδαϊσμό.

Σε όλη τη διάρκεια του Β' παγκοσμίου πολέμου, που οι Ναζί κυριάρχησαν στην Ευρώπη, οι Εβραίοι συκοφαντήθηκαν και καταδιώχθηκαν ανελέητα. Όλοι οι Εβραίοι της Ευρώπης εκτοπίστηκαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Εκεί εκατομμύρια βρήκαν μαρτυρικό θάνατο. Ανάμεσά τους και πολλά παιδιά κάτω των δεκατεσσάρων ετών.

Στις διπλανές φωτογραφίες βλέπουμε παιδιά/κρατούμενους σε στρατόπεδο συγκέντρωσης και Εβραίους που εκτοπίζονται με τη βία από την πατρίδα τους. Στην Ελλάδα τις παραμονές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ζούσαν περίπου 78.000 Εβραίοι. Στο τέλος του πολέμου υπήρχαν μόνο 10.000. Οι υπόλοιποι εξολοθρεύτηκαν.

4

Από την Τορά... στο «Όλοκαύτωμα»: **Οι εικόνες δεν είναι από εβραϊκό βιβλίο, αλλά από το βιβλίο των Θρησκευτικών της Α' Γυμνασίου, που διδάσκονται τα σημερινά Έλληνόπουλα, τα όποια στη σελίδα 55 προτρέπονται να οργανώσουν μία επίσκεψη στη συναγωγή της πόλης τους και να συζητήσουν με το ραββίνο.** (Για την επιχείρηση πλύσης έγκεινται των Έλληνόπουλων για το θέμα του «Όλοκαυτώματος» μέσω της Κρατικής μας Παιδείας βλέπετε το αφιέρωμα: «Η Έλληνική Παιδεία του... Όλοκαυτώματος», «Α», τ. 310.)

1. Εβραίοι μελετητές του Εβραϊκού Νόμου.
2. Φωτογραφία από εβραϊκή συναγωγή.
3. Σύγχρονη ιουδαϊκή προσευχή.
4. Εικόνες από το πολυδιαφημισμένο «Όλοκαύτωμα» (στο βιβλίο των Θρησκευτικών!).

τῆς ἐξέρχεται ὁ ἀνύπαρκτος ἐβραϊκὸς ναός.

- Παραποίηση τῆς σχετικῆς μὲ τὴν ἐβραϊκὴ παρουσίᾳ στὴν Ἑλλάδα ἱστορικῆς ἀλήθειας. Ὁ διάλογος γίνεται στὴ Θεσσαλονίκη τὸν γ' αἰ. π.Χ.. Δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἱστορικὴ πηγὴ, ποὺ νὰ ἐπιβεβαιώνῃ, ὅτι ὑπῆρχε ἐβραϊκὴ παρουσία στὴ Θεσσαλονίκη τόσο παλαιά.

Ὁ παραπάνω διάλογος δὲν εἶναι λοιπόν, ὥς ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται, ἀπλᾶ ἀπαράδεκτος νὰ διδάσκεται στὰ Ἑλληνόπουλα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν κανένα λόγο νὰ χάνουν τὸ χρόνο τους μαθαίνοντας, τί συμβουλευοῦν οἱ πρεσβύτεροι Ἑβραῖοι τοὺς νεώτερους. Σκοπὸς τοῦ διαλόγου εἶναι ἡ παραχάραξη τῆς Ἱστορίας μὲ μεγάλα ἀνθελληνικὰ ἱστορικὰ ψεύδη, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐπιβληθῇ νὰ διδάσκωνται στὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα.

*Δὲν ὑπάρχει οὐδεμία
ἱστορικὴ πηγὴ, ποὺ
νὰ ἐπιβεβαιώνῃ,
ὅτι ὑπῆρχε ἐβραϊκὴ
παρουσία στὴ
Θεσσαλονίκη
τὸν γ' αἰ. π.Χ..*

* * *

θεοκρατικὴ προπαγάνδα δὲν περιορίζεται ὁμως στὰ βιβλία τῶν Θρησκευτικῶν, ἀλλὰ εἶναι ἀπλωμένη σὲ ὅλο τὸ φάσμα τῆς σχολικῆς γνώσης, ὅπως ἔχει ἀναλυθῇ σὲ παλαιότερα ἄρθρα μας. (Βλ. «Τὰ σχολικὰ ἐγχειρίδια «Γλώσσας» γίνονται χριστιανικὴ κατήχησις... Ἡ θεοκρατικὴ προπαγάνδα στὸ Γυμνάσιο», «Δ», τ. 272-273, «Ψαλτήριον καὶ κάλαντα στὸ μάθημα τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν!», «Δ», τ. 281, «Χριστιανικὸς Προσηλυτισμὸς σ' ὅλα τὰ σχολικὰ μαθήματα», «Δ», τ. 297 καὶ «Νέα σχολικὰ βιβλία: Ἰδίας ιδεολογίας μὲ τὰ παλαιά», «Δ», τ. 296.)

Γιάννης Λάζαρος

γράφει τὸ προηγούμενο βιβλίον Θρησκευτικῶν τῆς Α' τάξεως τοῦ Γυμνασίου, νὰ λέγῃ, ὅτι στὴν Σπάρτη βασίλευε κάποιος Ἄρειος (ποὺ ἔλεγε ὅτι οἱ Σπαρτιάτες κατάγονται ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ: βλ. «Δ», τ. 99), καὶ ὅτι οἱ Σπαρτιάτες εἶναι ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ. Ἀγανακτῶ σὰν Σπαρτιάτης. Τέτοια διαστρέβλωση τῆς Ἱστορίας, ἐκφράζουσα ἀβυσσαλέο μίσος κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, δὲν ἔχει προηγούμενο. Τὸ ἐρώτημα εἶναι, ἂν ὑπάρχῃ κάποιος ἔλεγχος τῶν σχολικῶν βιβλίων ἢ ὁ κάθε ἓνας εἶναι ἀνεξέλεγκτος στὸ νὰ παραποιῇ ἢ ἀποσιωπᾷ τὴν ἀλήθεια.

Εἶναι γνωστόν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἔφτειαζαν τοὺς θεοὺς καὶ τὶς θρησκείες (καὶ ὄχι τὸ ἀντίθετο) καὶ ὅτι ὅλες ἔχουν ἡμερομηνία λήξεως, ἢ ὁποῖα τοποθετεῖται στὸ ἀπώτερο μέλλον. Ὅσο ἀνεβαίνει ἡ μόρφωση καὶ λάμπει ἡ ἀλήθεια, τόσο συρρικνώνονται οἱ θρησκείες.

Χρειαζόμαστε Ἑλληνικὴ Παιδεία.

Πλάτων Τζουνάκος
Χολαργός

Η «ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ» ΤΟΥ «ΘΑΝΑΤΟΥ» (Απαθανατίζω, όχι αποθανατίζω)

Τὸ θάνατο γλωσσικὰ τὸν σκοτώνουμε, μόλις βάλουμε μπροστὰ τὸ στερητικὸ α (ἄλφα) = ἀθάνατος. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο σχηματίζουμε χιλιάδες ἄλλες λέξεις, καὶ τὸ α (ἄλφα) αὐτὸ εἶναι πράγματι γλωσσοςωτήριο, γιατί ἔτσι αὐτόματα σχηματίζουμε τὸ ἀντίθετο: ἀβαρής, ἄγαμος, ἄγνωστος, ἀσχημάτιστος κ.λπ. Μ' ἓνα α ἡ πλάστιγγα τῆς γλώσσας γυρίζει/γέρνει κατὰ 180 μοῖρες. Καταπληκτικὴ μας γλωσσικὴ ἐφεύρεση.

Τὸ ρῆμα ἀθανατίζω ὑπάρχει στὴ γλώσσα μας καὶ εἶναι ζωντανὸ γιὰ πολλὲς χιλιάδες χρόνια. Ἐὰν βάλουμε μπροστὰ τὴν πρόθεση ἀπό, τότε τὸ ρῆμα γίνεται ἀπό+ἀθανατίζω. Ἐδῶ τὸ «ο» τοῦ ἀπό ἀποβάλλεται, καὶ τὸ «α» τοῦ ἀθανατίζω διατηρεῖται, γιατί εἶναι μέρος ἀπὸ τὸ θέμα ἀθάνατος. Τὸ θέμα μιᾶς λέξης δὲν ἀλλάζει, μόνο ἡ κατάληξη ἀλλάζει.

Ἄρα τὸ τρισύνθετο ρῆμα θὰ γίνεи κανονικὰ ἀπαθανατίζω = κάνω κάποιον ἢ κάτι ἀθάνατο. Π.χ. ὁ φωτογράφος ἀπαθανάτισε τὴν τελετὴ τοῦ γάμου, ὁ Ὅμηρος ἀπαθανάτισε τὸν Τρωικὸ Πόλεμο. Ἐὰν ποῦμε ἀποθανατίζω, τότε αὐτὸ σημαίνει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο ἀπὸ τὴν πρόθεση τοῦ ὁμιλοῦντος ἢ τοῦ γράφοντος. Δηλαδή ὁ φωτογράφος ἀποθανάτισε τὸ γάμο = σκότωσε, θανάτωσε τὸ γάμο καὶ ὁ Ὅμηρος θανάτωσε τὸν Τρωικὸ Πόλεμο. Ἐδῶ ἔχουμε πράγματι ἓνα σοβαρὸ σολοικισμό.

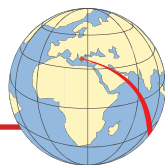
Ἐξ ἄλλου μὲ ἀπογοητεύει ἀφάνταστα ἡ ἀνευθυνότητα τοῦ «Νεοέλληνα» σὲ γλωσσικὰ ζητήματα. Δὲν λέμε ποτὲ μὲ «ἀπαγοητεύει», ἀλλὰ τὸ λένε πολλοί. Τὸ ἀπογοητεύω καὶ ἀπαγοητεύω εἶναι ἓνα ἐκ διαμέτρου ἀντίστροφο λάθος μὲ τὸ ἀπαθανατίζω καὶ τὸ καταχρηστικὸ ἀποθανατίζω.

Ἡ γοητεία καὶ ἡ πρόθεση ἀπὸ ἔκαναν τὸ ρῆμα ἀπογοητεύω. Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀγοητεία, γιὰ νὰ κάνη τὸ ἀπαγοητεύω, καὶ τέτοιο ρῆμα –ἀπαγοητεύω– δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχη, ὅπως δὲν ὑπάρχει ἀπαγοήτευση ἀλλὰ ἀπογοήτευση.

Θὰ μοῦ πῆτε τώρα, μιλάμε γιὰ ψύλλου πήδημα; Πολλοὶ θὰ τὸ δοῦνε καὶ θὰ τὸ ἀκούσουν, ἀλλὰ πολὺ λίγοι θὰ τὸ καταλάβουν. Ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι καὶ ἡ οὐσία τοῦ πράγματος τοῦ «Νεοελληνισμοῦ». Δὲν ζητοῦμε τὴν τελειότητα, ἀλλὰ νὰ βουλευτοῦμε ὅπως-ὅπως. Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγάλο μας λάθος. Αὐτὸ τὸ λάθος! Περιγράφει καὶ ὁ Γ. Σεφέρης στὴν «Ἀρνησὴ» του.

Θωμᾶς Ἡλιόπουλος

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

Θ. ΠΕΛΕΓΡΙΝΗ, Λεξικό της Φιλοσοφίας

Ένα νέο φιλοσοφικό λεξικό ήρθε να καλύψει μία αισθητή έλλειψη στη Γραμματεία της σημερινής μας γλώσσας. Μέχρι σήμερα δεν είχαμε παρόμοια επιστημονική εργασία να καλύπτει τον κλάδο της Φιλοσοφίας. Το «Λεξικό της Φιλοσοφίας» του Θεοδόση Πελεγρίνη, του κοσμήτορα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, είναι ένα σύγχρονο, αξιόλογο και άρτιο έργο, που δεν έχει να ζηλέψει τίποτε από τα μεγάλα ξένα λεξικά του ίδιου κλάδου και είναι ένα πλήρως ενημερωμένο έγχειρίδιο.

Είναι δύσκολη ή κριτική ενός λεξικού και μάλιστα της Φιλοσοφίας, αλλά μετά από προσωπική και επαγγελματική χρήση του άνω των δύο ετών μέχρι σήμερα και σε συσχετισμό με τα πιά εγκυρα και άναγνωρισμένα άγγλικά λεξικά του ίδιου κλάδου, όπως Oxford, Cambridge κ.λπ., άποτολμώ μία σύντομη άποτίμηση και παρουσίαση ένός εύχρηστου έργαλείου, για όποιον ένδιαφέρει ή φιλοσοφική κριτική και περισσότερο για να είναι σε θέση να κρίνει τις φιλοσοφικές άπόψεις που παρουσιάζονται σήμερα στο «παγκόσμιο χωριό μας».

Το λεξικό τουτο καλύπτει δυόμισυ χιλιάδες χρόνια φιλοσοφικών ζυμώσεων, άπό τη γέννηση της Φιλοσοφίας στο μικρό έλληνικό χώρο μέχρι σήμερα, που άπλώνεται σ' όλα τα μήκη και πλάτη του σημερινού μας κόσμου.

Το έργο τουτο εκτείνεται σε 1.512 σελίδες με πάνω άπό 15.000 λήμματα και χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος καλύπτονται οι βασικές έννοιες, οι θεωρίες, οι σχολές και τα ρεύματα της Φιλοσοφίας. Στο δεύτερο μέρος άναφέρονται ή ζωή και τα έργα των φιλοσόφων άπό την άρχαιότητα μέχρι σήμερα. Έδώ θα πρέπει να σημειώσουμε, ότι δεν καλύπτεται μόνο ή ευρωπαϊκή φιλοσοφική παραγωγή, αλλά και ή κινέζικη, ή ιαπωνική,

«ZEITGEIST»

«Οί θρησκευτικοί θεσμοί του κόσμου μας είναι τα θεμέλια της βρώμας· δημιουργήθηκαν άπό τους ίδιους που έκαναν την Κυβέρνηση, την έλλιπή μόρφωσή σας και τις διεθνείς τραπεζικές συμβάσεις. Οί άρχοντες μας δεν δίνουν δεκάρα για έσας ή τις οίκογένειές σας. Το μόνο, που τους έννοιαζε πάντα, είναι να έλέγχουν όλο τον κόσμο.

» Μας άπομάκρυναν άπό την άληθινή και θεϊκή παρουσία του Σύμπαντος, που πολλοί άποκαλούν θεό. Δεν ξέρω τί είναι ο θεός, αλλά ξέρω σίγουρα τί δεν είναι... Όσο περισσότερο μορφώνεσθε και κατανοείτε τον Κόσμο, τόσο πιο ξεκάθαρα γίνονται όλα κι άρχίζετε να βλέπετε παντού ψέματα. Πρέπει να ξέρετε και να άναζητάτε την άλήθεια και ή άλήθεια θα σας άπελευθερώση...

» Όταν μιλάμε για τρομερού μεγέθους βλακείες, πρέπει να θανμάσουμε με δέος τον αιώσιο πρωταθλητή των ψεμάτων και ύπερβολών, την θρησκεία. Σκεφτήτε το λίγο. Η θρησκεία έχει πείσει τους ανθρώπους, ότι ύπάρχει ένας άόρατος άνθρωπος, που ζη στον ούρανό και παρακολουθεί όλα όσα κάνεις κάθε στιγμή της

ή άραβική και κάθε άλλη φιλοσοφική σκέψη, πού έχει παρουσιασθή. Για πλήρη ένημέρωση και όρθολογική κατάρτιση όλες οι φιλοσοφικές όρολογίες δίνονται σε έξι γλώσσες: Έλληνικά, Άγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Λατινικά και Ίταλικά. Πρόκειται για μία ώλοκληρωμένη σύγχρονη φιλοσοφική παραγωγή αξιοώσεων.

Ίσως πολλοί θα λέγανε, ότι είναι ένα λεξικό για φιλοσόφους. Κάθε άλλο. Είναι ένα λεξικό για όλους, όπως ακριβώς τα γλωσσικά ή όρθογραφικά λεξικά. Όλοι οι άνθρωποι – λίγο πολύ– φιλοσοφούν, και όλοι χρειαζόμαστε κάποια βοήθεια στο έργο μας, γιατί όσο πιο καλά φιλοσοφεί κανείς τόσο καλύτερα λύνει τα προβλήματά του. Όπως τó όρθογραφικό λεξικό θα σου πη, ότι οι «ύποδιοικήσεις» γράφονται έτσι, κατά τόν ίδιο τρόπο τó λεξικό τής Φιλοσοφίας θα σου πη, ποιός σήμερα λέγεται κυνικός ή σκεπτικιστής μ' έναν ώλοκληρωμένο παιδευτικό τρόπο. Γνωρίζοντας αυτή τήν βάση μπορείς άφοβα και με προσωπικό θάρρος νά πάρης μία κριτική στάση σ' όλα τα πράγματα τής ζωής σου. Έξ άλλου αυτό θα πη «τó φιλοσοφώ τó πράγμα», δηλ. τó σκέφτομαι ήρεμα και αναλυτικά και τó βλέπω από πολλές όπτικές γωνίες.

Με αυτό τó σκεπτικό –νά κάνη τούς μαθητές νά σκέφτονται– μπήκε και στα Λύκεια τής Πολιτείας τής Βικτώριας τó μάθημα τής Φιλοσοφίας τó 2000. Μετά τα πρώτα όχτώ χρόνια έπιτυχίας τού μαθήματος, φέτος –Δεκ. 2007– εκδόθηκε τó νέο έγχειρίδιο Διδασκαλίας –Study Design– για τα έτη 2008 με 2012. Για όλους τούς μαθητές τής Φιλοσοφίας –ανάμεσά τους και πολλά Έλληνόπουλα– τó λεξικό τούτo τού Θ. Πελεγρινί είναι έξαιρετικό βοήθημα.

Θεωρώ, πώς τó λεξικό τούτo είναι τελείως άπαραίτητο και για κάθε Έλληνα. Όλοι διαπιστώνουμε, ότι ó σημερινός Έλληνας δέν γνωρίζει νά επικοινωνή με τόν άλλο. Άν και ή Φιλοσοφία γεννήθηκε στην Ελλάδα, δέν μάθαμε ποτέ νά συνδιαλεγώμαστε και νά δημιουργήμε βάσεις άλληλοκατανόησης.

Θέλουμε νά γίνεται ό,τι έμεις θεωρούμε σωστό. Στην Φιλοσοφία όμως δέν ύπάρχει όρθοδοξία, δηλ. ό,τι λέω έγώ είναι πάντα τó σωστό. Με τήν Φιλοσοφία και τα άξια έργα-λεία της, τήν επικοινωνία και τó διάλογο, μπορούμε νά συμφωνήσουμε και νά κάνουμε τή ζωή μας πιο ίσοροπημένη και καλύτερη· αυτό είναι τó μεγαλύτερο κέρδος μας.

Θωμάς Ήλιόπουλος

ήμέρας. Και αυτός ό άόρατος άνθρωπος έχει μια λίστα από δέκα πράγματα, πού δέν πρέπει νά κάνης. Κι αν κάνης όποιοδήποτε από τα δέκα, έχει ένα ξεχωριστό μέρος γεμάτο φωτιά, καπνό, κάψιμο, βασανιστήρια και μαρτύριο, όπου θα σε στείλη νά ζής, νά ύποφέρης, νά καίγεται, νά φωνάζης και νά κλαίς στόν αιώνα τόν άπαντα.

» Άλλά σε αγαπάει! Σε αγαπάει και χρειάζεται λεφτά. Χρειάζεται πάντα λεφτά! Είναι παντοδύναμος, πανάγαθος, παντογνώστης και πάνσοφος. Άλλά ένα παράξενο πράγμα, δέν μπορεί νά ύπολογίση τα λεφτά. Η θρησκεία κερδίζει δισεκατομμύρια δολάρια, δέν πληρώνει φόρους και θέλει πάντα κι άλλα.»

Πρόκειται για τήν εισαγωγή τής έν επικεφαλίδι κινηματογραφικής τριλογίας, πού περιέχει τίς παρακάτω ένότητες:

- *«Η μεγαλύτερη ιστορία πού είπώθηκε ποτε.» (Προγενέστερα στοιχεία ήλιολατρικών θρησκειών, πού ύπάρχουν στο Χριστιανισμό.)*
- *«Όλος ό κόσμος ένα θέατρο.» (Μια -διαφορετική από τήν έπίσημη- έκδοχή για*

NAOMI KLEIN, *No Logo*

Ὁ τίτλος No Logo(types) [=Ὅχι Ἐπωνύμια] τοῦ παραπάνω βιβλίου τῆς Καναδῆς δημοσιογράφου μερικῶς μόνο προϋδεάζει γιὰ τὸ περιεχόμενό του. Ἐπίσης ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ βιβλίου ὡς «Βίβλου» τῶν σημειωτῶν κινήματων δὲν θὰ πρέπει νὰ δημιουργήσῃ ἀρνητικὸς συνειρμούς καὶ νὰ λειτουργήσῃ ἀνασταλτικὰ ὡς πρὸς τὴ μελέτη του.

Πρόκειται γιὰ μία εἰς βάθος (ἀλλὰ ἀπολύτως κατανοητὴ καὶ στὸν μὴ γνώστη) ἀνάλυση τοῦ πῶς οἱ παγκοσμίου ἐμβέλειας οἰκονομικοὶ κολοσσοὶ ἔχουν κατορθώσει νὰ εἰσβάλλουν καὶ νὰ ἐλέγχουν ὄχι μόνον τὴν ἰδιωτικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν δημόσια ζωὴ τοῦ ἀτόμου μέσω τῆς ἔντεχνης ἐπιβολῆς τῆς ἐταιρικῆς τους «κουλτούρας». Ἡ ὀπτικὴ τῆς Klein δὲν ἐγκλωβίζεται στὶς κλασικὲς πολιτικὲς προσεγγίσεις τοῦ 19ου αἰῶνα (Μαρξισμός, παραδοσιακὸς Ἀναρχισμός κ.λπ.). Οἱ ἐταιρεῖες σήμερον δὲν ἐλέγχουν ἀπλῶς τὶς πρῶτες ὕλεις, τὶς ἀγορές, τὶς πληροφορίες, τὶς κυβερνήσεις, τὰ ὄργανα καταστολῆς, τὰ μέσα «ἐνημέρωσης» κ.λπ.

Ἐχουν προχωρήσει στὴν κατάληψη καὶ ἀναδιευθέτηση ἀπὸ αὐτὲς κάθε ἐναπομεινάντος ἐλεύθερου δημόσιου χώρου π.χ. δρόμοι, πλατεῖες, πάρκα, ὁλόκληρες συνοικίες ἢ καὶ πόλεις, σχολεῖα, πανεπιστήμια, τοπικὲς κουλτοῦρες, φυσικὸ περιβάλλον, κ.λπ. Ἡ εἰσβολὴ αὐτὴ τῶν ἐταιρειῶν στὸν Δημόσιο Χώρο δὲν γίνεται μὲ ἐμφανῆ χρῆση βίας, ἀλλὰ μὲ διάφορα προσχήματα, ὅπως αὐτὸ τῆς «στήριξης τῆς κοινότητας», τῆς «προστασίας τοῦ περιβάλλοντος», τῆς «προαγωγῆς τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ» τῆς «ώθησης στὴν ἐπισημονικὴ ἔρευνα» κ.λπ.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο αὐτοαναγορεύονται σὲ «ἐπώνυμους θεσμούς», ὑποκαθιστώντας τοὺς ἀληθινούς τέτοιους. Αὐτὴ ἡ πρακτικὴ βάλλει εὐθέως ὄχι μόνον κατὰ τῆς ἔννοιας τοῦ Δημόσιου Χώρου, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς -συνώνυμης- ἔννοιας τοῦ πολίτη. Δεδομένου τοῦ ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἶναι πιὸ εὐκόλο νὰ χειραγωγηθοῦν ὅταν εἶναι ἀπομονωμένοι (π.χ. στὸ ἴδιο τους τὸ σπίτι, ὅταν βλέπουν Τηλεόραση) παρὰ σὲ χώρους συνάθροισης, ὅπου ὑπάρχει πάντοτε, ἔστω καὶ δυνητικὰ, ἡ δυνατότητα νὰ συζητήσουν, ἡ εἰσβολὴ τῶν ἐταιρειῶν σὲ χώρους σὰν τοὺς τελευταίους πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ πιὸ πρόσφατο στάδιο τῆς ἐξέλιξης τοῦ σημειωτοῦ οἰκονομικοῦ-ἐξουσιασμοῦ.

Σὲ ἕναν τέτοιο κόσμον πῶς μπορεῖ νὰ πολεμήσῃ κανεὶς, γιὰ νὰ μὴν ἀλωθῇ ἀμετάκλητα ὁ δημόσιος χώρος τοῦ ἀτόμου; Μέσα ἀπὸ μία ἀδογματιστὴ ἀνάλυση ἡ Klein ἀνατρέπει σὲ ὅλη τὴν ἱστορίαν τῶν σύγχρονων μεταπολεμικῶν κοινωνικῶν κινήματων. Ἀπὸ τὰ κινή-

τὴν πτώση τῶν διδύμων πύργων.)

- **«Μὴν ἀσχολῆσθε μὲ τοὺς ἀνθρώπους πίσω ἀπὸ τὴν κουρτίνα.»** (Ἡ οἰκονομικὴ ἐλίτ, ποὺ ἐλέγχει τὴν Ἀμερικανικὴ κυβέρνησις καὶ τὴν παγκόσμια Οἰκονομία.)

Τὸ «Zeitgeist», ὅπως ἀναφέρεται στὴν ἐπίσημη ἰστοσελίδα του, δημιουργήθηκε ὡς μὴ κερδοσκοπικὴ κινηματογραφικὴ ἔκφραση, προκειμένου νὰ κἀνὴ τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἀρχίσουν νὰ βλέπουν τὸν κόσμον ἀπὸ μιὰ πιὸ κριτικὴ προοπτικὴ καὶ νὰ καταλάβουν, ὅτι πολὺ συχνὰ τὰ πράγματα δὲν εἶναι ἔτσι, ὅπως ὁ περισσότερος κόσμος νομίζει ὅτι εἶναι.

Μπορεῖτε νὰ δεῖτε δωρεὰν τὴν ταινία στὸν ἰστότοπο: <http://www.zeitgeistmovie.com>. Αἰταιτεῖται γρήγορη σύνδεση καὶ γνώση τῆς Ἀγγλικῆς. Μὲ λίγο ψάξιμο στὸ Διαδίκτυο θὰ μπορέσετε νὰ ἐντοπίσετε καὶ ὠριsmένες ἄλλες ἰστοσελίδες, ποὺ προσφέρουν τὴν ταινία μὲ ἑλληνικοὺς ὑπότιτλους.

Γιάννης Λάζαρης

ματα της δεκαετίας του 1960, τὸν γαλλικὸ σιτουασιονισμό, τὸ οἰκολογικὸ κίνημα μέχρι τὶς πιὸ πρόσφατες τάσεις τοῦ παγκόσμιου ἀντιεταίρικοῦ ἀκτιβισμού ἢ συγγραφέας δίνει μίαν ζωντανή εἰκόνα τῆς ἀντίστασης τοῦ σκεπτόμενου κομματιοῦ τῆς ἀνθρωπότητας ἀπέναντι στοὺς ἐφιάλτες ποὺ ἔρχονται.

Τὰ κοινὰ σημεῖα τῶν σημερινῶν κινήματων μποροῦν νὰ συνοψιστοῦν ὡς ἑξῆς: α) Κανένα ἀπὸ αὐτὰ δὲν θεωρεῖ ὅτι εἶναι ὁ σωτήρας ποὺ κατέχει τὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια, ἀλλὰ ἀποτελοῦν ὁμάδες ἔργου, ποὺ αἰσθάνονται ὅτι ὀφείλουν νὰ λειτουργοῦν συμπληρωματικά. β) Εἶναι ὀργανωμένα κατὰ τρόπο μὴ γραφειοκρατικὸ καὶ ἐκπαιδεύουν τὰ μέλη τους στὴν γνήσια πολιτικὴ δραστηριότητα ἐφαρμόζοντας στὸ ἐσωτερικὸ τους διαδικασίες ἄμεσης δημοκρατίας. γ) Καταπνίγουν ἐν τῇ γενέσει τῆς κάθε τάσης διαχωρισμένης ἐξουσίας-«καπελλώματος», ποὺ ἐνδέχεται νὰ ἀναπτυχθῇ στοὺς κόλπους τους ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τους. δ) Ἐφαρμόζουν τακτικὲς πρωτότυπες, εὐρηματικές, ἀπρόβλεπτες καὶ μὲ φαντασία, ποὺ μετρεοῦν καὶ αἰφνιδιάζουν τὸν ἀντίπαλο. ε) Ἔχουν ἐπιτύχει σπουδαῖες νίκες π.χ. διασύροντας στὰ δικαστήρια δεινοσαύρους τῆς σύγχρονης κοινωνικοοικονομικῆς ὑποκρισίας, ὅπως οἱ Nike, McDonalds, Starbucks, Monsanto (ἡ μεγαλύτερη ἐταιρεία παραγωγῆς μεταλλαγμένων σπόρων), Shell, Ericsson κ.ἄ. σπιλώνοντας ἀνεπανόρθωτα τὴ «δημόσια εἰκόνα» τους καὶ ταυτόχρονα ἀχρηστεύοντας πολυδάπανα τμήματα «δημοσίων σχέσεων» καὶ καλοπληρωμένους ἐιδικούς τῆς «ἐπικοινωνίας».

Ἡ Klein πετυχαίνει νὰ δώσῃ μίαν παραστατικὴ-καὶ κυρίως διδακτικὴ- εἰκόνα ἐνὸς ἀποκεντρωμένου παγκόσμιου «πολυκινήματος», τὸ ὁποῖο ἔχει αὐτοεκπαιδευθῇ νὰ αὐτοδιαλέγεται, νὰ μετατρέπῃ σὲ ἐμπειρία τὶς ἀποτυχίες του, νὰ ἐπαγρυπνῇ μὴ ἐπαναπαυόμενο στὶς ἐπιτυχίες του, νὰ ἀνανεώνεται ἀναπροσαρμόζοντας συνεχῶς τὶς μεθόδους του, νὰ «κλειδώνει» τοὺς στόχους του μέσῳ ἐνὸς ἀδιάκοπου ἐπαναπροσδιορισμοῦ τους καὶ νὰ αὐτοσυγχρονίζεται διεθνῶς μὲ μίαν ἀξιοθαύμαστη ἀκριβεία.

Κλείνουμε αὐτὴ τὴν παρουσίαση μὲ μερικὰ λόγια τοῦ συγγραψαντος τὴ λίαν κατατοπιστικὴ εἰσαγωγή τῆς ἐλληνικῆς ἔκδοσης Κώστα Μελά: «Ἡ κεντρικὴ σημασία τοῦ δημόσιου χώρου στὴ σημερινὴ ἐποχὴ εἶναι ἀναμφισβήτητη. Μόνο ἡ ὑπαρξὴ του μπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ τὴν ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴ διαμόρφωση μιᾶς φιλοσοφίας τοῦ δημοσίου, ἡ ὁποία θὰ ὥριζε τὸ λεγόμενο κοινὸ καλὸ τῆς πόλεως καὶ θὰ διαμεσολαβοῦσε στὴ σύγκρουση τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων. Τὸ πολιτεῦσθαι ὡς πράξις συμβίωσης ἐξασφαλίζει μέσῳ τῆς δημόσιας δραστηριότητος τὴν ἑνταξὶ τοῦ ἀτόμου στὸν κόσμον τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἐνασχόληση τῶν ἀνθρώπων μὲ τὴν κοινὴ ζωὴ μέσῳ τοῦ πολιτικοῦ πράττειν, ποὺ μὲ ἀπλὰ λόγια σημαίνει ἰσοτιμὴ συμμετοχὴ στὴ λήψη τῶν ἀποφάσεων, τοῦ ἐπιτρέπει τὴν ἀπόκτηση τῆς ἀτομικότητος [...] Συνεπῶς χρειάζεται νὰ γίνῃ σαφές, ὅτι δύναμις ὑπάρχει μόνο ὅπου οἱ ἄνθρωποι, ἐγκαθιστώντας μεταξὺ τους σχέσεις ἰσοτιμίας, μποροῦν νὰ λέγουν καὶ νὰ πράττουν ἀπὸ κοινού.»

Καὶ ὅπως λέει ἡ ἴδια ἡ συγγραφέας ἀπορρίπτοντας ἔμμεσα πλὴν σαφῶς τὶς συνταγὲς τῶν κάθε λογῆς αὐτόκλητων σωτήρων, «παρ' ὅλο ποὺ εἶναι δύσκολο καὶ δὲν θὰ συμβῇ γρήγορα, θὰ βροῦμε τὸν δρόμο μας ὡς πολῖτες ἀπὸ μόνοι μας. Τώρα μπορεῖ νὰ αἰσθανώμαστε λίγο σὰν τὸν Θησέα, ποὺ σφίγγει στὸ χέρι του τὸν μίτο, καθὼς μπαίνει μέσα στὸν λαβύρινθο τοῦ Μινωταύρου, ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι τὸ καλύτερο ποὺ ἔχουμε νὰ κάνουμε».

Θεόδωρος Α. Λαμπρόπουλος

ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΟ: Ἡ ἐκδίκηση τῶν ἀγωγῶν τοῦ «Δαυλοῦ» κατὰ τῆς ΕΡΤ Α.Ε. καὶ τῆς ἐφημερίδας «Χριστιανική», ποὺ εἴχαμε προαναγγεῖλει στὸ προηγούμενο τεῦχος, ὅτι θὰ γινόταν στὶς 22 Ἰανουαρίου στὸν Ἄρειο Πάγο, ἀνεβλήθη λόγῳ ἀπεργίας τῶν δικηγόρων.